

Jaarstukken 2023

gemeente
son en breugel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemene inleiding	4
Resultaatbestemming	5
Doorschuiven onttrekking reserves.....	5
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	7
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	8
Programma 2. Sociale leefomgeving	13
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving.....	23
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	33
Inhoudelijke rapportages	44
Maatschappelijk verantwoord inkopen	53
Paragrafen.....	69
Lokale heffingen.....	69
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	74
Onderhoud kapitaalgoederen	84
Financiering	89
Bedrijfsvoering	92
Verbonden partijen.....	96
Inleiding.....	96
Gemeenschappelijke regelingen	97
Vennootschappen en coöperaties.....	106
Stichtingen en verenigingen.....	107
Grondbeleid	111
Wet open overheid.....	113
Beleidsindicatoren.....	113
Jaarrekening.....	118
Balans	118
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	119
Toelichting op de balans	123
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	130
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	131
Het overzicht van baten en lasten per taakveld	133
Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	135
Vennootschapsbelasting	135
Begrotingsrechtmatigheid	135
Analyse overzicht van baten en lasten.....	136
Overzicht onvoorzien	136
Overzicht van de incidentele baten en lasten	137
Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	138
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	138
Rechtmatigheidsverantwoording.....	139
Overzicht van investeringen en projecten.....	139
Reserves en voorzieningen	145
Overzicht van reserves en voorzieningen	145
Toelichting op de reserves	147
Toelichting op de voorzieningen	152
Bijlage Single Information Single Audit (SISA)	155
Subsidie Bereikbaarheidsakkoord	171
Controleverklaring	173
Bijlage.....	174
Subsidieoverzicht.....	174

Algemene inleiding

Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening waarin we verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2023. Een jaar dat zich kenmerkte door onzekerheden. Wat deze betekenden voor onze financiële huishouding, konden we aan het begin van het jaar nog niet voorzien.

Jaarrekeningresultaat

De begroting 2023 is vastgesteld inclusief de eerste begrotingswijziging met een negatief saldo van € 216.047. In de loop van 2023 zijn een aantal begrotingswijzigingen doorgevoerd waardoor na de tweede bestuursrapportage het begrotingssaldo is opgelopen naar € 2.281.410 negatief. Tussen de 2e bestuursrapportage en het einde van 2023 is een voordeel gerealiseerd van € 2.215.808. Het uiteindelijke resultaat over 2023 is een nadeel van € 65.602. De opbouw van het jaarrekeningresultaat wijkt fors af ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting 2023-2026. Een analyse op hoofdlijnen is terug te vinden in de algemene inleiding en de uitgebreide analyse op taakveldniveau is opgenomen per programma.

Onderstaande posten zijn de belangrijkste verschillen tussen de oorspronkelijke raming en de werkelijke realisatie.

- Algemene uitkering (€ 1.625.000)
- Personeel (- € 1.200.000)
- Sociaal domein (- € 2.000.000)
- Oekraïne (€ 1.075.000)
- Grondexploitaties (€ 650.000)

Uit bovenstaande posten blijkt dat het verschil tussen de structurele uitgaven en inkomsten per saldo € 1.600.000 negatief is. Hier tegenover staan een aantal positieve incidentele baten.

Hieronder volgt een toelichting op de resultaten in de periode tussen de 2e bestuursrapportage en 31 december 2023.

Analyse jaarrekeningresultaat na 2e bestuursrapportage	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Algemene uitkering	570.000
2. Sociale leefomgeving	
Wmo	100.000
Jeugd	-510.000
Opvang Oekraïense vluchtelingen	1.100.000
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
Openbaar groen	-95.000
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
Omgevingsvergunningen	145.000
Grondexploitatie	630.000
Anterieure overeenkomsten	65.000
Bestemmingsplannen	80.000
Overige verschillen	
Overige verschillen	130.808
Totaal	2.215.808

Ambities

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne werkten in 2023 door in hogere energieprijzen en forse prijsstijgingen, onder andere van salarissen en materialen. Ondanks deze onzekerheden, hebben we afgelopen jaar verder gewerkt aan onze ambities. Zoals het verder optimaliseren van het (financiële) vangnet voor onze inwoners, de bouw van de nieuwe sporthal De Bongerd, de verdere verduurzaming van ons dorp en bedrijventerreinen en het werken aan een toekomstbestendig Ekkersrijt als economische toplocatie in Nederland.

Personeel

Om de grote opgaven waar we als gemeente voor staan, te kunnen realiseren, is het noodzakelijk om het personeelsbestand kwantitatief en kwalitatief op orde te hebben. In 2023 zijn extra middelen ter beschikking gesteld om het personeelsbestand verder te versterken.

Vanwege de overspannen arbeidsmarkt hadden we te maken met meer verloop. Ook was het moeilijker gekwalificeerd personeel te werven. Gelukkig hebben we voor een aantal functies nieuwe collega's gevonden. Om de ambities te realiseren is er tijdelijk personeel ingehuurd.

Medio 2023 zijn twee nieuwe managers gestart waarmee het managementteam invulling heeft kunnen geven aan de gewenste sturing en versterking van de strategische capaciteit binnen de organisatie.

Resultaatbestemming

De voorstellen voor resultaatbestemming worden in onderstaande tabel weer gegeven:

Voorstel resultaatbestemming	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Groeipad centrumontwikkeling We stellen voor het niet gebruikte deel groeipad centrumontwikkeling toe te voegen aan de reserve centrumontwikkeling Son en Breugel. We geven hiermee uitvoering aan de nota reserves en voorzieningen 2022. Het geld blijft hierdoor beschikbaar voor initiatieven/ ontwikkelingen in de centra van de gemeente Son en Breugel.	62.320
Groeipad infrastructurele werken Voorgesteld wordt om het niet gebruikte deel groeipad infrastructurele werken te storten in de reserve infrastructurele werken. Hierdoor blijft het geld beschikbaar voor de toekomstige investeringen 2e aansluiting Ekkersrijt en verbetering bereikbaarheid regio.	91.366
Wet toekomst pensioenen In verband met de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp) gaan mogelijk de wethouderspensioenen over naar het ABP. Dit is nog onzeker en vergt nog nadere wetgeving. Als dit doorgaat zullen er andere rekenregels van toepassing zijn, waardoor verwacht wordt dat de voorziening wethouderspensioenen die wij nu hebben, ontoereikend is. De voorziening (APPA) is in 2023 met € 192.733,- verlaagd als gevolg van de gestegen rekenrente, die wij wettelijk moeten hanteren. Op basis van een voorlopige berekening stellen wij voor om de volledige vrijval te storten in de nieuw te vormen bestemmingsreserve Wet toekomst pensioenen. Bij overdracht van de pensioenen naar het ABP op een later moment biedt deze reserve dan dekking.	192.733
Resultaat na 2e bestuursrapportage Het voorstel is om het restant te storten in de reserve vrije bestedingsruimte conform nota reserves en voorzieningen.	1.216.059
2. Sociale leefomgeving	
Jeugdzorgplus Het budget is in 2023 niet uitgegeven omdat er geen cliënt binnen de jeugdzorgplus viel. Sinds januari 2024 is er een nieuwe cliënt binnen jeugdzorgplus waarvoor onvoldoende middelen zijn begroot.	15.000
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
Resultaat grondexploitaties In verband met de tussentijdswinstneming van Sonniuspark is er een positief resultaat behaald voor de grondexploitaties. Het resultaat wordt wel gedempt in verband met de koststijgingen en de gestegen interne rente, waardoor de verliesvoorzieningen van zowel Herontwikkeling Breugel, Centrum Son en Akkerpad zijn opgehoogd. Er wordt voorgesteld om conform de nota reserves en voorzieningen 2022 het positieve resultaat van € 638.330 te storten in de algemene reserve grondexploitaties.	638.330
Totaal	2.215.808

Doorschuiven onttrekking reserves

Bij de jaarrekening maken we elk jaar inzichtelijk welke verschuivingen er zijn geweest in de onttrekkingen aan de reserves. Onderstaand overzicht geeft aan welke onttrekkingen of stortingen voor volgend jaar beschikbaar te stellen. Uitvoering van de werkzaamheden heeft niet of gedeeltelijk plaatsgevonden.

Doorschuiven reserves	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Organisatieontwikkeling De organisatieontwikkeling is nog niet volledig afgerond en loopt door in 2024. Hierdoor stellen we voor om dit bedrag over te hevelen naar 2024.	109.663
Amendement extra opleiding raad en griffier De betreffende opleiding is uitgesteld tot na de besluitvorming over de invoering van een nieuw vergadermodel van de raad. De training 'de raad als werkgever' is voorzien in de eerste helft van 2024. Hierdoor stellen we voor om dit bedrag over te hevelen naar 2024.	10.000
2. Sociale leefomgeving	

<p>Opstellen IHP Het budget 'opstellen IHP' is begroot voor het 1) opstellen van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP), 2) uitwerking van het IHP in een programma/draaiboek en de 3) verankering van het IHP in de nieuw op te stellen verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Onderdeel 1 is in 2023 afgerond. De bestuurlijke wandeling hiervan loopt nog door in 2024. En onderdelen 2 en 3 lopen ook nog door in 2024. Hierdoor stellen we voor het resterende bedrag over te hevelen.</p>	12.819
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
<p>Beheerplan kunst in de ruimte In 2022 is er een eenmalig bedrag van € 42.519,- vrijgemaakt voor de uitvoering van het beheerplan kunst in de openbare ruimte. Dit bedrag was bestemd voor het uitvoeren van een 0-beurt voor alle beeldende kunstwerken. Voor het merendeel is dit werk in 2023 uitgevoerd. Er zijn echter nog bij enkele kunstwerken werkzaamheden nodig. We stellen daarom voor om het restant mee te nemen naar 2024 voor deze afronding.</p>	16.773
<p>Uitvoering groenbeleidsplan In 2023 is uitvoering gegeven aan het groenbeleidsplan in de vorm van een beheerplan. Dit wordt in begin 2024 afgerond. We stellen daarom voor om het restant mee te nemen naar 2024 voor deze afronding. Dit wordt gedekt uit de reserve uitvoering groenbeleidsplan.</p>	16.244
<p>Mobiliteitsvisie In 2023 heeft participatie met belanghebbenden plaatsgevonden en is de feitelijk totstandkoming van het stuk opgestart. Het stuk wordt begin 2024 afgerond en vastgesteld. We stellen daarom voor om het restant mee te nemen naar 2024 voor deze afronding.</p>	66.850
<p>Uitvoeringsplan verkeer In vervolg op de vaststelling van de visies Masterplan Ekkersrijt en Visie Science Park, hebben we in 2023 gedeeltelijk hier uitvoering aangegeven. We stellen voor het restant te bestemmen voor uitvoering in 2024 en verder.</p>	31.412
<p>Amendement verkeersveiligheid Vooruitlopend op de vaststelling van het gemeentelijk mobiliteitsplan is € 250.000 ter beschikking gesteld voor maatregelen om de verkeersveiligheid te bevorderen. Hieruit is in 2023 ondermeer een campagne voor verkeersveiligheid rondom scholen opgezet. In 2024 worden verdere maatregelen uitgevoerd. Wij stellen voor om het restant te bestemmen voor uitvoering in 2024 en verder.</p>	217.369
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
<p>Omgevingswet Er wordt in het kader van onze Omgevingsvisie nog steeds gewerkt aan de diverse uitwerkingen van deelthema's en deelgebieden. Dit zal in ieder geval nog in 2024 en in 2025 plaats vinden. Daarna dienen deze uitwerkingen nog te worden vertaald naar de volgende versie(s) van onze Omgevingsvisie. Naar verwachting gaat dat in 2024 en 2025 voor het eerst plaatsvinden. Daarna wordt dit een jaarlijks/tweejaarlijks cyclus proces. De werkzaamheden in het kader van ons Omgevingsplan lopen op schema. We staan op het punt om voor de volgende werkzaamheden de vervolgp opdrachten te gaan verlenen. Verwacht wordt dat we in de 2e helft van 2025 een 1e ontwerpversie van ons Omgevingsplan afgerond hebben t.b.v. de vaststellingsprocedure. Dat houdt in dat het beschikbare budget zeker dient te worden doorgeschoven naar 2024 en 2025.</p>	175.447
<p>Bedrijfsvoering Ekkersrijt Middelen zijn nodig om werkzaamheden voortkomend uit het Masterplan Ekkersrijt en het nieuwe programma uit te voeren. Hierdoor stellen we voor om dit bedrag over te hevelen naar 2024.</p>	36.000
Totaal	692.577

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

In de programmaverantwoording worden de toelichtingen per programma weergegeven. Ingegaan wordt op de drie "wat"-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De afwijkingen > € 25.000,- tussen begroting na wijziging en realisatie 2023 worden per taakveld toegelicht bij het onderdeel "Wat heeft het gekost". Uitgangspunt is het saldo van baten en lasten van het taakveld met uitzondering van de afwijkingen op de:

- kapitaallasten;
- directe salarislasten en overhead.

De afwijkingen op die onderdelen worden niet per taakveld maar hieronder toegelicht.

In programma 2 Sociale leefomgeving worden de afwijkingen op de taakvelden die betrekking hebben op zowel Wmo als op Jeugd in z'n totaliteit toegelicht.

Alle programma's	Bedrag
Kapitaallasten	-11.000
Directe salarislasten en overhead	-
Voor de salaris- en inhuurkosten vanuit GR Dienst Dommelvallei en het ambtelijk apparaat zijn deze kosten toegerekend aan de taakvelden. Dit verschil staat tegenover het verschil op het taakveld overhead in programma 1.	248.000
Totaal	-
	259.000

Programma 1. Interne en externe dienstverlening

Portefeuillehouder(s)

Suzanne Otters-Bruijnen
Jan Boersma
Steven Grevink

Inleiding

Dit programma gaat over de kwaliteit van onze in- en externe dienstverlening.

De kwaliteit van onze dienstverlening uit zich in het gemak waarmee inwoners en ondernemers producten en diensten kunnen afnemen bij de gemeente en het gemak waarmee zij met de gemeente in contact kunnen komen. We hanteren daarbij het uitgangspunt dat de klant kiest op welke manier hij contact met de gemeente wil hebben. Dat kan via het online portaal zijn, via e-mail, website, telefoon, sociaal media, per brief, via een baliebezoek of in een persoonlijk gesprek. Alle kanalen zijn beschikbaar en dat houden we zo.

De mogelijkheden van onze digitale dienstverlening nemen toe, mede dankzij de invoering van het zaakgericht werken. De digitale dienstverlening wordt transparanter, gaat sneller en de mogelijkheden om in contact te komen met de juiste persoon zijn toegenomen. We zien dan ook dat inwoners voor steeds meer producten en diensten gebruikmaken van de digitale weg.

We kijken binnen dit programma niet alleen naar de dienstverlening zelf, maar ook naar de voorwaarden om kwalitatief goede dienstverlening te kunnen leveren. Is de capaciteit van onze organisatie op orde en in hoeverre dragen de werkwijzen van het gemeentebestuur en de medewerkers bij aan de kwaliteit van de dienstverlening? Is het besluitvormingsproces bijvoorbeeld transparant en begrijpelijk en zijn inwoners voldoende betrokken en geraadpleegd? En, hoe kunnen wij optimaal gebruikmaken van de deskundigheid en kracht die onze Son en Breugelse samenleving herbergt? De doelstellingen binnen dit programma richten zich daarom niet alleen op de dienstverlening zelf, maar ook op de mate van participatie en de wijze van organisatie.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Dienstverlening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten. 2. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen. 3. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn.
Participatie	<ol style="list-style-type: none"> 4. Plannen en projecten komen in samenwerking met belanghebbenden tot stand. 5. Via de Jeugdgemeenteraad denken jongeren actief mee over het realiseren van plannen en leren zij hoe de lokale democratie werkt. 6. Inwoners, organisaties en ondernemers worden betrokken bij gemeentelijke plannen, en vinden onze beleids- en besluitvorming transparant en begrijpelijk.
Organisatie	<ol style="list-style-type: none"> 7. De capaciteit van de gemeentelijke organisatie is op orde.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Informatiebeleid Dommelvallei	2021-2025	3-jun-21	n.v.t.
Visie op Bestuurlijke Toekomst	onbepaalde tijd	18 juni 2015 en 2 november 2017	n.v.t.
Bestuursakkoord Samenwerken in, aan, voor, met Son en Breugel	2022-2026	7-jul-22	n.v.t.
Beleidskader Integriteit 2015	onbepaalde tijd, vanaf maart 2015	26-mrt-15	n.v.t.
Persoonlijk en dichtbij	n.v.t.	12-jun-12	n.v.t.
Visie op dienstverlening	n.v.t.	Commissie AZ 14 januari 2015	n.v.t.
Nota activering, waardering en afschrijving	n.v.t.	20-jun-13	n.v.t.
Nota reserves en voorzieningen	n.v.t.	17-feb-22	n.v.t.
Financiële verordening	n.v.t.	13-jul-23	n.v.t.

Treasurystatuut	n.v.t.	2014	n.v.t.
Nota risicomangement en weerstandsvermogen	n.v.t.	21-mrt-13	n.v.t.
Belastingverordeningen	2024	nov-23	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Dienstverlening

1. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten.

Omschrijving (toelichting)

Toegankelijkheid website

Onze website voldoet op dit moment gedeeltelijk aan de gestelde eisen van de wet digitale toegankelijkheid, WCAG 2.1, niveau AA. Het verbeteren van de toegankelijkheid is een continue proces waarbij we streven naar volledige toegankelijkheid.

In 2023 keken we naar het toegankelijk maken van tabellen, zodat deze te lezen zijn met screenreaders en maakten we teksten korter en eenvoudiger zodat deze beter te begrijpen zijn. Ook proberen we, waar mogelijk, alternatieven te gebruiken voor pdf-bestanden.

Daarnaast stelden we de gemeentelijke informatie ook voor Engelstalige bezoekers beschikbaar. We ontsloten de informatie via het portaal YoureEurope.eu. Hiermee voldeden we tijdig aan de Europese Single Digital Gateway verordening.

In 2023 vereenvoedigden we op een deel van de website het taalgebruik naar B1 niveau. Dit proces loopt door in 2024.

24/7 toegankelijkheid

In 2023 zetten we een nieuwe stap in richting van 24/7 toegankelijkheid. We maakten mogelijk dat inwoners een verlenging van een rijbewijs via de website kunnen aanvragen. Dit ging live op 1 januari 2024.

Sociale media door KCC (Online team en Webcare team)

Inwoners stellen vragen van diverse aard via sociale media. In 2023 startten we een verkenning naar de mogelijke rol van het KCC bij het beantwoorden van vragen via sociale media. We brengen in 2024 de mogelijkheden verder in kaart.

2. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen.

Omschrijving (toelichting)

Virtuele Assistent en live chat

We voegden in 2022 een nieuw kanaal toe aan onze dienstverlening: Virtuele Assistent "Gem". We bedienen hiermee digitaal vaardige inwoners die op elk gewenst tijdstip een vraag willen stellen. Gem beantwoordt een deel van de vragen die anders door een medewerker beantwoord worden. De evaluatie van deze pilot (een samenwerking met de VNG) verliep in 2023 positief en we namen de Virtuele assistent op in de bedrijfsvoering. Het onderzoek naar de live-chat-koppeling duurde langer dan verwacht en loopt nog door in 2024.

Ontwerp-dienstverleningsconcept

In 2023 bereidden we, gezamenlijk met medewerkers uit diverse domeinen binnen onze organisatie, de Dienst Dommelvallei en de gemeente Nuenen, een ontwerp- dienstverleningsconcept voor. Hiermee geven we antwoord op de vraag: 'Wat mag een inwoner van de gemeente verwachten'. Dit vormt een richtsnoer voor ons dienstverleningsniveau voor alle medewerkers en leidinggevenden. Het ontwerp vullen we in het 2e kwartaal van 2024 aan met suggesties uit de raad.

Digitale inclusie

We realiseerden in 2023 een samenwerking met het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Dit heeft een tweeledige werking:

- Inwoners kunnen in de bibliotheek in het Dommelhuis geholpen worden met het digitaal aanvragen van onze producten.
- Inwoners die bij onze balie komen met digitale overheidsvragen die niet bij de gemeente thuis horen, verwijzen wij door naar het IDO.

3. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn.

Omschrijving (toelichting)

Procesoptimalisatie

We focusten ons in 2023 met het kwaliteitsprotocol op het verkorten van de wachttijden voor de inwoners aan de telefoon en balies. We stelden een dashboard met kengetallen samen. Hiermee krijgen we een beter inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening. Dit dashboard namen we op in de lopende bedrijfsvoering en passen we waar gewenst in overleg aan.

Daarnaast hebben we de volgende verbeterlagen doorgevoerd.

We hebben:

- het digitale aanvragen van rijbewijzen (DAR) mogelijk gemaakt;
- het afhalen van producten zonder afspraak aan de receptie mogelijk gemaakt;
- de werkplanning, dienstenrooster en openingstijden geoptimaliseerd.

In 2024 leggen we de focus op het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en het inregelen van de paspoortenpiek,

Wat hebben we ervoor gedaan?

Participatie

4. Plannen en projecten komen in samenwerking met belanghebbenden tot stand.

Omschrijving (toelichting)

Structureel aandacht voor participatie bij plannen en projecten

In 2023 hebben we samen met de gemeenteraad en medewerkers een deel van het proces doorlopen om te komen tot een participatieverordening en het gemeentelijk participatiebeleid. Daarnaast zijn we de wervingsprocedure gestart voor een beleidsadviseur inwonerbetrokkenheid.

5. Via de Jeugdgemeenteraad denken jongeren actief mee over het realiseren van plannen en leren zij hoe de lokale democratie werkt.

Omschrijving (toelichting)

Jeugdgemeenteraad

Via de Jeugdgemeenteraad leren jongeren hoe de gemeentelijke democratie werkt en denken zij actief mee over het realiseren van plannen.

Afgelopen jaar hebben de leden onder andere een autoloze schooldag georganiseerd, aandacht gevraagd voor internet veiligheid via project Hackshield en meegedacht over de realisatie van een pumptrack in het dorp.

Ook hebben de leden van de Jeugdgemeenteraad een actieve rol gehad bij het afscheid van burgemeester Hans Gaillard, de installatie van burgemeester Suzanne Otters-Bruijnen, de opening van Koningsdag, de herdenking op 4 mei en 17 september en de Oliebollenparty.

De Jeugdgemeenteraad is op een uitstapje naar het Provinciehuis geweest. Daar hebben zij een klein deel van een Provinciale Statenvergadering bijgewoond vanaf de publieke tribune en kennis gemaakt met de provinciale politiek.

Jongerenparticipatie

Dit is meegenomen in programma 2.

6. Inwoners, organisaties en ondernemers worden betrokken bij gemeentelijke plannen, en vinden onze beleids- en besluitvorming transparant en begrijpelijk.

Omschrijving (toelichting)

Invoeren nieuwe vergaderstructuur raad

De gemeenteraad heeft de afgelopen jaren gewerkt aan een nieuwe vergaderstructuur gericht op meer overleg- en inspraakmogelijkheden met en voor inwoners in de aanloop naar besluitvorming. Dat heeft ertoe geleid dat de gemeenteraad in juli 2023 heeft besloten een tweewekelijkse Politieke Avond in te voeren op donderdagavond, met de mogelijkheid om voorstellen informierend, adviserend, beeldvormend, oordeelsvormend of besluitvormend te bespreken. In dit model is de rol van inwoners in de verschillende fasen duidelijk afgebakend.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Organisatie

7. De capaciteit van de gemeentelijke organisatie is op orde.

Omschrijving (toelichting)

Organisatieontwikkeling/onderzoek formatie

Nadat eind 2022 het organisatieplan is vastgesteld, zijn we in 2023 verder gegaan met het op orde krijgen van de organisatie.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen en dienstverlening ondergebracht in Dienst Dommelvallei. In 2023 is besloten om de belastingheffing onder te brengen bij de Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2023) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 1	0	958	958	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-415	0	2.216	2.216
0.1 Bestuur	1.722	1.896	1.787	-108
0.2 Burgerzaken	890	930	1.149	219
0.4 Overhead	6.781	8.764	8.584	-179
0.5 Treasury	72	-136	48	184
0.61 OZB woningen	98	98	154	57
0.62 OZB niet-woningen	27	27	41	14
0.64 Belastingen Overig	77	77	121	43
0.8 Overige baten en lasten	1.485	154	20	-134
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	4	25	25	-1
Totaal Lasten	10.740	12.794	15.104	2.310
Baten				
0.10 Mutaties reserves	116	3.548	3.410	-138

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
programma 1				
0.1 Bestuur	0	0	195	195
0.2 Burgerzaken	207	207	240	33
0.4 Overhead	162	162	204	42
0.5 Treasury	128	151	147	-4
0.61 OZB woningen	2.588	2.645	2.659	14
0.62 OZB niet-woningen	2.344	2.572	2.540	-31
0.64 Belastingen Overig	10	10	14	5
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	26.521	27.574	28.146	573
0.8 Overige baten en lasten	150	0	0	0
Totaal Baten	32.226	36.869	37.557	688
Saldo (baten -/- lasten)	21.486	24.075	22.454	-1.622

Analyse

1. Interne en externe dienstverlening	I/S	Bedrag
0.1 Bestuur	I	308.000
Het grootste voordeel is als gevolg van vrijval voorziening wethouderspensionen. Dit houdt verband met gestegen wettelijke rekenrente. Een gespecialiseerd bureau berekent hoe hoog deze voorziening moet zijn (actuarieel). We stellen voor om dit voordeel via resultaatbestemming in een aparte reserve te storten, omdat een nieuwe wettelijke regeling in de toekomst waarschijnlijk meer geld gaat kosten. Zie hiervoor onderdeel resultaatbestemming voorin deze jaarstukken.		
0.4 Overhead	I	190.000
Voor de salaris- en huurkosten vanuit GR Dienst Dommelvallei en het ambtelijk apparaat zijn deze kosten toegerekend aan de taakvelden. Dit verschil staat tegenover het verschil op het taakveld overhead in programma 1.		
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	I	573.000
Door het late verschijnen van de decembercirculaire is de begroting hier niet meer op aangepast.		
0.8 Overige baten en lasten	I	134.000
De groeipaden centrumontwikkeling Son en Breugel en infrastructurele werken zijn opgezet om toekomstige uitgaven te doen. Het voorstel is om de restantbedragen te storten in de daarvoor bedoelde reserves.		
0.10 Mutaties reserves programma 1	I	-138.000
Er zijn een aantal onttrekkingen in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten: - Organisatieontwikkeling - Amendement opleiding raad en griffier		
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	I	-2.216.000
Voor een analyse van het jaarrekeningresultaat zie hiervoor de algemene inleiding.		
Kapitaallasten	I	-155.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	-302.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-16.000
Totaal		-1.622.000

Programma 2. Sociale leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

Steven Grevink
Jelle de Jong

Inleiding

De sociale leefomgeving gaat over de gezondheid, het welbevinden en de ontwikkelmogelijkheden van onze inwoners. Goede voorzieningen voor inwoners en professionals zijn hiervoor belangrijk. Enerzijds bestaan voorzieningen uit ondersteuningsmogelijkheden voor individuele inwoners door hulp en (financiële) steun, anderzijds uit accommodaties, subsidies en bijeenkomsten/evenementen. Het programma heeft betrekking op alle inwoners als het gaat om preventie, gezonde leefstijl, ontwikkeling en ontmoeting. Het programma gaat daarnaast specifiek in op ondersteuning van kwetsbare inwoners en jeugdigen.

Door een passend aanbod van culturele activiteiten kunnen onze inwoners zich ontwikkelen en ontplooiën. Borging van het cultureel erfgoed en behoud van monumenten dragen daar ook aan bij.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Maatschappelijke participatie	1. We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren. 2. (De toegang naar) zorg en ondersteuning is laagdrempelig en efficiënt: klantgericht en op maat.
Ontmoeting	3. Son en Breugel kent een voldoende en gevarieerd aanbod van laagdrempelige ontmoetingsfuncties in de wijken, onder andere in de vorm van onderwijs-, sport- en verenigingsgebouwen. 4. We ondersteunen lokale initiatieven gericht op ontmoeting.
Jeugd en jongeren	5. Goede voorschoolse voorzieningen en een erkend programma voor VVE (voor- en voorschoolse educatie) dragen bij aan een goede ontwikkeling van peuters en voorkomen onderwijsachterstand. 6. We hebben goede en goed bereikbare schoolgebouwen voor een optimaal en gedifferentieerd lokaal onderwijsaanbod. 7. Jeugdigen en hun ouders krijgen ondersteuning wanneer zij problemen ondervinden in opgroei- en opvoedsituaties.
Gezonde leefstijl	8. Met voorlichting en ondersteuning stimuleren we inwoners zo gezond mogelijk te leven.
Cultuur en erfgoed	9. Wij stimuleren het in stand houden van cultuur, cultureel erfgoed en monumenten.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Nota Kunst- en Cultuurbeleid 2017		7-nov-17	n.v.t.
Beleidsplan voorschoolse voorzieningen en voor-en voorschoolse educatie	vanaf 2020	4-jul-19	n.v.t.
Accommodatie plannen (AP) & vastgoedbeleid	2024-2028	Nog vast te stellen	2024
Visie Sport en bewegen	vanaf 2014	6-feb-14	n.v.t.
Cultureel Erfgoed gemeente Son en Breugel	2021 - 2030		
Uitgangspunten Participatiebeleid	n.v.t.	Commissie BZ 2 september 2014	n.v.t.
Verordeningen participatiewet	n.v.t.	18-dec-14	2024
Lokaal gezondheidsbeleid	2021-2024	17-dec-20	2025
Visie wonen met zorg	n.v.t.	29-aug-13	n.v.t.
Beleidskader Sociaal Domein 2023-2026	2023-2026	25 mei 2023	n.v.t.
Jeugdbeleid Son en Breugel: (op)groei in een positief opvoedklimaat	n.v.t.	9-mei-19	2024
IHP onderwijs 2012-2015	2012-2015	22-dec-2011	2024
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Son en Breugel 2015	vanaf 2015		2024

Wat hebben we ervoor gedaan?

Maatschappelijke participatie

1. We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren.

Omschrijving (toelichting)

Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding

Met de inzet van Dienst Dommelvallei, WSD en Huis naar Werk (HnW), ondersteunden we inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij re-integratie, inburgering en waar nodig met inkomen. We zagen een toename van kwetsbare jongeren die aanspraak maken op ondersteuning vanuit de Participatiewet. Als onderdeel van het regionaal plan jeugdwerkloosheid realiseerden we de aansluiting op Jongeren in Beeld van het inlichtingenbureau. Hiermee kregen we meer zicht op kwetsbare jongeren van 23 tot 27 jaar, zonder startkwalificatie, werk, studie of uitkering. We vonden meer aansluiting bij deze doelgroep door onder andere de inzet van Kwikstart, het jongerenlabel van WSD.

We stelden een nieuwe re-integratieverordening op, voortkomend uit het wetsvoorstel Breed Offensief. Inwoners en werkgevers krijgen daarmee meer zicht op de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de Participatiewet zoals loonkostensubsidie, beschut werk en jobcoaching.

We gaven vorm aan het projectplan "Perspectief op meedoen". Voor de uitvoering stelden we een participatieconsulent aan (cluster werk en inkomen). We realiseerden dit met middelen uit het Europees Sociaal Fonds. Inwoners met langdurige bijstand konden we hierdoor maximaal ondersteunen naar meedoen en werk.

Door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking binnen de regio (gemeenten Son en Breugel, Nuenen, Best en Oirschot) zetten we in op de doorontwikkeling van de netwerkorganisatie Huis naar Werk (HnW). Met inzet van regionale middelen biedt HnW ondersteuning bij werk, scholing en ontwikkeling. Voor onze inwoners is dit een extra instrument om duurzaam aan het werk te komen en te blijven. Nieuw was de organisatie van het Talentfestival door HnW, met als doel inwoners en ondernemers te verbinden.

Gevolgen coronacrisis in goede banen leiden

Tijdens de coronacrisis ondersteunden we ondernemers met overheidsregelingen zoals Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers). In 2023 schreven we deze Tozo-ondernemers aan voor de terugbetalingen van de bedrijfskredieten. We brachten hiermee het aantal openstaande vorderingen terug. Ook kwamen we met ondernemers betaalregelingen overeen of stuurden we een aanmaning. De afronding van Tozo duurt nog tot 2028.

Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Son en Breugelse) samenleving

De bestuurlijke besluitvorming hebben we in 2023 afgerond met de formele bekrachtiging van taken voor beleid, coördinatie en uitvoering van inburgering door Dienst Dommelvallei. We begeleidden de vergunninghouder doeltreffend bij hun inburgering door het verbinden van de disciplines huisvesting, inburgering en werk.

De omvang van de groep vergunninghouders onder de Wet Inburgering 2021 (Wi2021) nam toe. Voor deze nieuwkomers hebben we, onder andere in nauwe samenwerking met vluchtelingenwerk, lokaal ondersteunende dienstverlening ingezet gericht op taal en meedoen. We zijn tijdig gestart met de Brede Intake met als resultaat een inburgeringsaanbod op maat, vastgelegd in het Plan Inburgering en Participatie (PIP).

Beschermd Wonen

Aanvankelijk zou met ingang van 2023 Beschermd Wonen verder worden gedecentraliseerd. Omdat er niet tijdig duidelijkheid verschaft kon worden over een nieuw, objectief verdeelmodel en de invoering van het woonplaatsbeginsel, is de doordecentralisatie nu voorzien per 1 januari 2025. Wel zijn er begin 2022 de uitgangspunten geformuleerd die de basis vormen voor de, met name financiële, consequenties van het verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel.

Door het uitstel van de doordecentralisatie zijn in 2022 nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoering van Beschermd Wonen door de centrumgemeente Eindhoven voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Overige meerjarige thema's

De meerjarige thema's dementie, mantelzorg en eenzaamheid hebben in 2022 door personele redenen niet de gewenste aandacht gehad. Wel is eind 2022 de mantelzorgmakelaar van start gegaan.

Armoede

In januari 2023 is het integraal beleidskader armoedebestrijding en schuldhulpverlening vastgesteld. In 2023 hebben we hier ook uitvoering aan gegeven.

We zijn aangesloten bij het Volwassenfonds Sport. Volwassenen die leven rond het bestaansminimum kunnen met een bijdrage uit dit fonds lid worden van een sportvereniging.

We hebben het Sociaal Noodfonds opgericht om inwoners die in een acute financiële noodsituatie (dreigen) te komen te helpen.

De armoederegisseur heeft gewerkt aan het uitbreiden van het netwerk rondom organisaties die zich richten en/of in aanraking komen met mensen met weinig financiële middelen. We hebben gewerkt aan meer bekendheid van de armoederegisseur en schuldhulpverlening via korte voorlichtingsfilms. Deze hebben we verspreid via onze sociale media kanalen.

Lokaal Sociaal Bemiddelaar

In 2023 is de lokaal sociaal bemiddelaar aangesteld door de Raad. De Lokaal Sociaal Bemiddelaar heeft een aantal inwoners kunnen helpen.

Schuldhulpverlening

In 2023 zijn er personele wisselingen geweest bij de schuldhulpverleners. De hulpverlening aan inwoners is doorgedaan, maar de personele wisselingen hebben eraan bijgedragen dat er minder intensieve uitvoering is gegeven aan vroegsignalering van schulden.

De overeenkomst met Kredietbank Nederland liep af op 31 december 2023. We hebben er voor gekozen door te gaan met de samenwerking met Kredietbank Nederland. De overeenkomst wordt verlengd tegen dezelfde voorwaarden als de eerdere overeenkomst.

2. (De toegang naar) zorg en ondersteuning is laagdrempelig en efficiënt; klantgericht en op maat.

Omschrijving (toelichting)

Doorontwikkeling CMD (Centrum voor Maatschappelijke Deelname)

Op basis van het rapport van de rekenkamer over het functioneren van het CMD (opgeleverd in december 2022) hebben we het Plan van aanpak CMD Son en Breugel opgesteld. Dit plan hebben we in maart 2023 aan de raad gepresenteerd en de raad heeft het plan vastgesteld. Ongeveer 1 x per 3 tot 4 maanden praten we de raad aan hand van de procesplanning bij over de ontwikkelingen en verbeteringen binnen het CMD.

Doorontwikkeling van het team Toegang CMD

Het team Toegang CMD is versterkt en op een andere manier gaan werken. Hoogwaardige kennis en expertise zetten we steeds meer aan het begin van het proces in, zodat vroegtijdig de juiste zorg en ondersteuning kan worden ingezet. Lichte begeleidingsvragen op het gebied van Jeugd worden direct binnen het team Toegang opgepakt. Binnen deze versterkte aanpak legt het team Toegang nu met inwoners met lichte begeleidingsvragen enkele vervolgspraken vast. Steeds vaker kunnen inwoners met de verkregen adviezen uit de voeten en leiden deze vragen niet tot een indicatie voor specialistische zorg.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ontmoeting

3. Son en Breugel kent een voldoende en gevarieerd aanbod van laagdrempelige ontmoetingsfuncties in de wijken, onder andere in de vorm van onderwijs-, sport- en verenigingsgebouwen.

Omschrijving (toelichting)

Ontmoeting in de wijk

In 2022 zijn we gestart met het actualiseren van het accommodatiebeleid. Dit heeft in 2023 vervolg gekregen o.a. door aanstelling van een kwartiermaker voor het opstellen van accommodatiebeleid en vervolgens door het creëren en invullen van een vaste formatieplek (fte) van een beleidsmedewerker accommodaties.

Het is belangrijk dat onze wijkaccommodaties toekomstbestendig zijn en voldoen aan de huidige eisen. De Boerderij is in het kader van Breugel Bruist gerenoveerd. Braecklant is ook toe aan renovatie of nieuwbouw. Er hebben verschillende gesprekken en onderzoeken plaatsgevonden om te komen tot een voorstel voor de nieuwbouw in combinatie met een kleinschalig gezondheidscentrum. Het huidige gebouw van het Vestzaktheater wordt nog enige tijd gebruikt voor een deel van de activiteiten die in sporthal De Bongerd plaatsvonden. We bouwen een nieuwe sporthal op de plek van De Bongerd.

Sportaccommodaties

In het najaar 2023 zijn we gestart met de werkzaamheden voor de nieuwe Bongerd. De oude Bongerd is gesloopt en de grondwerkzaamheden zijn gestart. Tot de ingebruikname van de nieuwe Bongerd kunnen de gebruikers terecht in de blaashal bij HTC, het voormalige Vestzaktheater en sporthal De Landing.

Door de overvloedige regenval en een hoge grondwaterstand heeft sporthal De Landing te maken gehad met wateroverlast op de sportvloer. Eind 2023 zijn we gestart met waterkerende maatregelen (injecteren van een deel van de sportvloer / keerwanden) waardoor de overlast is afgewend. Om een structurele en tevens definitieve waterkerende oplossing te creëren, volgt er in 2024 nog een aanvullende (planmatige) actie.

We hebben subsidie verstrekt aan korfbalvereniging de Corridor voor de vervanging van de CV-ketel en de onderhoudskosten van het veld.

Naar aanleiding van het onderzoek van Synarchis naar de aanwezige capaciteit en visie op een zwembadvoorziening in Son en Breugel, hebben we besloten de subsidie aan het zwembad Son in 2024 voor één jaar te continueren en een aanvullend onderzoek te verrichten, op basis van diverse scenario's, naar de toekomst van een zwembadvoorziening in Son en Breugel.

4. We ondersteunen lokale initiatieven gericht op ontmoeting.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 waren er geen opgelegde coronamaatregelen meer van kracht in de strijd tegen het Covid-19 virus. Verenigingen en organisaties waren weer in staat om activiteiten of evenementen te organiseren. In 2023 werden er diverse creatieve en culturele activiteiten georganiseerd in Son en Breugel waar de ontmoeting voor en tussen jong en oud centraal stond. Een aantal initiatieven, veelal georganiseerd door vrijwilligers uit onze gemeenschap, hebben we ondersteund met een eenmalige ondersteuningssubsidie of met een financiële bijdrage in een andere vorm. Vernieuwende theatervoorstellingen en muziekkuitvoeringen waaronder het Koningsconcert, maar ook het gevarieerde aanbod van het Winter Event hebben bijgedragen aan de (culturele) leefbaarheid in onze gemeente in 2023.

Daarnaast levert Stichting SonenBreugelVerbindt een grote bijdrage aan het ondersteunen van ontmoeting en het bevorderen van de sociale cohesie in Son en Breugel.

De subsidieverordening hebben we in 2023 op een aantal praktische punten aangepast en is per 1 januari 2024 in werking getreden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Jeugd en jongeren

5. Goede voorschoolse voorzieningen en een erkend programma voor VVE (voor- en vroegschoolse educatie) dragen bij aan een goede ontwikkeling van peuters en voorkomen onderwijsachterstand.

Omschrijving (toelichting)

Peuteropvang en VVE (Vroeg en Voorschoolse Educatie)

Wij subsidiëren de peuteropvang voor ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag van het Rijk. In 2023 hebben 7 kinderen gebruik gemaakt van een gesubsidieerde peuterplek. Dit zijn minder kinderen dan het jaar ervoor. Een aantal van deze peuters is op advies van het consultatiebureau in 2023 doorgestroomd naar een VVE-kindplaats.

In 2023 hebben 55 door het consultatiebureau geïndiceerde kinderen met een risico op onderwijsachterstand een VE-programma (Vroeg Educatie) gevolgd bij een kinderdagverblijf die voorschoolse educatie aanbiedt. Een klein aantal kinderen heeft op verzoek van de jeugdarts een passend aanbod gekregen. Het aantal doelgroepkinderen is in 2023 heel licht gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor.

In oktober 2023 zijn we aangesloten bij de VVE-monitor van 11 buurgemeenten uit Zuidoost-Brabant. Met deze monitor willen we inzicht krijgen in meerjarige ontwikkelingen in het bereik, de toeleiding, het aanbod, de doorgaande lijn, ouderbeleid/ouderbetrokkenheid en de resultaten van Voor- en Vroegschoolse Educatie. De resultaten van deze monitor zijn bekend in 2024 en worden samen met de kinderopvangorganisaties en het onderwijs besproken en waar nodig verbeterd.

6. We hebben goede en goed bereikbare schoolgebouwen voor een optimaal en gedifferentieerd lokaal onderwijsaanbod.

Omschrijving (toelichting)

Onderwijshuisvesting

Het aantal kinderen stijgt in de wijken rondom basisschool De Ruimte en De Bloktempel. In november 2021 heeft de Raad besloten om krediet beschikbaar te stellen voor een uitbreiding op de locatie van basisschool De Bloktempel (schoolbestuur SKPO) incl. kinderopvang én een uitbreiding op de locatie van basisschool De Ruimte (schoolbestuur Platoon), incl. kinderopvang. De werkzaamheden voor de realisatie van de uitbreiding bij De Ruimte zijn in 2023 gestart. We verwachten dat de werkzaamheden voor de uitbreiding bij De Bloktempel in het 3e kwartaal van 2024 starten.

In september 2020 heeft de raad besloten dat basisscholen De Regenboog en De Krommen Hoek één nieuw schoolgebouw krijgen op de locatie van De Krommen Hoek (Doormanlaan). In 2022 is gestart met de bouw van de nieuwe school. De bouw liep door in 2023. Na de carnavalsvakantie van 2024 zijn de lessen in het nieuwe gebouw van de nieuwe basisschool Buitenstebinnen gestart.

Integraal HuisvestingsPlan

Begin 2023 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor een termijn van 4 jaren (2024-2028). Dit is een intensief proces geweest met schoolbesturen, scholen en de kinderopvang. We hebben gekeken naar de huidige staat van de gebouwen wat betreft kwaliteit en capaciteit. Vervolgens hebben we per school scenario's opgesteld voor de toekomst met daarbij een financiële doorberekening. Het IHP is in maart 2024 vastgesteld.

Leerlingenvervoer

Op grond van de Verordening Bekostiging Leerlingenvervoer bekostigen wij vervoer naar reguliere naschoolse opvang binnen Son en Breugel. Enkele ouders maken hier gebruik van.

De dienstverlening vanuit de gecontracteerde vervoerder voor het Leerlingenvervoer blijft een aandachtspunt. Samen met Bizob en met de klankbordgroep Leerlingenvervoer worden continu gesprekken gevoerd om de dienstverlening van de vervoerder te verbeteren.

7. Jeugd en jongeren en hun ouders krijgen ondersteuning wanneer zij problemen ondervinden in opgroei- en opvoedsituaties

Omschrijving (toelichting)

Laagdrempelige (opvoed)ondersteuning

Sinds 2022 hebben we extra ingezet op onderlinge samenwerking tussen jeugdprofessionals en het zichtbaar maken van het lokale, preventieve ondersteuningsaanbod.

Ook besteedden we in 2023 extra aandacht aan het bereiken van ouders, gezien hun belangrijke rol in het opgroeien van de jeugd.

In 2023 hebben we gezorgd voor structurele borging van de praktijkondersteuner GGZ Jeugd (POH Jeugd) bij de huisartsen. De POH Jeugd heeft een belangrijke rol in triage en ouders konden makkelijk en snel ondersteuning krijgen. Hierdoor was verwijzing naar een specialistisch zorgaanbod niet altijd nodig. De inzet van de POH Jeugd zorgt voor een verlichting van de werkdruk bij het CMD.

Jongerenwerk

Het jongerenwerk heeft in 2023 extra aandacht gehad voor eenzaamheid onder jongeren. Daarnaast hebben jongerenwerkers een brugfunctie binnen het CMD. Dat betekent dat zij jongeren ondersteunen ter overbrugging naar gespecialiseerd zorgaanbod bij wachtlijsten. Er is een ontwikkeling gaande dat de jongerenwerkers merken dat zij steeds vaker complexe en individuele problematiek tegenkomen binnen hun werkveld. Zij proberen hier zo goed mogelijk in te handelen in overleg met de gemeente.

Inkoop van jeugdzorg

In 2023 hebben we producten doorontwikkeld zodat deze beter passend bij de jeugdigen en de zorgaanbieders. Binnen regionaal verband zijn er analyses gedaan om fenomenen zoals stijging van het aantal jeugdigen bij bepaalde producten te verklaren. Daarnaast hebben we met 21 gemeenten ervoor gezorgd dat een van de grootste zorgaanbieders in de regio financieel ondersteund werd waardoor de zorg gecontinueerd kon worden. In het jaarverslag van de regio Een 10 voor de Jeugd zijn alle ontwikkelingen van 2023 te lezen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Gezonde leefstijl

8. Met voorlichting en ondersteuning stimuleren we inwoners zo gezond mogelijk te leven.

Omschrijving (toelichting)

Sportakkoord

In samenspraak met de Sportraad hebben we in 2023 het Lokaal Sportakkoord herzien. Voor de uitvoering daarvan hebben we extra rijksmiddelen ontvangen. In 2023 hebben we aan de LEVgroep een aanvullende subsidie beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord.

GROZzterdam/DE STAP naar gezonder

De projecten die in 2022 opgestart zijn, waaronder de zelfhulpmodules, inloopgroepen en workshops positieve gezondheid, het project buurtondersteuners, de digidokters, de morgen-gezond-weer-opkaart, welzijn op recept en het project met VR brillen, zijn ook in 2023 gecontinueerd. Daarnaast hebben we, in samenspraak met onder andere woningcorporatie 'thuis, uitvoering gegeven aan Samen Slim Ouder Worden, gericht op de veiligheid in en rond de woning. Dit gebeurde met name door het toepassen van technologische voorzieningen (sensoren) en het opstellen van een persoonlijk veiligheidsplan. Hiervoor hebben we alle zelfstandig wonende 65+-ers aangeschreven. Eind 2023 is, als vervolg op de eerder gehouden Woon/Wmo beurs, de DE STAP naar gezonder beurs georganiseerd met een sterke nadruk op preventie.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

In 2023 zijn gemeenten begonnen met de uitvoering van het GALA. Het doel van dit akkoord is een gezonde generatie in 2040. We ontvangen middelen van het Rijk om op bepaalde onderdelen een impuls te geven aan de gezondheid van inwoners. Zo zijn we aan de slag gegaan met mentale gezondheid, Kansrijke Start en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Ook het Sportakkoord II maakt sinds 2023 onderdeel uit van het GALA. Het Integraal Zorgakkoord (IZA, 2023) speelt een belangrijke rol binnen het GALA en de DE STAP naar gezonder. Deze twee akkoorden in samenhang oppakken is noodzakelijk om de doelstelling te halen.

Samenwerking zorgverzekeraars

De samenwerking met zorgverzekeraars is sinds 2022 formeel geborgd via het Integraal Zorgakkoord. Het IZA is aangegaan door de gezondheidssector, de gemeenten (VNG) en het Rijk. Het IZA is gericht om de zorg voor alle Nederlanders toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Hiervoor is een werkagenda opgesteld die zich richt op brede preventie, domein overstijgende samenwerking, gegevensuitwisseling en versterking van de arbeidsmarkt. Hiervoor is een regionale indeling gemaakt waarbij de gemeente Eindhoven voor in totaal 15 gemeenten (Regio Eindhoven- De Kempen) als coördinerend gemeente fungeert. Voor de uitvoering van het IZA in onze regio is medio 2023 een Regiobeeld en eind 2023 een Regioplan opgesteld. Op basis van het Regioplan heeft Eindhoven eind 2023 een specifieke uitkering (SPUK) aangevraagd voor de periode 2023-2026.

Gezondheidsbeleid

Uitvoering van het gezondheidsbeleid is grotendeels geborgd via DE STAP naar gezonder. Voor 2023 is een aanvraag gedaan voor een SPUK het Nationaal Preventie Akkoord. Omdat er geen specifieke invulling is gegeven aan de preventie-doelstellingen gericht op overgewicht, alcohol en roken zijn de SPUK-middelen niet besteed en dienen we deze terugbetaald te worden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Cultuur en erfgoed

9. Wij stimuleren de mogelijkheden voor inwoners om zich cultureel te ontwikkelen en te ontplooiën en wij houden cultureel erfgoed en monumenten in stand.

Omschrijving (toelichting)

De Cultuur Loper

Samen met de intermediair van de bibliotheek is er met de scholen ook in 2023 gewerkt aan de curriculum, kennisbevordering van leerkrachten en zijn verschillende activiteiten uitgevoerd die passen bij kunst en cultuur.

Culturele vernieuwing

In lijn met de cultuurnota (2017) creëerden we ruimte voor culturele vernieuwing. Hiermee speelden we in op nieuwe behoeftes. Met name culturele initiatieven voor jongeren (12-25 jaar) waren een aandachtspunt. Om nieuwe initiatieven en projecten te faciliteren verwezen wij initiatiefnemers actief naar onze (eenmalige) projectsubsidie. Daarbij was het mogelijk om deze subsidie ook in te zetten als cofinanciering, zodat aanvullende fondsen geworven konden worden.

Het Vestzaktheater in Het Dommelhuis is een belangrijk cultureel ontmoetingspunt. Het Vestzaktheater ontwikkelde ook in 2023 een samenhangend cultureel programma op het gebied van muziek, theater/toneel, dans en literatuur. Een aantal culturele initiatieven hebben een eenmalige ondersteuningssubsidie van ons ontvangen om hun voorstelling financieel mogelijk te maken.

Muziekonderwijs

In 2023 hebben we een kleine wijziging doorgevoerd in de subsidieregeling muziekonderwijs. In de nieuwe regeling is het mogelijk om na afloop van het volgen van een korte oriëntatie cursus van verschillende muziekinstrumenten ook subsidie te ontvangen voor een vervolgcursus voor het instrument naar keuze. Er is geen verschil meer tussen het maximale subsidiebedrag voor muziekonderwijs op individuele basis en/of groepsverband. Het bestaande budget was toereikend voor de nieuwe regeling.

Bibliotheekwerk en laaggeletterdheid

De Bibliotheek is de primaire ketenpartner in het sociaal-cultureel domein voor de versterking van educatie.

In samenwerking met het Taalhuis, LEVgroep en Taalkracht is er voor 2023 een jaarplan met activiteiten opgesteld waaraan uitvoering is gegeven.

De contacten met professionals binnen het netwerk zijn gecontinueerd en verstevigd. Dit geldt met name voor het basisonderwijs en inmiddels ook voor de sectoren zorg en welzijn.

In 2023 bestond Taalhuis Son en Breugel vijf jaar. Dit is gevierd met een feestelijke bijeenkomst.

Monumenten

In 2023 hebben we met medewerking van de erfgoedvereniging, buurtvereniging Kanaalstraat en ondernemers een start gemaakt met een programma voor de open monumentendagen rondom het aanbrenge van de monumentenschildjes op het opengestelde diepvrieshuisje en het gemeentehuis. De monumentencommissie heeft in 2023 4 panden aangewezen als gemeentelijk monument. Daarnaast hebben we de lijst met potentiële monumenten geactualiseerd. Er zijn hiervoor redengevende omschrijvingen gemaakt of die zijn in voorbereiding. In 2023 zijn gesprekken opgestart met eigenaren van deze potentiële monumenten over een mogelijke aanwijzing.

Adviescommissie omgevingskwaliteit

In 2023 is de voorbereiding van start gegaan voor de instelling van de nieuwe adviescommissie omgevingskwaliteit onder de omgevingswet. De verordening is door de raad vastgesteld.

Medewerker erfgoed

In 2023 zijn we gestart met het structureel vormgeven van de nieuwe functie medewerker erfgoed. In 2023 werd een medewerker erfgoed/secretaris van de monumentencommissie hiervoor nog ingehuurd via de ODZOB.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

- Dienst Dommelvallei voert voor de gemeente de sociale dienstactiviteiten (Participatiewet, Bijzondere bijstand, gemeentelijk sociaal fonds (gsf)) vanuit het CMD uit. Ook wordt beleidsmatig op dit taakveld de gemeente geadviseerd.

- Daarnaast ondersteunt Dienst Dommelvallei de CMD-dienstverlening in het Sociaal Domein richting inwoners (waaronder de hele administratieve ondersteuning en applicatie-inrichting).
- Dienst Dommelvallei zet samen met CMD partners (zoals WSD) zelf ontwikkelde methoden en aanpakken in naar werk en activering.

Gemeenschappelijke regeling WSD

De WSD is ons sociaal ontwikkelbedrijf en voert de werkgeversverplichtingen uit van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Daarnaast begeleidt de WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk en fungeren daarmee als sociaal ontwikkelbedrijf. Voor nieuwkomers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, voeren zij de Zelfredzaamheidsroute voor inburgeren uit.

Voor de gemeente Son en Breugel is een Lokaal Plan opgesteld op basis van het koersdocument "Gezamenlijke doorontwikkelen". Het Lokaal Plan omvat deelprojecten waaronder de werkdiagnose AanZet en Kansen, de aanpak voor inwoners die langdurig afhankelijk zijn van bijstand. De deelprojecten bieden de mogelijkheid om gezamenlijk optimale dienstverlening te ontwikkelen. Met de Kenniskompanie als kennis- en expertisecentrum bundelen de samenwerkende gemeenten kennis en ervaring voor het ondersteunen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)

De GGD Brabant-Zuidoost voert voor ons de (verplichte) taken van de Wet publieke gezondheid uit. Daarnaast ondersteunt ze de gemeente bij de invulling van ons (gezondheids)beleid, bijvoorbeeld via de vierjaarlijkse Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). In 2020 heeft de GGD deze voor het laatst vernieuwd. Deze documenten zijn voor de komende jaren mede de basis voor nieuw beleid alsook voor input voor de omgevingsvisie.

10voordejeugd

Regionale inkoop samenwerking voor de inkoop van specialistische jeugdhulp, bestaande uit gemeente Helmond, Peelgemeenten (Deurne, Asten, Someren, Laarbeek, Gemert-Bakel), Dommelvallei+ (Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel, Waalre) en gemeente Veldhoven.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2023) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 2	102	2.401	2.481	80
4.2 Onderwijshuisvesting	1.017	1.046	961	-85
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	505	738	699	-39
5.1 Sportbeleid en activering	179	319	306	-14
5.2 Sportaccommodaties	854	1.268	1.311	43
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	381	760	775	16
5.4 Musea	7	7	4	-3
5.5 Cultureel erfgoed	140	164	166	2
5.6 Media	459	455	445	-10
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.251	5.481	4.173	-1.308
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.372	1.453	1.690	238
6.3 Inkomensregelingen	4.276	4.511	4.419	-92
6.4 WSW en beschut werk	875	848	834	-14
6.5 Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	572	557	596	39
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	663	943	1.014	72

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	1.140	1.367	1.315	-52
6.71B Begeleiding (WMO)	704	690	617	-73
6.71C Dagbesteding (WMO)	297	297	237	-60
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	296	251	187	-64
6.72A Jeugdzorg begeleiding	683	1.156	1.160	4
6.72B Jeugdzorg behandeling	669	687	678	-9
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	185	436	494	58
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	297	334	389	54
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	894	1.174	1.280	106
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	419	448	734	286
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	27	47	87	40
6.74C Gesloten plaatsing	56	36	21	-15
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2	2	0	-2
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	15	15	12	-3
6.82A Jeugdbescherming	210	244	246	2
6.82B Jeugdreclassering	38	22	14	-7
7.1 Volksgezondheid	736	900	884	-16
Totaal Lasten	21.321	29.055	28.227	-828
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 2	923	2.775	2.846	71
4.2 Onderwijshuisvesting	173	173	166	-7
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	81	214	208	-6
5.1 Sportbeleid en activering	0	85	79	-5
5.2 Sportaccommodaties	134	443	455	12
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	68	288	261	-28
5.5 Cultureel erfgoed	10	28	26	-2
5.6 Media	30	16	16	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	430	3.475	3.475	0
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	51	51
6.3 Inkomensregelingen	3.381	3.192	3.177	-15
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	7	0	-7
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	186	186	105	-80
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	7	7
7.1 Volksgezondheid	0	79	59	-20
Totaal Baten	5.419	10.959	10.930	-30
Saldo (baten -/- lasten)	-15.902	-18.096	-17.297	798

Analyse

2. Sociale leefomgeving	I/S	Bedrag
4.2 Onderwijshuisvesting	I	26.000
Betreft deels budget 'opstellen IHP' is begroot voor het 1) opstellen van het Integraal HuisvestingsPlan (IHP), 2) uitwerking van het IHP in een programma/draaiboek en de 3) verankering van het IHP in de nieuw op te stellen verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Onderdeel 1 is in 2023 afgerond. De bestuurlijke wandeling hiervan is		

begin 2024 doorlopen. Onderdelen 2 en 3 lopen nog door in 2024. Het bedrag van € 12.818 zou daarom overgeheveld dienden te worden naar 2024. Het resterende bedrag is i.v.m. de landelijke verplichting ophoging klokuren bewegingsonderwijs die vanaf schooljaar 2023-2024 in werking is gegaan. Ook voor de periode jan-juni was deze ophoging (onnodig) begroot. Daarnaast is niet het volledig begrootte bedrag voor eigen risico's i.v.m. schades aan schoolgebouwen nodig gebleken.		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	I	36.000
Betreft deels NPO middelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld om corona-achterstanden in te halen. Deze middelen mogen tot en met schooljaar 2024-2025 worden ingezet. Daarnaast is het niet volledige bedrag dat is begroot voor leerlingenprognoses gebruikt.		
5.2 Sportaccommodaties	S	-51.000
Het betreft hier met name een overschrijding van de onderhoudskosten en de energielasten voor sporthal de Landing.		
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	I	-44.000
Voor het Dommelhuis heeft de afrekening van de energiekosten door technische problemen niet kunnen plaatsvinden, dit gebeurt alsnog in 2024. Bij de definitieve afstemming met de fiscus is een hoger bedrag dan verwacht BTW-kostenverhogend gebleken. Ook was de beheervergoeding voor de stichting hoger dan verwacht.		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	I	1.269.000
Het taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie bevat de volgende onderdelen: Oekraïne Over 2023 is er een overschot ontstaan voor het project Oekraïne; er zijn meer inkomsten vanuit het Rijk ontvangen dan dat er kosten zijn gemaakt voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen. We stellen voor om het overschot voor het Oekraïne project te storten in de reserve vluchtelingen, daar wij verwachten dat de kosten gerelateerd aan de opvang het komende jaar zullen toenemen. Maatschappelijk Werk Het begrote subsidiebudget is niet volledig besteed, dit komt onder andere doordat een aantal subsidiepartners subsidie over het voorgaande jaar hebben moeten terugbetalen en we hebben de ontvangen Rijksmiddelen voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in kunnen zetten. Daarnaast zijn de middelen voor GrozzerDam niet volledig ingezet. Kinderopvang De kosten voor de jaarlijkse verplichte inspecties van de GGD voor de kinderopvang waren lager dan begroot en ook het aantal geplaatste VVE-kinderen nam af in het laatste kwartaal van 2023 Vluchtelingen De afwijking op het budget vluchtelingen is te verklaren door de onderrealisatie van de inburgeringstrajecten in 2023. Vanwege de late huisvestingen in 2023, zijn veel trajecten pas in 2024 gestart. De middelen van de SPUK worden overgeheveld naar 2024 en worden alsnog voor deze doelgroep ingezet.		
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	I	-129.000
Er was meer inhuur van extra capaciteit binnen het CMD noodzakelijk dan eerst werd voorzien. Deze extra capaciteit was nodig om de wachttijden voor inwoners terug te dringen. Daarnaast zijn op deze post de kosten geboekt van de Praktijk Ondersteuners Huisartsen (POH's). Deze kosten zijn achteraf over enkele jaren terug in rekening gebracht, conform eerder gemaakte afspraken met de huisartsen.		
6.3 Inkomensregelingen	I	92.000
Er is minder leenbijstand huisvestingen Statushouders noodzakelijk geweest (minder huisvestingen). Daarnaast was er een afname van de kosten maatschappelijk zorg (bewindvoerderskosten) zichtbaar.		
6.5 Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	I	26.000
Er zijn minder uitgaven geweest op het budget voor re-integratie. De Stimulusregeling van WSD heeft de over realisatie op begeleidingskosten van de LKS banen gedekt waardoor dit niet ten laste is gekomen van het re-integratie budget.		
Taakvelden Wmo	S	91.000
Aangezien gaandeweg 2023 een overschrijding van een aantal posten werd voorzien, zijn bij de begrotingsrapportages deze budgetten verhoogd. Per saldo zijn de totale uitgaven lager dan uiteindelijk is geraamd, waardoor er een klein overschot is ontstaan op het taakveld Wmo.		
Taakvelden Jeugd	S	-512.000
De kosten voor Jeugd zijn ten opzichte van 2022 toegenomen doordat er meer jeudigen ondersteuning nodig hadden, hulpvragen complexer zijn geworden en zorg duurder is geworden.		
Kapitaallasten	I	88.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	-87.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-7.000
Totaal		798.000

Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

Suzanne Otters-Bruijnen
Jan Boersma
Steven Grevink
Jelle de Jong

Inleiding

Ons handelen en beleid voor de fysieke leefomgeving kent diverse abstractieniveaus. In het programma Fysieke en Veilige leefomgeving komen vooral de tactische en operationele kant van ons handelen voor de leefomgeving aan de orde. Het programma Economische en Ruimtelijke ontwikkeling richt zich meer op de visie en de strategische kant van het beleid voor de leefomgeving. Er is natuurlijk wel overlap tussen de programma's, omdat de scheidslijn tussen het strategische en het tactische abstractieniveau niet zo scherp is. Een voorbeeld daarvan is het onderwerp natuur en landschap: enerzijds hebben we er een visie op en sluiten we qua strategie aan bij lopende regionale ontwikkelingen ('Dommeldal uit de verf en Van Gogh Nationaal Park'), anderzijds leggen we ook natuur en groen aan.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Veiligheid en Vergunningen	1. Inwoners, ondernemers en bezoekers verblijven in een veilige en prettige woonomgeving. 2. (Ver)bouwprojecten voldoen aan de regels van de Omgevingswet en we bewaken de naleving van de geldende wetten, regels en voorschriften door uitvoering te geven aan het uitvoering en handhavingplan.
Openbare Ruimte	3. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is op orde en voldoet aan de vastgestelde niveau's 4. Samen met onze inwoners werken we aan een duurzame waterbeheersing 5. Inwoners kunnen op verschillende manieren verblijven, sporten en spelen in de openbare ruimte. 6. Onze inwoners kunnen meedenken, ontwerpen of meedoen bij de (her)inrichting van de openbare ruimte. 7. We zorgen voor een groene leefomgeving met meer biodiversiteit om de woonkwaliteit van onze inwoners te verhogen. 8. We realiseren (vóór 2028) en beheren het Natuurnetwerk en versterken natuurbeleving dichtbij huis.
Mobiliteit	9. We gebruiken duurzame materialen en houden rekening met de nadelige effecten van klimaatverandering. 10. We zetten in op vermindering van restafval en streven naar een aanbod van maximaal 35kg restafval per persoon per jaar. 11. Weggebruikers kunnen comfortabel en veilig deelnemen aan het verkeer. 12. De kernen en centra zijn goed bereikbaar.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Nota Integrale Veiligheid gemeente Son en Breugel 2023-2026	2023 - 2026	19-jan-23	2027
U&H strategie 2023 - 2026	2023 - 2026	19-jan-23	2027
Uitvoeringsprogramma VTH 2023	2023	13-jan-23	2024
MJOP gemeentelijke gebouwen	2024-2034	Nog vast te stellen	2024
Beheerplan wegen 2016-2020	2016-2020		2024
Beleidsnota openbare verlichting	n.v.t.	6-okt-16	n.v.t.
MJOP civieltechnische kunstwerken	2024-2034	n.v.t.	2024
Mobiliteitsvisie Son en Breugel	2014-2030	13 maart 2014	2024
Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost Brabant		2017	n.v.t.
Beleidsnota openbaar groen 2021	2022-(geen specifieke einddatum)	25-nov-21	2024

Uitwerkingsplan Oud Meer 2013 - 2024	2013 - 2024	6-feb-14	
Evenementenbeleid 2016			
Beleidsnotitie Gladheidsbestrijding 2008			n.v.t.
Beleidsnotitie (beleidsregels) spelen	2019 - 2024	2020	
Beleidsnota Duurzaamheid	2016-2020 met doorkijk naar 2030	6-okt-16	Actualisatie in 2024
Programma Water en Riolering 2023 - 2027	2023-2027	22-jun-23	2027
Klimaatbestendig Son en Breugel 2030	2017-2030	2-nov-17	n.t.b.
Integraal Beheerplan Bos- en natuurterreinen 2020-2029	2020-2029	18-mrt-21	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Veiligheid en Vergunningen

1. Inwoners, ondernemers en bezoekers verblijven in een veilige en prettige woonomgeving.

Omschrijving (toelichting)

Regie en samenwerking veiligheid

Op 19 januari 2023 heeft de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan 2023 – 2026 (IVP) vastgesteld. In het IVP hebben we de volgende prioriteiten opgenomen: ondermijning, veilig ondernemen, verbinding zorg en veiligheid en digitale veiligheid.

- In 2023 hebben diverse integrale bestuurlijke controles plaats gevonden, waarbij 44 panden zijn bezocht. Het ging om integrale controles met diverse partners, o.a. de VRBZO (brandveiligheid), de ODZOB (milieu), Enexis en Brabantwater. We hebben 9 panden gecontroleerd waar arbeidsmigranten zijn gehuisvest. Deze controle zag met name toe op mensenhandel en brandveiligheid. Er is een aantal overtredingen geconstateerd in het kader van brandveiligheid. De overtreders zijn hier op aangeschreven.
- We hebben, in het kader van weerbaarheid, in samenwerking met het RIEC, douane, politie en het OM een actie uitgevoerd bij logistieke bedrijven op Ekkersrijt. Er zijn 19 bedrijven bezocht en er is met 40 chauffeurs gesproken over criminele inmenging en de risico's die dat met zich meebrengt. Na deze actiedag zijn naar aanleiding van een melding bij de politie een aantal goederen in beslag genomen die gebruikt worden bij hennepsteelt.
- In het kader van weerbaarheid is ook de Sonse Jachthaven bezocht samen met de boa's en de politie. Tijdens dit bezoek is kennisgemaakt met de havenmeester en zijn gesprekken gevoerd in het kader van weerbaarheid.
- De Bijtende-Bende-bus heeft op het Kerkplein gestaan. In deze voorlichtingsbus hebben inwoners signalen van drugscriminaliteit leren herkennen en geleerd waar ze een melding kunnen doen op het moment dat ze iets verdachts zien.
- In samenwerking met de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie en het Platform Veilig Ondernemen hebben we een avond georganiseerd voor inwoners en ondernemers in het buitengebied. Tijdens de avond is onder andere gesproken over hoe inwoners en ondernemers een melding kunnen doen en hoe ze dat ook veilig kunnen doen.
- De controles zijn, voor en tijdens de controles, ondersteund door de onbezoldigde toezichthouders van de gemeente, waar we sinds de coronaperiode mee samen werken. De toezichthouders zijn een aanvulling op onze eigen boa's, aangezien zij ook in het weekend en in de avond/nacht werken. Ze houden toezicht op diverse overlastlocaties, kunnen observaties doen, onderzoeken klachten en pakken meldingen op. Ze houden ook toezicht op de locaties waar Oekraïense vluchtelingen zijn gehuisvest en waar nodig bij evenementen. In december hebben zij samen met de boa's een aantal vuurwerkcontroles uitgevoerd binnen de gemeente. Het doel van deze controles was preventieve werking en zichtbaarheid. Bij het aantreffen van illegaal vuurwerk is contact gelegd met de politie. Er is een 'witte voeten-actie' geweest.
- We hebben het project Hackshield uitgerold. HackShield is een game die kinderen tussen de 8 en 12 jaar oud weerbaar maakt tegen cybercriminaliteit. Via deze game worden kinderen opgeleid tot Cyber Agents die zichzelf en hun omgeving kunnen beschermen tegen online gevaar. In Son en Breugel hebben tot nu toe 243 cyberagents meegedaan aan de game. In november heeft de burgemeester 3 kinderen gehuldigd.

- We hebben 2 bijeenkomsten voor de beheerders van de WhatsAppgroepen georganiseerd in samenwerking met SonenBreugelVerbindt. Tijdens deze bijeenkomsten hebben de beheerders een presentatie gekregen over de werkzaamheden van de boa' s en van de boa' s van Samen Sterk in Brabant (SSiB). Er wordt regelmatig informatie via de app groepen gedeeld. Dankzij een melding in een buurtapp heeft de politie 1 aanhouding verricht.
- Jaarlijks communiceren we over de risico' s van woninginbraken tijdens de zomer (zomeroffensief) en met de donkere dagen (donkere dagen offensief).
- In het Veiligheidsoverleg hebben we casuïstiek besproken op het snijvlak van zorg en veiligheid. De werkwijze is volgens de aanpak voorkomen escalatie (AVE). Er zijn 2 woningontuimingen geweest op dit gebied. Er zijn ook 2 COM-casussen (casus op maat) behandeld en 1 Persoonsgerichte Aanpak Jeugd, waar het zorg- en veiligheidshuis regie in heeft gevoerd. We zetten buurtbemiddeling structureel in. In 2023 zijn er 18 casussen aangemeld.
- Er zijn trainingen geweest voor o.a. het baliepersoneel in het kader van mensenhandel.

Vergunningverlening, toezicht en handhaven

- Aangevraagde vergunningen Wabo:169 (totaal bouwen, aanleg, afwijken regels RO). Deze zijn alle verleend binnen de termijnen die hiervoor zijn bepaald.
- Vooroverleggen: 42 Stadium voor een formele aanvraag.
- Verleende kapvergunningen: 29.
- Verleende vergunningen Wabo: 148 (totaal bouwen, aanleg, afwijken regels RO).
- Geweigerde en ingetrokken vergunningen: 4.
- Buiten behandeling gelaten: 21, inclusief ingetrokken door aanvrager.
- Bezwaren tegen verleende vergunningen: 9.
- Advies door provincie: 8.

In 2023 zijn in totaal 6 Bibob-onderzoeken uitgevoerd. Hierbij gaat het om 1 vergunningaanvraag in het kader van de Alcoholwet en 5 aanvragen voor een bouwvergunning (Wabo). Bij geen enkel onderzoek zijn bezwaren naar voren gekomen, wat betekent dat in alle gevallen de aangevraagde vergunning is verleend.

Toezicht

Aantal controles Wabo 272 waarvan:

- bouwzaken: 179, waarvan 84 afgehandeld.
- sloop/asbest (ODZOB): 3, waarvan 2 afgehandeld.
- overige controles 93, waarvan 53 afgehandeld.

Handhaving

In het afgelopen jaar zijn 80 zaken behandeld of zijn nog in behandeling, die gerelateerd zijn aan bestuursrechtelijke handhaving. Hiervan zijn 3 handhavingsverzoeken. In 8 gevallen is bezwaar en beroep aangetekend. Bij 1 zaak is een hoger beroep aangetekend.

- 53 zaken zijn Wabo gerelateerd. Dat heeft te maken met bouwen zonder vergunning; het afwijken van de verleende vergunning; illegaal gebruik gronden (inclusief groenstroken).
- 27 APV zaken zijn behandeld, zoals het plaatsen van (bedrijfs)containers op de openbare weg, illegale boom hut, geluidsoverlast.
- Er hebben 3 bijtincidenten met honden plaatsgevonden.
- 1 zaak is gerelateerd aan een CAR meeting. Dit is een waarschuwing aan organisatoren van een carmeeting (autotreffen op Ekkersrijt) waarvoor een melding evenement moet worden gedaan.
- Er zijn 2 woningen gesloten in het kader van de Opiumwet.

2. (Ver)bouwprojecten voldoen aan de regels van de Omgevingswet en we bewaken de naleving van de geldende wetten, regels en voorschriften door uitvoering te geven aan het uitvoering en handhavingplan.

Omschrijving (toelichting)

We faciliteren bouwprojecten en initiatieven en bewaken de naleving van geldende wetten, regels en voorschriften. In Son en Breugel wordt volop ge- en verbouwd. We toetsen alle aanvragen aan wet- en regelgeving. Alle aanvragen worden in fasen getoetst op onder andere constructie-, brand- en gebruikersveiligheid. In 2023 hebben we ons voorbereid op de inwerkingtreding per 1 januari 2024 van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen voor nieuwe bouwwerken in gevolklasse 1.

Als van de regelgeving wordt geweken volgen we de landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht en treden we al dan niet handhavend op.

Het cluster vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben we in 2023 uitgebreid en ingericht om aan deze taak te voldoen.

Handhavingverzoeken behandelen we binnen de gestelde termijn. Meldingen en klachten pakken we op en handelen we af op basis van onze prioriteitstelling.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Openbare Ruimte

3. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is op orde en voldoet aan de vastgestelde niveaus.

Omschrijving (toelichting)

Wegen, straten en pleinen

In 2023 hebben we in meer dan 70 straten werkzaamheden uitgevoerd aan trottoirs, fietspaden, parkeervakken en wegen. Oneffenheden door boomworteldruk en verzakkingen door defecte kolken en rioolbuizen zijn genivelleerd. Fietspaden zijn veiliger en toegankelijker gemaakt voor stroommaterieel en hulpinstanties. Enkele asfaltwegen zijn opnieuw voorzien van asfalt.

In 2023 zijn we begonnen met het opstellen van het Groen-Grijs beheerplan. Dit is een integraal beheerplan voor verhardingen openbaar groen, straatmeubilair en speelvoorzieningen.

Gladheidsbestrijding

In 2022 heeft de gecontracteerde aannemer alle bedrijfsactiviteiten gestopt. De gladheidsbestrijding moest hierom opnieuw aanbesteed worden. Nog voor de start van het gladheidseizoen 2022/2023 zijn de werkzaamheden, na een meervoudig onderhandse aanbesteding, gegund aan een lokale aannemer.

Groen

In 2023 zijn we begonnen met het opstellen van het Groen-Grijs beheerplan. Dit is een integraal beheerplan voor verhardingen, openbaar groen, straatmeubilair en speelvoorzieningen. In 2023 is een informerende en een adviserende sessie met de raad gehouden.

Het openbaar groen hebben we in de regel beheerd volgens de normen die door ons zijn vastgesteld. Het bulkwerk is door aannemers uitgevoerd, de wijkteams leggen zich met name toe op zichtlocaties en service-onderhoud.

In 2023 zijn we gestart met het planmatig uitvoeren van boomonderhoud. Hierbij voeren we allereerst een boomveiligheidscontrole uit. Als hieruit blijkt dat snoeimaatregelen nodig zijn, dan wordt de boom gesnoeid. Het merendeel van de bomen is gesnoeid in 2023, het snoeien van een klein deel vindt plaats in 2024.

De bladcampagne door de WSD is helaas voortijdig beëindigd. WSD kon het werk niet naar verwachting afronden. Het restant van de bladcampagne is uitgevoerd door een andere aannemer.

Civieltechnische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen en duikers, vormen een belangrijke schakel in de infrastructuur. De technische staat van deze objecten moet goed zijn om een vlotte doorstroming te kunnen garanderen.

De brug in de Dommelpas moet nog in zijn geheel vervangen worden. Tijdens de opstart van dit proces bleek dat aanvullend onderzoek naar vlemuizen en de gele kwikstaart noodzakelijk was. Deze onderzoeken zijn in 2023 afgerond en aansluitend is het vergunningstraject gestart. De brug wordt in 2024 vervangen.

Na de vervanging van de brug bepalen we hoe groot het budget moet zijn om jaarlijks het benodigde onderhoud uit te voeren. Deze gegevens vormen input voor het MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) met een looptijd van tien jaar. Dit plan stellen we in 2024 op.

Openbare Verlichting

Sinds eind 2022 hebben we een nieuwe aannemer voor meldingen en storingen aan openbare verlichting. Deze aannemer voert het werk naar tevredenheid uit. Er zijn relatief veel storingen als gevolg van netwerkstoringen ontvangen. Deze moeten door de netbeheerder worden opgelost en liggen daarmee buiten de invloedssfeer van de gemeente.

Eind 2023 hebben we meer aandacht besteed aan het meldingenproces. Storingen bij openbare verlichting kunnen via een meldsysteem worden gemeld. Op de gemeentelijke website hebben we nu prominent een link naar dit meldsysteem opgenomen.

Verkeersregelinstallaties

We beheren 4 verkeersregelinstallaties, oftewel verkeerslichten. In oktober 2023 is de installatie bij de oversteekplaats aan de Gentiaanlaan defect geraakt. Er zijn tijdelijke maatregelen genomen, eerst verkeersregelaars en later een tijdelijke installatie. Begin 2024 vervangen we de complete verkeersregelinstallatie.

Eind 2023 hebben we meer aandacht besteed aan het meldingenproces. Storingen aan verkeersregelinstallaties kunnen via een meldsysteem worden gemeld. Op de gemeentelijke website hebben we nu prominent een link naar dit meldsysteem opgenomen.

4. Samen met onze inwoners werken we aan een duurzame waterbeheersing.

Omschrijving (toelichting)

Programma Water en Riolering

In 2023 is het Programma Water en Riolering 2023 - 2027 vastgesteld. De traditionele opzet van het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) hebben we losgelaten om aan te sluiten bij de Omgevingswet. Om de riolering operationeel te houden, hebben we diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Zwakke punten in het rioolstelsel zijn door de hoge grondwaterstanden in december 'boven water' gekomen en verholpen.

Samenwerking

We werkten met diverse partijen in het Klimaatportaal ZuidoostBrabant (ZOB) samen om doelstellingen op het gebied van stedelijk waterbeheer, droogtebestrijding en riolering te realiseren. Het Klimaatportaal ZOB is een samenwerkingsverband van Waterschap De Dommel, provincie Noord-Brabant, Brabant Water en 13 gemeenten. De samenwerking om invulling te geven aan maatregelen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water is voortgezet. In 2023 zijn we in het kader van de Droogtestrategie gestart met een onderzoek naar een maatregelenpakket om de verdrogingsproblematiek tegen te gaan. Ondanks de natte winter blijft verdroging van de Brabantse (on)diepe ondergrond een probleem.

Beheerinformatie

De gegevens over het rioolstelsel hebben we verder geactualiseerd om de betrouwbaarheid van de informatie in het beheersysteem te verbeteren. Zo zijn onduidelijke situaties onderzocht door het traceren van de leidingen en zijn de putten en kolken ingemeten.

Projecten

Om de riolering operationeel te houden en te optimaliseren hebben we projecten opgenomen. De uitvoering van de projecten Zandstraat en Doormanlaan-Van Gentlaan hebben we doorgeschoven naar 2024 als gevolg van de relatie met het mobiliteitsplan.

Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater

In 2023 hebben 5 inwoners zich ingespannen om hun woning af te koppelen van het rioolstelsel. Het hemelwater dat op de verharde oppervlakken (dak, oprit en terras) van deze woningen valt, komt daardoor niet meer in de riolering terecht maar kan infiltreren in de bodem. Het hemelwater vult zo het grondwater aan en helpt verdroging lokaal tegen te gaan.

5. Inwoners kunnen op verschillende manieren verblijven, sporten en spelen in de openbare ruimte.

Omschrijving (toelichting)

Gemeentelijke bossen

In 2023 hebben we, conform het Integraal beheerplan bos- en natuurterreinen, het regulier bosonderhoud in de Sonse bossen voortgezet.

Vanwege aanhoudende regenval in het najaar van 2023, zijn de houtoogst werkzaamheden uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2024.

In 2023 hebben we gewerkt aan ons toekomstbestendig bos. Door de uitgevoerde boswerkzaamheden ontstaat een veerkrachtig en gemengd bos met rijke structuur en hoge biodiversiteit, zoals gepland in de ontwikkelingsvisie. Op open plekken in het bos, ontstaan door de houtoogst 2022, hebben we nieuwe klimaatbestendige soorten aangeplant. Met het aanplanten van deze soorten verbeteren we de biodiversiteit, soortendiversiteit en structuurvariatie van het bos. Het bosonderhoud, uitgevoerd volgens het werkplan, loopt verder op schema.

Nieuwe bospercelen

In 2023 hebben we enkele bospercelen overgenomen van een particulier eigenaar en aan ons bosareaal toegevoegd.

Hydrologische maatregelen

In 2023 voerde de Bosgroep Zuid-Nederland een aantal onderzoeken uit naar Venherstel en het herstel van het hydrologische systeem. De uitkomst van deze onderzoeken vormen een belangrijke basis voor verdere maatregelen gericht op duurzaam herstel van het bos- en natuurgebied Oud Meer en duurzaam waterbeheer in onze bossen.

Grensoverschrijdende samenwerking

De grensoverschrijdende samenwerking tussen de gemeente Best en Son en Breugel heeft geleid tot het verder in gang zetten van de gezamenlijke Ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer. In september hebben de twee (meest) betrokken portefeuillehouders namens beide gemeenten deze visie aan de media gepresenteerd. Door deze actie benadrukten beide gemeenten hun gezamenlijke toewijding aan het veiligstellen van het gebied voor toekomstige generaties, met de doelstellingen op het gebied van recreatie, ecologie, klimaatadaptatie en beheer.

Brug Sonse Heide loop

In 2023 hebben we de oude loopbrug over de Sonse Heide loop vervangen door een nieuwe en duurzame brug. Omdat deze brug de belangrijkste toegangsroute tot het bos- en natuurgebied Oud Meer vormt, hebben we deze om veiligheidsredenen vervangen. Dit is eerder dan in de meerjarenbegroting was opgenomen.

Speelplaatsen

In 2023 hebben we speeltuinen en speeltoestellen geïnspecteerd. Kleine gebreken aan de toestellen zijn verholpen. Tijdens de laatste inspectie in december 2023 is geconstateerd dat 2 grote toestellen in De Molenwiek volledig zijn afgekeurd. We hebben ze buiten gebruik gesteld en ze worden begin 2024 vervangen voor nieuwe toestellen.

Kermis

De jaarlijkse kermis is een evenement rondom het Kerk- en Raadhuisplein dat mensen samenbrengt en waar men elkaar ontmoet. Er is rekening gehouden met de wensen van ondernemers en inwoners in het dorpscentrum om de verkeershinder en parkeeroverlast tot een minimum te beperken. Dit heeft in 2023 geresulteerd in een kermis opzet die gelijk was aan de opzet in 2022 en die wederom goed bevallen is.

6. Onze inwoners kunnen meedenken, ontwerpen of meedoen bij de (her)inrichting van de openbare ruimte.

Omschrijving (toelichting)

Groen

In 2023 hebben we, in samenwerking met inwoners, een grote herinrichting van het groen in de wijk 't Zand gerealiseerd: 42 lariksen zijn vervangen door 53 andere en meer diverse boomsoorten. Ook zijn diverse kleinere burgerparticipatie projecten ingezet, zoals herinrichting aan de Kloosterstraat, Orionlaan, Sterrenbeeldenlaan. Deze projecten voeren we naar verwachting in 2024 uit.

7. We zorgen voor een groene leefomgeving met meer biodiversiteit om de woonkwaliteit van onze inwoners te verhogen.

Omschrijving (toelichting)

Groen

In 2023 hebben we voor het openbaar groen kaders aangedragen voor woningbouwinitiatieven bij de Omgevingstafels, voor een groene leefomgeving.

Sinds 2023 houden we meer rekening met de invloed op biodiversiteit van de beplantingskeuzes. We kiezen vaker inheemse beplanting en meer verschillende soorten beplanting.

We maaien bermen waar mogelijk nog maar eens of 2 x per jaar om de ontwikkeling van soortenrijkdom te verhogen.

8. We realiseren (vóór 2028) en beheren het Natuurnetwerk en versterken natuurbeleving dichtbij huis.

Omschrijving (toelichting)

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

In 2023 hebben we ons ingespannen om het Natuurnetwerk Brabant (NNB) te vergroten. Het NNB combineert bestaande en nieuwe natuurgebieden met elkaar. Dit is nodig omdat door landbouw, wegebouw en stedelijke uitbreiding, verschillende diersoorten in de problemen komen doordat zij zich niet meer vrij kunnen verspreiden. In het natuurpact tussen Rijk en de provincie Brabant is afgesproken dat versnipperde natuurgebieden weer met elkaar verbonden moeten worden. Zo ontstaat er een robuust Brabants Natuurnetwerk dat in 2027 volledig operationeel moet zijn.

Dommeldal uit de Verf

De opgave om natuur te realiseren binnen onze gemeente is groot. Ook in 2023 is hieraan gewerkt, vanuit het samenwerkingsproject 'Dommeldal uit de Verf'. Dit project focust op het omvormen van gronden naar natuur via grondverwerving en zelfrealisatie. We hebben gesprekken gevoerd met grondeigenaren in het gebied, waardoor we een aantal percelen hebben aangekocht. Ondanks de gedane inspanningen is de voortgang tot nu toe beperkt en blijft dit prioriteit.

Ecologische verbindingszone Ekkersrijt (EVZ)

In het traject naar de realisatie van de ecologische verbindingszone Ekkersrijt (EVZ) hebben verscheidene overleggen plaatsgevonden met verschillende stakeholders. We onderzoeken hoe aanvullende doelstellingen op het gebied van waterkwaliteit, wateropvang en klimaatadaptatie geïntegreerd kunnen worden. De voortgang is dit jaar beperkt gebleven door prioritering op andere onderwerpen. In 2024 krijgt dit onderdeel prioriteit en gaan we tot uitvoering over.

9. We gebruiken duurzame materialen en houden rekening met de nadelige effecten van klimaatverandering.

Omschrijving (toelichting)

Door de ondertekening van het Maatschappelijk verantwoord inkopen-manifest (MVI) en het bijbehorende actieplan MVI houden we bij alle aanbestedingen structureel rekening met duurzaamheid, social return en lokale/regionale werkgelegenheid. BIZOB, de WSD en de duurzaamheidsmedewerkers adviseren hierover bij alle inkoopstrategieën. Een ambitie voor de toekomst is dat we een kwaliteitsverbetering willen maken in het klimaatneutraal inkopen van de grond-, wegen- en waterbouw en andere onderdelen van de openbare ruimte.

In de contracten die we hebben aanbesteed in 2023, hebben we zoveel mogelijk duurzame materialen en uitvoeringsmethoden voorgeschreven.

10. We zetten in op vermindering van restafval en streven naar een aanbod van maximaal 35kg restafval per persoon per jaar.

Omschrijving (toelichting)

Wij zijn verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Deze taak wordt sinds 2022 uitgevoerd door Blink. Ons einddoel is om de hoeveelheid restafval terug te dringen naar 5% (35 kg per inwoner). Om dit te bereiken, moeten we aanvullende maatregelen treffen.

In 2023 hebben we gewerkt aan de basis op orde krijgen in de afvalinzameling. We hebben de ontwerpen van de benodigde renovatie van de milieustraat verder uitgewerkt, straatverzamellocaties gerealiseerd en ondergrondse containers vervangen.

De gemeenteraad heeft besloten om per 1 januari 2024 het serviceniveau aan te passen voor PMD en GFT.

Daarnaast hebben we het ontwerp grondstoffenbeleidsplan opgeleverd, en geeft de raad begin 2024 haar oordeel over dit plan.

In 2023 hebben we onze dienstverlening verder geïntegreerd binnen Blink. Zij voeren nu de reparaties uit aan onze ondergrondse containers en leveren de PMD-zakken.

In 2023 is er een definitieve uitspraak gekomen van de rechtszaak tussen Attero en de gemeenten in Noord-Brabant. De gemeenten moeten een vergoeding betalen voor de jaren 2015-2017. Dit heeft geleid tot een rekening van € 235.274,- voor de gemeente Son en Breugel. De extra kosten, naast de al getroffen voorziening in de jaarrekening 2022, hebben we gedekt vanuit de voorziening afval.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Mobiliteit

11. Weggebruikers kunnen comfortabel en veilig deelnemen aan het verkeer.

Omschrijving (toelichting)

Elke verkeersdeelnemer moet zich goed en veilig in onze gemeente kunnen bewegen. Goede bereikbaarheid, voor elke modaliteit dient een vanzelfsprekendheid te zijn. Om dit te bewerkstelligen zijn we actief bezig geweest met de voorbereidingen bij het opstellen van een Mobiliteitsplan. Vanuit inwonerparticipatie zijn meerdere bewonersavonden op locatie georganiseerd om hen te betrekken, te informeren en hun input op te halen bij vraagstukken over bereikbaarheid, doorstroming, parkeren en verkeersveiligheid.

Voor het opstellen van de Visie verkeersveilige schoolomgeving zijn gesprekken gevoerd met alle basisscholen in Son en Breugel.

We hebben dit jaar onder andere de volgende resultaten behaald:

- In totaal zijn er 17 verkeersbesluiten genomen;
- Voor het Mobiliteitsplan hebben we een bewoners-enquête uitgezet;
- Voor het Mobiliteitsplan zijn 5 bewonersavonden georganiseerd;
- Voor alle basisscholen zijn twee Auto-loze Schooldagen georganiseerd; één door de Jeugdgemeenteraad en één door het cluster Verkeer;
- Voor het opstellen van de Visie Verkeersveilige schoolomgeving Son en Breugel zijn gesprekken gevoerd met alle basisscholen;
- Voor Ekkersrijt hebben we een start gemaakt in het opschonen van de bebording, een betere bereikbaarheid van zoekverkeer en de werking van de verkeersregelininstallaties.

12. De kernen en centra zijn goed bereikbaar.

Omschrijving (toelichting)

De kernen en centra moeten voor een ieder goed en veilig bereikbaar zijn. De aanbevelingen uit het GVVP (Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan) zijn leidend bij de (her)inrichting van onze wegen en de twee centrumplannen, Breugel Bruist en Centrumplan Son. De centra worden veilig maar zeker ook uitnodigend ingericht. Ook aan de randen van de gemeente is en wordt er aan de verkeersveiligheid en bereikbaarheid gewerkt vanuit twee nieuwbouwprojecten, te weten Sonniuswijk en Houtens, waarbij we zowel met auto- als fietsverkeer goed rekening houden.

In de regio blijven we participeren en ons inzetten voor goede en veilige aansluitingen op de snelwegen en doorfietsroutes zoals de F50 en F58. Deze routes zorgen voor veilige, snelle en milieuvriendelijke verbindingen.

Een deel van onze inwoners en forensen is afhankelijk van openbaar vervoer. Het openbaar vervoer dient daarom een volwaardig alternatief te zijn voor het particulier vervoer. We blijven ons onverminderd inzetten voor sluitend openbaar vervoer door wijzigingsvoorstellen in de concessies, positief kritisch te beoordelen en in gesprek te blijven met de Provincie.

Er is begonnen met de verandering van de openbaar vervoerconcessie in de provincie Brabant, waarbij we ervoor waken dat het openbaar vervoer binnen de gemeente goed gewaarborgd blijft waar het gaat om voldoende en gespreid aanbod en tevens goede bereikbaarheid gemeente-breed. Ook elektrisch rijden blijven we stimuleren. Om dit te bewerkstelligen zijn er verschillende openbare laadpalen bijgekomen binnen de gemeente. Ook blijven we op zoek naar nieuwe duurzame initiatieven.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaet te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;

- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt, inclusief de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied;
- Het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, met als recente gebeurtenis de grote brand op de meubelboulevard in november 2023.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant voert namens de gemeente de vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit op het gebied van milieu. Daarnaast ondersteunt de ODZOB de gemeente op het gebied van allerlei milieu gerelateerde zaken zoals bodem, externe veiligheid, fijn stof, geuremissies etc.

Reiniging Blink

De gemeenschappelijke regeling Reiniging Blink voert namens de gemeente de afvaltaken uit, door:

- De inzameling van huis- aan huisafval.
- Exploitatie van de milieustraat.
- (Digitale) dienstverlening naar de inwoners m.b.t. afval.
- Beleidsadvisering.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2023) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 3	0	60	69	9
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	931	976	971	-5
1.2 Openbare orde en Veiligheid	759	742	731	-10
2.1 Verkeer en vervoer	1.818	2.309	2.222	-87
2.2 Parkeren	43	32	21	-10
2.5 Openbaar vervoer	16	29	17	-11
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.565	1.688	1.719	31
7.2 Riolering	934	912	958	46
7.3 Afval	2.302	2.265	2.394	128
7.4 Milieubeheer	781	1.631	1.026	-605
Totaal Lasten	9.148	10.643	10.128	-515
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 3	272	848	426	-423
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	34	34	0	-34
1.2 Openbare orde en Veiligheid	9	10	27	17
2.1 Verkeer en vervoer	32	32	192	160
2.2 Parkeren	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	77	102	122	20
7.2 Riolering	1.497	1.518	1.556	38
7.3 Afval	2.704	2.668	2.760	92
7.4 Milieubeheer	22	956	410	-545
Totaal Baten	4.647	6.167	5.493	-674

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Saldo (baten -/- lasten)	-4.500	-4.476	-4.635	-159

Analyse

	I/S	Bedrag
3. Fysieke en veilige leefomgeving		
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	I	-29.000
Het combigebouw huisvest de brandweerkazerne en de gemeentewerf. In 2023 is het initiatief genomen om het combigebouw aan te kopen van de Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant. Vanwege personele wisselingen en vragen over de details van de overdracht, heeft de levering niet in 2023 plaats kunnen vinden. Begin 2024 vindt de levering plaats. Dan zullen ook de verschuldigde huurinkomsten vanaf februari 2023 met terugwerkende kracht worden geïncasseerd.		
1.2 Openbare orde en Veiligheid	I	64.000
De realisatie voor de omgevingsdienst lag lager dan begroot.		
2.1 Verkeer en vervoer	I	234.000
In 2022 is € 250.000 extra ter beschikking gesteld via een amendement ter bevordering van de verkeersveiligheid. Hiervan is in 2023 € 33.000 besteed en we stellen voor het restant van € 217.000 mee te nemen naar 2024.		
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	I	-71.000
Begin 2023 zijn onvoorzien uitgaven geweest vanwege het uitlopen van opruimen van gevallen blad. De kosten voor het opruimen van het blad in het najaar van 2023 zijn hoger dan voorzien door hogere verrekenprijzen en tegenvallende efficiëntie door de zeer natte weersomstandigheden. Er zijn onvoorzien kosten gemaakt vanwege het eigen risico op de aansprakelijkheidsverzekering. Verder zijn de inkomsten uit degeneratievergoedingen minder dan geraamd.		
7.3 Afval	I	-49.000
In 2023 zijn er meerkosten door o.a. lagere papieropbrengst, hogere inzamelkosten van restafval & uitvoeringskosten gedurende het jaar. De meerkosten worden grotendeels gedekt door lagere kosten voor de milieustraat, lagere kosten voor de papier en PMD inzameling. Vanwege de verwerking van de uitspraak van de Hoge Raad over Attero is er echter een vereffening met de voorziening nodig.		
0.10 Mutaties reserves programma 3	I	-431.000
Er zijn een aantal onttrekkingen in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten: - Amendement verkeersveiligheid (zie hiervoor toelichting 2.1 verkeer en vervoer) - Mobiliteitsvisie - Uitvoeringsplan verkeer		
Kapitaallasten	I	30.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	117.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-24.000
Totaal		159.000

Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder(s)

Jan Boersma
Jelle de Jong

Inleiding

De fysieke leefomgeving kent diverse abstractieniveaus.

In het programma Fysieke en Veilige leefomgeving komen vooral de tactische en operationele kant van de leefomgeving aan de orde. Het programma Economische en Ruimtelijke ontwikkeling richt zich meer op de visie en de strategische kant van deze leefomgeving.

Er is natuurlijk wel overlap tussen de programma's omdat de scheidslijn tussen het strategische en het tactische abstractieniveau niet zo scherp is. Een voorbeeld daarvan is het onderwerp natuur en landschap: enerzijds hebben we een visie en sluiten we qua strategie aan bij lopende regionale ontwikkelingen ('Dommeldal uit de verf' en Van Gogh Nationaal Park), anderzijds moeten we ook natuur en groen aanleggen en onderhouden.

Door visievorming op het ruimtelijk beleid en de uitvoering daarvan leveren we een bijdrage aan een levendig, groen en vitaal dorp en een gezonde en leefbare leefomgeving. Onze strategische inzet richt zich vooral op ons regionaal handelen en de doorwerking daarvan naar het lokale niveau.

Dit programma richt zich ook op de duurzame economische structuur van de gemeente.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Omgevingswet	1. Zorg dragen voor een adequate implementatie van de Omgevingswet, waarbij de klantenservice snel, eenvoudig en beter kan plaatsvinden. 2. Diverse instrumenten onder de Omgevingswet door ontwikkelen volgens de (tweejaarlijkse) beleidscyclus.
Ruimte	3. Voorzien in een tijdige en adequate behandeling van alle ruimtelijke initiatieven. 4. Voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties.
Wonen	5. Het opstellen van een Woonprogramma (inclusief flankerend beleid).
Duurzaamheid	6. Invulling geven aan de ambitie van het kwantitatieve gewenste woningbouwprogramma. 7. In 2030 wil Son en Breugel een klimaat neutrale gemeente zijn. 8. Son en Breugel moet in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig zijn. 9. We verhogen biodiversiteit in ons buitengebied én bebouwd gebied. 10. We koesteren de landschappelijke kwaliteit en verhogen de beleving van ons landschap.
Economie	11. Ekkersrijt blijft een economische toplocatie binnen het Brainport ecosysteem. 12. Een vitaal en aantrekkelijk (verblijfs)centrum, met een sterk ondernemings- en vestigingsklimaat.
Regio	13. Door in regionaal verband samen te werken met andere overheden en organisaties dragen we bij aan een succesvolle ontwikkeling van de Brainportregio.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Toekomstvisie voor Son en Breugel	2012 - 2030	21-jun-12	omgevingsvisie Son en Breugel en omgevingsplan Son en Breugel (2024)
Structuurvisie voor Son en Breugel	2014 - 2030	6-feb-14	omgevingsvisie Son en Breugel en omgevingsplan Son en Breugel (2024)
Omgevingsvisie Son en Breugel; OOG op een zonnige toekomst!	2022-pm	19-mei-22	cyclus proces. Nieuwe versie n.a.v. uitwerkingsplan deelgebied/deelthema
Woonvisie voor Son en Breugel	2012 - 2020	20-dec-12	actualisatie via het Uitwerkingsprogramma Wonen (naar verwachting najaar 2024)
Woningbouwprogramma Son en Breugel 2016/2020 – 2030 (addendum op de Woonvisie) Actieprogramma Wonen (i.r.t. omgevingsvisie)	2016/2020 - 2030	16-jun-16	actualisatie via het Uitwerkingsprogramma Wonen (naar verwachting najaar 2024)
Cultureel Erfgoed (2019 - 2030) gemeente Son en Breugel	2019-2030		
Centrumvisie Son	n.v.t.	21-jun-12	Centrumvisie / Uitwerkingsprogramma Centrum Son (2024)

Centrumvisie Breugel en uitvoeringsprogramma	n.v.t.	21 juni 2012 resp. 29 augustus 2013	
Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet Son en Breugel (Implementatieprogramma Omgevingswet)	2016 - 2029	6 december 2016 (college)	omgevingsvisie Son en Breugel en omgevingsplan Son en Breugel (2024)
Afsprakenkader Wonen 2022 SGE	2022 e.v.	27-2-22	
Landschapsinvesteringsregeling gemeente Son en Breugel	2013 e.v.	29-aug-13	
Intergemeentelijke Structuurvisie Rijk van Dommel en Aa	2011 e.v.	1-sep-11	
Verslinderd aan de Dommel	2012 e.v.	23-aug-12	
Visie Sciencepark	2017 e.v.	21-dec-17	
Nota Grondbeleid	2021-2024	17-dec-20	
Kaders als Koers - kaders voor de woningbouwprogrammering op ontwikkelingslocaties	2019 e.v.	19 december 2019	actualisatie via het Uitwerkingsprogramma Wonen (naar verwachting gereed 2024)
Visie op Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven	2019 e.v.	22-aug-19	
Huisvestingsverordening gemeente Son en Breugel 2020-2023	2020-2023	19-dec-19	Huisvestingsverordening 2024-2027 (21 december 2023)
Masterplan Ekkersrijt	2015 e.v.	12-nov-15	
Regionale Energie Strategie MRE	2021-2025	Q4 2021	
Transitievisie Warmte	2021-2026	Q4 2021	actualisatie elke 5 jaar

Wat hebben we ervoor gedaan?

Omgevingswet

1. Zorg dragen voor een adequate implementatie van de Omgevingswet, waarbij de klantenservice snel, eenvoudig en beter kan plaatsvinden.

Omschrijving (toelichting)

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking.

In 2019 is het implementatieprogramma van start gegaan. Eind 2023 zijn de benodigde startproducten in de vorm van werkprocessen, website en dergelijke opgeleverd. De komende tijd gaan we benutten als 'leren' en 'evalueren' om tijdig gewenste aanpassingen en aanvullingen te signaleren en door te voeren.

De raad heeft in 2023 de benodigde besluiten genomen, waarmee voor deze onderdelen op 1 januari 2024 kaders en afspraken vastliggen. Het gaat om onder andere de adviserende rol van de raad bij ruimtelijke initiatiefvoorstellen, de verplichting voor initiatiefnemers om te participeren, het toepassingsbereik van de verlengde procedure, de nieuwe legesverordening inclusief tarieventabel, de adviescommissie omgevingskwaliteit en de besluitvorming met betrekking tot de verordening nadeelcompensatie.

2. Diverse instrumenten onder de Omgevingswet door ontwikkelen volgens de (tweejaarlijkse) beleidscyclus.

Omschrijving (toelichting)

De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging van alle beleidsvelden met invloed op de fysieke leefomgeving, zodat we een veilige en gezonde leefomgeving kunnen realiseren. Variabelen zijn onder meer de leefbaarheid, gezondheid, mobiliteit, werkgelegenheid, duurzaamheid, veiligheid en wonen.

De Omgevingswet heeft daarnaast ook de ambitie om de inzichtelijkheid voor de samenleving te vergroten, een samenhangende benadering te bevorderen, te versnellen en te verbeteren en lokale afwegingsruimte te bieden. Bovendien vereist de Omgevingswet een integrale inbreng van nieuwe beleidsthema's op het gebied van gezondheid, klimaat en energie.

De raad heeft de "Omgevingsvisie Son en Breugel; OOG op een zonnige toekomst!" op 19 mei 2022 vastgesteld. In 2023 hebben we vorderingen gemaakt met de diverse uitwerkingsprogramma's voor deelthema's of - gebieden: thema's wonen, gezondheid, mobiliteit en deelgebieden Soniuswijk, Ekkersrijt en centrumgebied Son. De uitwerkingen vormen uiteindelijk de bouwstenen voor de volgende versie(s) van onze omgevingsvisie.

Voor Sonniuswijk hebben we in 2023 via intensieve participatie toegewerkt naar de conceptvisie en hebben we het programma onderdeel gemaakt van een samenwerking met Meierijstad, Best en het waterschap onder de projecttitel Sandwyck. We gaan het gesprek aan met Rijkspartijen en provincie over gezamenlijk optrekken bij de uitvoering van de projecten en uitdagingen die ons te wachten staan.

In 2023 hebben we flinke stappen gezet met de vormgeving en inhoud van het ontwerp 'omgevingsplan Son en Breugel'. De bestemmingsplannen die betrekking hebben op het onderdeel 'Woongebieden' hebben we omgezet naar ons ontwerp "Omgevingsplan Son en Breugel". Ook de digitale omzetting binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en onze software heeft succesvol plaatsgevonden.

Voor de vervolgstap hebben we in 2023 ook opdracht verleend voor het omzetten van het bestemmingsplan "Ekkersrijt" naar ons ontwerp "Omgevingsplan Son en Breugel". Daarmee hebben we de start van deze omzetting begin 2024 gewaarborgd. Ook zijn de voorbereidingen gestart om voor de omzetting van de bestemmingsplannen "Son Centrum", "Buitengebied" en "A50" tijdig opdracht te kunnen geven.

In het kader van het DSO en het Omgevingsloket hebben we stappen gezet tot inhoudelijke verdieping en het opstellen van beslisbomen in het kader van de optie in dit Omgevingsloket 'vergunningencheck'. Omdat de precieze juridische inrichting van deze beslisbomen samenhangt met de voortgang van ons omgevingsplan, gaat het nog met name om voorwerk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ruimte

3. Voorzien in een tijdige en adequate behandeling van alle ruimtelijke initiatieven.

Omschrijving (toelichting)

De ontwikkeling van een passend bouwplan in de bestaande leefomgeving dient zorgvuldig plaats te vinden. Het vraagt om verantwoord gebruik te maken van aanwezige kwaliteiten met locatie specifieke afwegingen.

Benodigd onderzoek, de afweging van toenemende (stapeling van) ambities binnen de diverse beleidsterreinen, vragen meer onderzoek en tijd. De omgevingsdialoog (burgerparticipatie) vraagt eveneens om inzet. We constateerden in 2023 dat het draagvlak van bouwplannen in de bestaande leefomgeving lastig te verkrijgen is. Daarmee zien we dat de doorlooptijden van studies, planuitwerkingen en dergelijke een toename in tijd vraagt.

Initiatiefnemers hadden het in 2023 nog steeds lastig om woningbouwprojecten gerealiseerd te krijgen. De prijsstijgingen en stapeling van ambities zetten exploitaties onder druk. Initiatiefnemers twijfelen om daadwerkelijk te starten met de bouw van de woningen. Om uitvoering te geven aan onze voorwaarden van woonprogramma's en de begin 2023 gesloten Woondeal regio Zuidoost-Brabant met het rijk, leidden tot uitdagende gesprekken. Prijsstellingen zetten de gemeentelijke grondopbrengsten onder druk om toch haalbare projecten te krijgen en stappen te kunnen zetten in nieuwe woningbouwprojecten in Son en Breugel.

De voorbereiding van bouwprojecten, de ligging van de locaties, participatie, besluitvorming, juridische procedures, financiële haalbaarheid schetsen een somber beeld over de voortgang van de woningbouwprojecten. Redenen waarom de feitelijke bouw (al langer) stagneert.

Desondanks zijn in 2023 enkele plannen afgerond en in procedure gebracht en zijn enkele procedures afgerond. Ook zijn flinke stappen gezet in de voorbereiding van volgende bouwplannen. De raad is daar ieder kwartaal in informatiesessies over bijgepraat.

In 2023 hebben we, voor onze gewenste woningbouwopgave, strategische gronden gekocht.

Sonniuspark

Sonniuspark is in 2022 volledig uitgegeven. De bouw van de woningen is doorgelopen in 2023. Gedurende de looptijd van het project Sonniuspark hebben we de raad geïnformeerd over de ontwikkelingen in Sonniuspark aan de hand van voortgangsrapportages.

4. Voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties.

Omschrijving (toelichting)

In de diverse beleidsvisies hebben we ambities, doelstellingen en veelal ook uitvoeringsprogramma's opgenomen die een richting aanduiden. Veelal is er sprake van een uitnodiging aan de samenleving en andere netwerkpartners om te komen met eigen initiatieven. Zodra derden initiatieven indienen, toetsen we deze aan de intenties van deze visies.

In 2023 zijn diverse nieuwe initiatiefvoorstellen voor de ontwikkeling van gebieden in behandeling genomen. Voor het overige betreft het met name de voortgang en verdere uitwerking en begeleiding van al lopende ontwikkelingslocaties.

De raad is periodiek geïnformeerd over de voortgang van deze ontwikkelingslocaties.

Naast een versterking van de regierol door de gemeente op locaties waar derden eigenaar zijn, zijn in 2023 ook strategisch gronden door de gemeente gekocht.

Om eenzelfde reden is om redenen van het verkrijgen van de regie in toekomstige ontwikkelingen in 2023 ook gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om in een deel van de wijk Breeakker de Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd. Daarmee heeft de gemeente het 1e kooprecht gevestigd op het moment dat een eigenaar zijn perceel of woning wil gaan verkopen.

Uitvoering Centrumvisie Son

In 2023 is in eerste instantie een stakeholdersanalyse gemaakt, dat als input dient voor het participatieproces. Tevens hebben alle raadsfracties hun uitgangspunten kunnen inbrengen die als kaders dienen voor de verdere uitwerking van de centrumvisie. Daarnaast is er nadrukkelijk inhoudelijke afstemming met het mobiliteitsplan. In eerste instantie zijn 3 scenario's geschetst die zowel met de raad als met de gemeenschap zullen worden besproken. Doelstelling is dat de centrumvisie eind 2024 gereed is voor besluitvorming. Hierbij houden wij nadrukkelijk rekening met en stemmen we af op het mobiliteitsplan.

Uitvoeringsprogramma centrum Breugel

In het 3e kwartaal van 2023 is sporthal De Bongerd geheel gesloopt en zijn er diverse ruimtelijk aanpassingen gedaan aan de omgeving om De Boerderij toegankelijk te houden. Aansluitend op de sloop van de sporthal is een start gemaakt met de realisatie van de nieuwbouw van sporthal de Bongerd. Daarnaast is er ook een schetsontwerp voor de inrichting van de buitenruimte opgesteld. Dit schetsontwerp zal in 2024 verder worden uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp en vervolgens tot een definitief ontwerp.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wonen

5. Het opstellen van een Woonprogramma (inclusief flankerend beleid).

Omschrijving (toelichting)

Programma Wonen

In het kader van de omgevingsvisie komt er geen afzonderlijke update meer van de woonvisie. Na de vaststelling van de 'Omgevingsvisie Son en Breugel; OOg op een zonnige toekomst!' hebben we in 2023 een start gemaakt met het 'uitwerkingsprogramma wonen' (lees: Programma Wonen). Daarin besteden we onder andere aandacht aan nieuwe wetgeving, ontwikkelingslocaties voor woningbouw (update Kaders al Koers) , flankerend beleid en faciliteren doelgroepen. Tevens vindt daarin ook een lokale doorvertaling plaats van regionaal beleid op het gebied van wonen in het Stedelijk Gebied Eindhoven.

Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen, kaders en ambities

Zoals hierboven aangegeven, moet onze uitwerking van het deelthema Wonen onlosmakelijk verbonden worden met de landelijke, provinciale en regionale kaders en ontwikkelingen. Nieuwe ontwikkelingen op de woonmarkt willen wij hierin direct integreren, zodat we een geheel up-to-date woonbeleid en woonkaders krijgen. Het gaat daarbij onder meer om:

- het rekenschap nemen van de 'Woondeal regio Zuidoost-Brabant' en de mogelijke doorvertaling van deze woondeal naar Son en Breugel;
- de komende (concept) wetgeving vanuit het Ministerie van BZK incl. de 'Nationale Woon- en Bouwagenda' en de mogelijke doorvertaling hiervan naar Son en Breugel;
- woningbehoefteprognose van de provincie Noord-Brabant (najaar 2023);
- de druk op de woningmarkt en de blijvend structurele vraag naar woningen;
- de aanwezige en extra aandacht voor de diversiteit aan doelgroepen;
- de wens van tijdelijke en structurele woonprogramma's en dergelijke.

Intenties uitwerkingsprogramma deelthema Wonen in Son en Breugel

Het 'uitwerkingsprogramma deelthema Wonen' is allereerst bedoeld om de diverse vraagstukken op het gebied van Wonen binnen de gemeente Son en Breugel inzichtelijk te maken. Daarnaast is het doel van het uitwerkingsprogramma om duidelijkheid te geven over:

- welke toekomstige woningbouwlocaties beschikbaar zijn c.q. kunnen komen om de woningbouwopgave te faciliteren (zowel kwalitatief als kwantitatief);
- welke onderdelen van het 'flankerend beleid' toepassing vinden in Son en Breugel;
- voor welke doelgroepen de woningmarkt open staat (waarbij rekening gehouden wordt met een diversiteit aan doelgroepen);
- de huisvesting van aandachtsgroepen zoals beschreven in 'Een thuis voor iedereen'. Hier is ook relatie met woonzorgvisie (spreiding groepen, draagkracht en draaglast in de wijk en ondersteuningsstructuur in het kader van langer thuis wonen);
- de relatie met duurzaamheid;
- de relatie met de inclusieve samenleving / leefbaarheid/ 'brede welvaart.'

Medio 2023 heeft de aanbesteding plaatsgevonden voor inhuur van bureaus voor begeleiding bij het opstellen van dit Programma Wonen. In het najaar van 2023 zijn we gestart met de onderzoeksfase. Hierbij gaat het om een analyse van het woningbouw- en woningmarkt vraagstuk binnen onze gemeente. Dit is bouwsteen 1 van het Programma Wonen, 'Zicht op de opgaven'.

Prestatieafspraken

Naar aanleiding van de nieuwe Woningwet hebben we in 2017 "prestatieafspraken nieuwe stijl" gemaakt met Woonstichting 'thuis en Woonbedrijf. Ook de huurdersvertegenwoordigers van beide corporaties zijn hierbij betrokken. Jaarlijks doen de beide corporaties een zogenaamd 'bod' op de gemeentelijke Woonvisie/Woningbouwprogramma/ nieuwe Programma Wonen. De meerjarige prestatieafspraken met beide corporaties gelden voor de periode 2022-2025. In 2023 is de jaarlijkse update met Woonstichting 'thuis (incl. tripartite overleg met de huurdersraad) tot stand gekomen. Tevens hebben we deelgenomen aan de jaarlijkse strategische herijkingssessie die door Woonstichting 'thuis hiervoor is georganiseerd. Ook de raad is hierover in een aparte bijeenkomst meegenomen.

In 2023 zijn we samen met Woonstichting 'thuis begonnen met de actualisatie van de prestatieafspraken voor 2024. Met Woonbedrijf hebben we afgesproken, dat we de geldende meerjarige prestatieafspraken voor de periode 2022-2025 blijven hanteren. Dit vanwege het feit dat wij geen kerngemeente meer zijn voor Woonbedrijf. Woonbedrijf is zich aan het oriënteren om zijn bezit over te dragen aan een andere corporatie.

6. Invulling geven aan de ambitie van het kwantitatieve gewenste woningbouwprogramma.

Omschrijving (toelichting)

Naast kwalitatieve aspecten, dient ook aandacht te bestaan voor de kwantitatieve vraag en de locaties waar Son en Breugel (met rekenschap dat Son en Breugel participeert in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropool Regio Eindhoven) haar bijdrage zou kunnen leveren.

Vanuit het kwantitatief gewenste bouwprogramma richt het uitwerkingsprogramma Wonen zich op:

- een overzicht van de ontwikkelingslocaties die voor woningbouw aan de orde komen om invulling te geven aan de doelstelling om tot het jaar 2040 minimaal 700 woningen te realiseren (motie raad) c.q. 250 woningen in de periode 2022-2026 (bestuursakkoord);
- de afspraken gemaakt op regionaal niveau (verstedelijkingsakkoord) optioneel 850 woningen tot 2040 en een netto opgave van 610 woningen tot 2030 vanuit de Regionale Woondeal.

Er ligt hier een directe relatie met het met maatregel 4 van het thema ruimte, te weten: 'voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties'. Waarbij steeds meer 'uitdagingen' ontstaan om te komen tot nieuwe plannen/ gebiedsontwikkelingen en de daadwerkelijke realisatie daarvan. In 2023 zijn er 10 woningen gerealiseerd (lees: opgeleverd).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Duurzaamheid

7. In 2030 wil Son en Breugel een klimaat neutrale gemeente zijn.

Omschrijving (toelichting)

Wij willen de transitie naar een fossielvrije samenleving versnellen. Samen met de regio hebben we in 2021 hiervoor de Regionale energie strategie (RES) vastgesteld. De RES is een gezamenlijk bod richting de Rijksoverheid, voor de uitvoering van het klimaatakkoord tot 2030. In 2023 zitten we midden in de uitvoering hiervan, met o.a. het opstellen van een gebiedsvisie voor Sonniuswijk met grootschalige opwek. Voor de uitfasering van het aardgas (transitievisie warmte) zijn we samen met de werkgroep uit de buurt een concept wijkuitvoeringsplan aan het maken. Op Ekkersrijt zijn we samen met de Provincie, Waterschap, OVE en individuele bedrijven gestart aan een gezamenlijke aanpak in het kader van de Grote Oogst.

We stimuleren onze inwoners via concrete projecten. Dit doen we op verschillende manieren:

- We hebben samen met SonEnergie een digitaal en fysiek energieloket gecontinueerd, waar inwoners laagdrempelig informatie krijgen over het verduurzamen van hun woning.
- SonEnergie heeft 61 energiescans uitgevoerd bij koopwoningen in 2023; De gemeente en SonEnergie hebben daarbij geïnvesteerd in de opleiding en apparatuur voor de adviseurs.
- De energiecoach heeft 194 huurders geholpen om op eenvoudige manieren energie te besparen in de woning.
- Met de witgoedregeling hebben we 308 inwoners met een kleine beurs geholpen aan nieuw witgoed, waarmee ook meteen de energierekening verlaagd werd.
- We hebben een regionale aanbesteding doorlopen voor de Groene Zone isoleren, waarmee we in 2024 de eerste bewoners kunnen gaan helpen.

We nemen deel aan het de collectieve aanbesteding voor de plaatsing, het beheer, onderhoud en exploitatie van publieke laadinfrastructuur. De samenwerking met de provincies en gemeenten hebben we in 2023 verlengd voor de periode 2024-2028, met deelname aan de nieuwe collectieve aanpak voor laadinfrastructuur.

Inwoners zonder eigen parkeermogelijkheid aan huis kunnen een aanvraag indienen voor een openbare laadpaal in hun buurt. In 2023 hebben we 11 verkeersbesluiten genomen voor het aanwijzen van parkeerplaatsen voor het laden van elektrische auto's. Van deze 11 nieuwe laadpalen zijn er 6 strategisch en 5 op aanvraag van inwoners. Het aantal gebruikers van openbare laadpalen in Son en Breugel is in 2023 met +/- 55% toegenomen ten opzichte van 2022.

Met het opstellen van de nieuwe mobiliteitsvisie hebben we ook aandacht voor vormen van slimme mobiliteit en de rol die we hierin kunnen spelen. In 2023 hebben we samen met inwoners in De Gentiaan een eerste (elektrische) deelauto in het dorp gefaciliteerd.

8. Son en Breugel moet in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig zijn.

Omschrijving (toelichting)

We zijn in 2023 gestart met een meer gebiedsgerichte benadering voor klimaatadaptatie. Dit past het beste bij de opgaven van Son en Breugel.

Op Ekkersrijt lopen de eerste voorbereidingen, met name via het project Grote Oogst, om verschillende opgaven met elkaar te verbinden. Verdere uitwerking is deels afhankelijk van een watersysteemstudie.

In het project centrumvisie nemen we de klimaatadaptatieve inrichting van het gebied mee in de planvorming.

Naast het feit dat water en klimaat bij de individuele ontwikkelingsprojecten al wordt meegenomen, maken we in de gebiedsvisie Sonniuswijk al belangrijke keuzes ten aanzien van bodem en watersturend.

9. We verhogen biodiversiteit in ons buitengebied én bebouwd gebied.

Omschrijving (toelichting)

Inwoners koesteren onze gemeente om haar prachtige natuur, die talrijke, vaak onzichtbare diensten biedt, zoals luchtzuivering en klimaatregulatie door het opvangen van regenwater en het bieden van verkoeling. Natuur is van vitaal belang voor onze welvaart en welzijn, zowel nu als voor de toekomst. Desondanks verkeert onze natuur in zorgwekkende staat. Daarom richten we ons op het vergroten van de biodiversiteit om onze natuur veerkrachtiger te maken.

We spannen ons in om landbouwgronden bij bestaande natuur om te vormen naar nieuwe natuur via grondverwerving en zelfrealisatie. En we bouwen aan een goed functionerend natuurnetwerk binnen onze gemeentegrenzen. Een goed voorbeeld van zelfrealisatie is landgoed Olen waar landbouwgronden op particulier terrein zijn ontwikkeld tot een uitbreiding van natuurgebied Mosbulten.

Binnen het 'Dommeldal uit de Verf'-samenwerkingsproject hebben we in 2023 prioriteit gezet op het verwerven van meer gronden en/of het aanmoedigen van zelfrealisatie. Ondanks onze inspanningen is de vooruitgang tot op heden echter beperkt gebleven.

Water vasthouden

Het vasthouden van regenwater op de plek waar het valt en ter plekke laten infiltreren is actueler dan ooit. In 2023 kenden we zowel een recordaantal hete dagen zonder regen, als een recordhoeveelheid neerslag. Samen met het waterschap en andere partners kijken we naar strategieën om ons buitengebied weerbaarder te maken en te beschermen tegen toekomstige weersomstandigheden. In 2023 zijn we in onze bossen begonnen met het planten van klimaatbestendige bomen en struiken. We communiceerden actief met bewoners en ondernemers om hen bewust te maken van de rol die iedereen kan spelen bij waterbeheer, zoals door het afkoppelen van regenwaterafvoeren, het installeren van regentonnen en het vergroenen van tuinen. Om bewoners meer bewust te maken van de stand van het grondwater, plaatsten we in 2023 samenwerking met het waterschap een publieksgrondwatermeter bij het Oud Meer. Al deze maatregelen dragen bij aan betere wateropvang en verhogen tevens de biodiversiteit.

10. We koesteren de landschappelijke kwaliteit en verhogen de beleving van ons landschap.

Omschrijving (toelichting)

Ook in 2023 waren we partner van het van Gogh Nationaal park. In het gedachtengoed van Van Gogh hebben we bij ontwikkelingen oog voor de kwaliteiten van ons landschap en onze natuur en benutten we kansen die het landschap versterken en de biodiversiteit bevorderen. Specifiek voor de gebiedsuitwerking van Sonniuswijk hebben we met aandacht voor natuurdoelen gewerkt. Het versterken van de natuurwaarden in dit gebied is en blijft ons uitgangspunt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Economie

11. Ekkersrijt blijft een economische toplocatie binnen het Brainport ecosysteem.

Omschrijving (toelichting)

Om de positie van Ekkersrijt als economische toplocatie in de Brainportregio te behouden is een veelzijdige aanpak nodig. Belangrijk daarbij is de samenwerking met de verschillende partijen, die een rol spelen in de ontwikkelingen in het gebied. Belangrijke partners daarbij zijn uiteraard de ondernemers, waarmee we actief contact onderhouden. Naast de projecten en processen waar we ze bij betrekken, hebben we het afgelopen jaar weer vele individuele gesprekken met de bedrijven, vastgoedeigenaren en ontwikkelaars gevoerd. Deze gesprekken vonden plaats in het kader van zowel concrete bedrijfsplannen, het onderhouden van goede relaties en het gevoel houden met ontwikkelingen in het bedrijfsleven. Belangrijk onderdeel daarvan is de structurele samenwerking met de Ondernemersvereniging Ekkersrijt (OVE).

Begin 2023 heeft de provincie Noord-Brabant onze aanvraag voor de bijdrageregeling Grote Oogst gehonoreerd. Deze regeling is een versneller van ontwikkelingen op gebied van verduurzaming, energie en samenwerking op Ekkersrijt. Een intentieverklaring is ondertekend door gemeente, provincie, waterschap en enkele bedrijven. Daarna zijn we gelijk gestart met enkele projecten, zoals een onderzoek naar circulaire stromen bij bedrijven. Ook zijn we samen met het Brabants Mobiliteitsnetwerk gestart met de werkgeversaankpak om het gebruik van alternatieve (vervoers)modaliteiten van werknemers op Ekkersrijt te stimuleren.

Gesteund door de aanpak van Grote Oogst zijn we aan de slag gegaan met netcongestie. Energie is een urgent onderwerp voor bedrijven die willen ontwikkelen. In het voorjaar hebben we, samen met OVE, een druk bezochte lunchbijeenkomst georganiseerd om ondernemers bij te praten over de problematiek en oplossingsrichtingen. In het najaar zijn we samen met enkele bedrijven en Brainport Development een traject gestart om samen te zoeken naar concrete oplossingen.

We hebben de eerste stappen gezet in de verbetering van het groen op Ekkersrijt als uitvoering van de Groenvisie Ekkersrijt. Voor de Meubelboulevard is de planvorming gestart voor de vernieuwing en versterking van de groene kwaliteit van dit gebied. Dit is tegelijk een stap in de doorontwikkeling van de Meubelboulevard. In het najaar heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Detailhandelsvisie van het SGE. Hierin is Meubelboulevard Ekkersrijt gepositioneerd als belangrijkste winkelgebied voor 'home en living' in de regionale detailhandelsstructuur. Dit biedt nieuwe kansrijke ontwikkelingsmogelijkheden.

Op basis van de vastgestelde visie zijn we voor het Sciencepark het proces gestart om de doorontwikkeling van het gebied komende jaren concreet te maken. Dit gaan we doen samen met ondernemers en eigenaren in het gebied. Afgelopen najaar stond in het teken van het voeren van gesprekken met ondernemers en eigenaren als basis voor het vervolg.

Op enkele plekken op Ekkersrijt is sprake van parkeeroverlast. De maatregelen om dit op te lossen hebben we in 2023 voorbereid.

12. Een vitaal en aantrekkelijk (verblijfs)centrum, met een sterk ondernemings- en vestigingsklimaat.

Omschrijving (toelichting)

Wederom is geïnvesteerd in een stevige relatie met het (georganiseerde) bedrijfsleven. We hebben regelmatig afstemming met de Ondernemersvereniging Son en Breugel, het centrumteam en evenementorganisaties. Er zijn diverse (netwerk)bijeenkomsten bezocht en/of (mede)georganiseerd waaronder de Lions Ondernemersavond, bijeenkomsten van de Grote Oogst en lunchbijeenkomsten van de Ondernemersvereniging Ekkersrijt.

Op de Dag van de Ondernemer is een duurzaamheidswaardering de Groene Pluim uitgereikt aan Van Eck Bedrijfshygiene. Via social media en met plaatsing van A0 borden langs de invalswegen en het centrum, hebben we de waardering en trots uitgesproken naar alle ondernemers in onze ondernemende gemeente.

Het centrumteam ontwikkelt continu door. Met behulp van het centrumteam zijn aansprekende acties voor consumenten en centrumondernemers georganiseerd. Ook dit jaar is in samenwerking, het centrum in decembersfeer gebracht met muziek en een grote kerstboom op het Raadhuisplein tegenover een goed bezochte ijsbaan.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Regio

13. Door in regionaal verband samen te werken met andere overheden en organisaties dragen we bij aan een succesvolle ontwikkeling van de Brainportregio.

Omschrijving (toelichting)

Samenwerking binnen MRE en SGE

Op het gebied van economische en ruimtelijke ontwikkeling werken we in de Metropoolregio Eindhoven (de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant) en het Stedelijk Gebied Eindhoven (Eindhoven, de randgemeenten en Helmond) voor verschillende thema's regionaal samen. In alle bestuurlijke en ambtelijke overleggen van zowel MRE als SGE hebben we actief deelgenomen en inhoudelijke inbreng geleverd.

In het voorjaar van 2023 zijn zowel het nieuwe samenwerkingsakkoord MRE en de nieuwe samenwerkingsagenda SGE vastgesteld. Deze geven richting aan de samenwerking voor de komende vier jaar.

Voor MRE was dit het startschot om de werkwijze aan te passen; de eerste stappen zijn gezet voor de benodigde versterking van de MRE-organisatie. Dit hangt samen met twee belangrijke ontwikkelrichtingen in Zuidoost Brabant, namelijk de schaa sprong enerzijds en de transitie landelijk gebied anderzijds. De schaa sprong die in Zuidoost-Brabant / de Brainportregio plaatsvindt was richtinggevend voor een groot deel van de werkzaamheden van MRE. Zo is de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant opgesteld als hulpmiddel om de juiste keuzes te kunnen maken met het oog op brede welvaart. De werkzaamheden binnen de verschillende thema's liggen in het verlengde van de schaa sprong en de ontwikkelstrategie. De ontwikkelingen in het landelijk gebied hangen nauw samen met de energietransitie (RES) en de ontwikkelstrategie Novex De Peel.

Meest in het oog springende onderwerpen waar in het SGE samen aan gewerkt is, zijn:

- het actualiseren van de bedrijventerreinprogrammering en de Kantorenbrief;
- de vaststelling van een nieuwe detailhandelsvisie;
- de Regionale Woondeal Zuidoost Brabant;
- de uitvoering van het Afsprakenkader Wonen;
- de evaluatie van de Huisvestingsverordening 2020-2023 en vaststelling van de Huisvestingsverordening 2024-2027 (gericht op urgentie);
- de implementatie van de Regionale Woningbouwmonitor;
- kennissessies met betrekking tot diverse thema's wonen;
- inzet flexpool en woningbouwversnelling;
- het uitvoeren van het Verstedelijkingsakkoord met het Rijk, en;
- het opstarten van projecten in het kader van de strategie "Groots!".

Dommeldal uit de verf en Van Gogh Nationaal Park

We zijn al enkele jaren aangesloten bij het 'Van Gogh National Park', dat met name gericht is op het (recreatief) vermarkten van een groter natuur- en landschapsgebied binnen Brabant. In het gedachtengoed van Van Gogh hebben we bij ontwikkelingen oog voor de kwaliteiten van ons landschap en onze natuur en we benutten kansen om deze te versterken.

Binnen het project Dommeldal uit de Verf realiseren we de ontbrekende onderdelen in het Natuurnetwerk Brabant binnen het Dommeldal, samen met de gemeenten Nuenen, Eindhoven en Geldrop-Mierlo en waterschap De Dommel, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap. De visie van "Dommeldal uit de Verf" hebben we geïntegreerd in de omgevingsvisie.

Voor beide geldt dat we ook dit jaar weer enkele bijdragen hebben kunnen leveren aan de continue ontwikkeling van het gebied.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE)

De Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) is een verbonden partij waarmee samen wordt gewerkt op het bedrijventerrein. De Stichting verzorgt de beveiliging van het terrein middels camera's die in het openbaar gebied hangen en een beveiligingsteam.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2023) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 4	250	1.082	275	-807
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	181	281	279	-2
3.1 Economische ontwikkeling	129	113	154	41
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11	81	42	-39
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	42	41	39	-1
3.4 Economische promotie	80	88	83	-5
7.5 Begraafplaatsen	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	677	1.035	724	-311
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.217	5.805	991	-4.814
8.3 Wonen en bouwen	904	950	997	47
Totaal Lasten	5.492	9.475	3.584	-5.891
Baten				

Omschrijving	Primaire begroting 2023	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
0.10 Mutaties reserves programma 4	133	316	105	-211
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	227	1.121	493	-628
3.1 Economische ontwikkeling	48	48	47	-1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	10	0	-10
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	21	21	13	-8
3.4 Economische promotie	35	35	22	-12
8.1 Ruimte en leefomgeving	22	22	48	25
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.185	5.797	1.621	-4.176
8.3 Wonen en bouwen	737	601	714	113
Totaal Baten	4.408	7.971	3.063	-4.908
Saldo (baten -/- lasten)	-1.084	-1.504	-522	983

Analyse

4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	I/S	Bedrag
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	I	- 637.000
In 2023 is besloten om Rooijseweg 55 te verkopen, echter heeft uitvoering hiervan niet meer plaatsgevonden.		
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	I	29.000
Werkzaamheden die zijn gestart en voorbereid in 2023 worden in 2024 afgerond.		
8.1 Ruimte en leefomgeving	I	391.000
Het budget is een samenstel van kosten voor een aantal ontwikkelingslocaties, hiermee samenhangende anterieure overeenkomsten en de Omgevingswet.		
Alle ontwikkelingsprojecten waar dit budget bedoeld is, zijn in 2023 niet afgerond, waardoor nog niet alle geraamde kosten zijn benut. De resterende budgetten zijn wel noodzakelijk om deze ontwikkelingsprojecten in 2024 door te kunnen zetten.		
Dit geldt ook voor de geraamde kosten voor de anterieure overeenkomsten, die namelijk een wettelijk vervolg zijn van de afronding van de ontwikkelingsprojecten (ook een onderdeel van dit budget).		
De verschillende werkzaamheden in het kader van de Omgevingswet waar dit budget bedoeld is (het 3e grote onderdeel van dit budget) zijn evenmin afgerond in 2023. Een aantal vereiste verplichtingen is in 2023 nog niet aangegaan, waardoor nog niet alle geraamde kosten zijn benut.		
In de meerjarenraming als onderbouwing voor het gevraagde en toegekende budget voor de Omgevingswet is aangegeven dat er in 2024 en volgende jaren nog een aantal verplichtingen aangegaan moeten worden om opdrachten te geven en de werkzaamheden te starten die wettelijk verplicht zijn. Voor deze vervolgwerkzaamheden is het merendeel van het resterende budget noodzakelijk.		
Het niet aangaan van deze nieuwe verplichtingen is geen optie omdat deze samenhangen met wettelijk verplicht uit te voeren activiteiten (bv. het opstellen van het 'Omgevingsplan Son en Breugel') Hiervoor is nog het merendeel / alles van het restant bedrag voor nodig is. Het huidige budget is gebaseerd op deze nog komende verplichtingen.		
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	I	436.000
Het resultaat van de grondexploitaties in 2023 bedraagt € 630.177 positief, bestaande uit		
- een tussentijds winstneming bij grondexploitatie Sonniuspark: € 1.447.033		
- extra storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Herontwikkeling Breugel: - € 682.773		
- extra storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Centrum Son: - € 111.097		
- een storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Akkerpad: -€ 22.986		
- -/- € 202.000 is onderdeel van het verschil van € 24.000 binnen directe salarislasten en overhead hieronder.		
8.3 Wonen en bouwen	I	150.000
De inkomsten van de leges zijn hoger uitgevallen dan begroot, omdat nog net op het einde van het jaar een grote vergunning verleend kon worden. Dit ging om een legesbedrag van bijna 100.000 euro. We hadden al rekening gehouden dat deze vergunning pas in 2024 verleend kon gaan worden.		
Daarnaast hebben we minder uitgaven gehad op de adviezen/diensten derden. We hebben minder aanvragen binnen gehad waarop we een advies moesten vragen van bijvoorbeeld de constructeur of ODZOB. En op het werkprogramma van de ODZOB voor 2023 hebben we een teruggave gehad omdat ook hier minder werkzaamheden zijn verricht dan verwacht.		
0.10 Mutaties reserves programma 4	I	596.000
Er zijn een aantal onttrekkingen en storting in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten:		
- Omgevingswet (zie hiervoor toelichting 8.1 Ruimte en leefomgeving)		

- Bedrijfsvoering Ekkersrijt (zie hiervoor toelichting 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur)		
- Storting voor de verkoop Rooijseweg 55 in de algemene reserves grondexploitatie (zie hiervoor toelichting 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden)		
Kapitaallasten	I	26.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	24.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-32.000
Totaal		983.000

Inhoudelijke rapportages

Jaarverslag bezwaarschriftencommissie en juridische zaken 2023

Bezwaarschriftencommissie

Inleiding

De gemeente Son en Breugel beschikt over een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie. De bezwaarschriftencommissie adviseert de burgemeester, het college en de gemeenteraad ten aanzien van ingediende bezwaarschriften van natuurlijke personen en rechtspersonen tegen besluiten van de gemeente.

Middels dit jaarverslag geeft de bezwaarschriftencommissie inzicht in het aantal door haar behandelde bezwaarschriften en in de uitgebrachte adviezen. Er wordt inzicht gegeven in hoeveel bezwaarschriften er per onderwerp zijn behandeld.

Samenstelling van de bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie is een onafhankelijke commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De voorzitter en de leden van de commissie zijn externen. Ze maken geen deel uit van en zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van een tot de gemeente Son en Breugel behorend bestuursorgaan.

De bezwaarschriftencommissie bestaat uit de volgende personen:

- De heer mr. W.A.M. Waarma, voorzitter;
- De heer mr. P.A.J.S. Lathouwers, lid;
- De heer mr. A.H.C.M. Spapens, lid;
- De heer mr. J.F.H.M. van der Velden, lid.

De commissie wordt ondersteund door ambtelijke secretaris, mevrouw mr. S.M.A. Gludemans. Zij maakt geen deel uit van de commissie, maar ondersteunt de commissie bij haar werkzaamheden.

Werkwijze

De commissie is bevoegd om te adviseren ten aanzien van alle bezwaarschriften, met uitzondering van bezwaarschriften die zijn ingediend tegen besluiten die te maken hebben met belastingen en heffingen. Bezwaren over belastingen en heffingen worden behandeld door de heffingsambtenaar. Als een bezwaarschrift binnenkomt, wordt altijd eerst gekeken of het bezwaarschrift op informele wijze kan worden opgelost. Soms kan uitleg van het bestreden besluit er voor zorgen dat de bezwaren worden weggenomen. Ook kan het zijn dat er aanleiding is om tot een ander besluit te komen. Als de bezwaren blijven bestaan, wordt de bezwaarprocedure voortgezet.

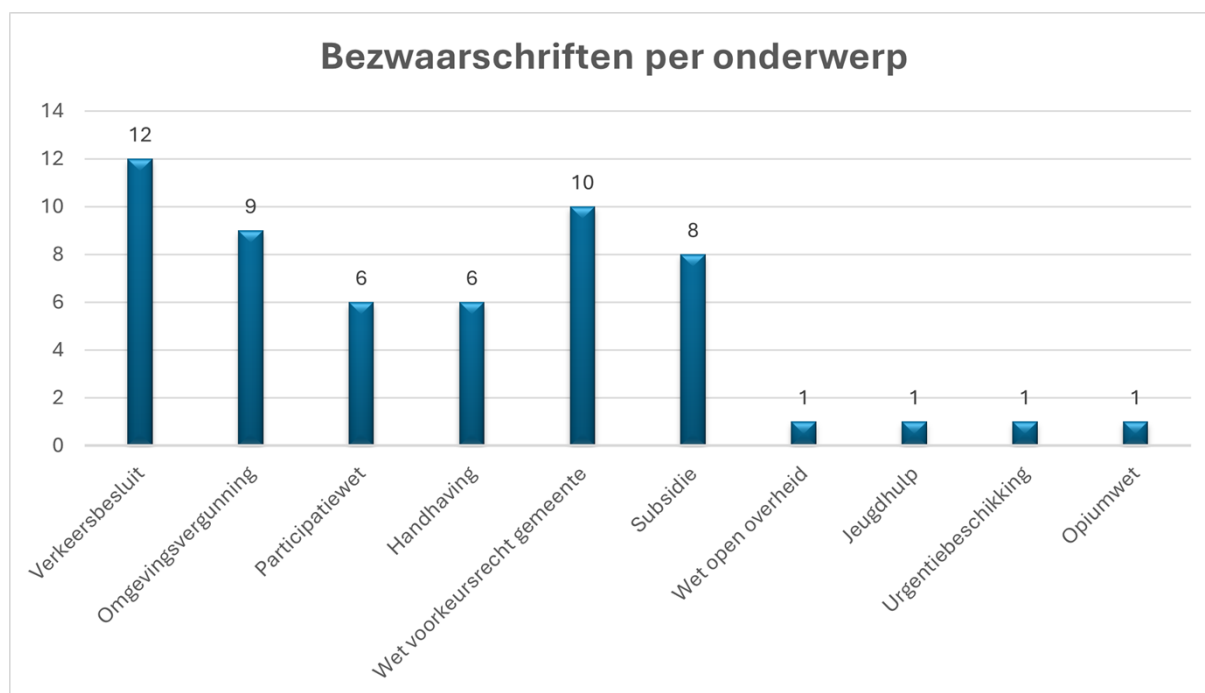
De bezwaarmaker wordt dan uitgenodigd voor een hoorzitting bij de bezwaarschriftencommissie om het bezwaar mondeling toe te lichten. Voor deze hoorzitting worden alle betrokken partijen uitgenodigd. Dit zijn veelal de bezwaarmaker(s), vertegenwoordiger van het bestuursorgaan en andere belanghebbenden zoals een vergunninghouder. De hoorzittingen zijn in de regel openbaar. Van elke hoorzitting wordt een verslag gemaakt.

Na de hoorzitting brengt de bezwaarschriftencommissie advies uit. Dit advies wordt toegezonden aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan neemt vervolgens een beslissing op het bezwaarschrift. Hierbij kan het bestuursorgaan het advies van de bezwaarschriftencommissie overnemen. Het bestuursorgaan kan echter ook besluiten om af te wijken van het advies. Dit moet dan wel goed worden gemotiveerd.

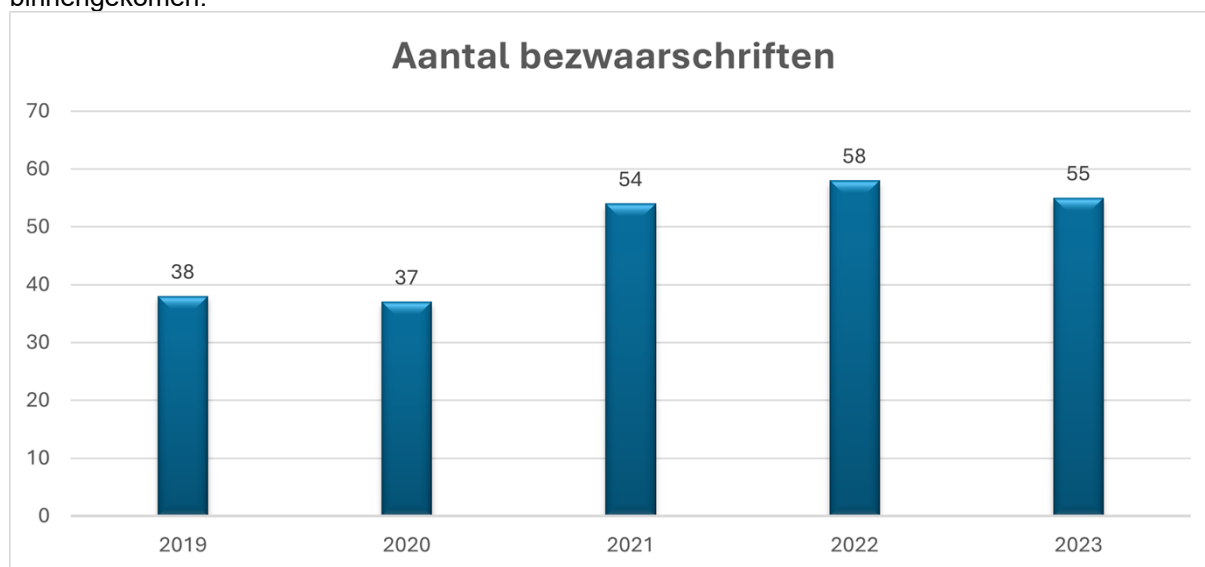
De beslissing op het bezwaarschrift wordt toegezonden naar de bezwaarmaker en eventuele andere belanghebbenden. Bij de beslissing op bezwaar zit het advies van de commissie en het verslag van de hoorzitting.

Aantal bezwaarschriften

In 2023 zijn er in totaal 55 bezwaarschriften ontvangen. In onderstaand overzicht is opgenomen hoeveel bezwaarschriften er per onderwerp zijn binnengekomen.

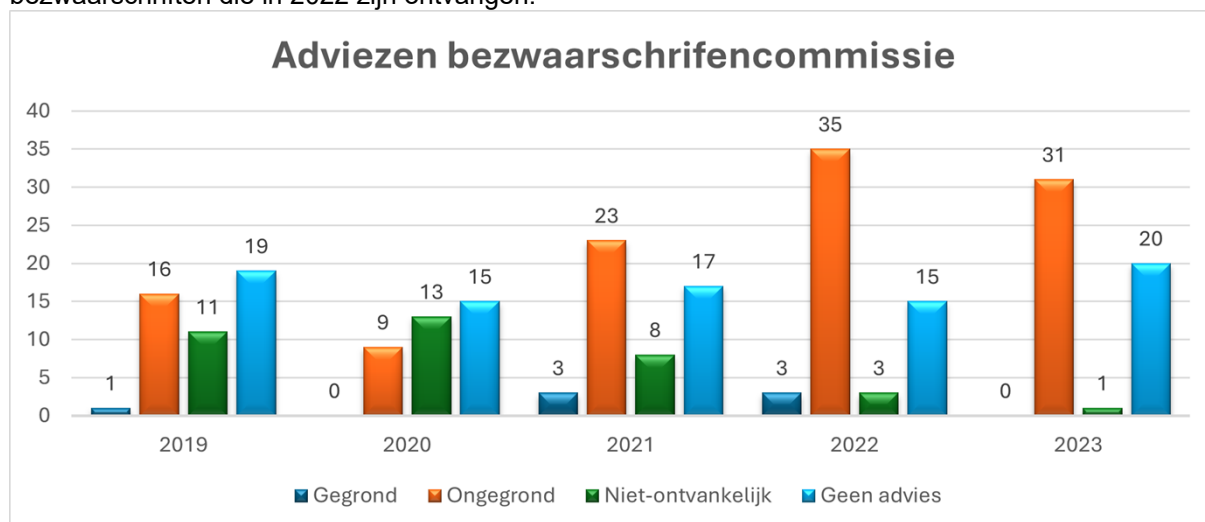
In onderstaand overzicht is opgenomen hoeveel bezwaarschriften er in de voorgaande jaren zijn binnengekomen.

In 2023 zijn er ongeveer net zoveel bezwaarschriften ontvangen als in de direct voorgaande jaren. Inhoudelijk is er een trend te zien in het aantal bezwaarschriften dat is binnengekomen tegen het reserveren van parkeerplaatsen voor het laden van elektrische voertuigen. Dit is een ontwikkeling die in besluitvorming voorloopt op de praktijk en op veel weerstand stuit. Verder waren er in 2023 veel bezwaarschriften op grond van de wet voorkeursrecht gemeenten. Dit is een onderwerp dat in onze gemeente maar zeer incidenteel speelt.

Adviezen

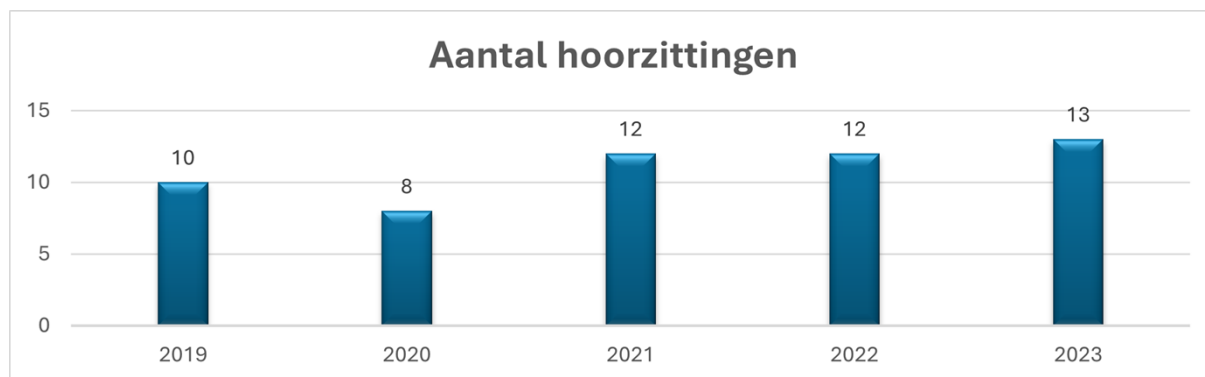
De bezwaarschriftencommissie heeft de volgende adviezen gegeven in 2023. Hierbij zitten nog 8 bezwaarschriften die in 2022 zijn ontvangen.

De aantallen bij “geen advies” hebben betrekking op ingetrokken bezwaarschriften. Bezwaarschriften worden veelal ingetrokken na een bemiddelend gesprek met iemand van de vakafdeling waarin het bestreden besluit nog eens wordt toegelicht. Het komt soms ook voor dat gedurende de procedure meer informatie bekend wordt, waardoor het bestreden besluit wordt aangepast. Als die aangepaste besluit aan het bezwaar tegemoet komt, wordt het bezwaar meestal ingetrokken.

Aantal hoorzittingen

In 2023 is de bezwaarschriftencommissie 13 keer bijeengekomen voor hoorzittingen. Zie hieronder een overzicht van het aantal hoorzittingen per jaar.

Juridische zaken

Klachten

De klachtbehandeling is geregeld in Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Klachtenregeling gemeente Son en Breugel 2009 (klachtenregeling). Natuurlijke personen of rechtspersonen kunnen een klacht indienen over de wijze waarop een bestuursorgaan, een lid van het college van B&W of een ambtenaar van de gemeente zich in een bepaalde gemeentelijke aangelegenheid jegens die natuurlijke persoon of rechtspersoon heeft gedragen. Dergelijke klachten worden in behandeling genomen volgens de klachtenregeling.

De klachtbehandeling kent drie fasen. De eerste fase is de informele behandeling van de klacht. De informele behandeling houdt in dat er (informeel) contact wordt opgenomen met de klager om te bekijken of het mogelijk is om de klacht op te lossen en/of de klager tevreden te stellen. Binnen de gemeente Son en Breugel wordt er veel waarde gehecht aan de informele klachtbehandeling. Het is namelijk belangrijk om met de klager in gesprek te gaan naar aanleiding van de klacht en te bekijken of er tot een oplossing kan worden gekomen. In de regel worden klachten tijdens de informele klachtbehandeling afgehandeld.

De tweede fase is de formele behandeling van de klacht. Daarbij worden zowel de klager als de beklagde uitgenodigd voor een hoorzitting. Tijdens deze hoorzitting wordt, in het kader van hoor en wederhoor, gesproken over de klacht. Daarnaast wordt ook bekeken of er nog oplossingen zijn. Van de hoorzitting wordt een verslag gemaakt. Na de hoorzitting wordt er een rapport van bevindingen opgesteld door de klachtbehandelaar. Dit rapport van bevindingen gaat met een advies en eventuele aanbevelingen naar het verantwoordelijke bestuursorgaan. Vervolgens wordt er een beslissing genomen op de klacht.

Nadat het verantwoordelijk bestuursorgaan een beslissing heeft genomen op de klacht is de tweede fase afgerond. De klager heeft daarna de mogelijkheid om zijn of haar klacht binnen een jaar voor te leggen aan de Nationale ombudsman. Dit betreft de derde fase van de klachtbehandeling en dit wordt ook welk de formele behandeling in tweede instantie genoemd.

In 2023 zijn er 27 klachten ingediend die conform de klachtenregeling in behandeling zijn genomen. Er zijn in 2023 geen klachten formeel in tweede instantie, door de Nationale ombudsman, behandeld. Zie hieronder een overzicht van de ingediende klachten in 2023.

Onderwerp	Procedure	Afhandeling
Geen of weinig reactie op meldingen over verkeerssituatie, ook niet na het versturen van een herinnering	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en de verkeerssituatie is besproken.
De afspraak dat er nieuwe borden worden geplaatst is niet nagekomen	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen. De borden zijn alsnog geplaatst.
Parkeerplaatsen zijn niet volgens afspraak schoongemaakt	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en de parkeerplaatsen zijn alsnog schoongemaakt.
Bij het bladvrij maken van de straten zijn de ramen vies geworden	Informele klachtenprocedure	Er is telefonisch contact opgenomen.
Er is zonder toestemming een pasfoto gebruikt	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is uitgelegd dat het voorbeeld waar de pasfoto op staat niet door de gemeente wordt gebruikt.
Onprofessioneel en onethisch gedrag van een ambtenaar	Formele klachtenprocedure	Door het college is een beslissing genomen op de klacht. De klacht is ongegrond verklaard, omdat het niet mogelijk is om vast te stellen of de gedragingen zich daadwerkelijk hebben voorgedaan.
Bij een melding openbare ruimte is niet ingegaan op de gemelde schade	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen. Er is aangegeven dat het mogelijk is om de gemeente aansprakelijk

		te stellen voor de schade.
Er is drie keer contact opgenomen over de betaling van een subsidie. De subsidie is echter nog niet uitbetaald.	Informeel klachtenprocedure	De subsidie is alsnog betaald.
Geen reactie op een terugbelverzoek over kwijtschelding belastingen	Informeel klachtenprocedure	Er is alsnog teruggebeld.
Geen reactie op vraag over het plaatsen van een AED	Informeel klachtenprocedure	De vraag is opgepakt en er is gereageerd.
Tijdens een afspraak doorgestuurd naar het CMD op het adres Europalaan 2. Hier is het CMD echter niet meer gevestigd.	Informeel klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is excuses aangeboden.
De werkwijze van het CMD bij de behandeling van een dossier.	Formeel klachtenprocedure	Door het college is een beslissing genomen op de klacht. De klacht is gedeeltelijk gegrond verklaard, omdat er fouten zijn gemaakt en er is sprake geweest van miscommunicatie.
Er is geen terugkoppeling gegeven op een melding over overhangende takken	Informeel klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is een terugkoppeling gegeven.
Niet integer handelen door een ambtenaar	Informeel klachtenprocedure	Er heeft een informeel gesprek plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt.
Geen reactie op e-mails over beëindiging contract	Informeel klachtenprocedure	Er heeft een informeel gesprek plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt.
Geen vertrouwen in behandeling dossier	Informeel klachtenprocedure	Er heeft een informeel gesprek plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt.
Niet professioneel gedrag door een	Informeel klachtenprocedure	Er is contact opgenomen. Na

ambtenaar		meerdere malen de voicemail te hebben ingesproken, is er echter niet meer gereageerd.
Beslissing op een aanvraag duurt te lang	Informele klachtenprocedure	De aanvraag is afgehandeld. De klacht is ingetrokken.
De wijze waarop een dossier door een medewerker is behandeld	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is uitleg gegeven.
De wijze waarop een aantal meldingen openbare ruimte zijn afgehandeld	Informele klachtenprocedure	Er is meerdere keren telefonisch contact geweest. Door middel van een brief is inhoudelijk gereageerd op de klacht.
Het niet op de hoogte houden van ontwikkelingen op het gebied van de rolstoeltoegankelijkheid in een wijk van Son en Breugel	Informele klachtenprocedure	De klacht is nog niet afgehandeld.
Handelen van een ambtenaar bij het opvragen van een document	Informele klachtenprocedure	Er heeft een informeel gesprek plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt.
Wijze waarop een parkeerboete is uitgeschreven	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is uitgelegd dat tegen de parkeerboete bezwaar kan worden gemaakt bij het CJIB.
Uitblijven van reactie op een melding over een verkeerssituatie	Informele klachtenprocedure	De klacht is nog niet afgehandeld.
Doorsturen naar de verkeerde instantie voor het opvragen van informatie	Informele klachtenprocedure	De informatie is alsnog toegestuurd.
Niet oppakken van een melding openbare ruimte over verlichting	Informele klachtenprocedure	De melding is opgepakt. De opdracht om de verlichting aan te passen is uitgezet.
Onduidelijkheid over uitbetaling energietoeslag	Informele klachtenprocedure	Er is aangegeven wanneer de energietoeslag wordt uitbetaald.

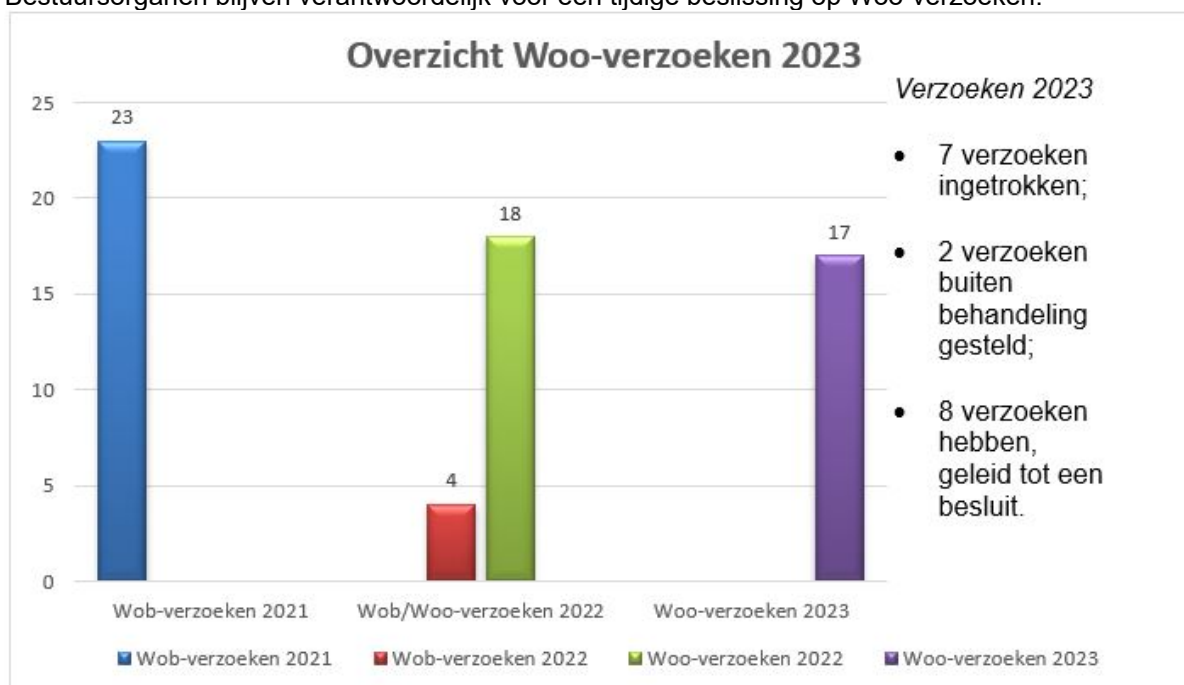
Wet open overheid (Woo)

Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. Binnen het project Wet open overheid zijn we aan de slag gegaan met de implementatie van deze wet, die per 1 mei 2022 in werking is getreden. Binnen het project staat de actieve openbaarmaking, zie hieronder, centraal. Onderdelen van de actieve openbaarmaking moeten nog in werking treden.

Passieve openbaarmaking / Woo-verzoeken

Ingevolge de Woo kan een ieder een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. Uitgangspunt van de Woo is dat publieke informatie vervat in een document openbaar is, tenzij er sprake is van een van de uitzonderingsgronden van artikel 5.1 van de Woo of een van de beperkingen van artikel 5.2 van de Woo.

Het afhandelen van verzoeken in het kader van de Woo kan veel tijd in beslag nemen. De informatie waar naar wordt gevraagd moet worden verzameld en er moet worden getoetst of er uitzonderingsgronden van toepassing zijn. Een beslissing op een Woo-verzoek moet binnen vier weken worden genomen. Deze beslistermijn kan eenmalig gemotiveerd met twee weken worden verlengd. Zeker bij omvangrijke Woo-verzoeken is de beslistermijn kort. Vanaf 1 oktober 2016 is de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen niet meer van toepassing op de Wob en daarmee ook niet van toepassing op de Woo. Dit betekent echter niet dat er niet tijdig een beslissing moet worden genomen. Bestuursorganen blijven verantwoordelijk voor een tijdige beslissing op Woo-verzoeken.

In bovenstaande grafiek is te zien dat het aantal ontvangen Woo-verzoeken licht is gedaald ten opzichte van het aantal Wob/Woo-verzoeken in de jaren 2021 en 2022. De inwerkingtreding van de Woo heeft in het jaar 2022 niet direct tot een stijging van het aantal verzoeken geleid. En ook nu op langere termijn, in het jaar 2023, niet. Er is zelfs sprake van een lichte daling. De Woo-verzoeken in 2023 hebben verder betrekking op zeer uiteenlopende onderwerpen. Dit kan te verklaren zijn door een ruime betrokkenheid en interesse van de burger in gemeentelijke processen. Verder hebben er in het jaar 2023 geen incidentele of speciale onderwerpen gespeeld die tot meer Woo-verzoeken hebben geleid.

Alle Woo-verzoeken zijn binnen de beslistermijn, inclusief eventuele verlenging, afgehandeld.

Actieve openbaarmaking

De Woo kent de verplichting om, naast het reageren op verzoeken tot openbaarmaking, bepaalde categorieën informatie uit eigen beweging openbaar te maken. De verplichte actieve openbaarmaking treedt gefaseerd in werking.

Er is een project opgestart voor de actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid. Hierbij werken we samen met de gemeenten Nuenen c.a. en Geldrop-Mierlo en met Dienst Dommelvallei. In 2023 is vooral aandacht besteedt aan de categorieën die actief openbaar moeten worden gemaakt. Daarnaast is bekeken op welke manier documenten actief openbaar gemaakt kunnen worden. In 2024 worden hier verder stappen in gezet.

Juridische kwaliteitszorg

Binnen de gemeente Son en Breugel is aandacht voor de juridische kwaliteit van onze producten en diensten zodat aan elk risico een bewuste keuze ten grondslag ligt. Bij juridische kwaliteitszorg gaat het om de vraag naar de organisatie van de juridische functie, over de kwaliteit van de governance en het risicomangement. De essentie van juridische kwaliteitszorg is niet alleen de inhoud, maar ook de organisatorische vormgeving én de cultuur die ervoor zorgen dat de juiste inhoud wordt geleverd. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven om een indruk te geven wat we in 2023 hebben gedaan aan juridische kwaliteitszorg:

- **Contractenbank**
In Contractenbank moeten alle contracten worden opgenomen die binnen de gemeente Son en Breugel zijn overeengekomen en waar een vervolg aan zit. Via Contractenbank kan worden bijgehouden wanneer een contract afloopt en wanneer een contract eventueel kan worden verlengd. Wanneer het contract dreigt af te lopen, wordt een signalering gestuurd naar de betrokken medewerkers. Deze medewerkers weten dan dat het contract binnenkort afloopt en dat daar wellicht iets mee moet gebeuren. Op deze wijze beogen we de juridische – en daarmee samenhangende financiële – risico's nog verder te verminderen. De beheerders van de Contractenbank komen periodiek bijeen om de contractgegevens door te lopen en up-to-date te houden en om duidelijke afspraken te maken over de verwerking van de contractgegevens in het beheersysteem.
- **Mandaatregister**
In het mandaatregister zijn bevoegdheden opgenomen die het college en de burgemeester gemandateerd hebben naar de organisatie. In 2023 is het mandaatregister twee keer geactualiseerd. Dit om er voor te zorgen dat we een actueel mandaatregister hebben.
- **Juridisch overleg**
Eén keer in de zes weken vindt er een intern juridisch overleg plaats. Hierbij bespreken de juristen binnen de organisatie de actuele ontwikkelingen, jurisprudentie en lopende casussen. Ook wordt besproken welke opleidingen en cursussen mogelijk interessant zijn. Daarnaast is er één keer in de vier weken een overleg tussen de juristen van de gemeenten Son en Breugel, Nuenen c.a. en Geldrop-Mierlo en een afgevaardigde van Dienst Dommelvallei. Tijdens dit overleg wordt gesproken over juridische onderwerpen die binnen Dienst Dommelvallei spelen. Daarnaast worden zaken besproken die door alle vier de organisaties kunnen worden geharmoniseerd.
- **Informatiepagina Juridische zaken op social intranet**
Op social intranet (de interne intranet-pagina) is een pagina aangemaakt voor Juridische zaken. Op deze pagina is informatie over veel uiteenlopende juridische onderwerpen te vinden.
- **Aandacht voor juridische kwaliteitszorg**
In 2023 is het document 'Juridische kwaliteitszorg gemeente Son en Breugel' opgesteld. Dit document is zowel door het MT als door het college vastgesteld. Met dit document wordt onderschreven dat er aandacht is voor juridische kwaliteit. Zo is afgesproken dat er op wordt toegezien dat juridisch adviseurs tijdig worden ingeschakeld en dat in de college- en raadsvoorstellen aandacht wordt besteed aan de juridische risico's.

Jaarverslag bestuurlijke en ambtelijke integriteit 2023

Meldingen bestuurlijke integriteit

In 2023 zijn geen meldingen vermoeden van integriteitsschendingen door politiek ambtsdragers ingediend, zoals bedoeld in het "Protocol vermoedens integriteitsschendingen politiek ambtsdragers gemeente Son en Breugel 2012".

Tweejaarlijkse themabijeenkomst integriteit

Volgens het in 2015 vastgestelde Beleidskader integriteit gemeente Son en Breugel vindt iedere twee jaar een themabijeenkomst integriteit plaats voor raads- burger- en collegeleden. In het eerste kwartaal van 2023 heeft in samenwerking met de Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland een bijeenkomst plaatsgevonden over ondermijning en integriteit.

Meldingen vermoeden misstand

Ingevolge de Regeling melding vermoeden misstand wordt jaarlijks een rapportage opgesteld over de uitvoering van deze regeling, waarin in geanonimiseerde vorm gerapporteerd wordt over het aantal en de aard van de meldingen van een vermoeden van een misstand.

In 2023 zijn dergelijke meldingen niet ontvangen; nog intern noch bij het externe meldpunt, de Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

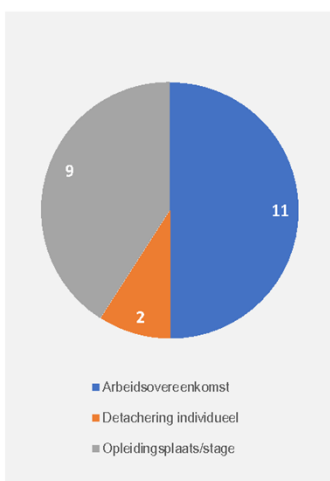
SOCIAL RETURN IN ÉÉN OOGOPSLAG

Creëren van kansen voor iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt

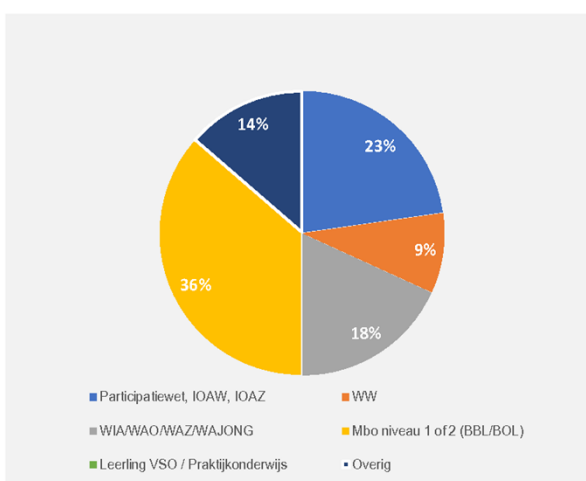
Rapportage periode **Jaar 2023**

Werkervaring

Verdeling doelgroepen in %

Resultaten (cumulatief)

Actieve contracten met SR	
Afgeronde contracten SR	
Inkoopwaarde contracten	
Te realiseren waarde SR	
Gerealiseerde waarde SR	
Waarvan sociale inkopen en certificaat	
Totaal aantal contracten	

	2020	2021	2022	2023
Actieve contracten met SR	11	11	11	11
Afgeronde contracten SR	14	20	24	26
Inkoopwaarde contracten	€ 10.228.148	€ 14.791.758	€ 23.419.043	€ 24.202.874
Te realiseren waarde SR	€ 486.073	€ 607.308	€ 779.523	€ 793.289
Gerealiseerde waarde SR	€ 405.735	€ 480.477	€ 508.641	€ 542.735
Waarvan sociale inkopen en certificaat	€ 195.969	€ 208.886	€ 247.189	€ 256.136
Totaal aantal contracten	25	31	35	37

JAARRAPPORTAGE 2023
GEMEENTE SON EN BREUGEL

1. Inleiding

Het Adviespunt Social Return (ASR) voert de monitoring en advisering uit met betrekking tot inkoop van de gemeente waaraan een verplichting social return is gekoppeld.

De betrokkenheid van het ASR start idealiter bij het formuleren van de inkoopstrategie. We overleggen met de inkoper (bij grotere opdrachten vaak medewerkers van inkoopadviseur Bizob) of het verbinden van een bijzondere voorwaarde als social return aan de opdracht passend is. Op grond van een Europese richtlijn en de Nederlandse aanbestedingswetgeving is dit toegestaan, mits het proportioneel is. Na gunning van de opdracht registreert het ASR de social return verplichting in de monitor (WIZZR) en meldt dit bij de opdrachtnemer. Het ASR begeleidt en adviseert de opdrachtnemer desgewenst bij de juiste toepassing van de regels en het correct opvoeren van de activiteiten in de monitor. De opdrachtnemer blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de invulling. Het ASR verwijst actief door naar de gemeente, het Werkgeversservicepunt en andere partijen die inzet van de doelgroep social return faciliteren. Indien gedurende de looptijd van het project niet of onvoldoende wordt gerealiseerd, onderneemt het ASR actie naar opdrachtnemer en naar de gemeente. Na afloop van het project controleert het ASR of aan de verplichting is voldaan.

Paragraaf 2 biedt cijfermatig inzicht over de opgelegde verplichtingen en de wijze waarop deze worden ingevuld. In paragraaf 3 wordt op projectniveau gerapporteerd over nieuwe en afgeronde projecten en wordt ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot regionaal opgepakte social return projecten.

2. Kengetallen gemeente Son en Breugel

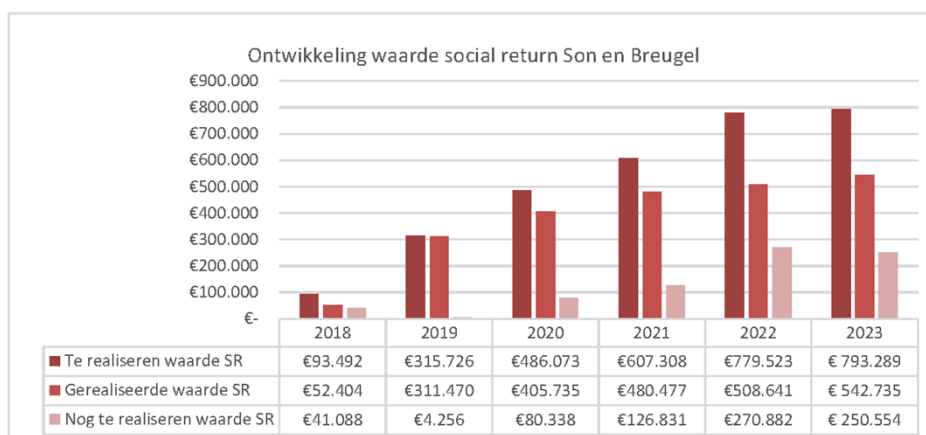
In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen gerapporteerd over de ontwikkeling van social return binnen de gemeente. In onderdeel 2.1 wordt inzicht geboden in de kengetallen over de waarde van de opgelegde en ingevulde social return verplichting. In paragraaf 2.2 worden cijfers gepresenteerd over de deelnemers binnen de verschillende projecten.

Voor een gedetailleerd verslag per opdrachtnemer en individuele projecten is een overzicht van actieve en gearchiveerde projecten opgenomen in de bijlage bij dit verslag.

2.1. Financiële waarden

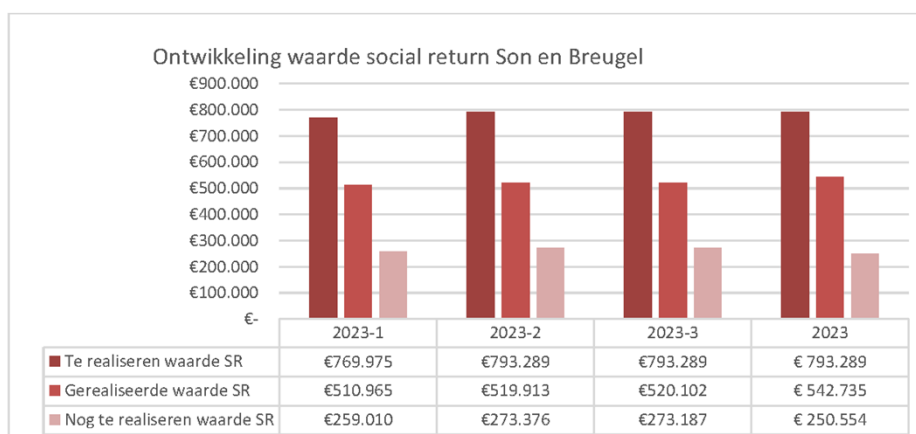
De social return verplichting wordt vastgesteld op basis van een percentage over de opdrachtsom, dit vertaalt zich in een financiële doelstelling. De invulling van social return door middel van bijvoorbeeld werk- en leerwerktrajecten met de doelgroep wordt gekwantificeerd in financiële waarden¹. Op deze wijze kan de invulling van de social return verplichting eenduidig gemonitord worden.

¹ Via normbedragen worden werk- en leerwerktrajecten die in de praktijk worden uitgevoerd, vertaald in financiële waarden.

Figuur 1a ontwikkeling waarde social return periode 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
# Actieve contracten met SR	9	11	11	11	11	11
# Afgeronde contracten SR	1	7	14	20	24	26
Totaal	10	18	25	31	35	37

Gedurende 2023 is er beperkte groei geweest van het aantal projecten en de daaraan gekoppelde waarde social return. Een tweetal projecten is toegevoegd met een beperkte toename van de in te vullen social return opgave tot gevolg. Ook de gerealiseerde waarde social return kende een beperkte stijging. Dit wordt mede veroorzaakt doordat een aantal projecten nog een lange looptijd hebben waardoor invulling soms op zich laat wachten.

Figuur 1b ontwikkeling waarde social return periode 2023

Het vierde kwartaal van 2023 was erg rustig. Er zijn geen projecten toegevoegd.

Tabel 1 overzicht cumulatieve waarden (start tot en met KW4 2023), mutatie t.o.v. vorig kwartaal

Overzicht totale waarden social return	Waarde	Mutatie
Inkoopwaarde totaal	€ 24.202.874	-
Gemiddeld social return percentage	3,28%	-
Te realiseren social return waarde	€ 793.289	-
Gerealiseerde social return waarde	€ 542.735	€ 22.633
Nog te realiseren social return waarde	€ 273.187	-€ 22.633

Inkoopwaarde: financiële waarde van de inkoop waarop social return van toepassing is verklaard (cumulatief).

In het vierde kwartaal van 2023 zijn geen projecten toegevoegd in de monitor.

Gemiddeld social return percentage: opgelegde 'te realiseren' social return gedeeld door de inkoopwaarde.

Geen mutaties.

Te realiseren social return: totaal van alle opgelegde social return verplichtingen in euro's (cumulatief)

Geen mutaties

Gerealiseerde social return: totaal in euro's van alle social return activiteiten ingevuld door opdrachtnemers (cumulatief).

De prognose realisatie social return is licht toegenomen.

Naast directe opdrachten van de gemeente participeert de gemeente in een aantal regionaal ingekochte projecten. Veelal gaat het om raamovereenkomsten, waarbij de inkoopwaarde per projectpartner aan het eind van het jaar wordt vastgesteld door de contractmanager. Deze projecten zijn weergegeven in paragraaf 3.

Tabel 2. Verdeling waarde social return inzet personen en inkoop/certificaat

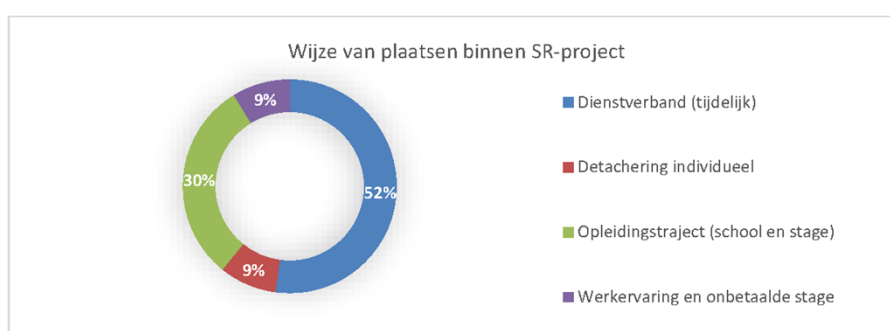
Omschrijving	Subtotaal	% van totaal	Totaal waarde	% van totaal
Waarde inzet personen			€ 286.599	53%
Waarde inkoop bij sociale ondernemingen	€ 75.266	29%		
Waarde invulling door certificaat PSO	€ 180.870	71%		
Totaal invulling inkoop en certificaat PSO			€ 256.136	47%
Totaal invulling social return door opdrachtnemers			€ 542.735	100%

2.2. Deelnemer gerelateerde waarden

Social return wordt ingevuld door opdrachtnemers op verschillende manieren. Door het plaatsen van een persoon die valt onder de doelgroep in een arbeidsplaats (rechtstreeks of via een detachering) of het faciliteren van een opleidings- of stageplaats. Daarnaast kan sociale inkoop (inkoop van diensten of goederen bij een sociale onderneming) of invulling via een PSO-certificaat een wijze van invulling zijn. Opdrachtnemers hebben vaak meerdere opdrachten bij verschillende opdrachtgevers (gemeenten) waaraan een verplichting is gekoppeld. Het kan gebeuren dat de opdrachtnemer gedurende een kwartaal een andere keuze maakt binnen welk project de social return waarde van een traject valt. Dit kan leiden tot mutaties in de inzet per kwartaal.

Tabel 3 Wijze van plaatsen bij opdrachtnemer, mutatie t.o.v. vorig kwartaal

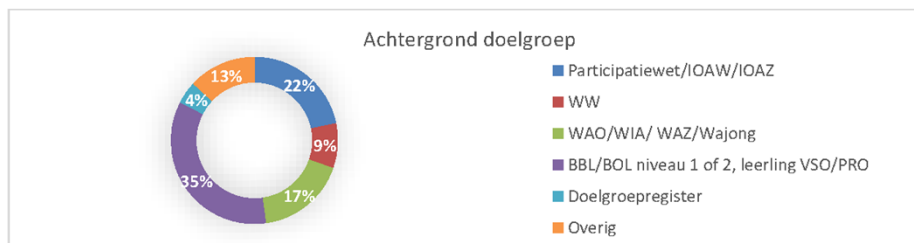
Wijze van plaatsen (trajecten)	Aantal	Mutatie
Dienstverband (tijdelijk)	11	-1
Detachering individueel	2	-
Detachering groepsgewijs	0	-
Opleidingstraject (school en stage)	9	+1
Werkervaring en onbetaalde stage	0	-
Overig	0	-
Totalen	22	-1

Figuur 2 Procentuele verdeling naar wijze van inzet social return

Tabel 4 verdeling naar doelgroep social return

Omschrijving	Aantal	Mutatie
Participatiewet	5	-
WW	2	-
Overig (o.a. Stagetraject HBO) ²	3	-
WIA/WAO/Wajong	4	-
Opgenomen in doelgroepregister	0	-1
BBL/BOL-niveau 1 of 2, leerling VSO/PRO	8	
Totaal	22	-1

² Een tweetal HBO-stagiaires zijn in het verleden opgevoerd als invulling social return. In het huidige beleid is dit niet meer mogelijk, het betreft de invulling van een oude opdracht die reeds is afgerond.

Figuur 3 Procentuele verdeling naar doelgroep social return

Uit tabel 4 en figuur 3 wordt duidelijk dat de opdrachtnemers van de gemeente Son en Breugel social return voor een groot gedeelte invullen met leertrajecten (35%). Trajecten in de BBL- en BOL zijn een belangrijke wijze van invulling en passen perfect bij de doelstelling om de afstand tot de arbeidsmarkt van deze groepen te verkleinen. Het gaat hier enkel om opleidingstrajecten tot maximaal mbo-niveau 2 (startkwalificatieniveau). Een andere doelgroep social return die profijt heeft van de inzet van social return zijn de personen die uitstromen uit de Participatiewet (22%) en arbeidsgehandicapten (17%).

Effect PSO-certificaat op aantallen: Doordat een deel van de invulling social return binnen de gemeente Son en Breugel plaatsvindt door de inzet van een PSO-certificaat is het aantal doelgroepmedewerkers dat verbonden is met social return waarschijnlijk groter dan de hierboven getoonde 22 personen.

Effect WIZZR en privacywetgeving op aantallen Doelgroepregister Banenafpraak: Binnen WIZZR dient een opdrachtnemer een keuze te maken onder welke doelgroep een ingezette medewerker valt. Daarbij wordt gekozen voor de regeling waar deze medewerkers tot het moment van inzet onder vallen. In – uitzonderlijke gevallen – waar geen regeling is, maar wel opname in het Doelgroepregister, wordt gekozen voor 'Doelgroepregister'. Het is niet mogelijk om bijvoorbeeld te kiezen voor en Participatiewet én Doelgroepregister (ook al komt deze combinatie wel voor). Omdat het ASR in verband met geldende privacywetgeving niet beschikt over de sofinummers kunnen we in de gerapporteerde groep niet nagaan wie naast de opgevoerde regeling tevens een registratie Doelgroepregister heeft.

3. Actuele situatie op projectniveau gemeente Son en Breugel 2023 KW4

De actuele situatie is als volgt (zie bijlage voor detailinformatie).

- **Lopende projecten Son en Breugel:** er zijn op dit moment 11 actieve projecten met een te realiseren waarde van €336.185,- waarvan tot en met einde van het derde kwartaal de realisatie € 32.911,- bedraagt (prognose).

- **Lopende projecten met verscherpte aandacht:**

1. **KW4 2023: Nieuwbouw MFA De Bongers**, Pellikaan Bouwbedrijf BV. Project lijkt vertraagd te zijn (onderzoek vleermuizen). Sloop begonnen? Vraag is welke looptijd we nu kunnen hanteren voor het eind van dit project.
Actie ASR: op 1-2-2024 gesprek met opdrachtnemer.

- **Lopende regionale projecten:**

Regionale projecten waarbij de gemeente Son en Breugel één van de opdrachtgevers is. De cijfers laten de te realiseren en gerealiseerde waarde zien van de gehele opdracht. Het gaat dus om cumulatieve cijfers. Het is niet mogelijk om de waarden uit te splitsen per deelnemende opdrachtgever (gemeente). De 'te realiseren waarde' is een inschatting op basis van de verwachting bij de start van het project. Het ASR is afhankelijk van het aanleveren van de daadwerkelijk gerealiseerde omzet door de contractmanagers van deze projecten. Inmiddels wordt door een aantal partijen wel al (fors) waarde social return gerealiseerd.

Tabel 5 overzicht gezamenlijk ingekochte projecten

Gemeente Son en Breugel, regionaal ingekochte projecten				
Lopende projecten				
Opdrachtnemer en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen	
Payroll Dienstverlening (01-02-2020 / 31-01-2022) <i>Driessen</i>	€ 47.500	€ 208.437	9	
Re-integratiedienstverlening -1 <i>Sterker Sociaal Werk</i>	€ 510	€ 510	0	
Re-integratiedienstverlening -2 <i>Stichting Koraal</i>	€ 2.640	€ 2.640	0	
Re-integratiedienstverlening -3 <i>Van der Leegte Werk</i>	€ 2.640	€ 2.640	0	
Re-integratiedienstverlening -4 <i>KeulardsMBrouwers</i>	€ 8.135	€ 11.038	0	
Re-integratiedienstverlening -5 <i>Styx Automotive BV</i>	€ 1.650	€ 38.889	1	
Re-integratiedienstverlening -6 <i>Janske van Eersel</i>	€ 2.081	€ -	0	
Taxbus vervoer de Kempen <i>Medipoint B.V.</i>	€ 123.452	€ 123.452	0	
<i>Welzorg - Almere</i>	€ 45.825	€ 45.825	0	
<i>Welzorg - Almere</i>	€ 77.627	€ 77.627	0	
2021				
“Vernieuwing burgerzakenapplicatie” (01-10-2021 / 01-10-2026) <i>PinkRocade Local Government B.V.</i>	€ 12.300	€ 15.404	0	
Inhuur personeel (9-8-2021 / 8-8-2023) <i>Yacht Inhouse Services B.V.</i>	€ 450.000	€ -	0	
Vernieuwing gegevensuitwisseling (01-01-2021 / 31-12-2025) <i>PinkRocade Local Government B.V.</i>	€ 11.304	€ -	0	
2022				
Begeleiding WMO 18+ BOV-KEMPEN + Dommelvallei (01-04-2022 / 31-03-2025)	€ 55.223	€ 95.571	9	
<i>Oktober</i>	€ 1.500		0	
<i>Actief Zorg B.V.</i>	€ 1.500		0	
<i>Autismebegeleiding.nl (Regionaal Autisme Centrum)</i>	€ 1.500	€ 1.500	0	
<i>BasicME</i>	€ 1.500		0	
<i>Bijster Care</i>	€ 1.500		0	
<i>Buro MAKS B.V.</i>	€ 1.500		0	
<i>CarePower B.V.</i>	€ 3.000		0	
<i>Coöperatie DichtbijZorg U.A.</i>	€ 1.500		0	
<i>Home Instead Thuiservice Brabant Zuid Oost</i>	€ 1.500		0	
<i>Impegno Begeleiding B.V.</i>	€ 1.500		0	
<i>Joriszorg</i>	€ 1.500		0	
<i>Labyrint Zorg B.V.</i>	€ 1.500	€ 1.500	0	
<i>Leger des Heils Almere</i>	€ 1.500		0	
<i>NovaFarm-Grip BV</i>	€ 1.500	€ 1.500	0	
<i>ORO</i>	€ 1.500		0	
<i>Osperon II B.V.</i>	€ 1.500	€ 608	0	
<i>Professionals in NAH BV</i>	€ 1.500		0	
<i>Savant Zorg</i>	€ 1.500	€ 77.375	5	
<i>St. Anna Zorggroep</i>	€ 1.500		0	
<i>Stichting Amarant</i>	€ 1.500	€ 1.500	0	
<i>Stichting Cello</i>	€ 1.500	€ 1.526	0	
<i>Stichting OOK Begeleiding</i>	€ 1.500	€ 1.500	0	
<i>Stichting Samenwerkende Zorgboeren Zuid</i>	€ 1.500	€ 2.093	4	

Stichting SWZ	€	1.500		0
Tzorg B.V.	€	1.500		0
VIOZ	€	1.500		0
Zorgboerderij De Hooiberg Bladel	€	1.500	€ 7.969	0
ZorgCom	€	1.500		0
Zuidzorg	€	1.500		0
Sociaal Medische Advisering (01-04-2022 / 01-04-2026)	€	5.000	€ 62.222	1
JPH Consult				
Eindtotaal	€	722.435	€ 561.552	20

- **Afgeronde projecten:** in totaal zijn 26 projecten afgerond. In het vierde kwartaal van 2023 is een project definitief afgerond:
 - **Raamovereenkomst woonrijp maken Sonniuspark, Heijmans Wegen BV.**
- **Te verwachten projecten:** Op deze projecten is een positief advies gegeven voor opleggen van een SR-opgave. Na afronding van de inkoopstrategie en gunningsfase zullen deze projecten opgenomen worden in de SR-monitor.

Vijf projecten zijn gesignaleerd in het voortraject met Bizob:

A. Project van de gemeente Son en Breugel

1. Software sociaal domein;
2. Advisering m.b.t. brug over de Dommel;
3. Reinigen kolken, BIZOB-2022-SON-LBR-00214;
4. **NIEUW:** Machinaal snoeien ;
5. **NIEUW:** Bomen snoeien.

B. Regionale projecten waarbij Son en Breugel één van de opdrachtgevers is:

6. WMO Hulp in de huishouding;
7. Arbodienstverlening (Via Dommelvallei), (BIZOB-2020-GEZ-MNE-00104);

Adviespunt Social Return, februari 2024

Toelichting bijlage

De bijlage is opgesplitst in twee onderdelen:

- **Lopende projecten**, opdrachten die nog in uitvoering zijn.
 - De opdrachtnemer is nog bezig met de opdracht en de social return verplichting is nog niet (volledig) ingevuld.
 - De opdrachtnemer is nog bezig met de opdracht, de social return verplichting is al ingevuld op basis van voorgenomen activiteiten, maar nog niet gecontroleerd door het Adviespunt³
- **Afgeronde projecten**, opdrachten die beëindigd zijn door de opdrachtnemer en waarvan de social return inzet is gecontroleerd. Projecten zijn afgerond en gearhiveerd in WIZZR.

Per project wordt een overzicht getoond van invullingsmogelijkheden en per invullingsmogelijkheid:

- wat de prognose is: 'te realiseren waarde';
- de feitelijke invulling: 'gerealiseerde waarde' en
- de inzet van doelgroepmedewerkers 'gerealiseerde aantallen'.

Invullingsmogelijkheden social return in WIZZR:

- Detacheringen (factuur): detachering die op basis van een factuur in rekening wordt gebracht. Vaak een groepsdetachering (gekoppeld aan ureninzet van de doelgroep, niet aan individuele personen). Daarom kunnen deze niet geteld worden als plaatsingen. Bij geen vermelding doelgroep wordt deze soms geregistreerd als 'onbekend'.
- Detacheringen (personen): een detachering op individueel niveau. Een specifieke medewerker wordt geplaatst bij de opdrachtnemer.
- Diensten door SW/ gemeentelijke instelling: opdrachtnemer neemt diensten af bij een sociale onderneming (SW of 30+), denk aan schoonmaak- (bv een directiekeet) of groenwerkzaamheden.
- Leerwerkplekken: trajecten voor leerlingen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) of Praktijkonderwijs.
- Opleidingsplekken/ stages: betreft de inzet van leerlingen uit het middelbaar beroepsonderwijs (Mbo) niveau 1 of 2; beroepsbegeleidende leerweg (BBL) of beroeps opleidende leerweg (BOL).
- PSO - Certificaat van een hoofdaannemer: invulling van de social return verplichting door een certificaat Prestatieladder Socialer Ondernemen van de opdrachtnemer.
- Vacatures/ banen: Rechtstreeks in dienst nemen van een persoon uit de doelgroep social return.
- Inkoop bij een sociale ondernemer: opdrachtnemers besteden werk uit bij een sociale onderneming.

³ Voorbeeld: de opdrachtnemer neemt een doelgroepmedewerker in dienst met een jaarcontact bij de start van het project. Het ASR zal na afronding van de opdracht verifiëren of deze medewerker ook daadwerkelijk de gehele periode in dienst is geweest tegen de loonsom (of blokwaarde) die is opgegeven in de prognose.

BIJLAGE BIJ
JAARRAPPORTAGE 2023

ONDERDEEL LOPENDE PROJECTEN

Gemeente Son en Breugel KW4 2023				
Actieve projecten				
Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen	
2020				
PZN	€ 102.806	€ -		0
<i>Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) gemeente Son en Breugel (01-03-2020 / 01-03-2025 + 5x1 jaar)</i>				
<i>(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur</i>				
<i>Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst</i>				
<i>Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming</i>				
<i>Dienstverband (arbeidsovereenkomst)</i>				
<i>Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)</i>				
<i>Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)</i>				
<i>Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling</i>				
2021				
Dura Vermeer Infra Regio Zuid-Oost	€ 6.070	€ -		0
<i>Herinrichting Ockhuizenweg (15-10-2021 / 20-07-2024)</i>				
<i>(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur</i>				
<i>Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst</i>				
<i>Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming</i>				
<i>Dienstverband (arbeidsovereenkomst)</i>				
<i>Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)</i>				
<i>Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)</i>				
<i>Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling</i>				
Dura Vermeer Infra Regionale Projecten B.V.	€ 6.040	€ -		0
<i>Reconstructie Ockhuizenweg (17-06-2021 / 31-03-2025)</i>				
<i>(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur</i>				
<i>Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst</i>				
<i>Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming</i>				
<i>Dienstverband (arbeidsovereenkomst)</i>				
<i>Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)</i>				
<i>Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)</i>				
<i>Overwaarde NO-Brabant</i>				
<i>Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling</i>				
Gebroeders van Kaathoven	€ 50	€ -		0
<i>2024)</i>				
<i>(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur</i>				
<i>Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst</i>				
<i>Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming</i>				
<i>Dienstverband (arbeidsovereenkomst)</i>				
<i>Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)</i>				
<i>Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)</i>				
<i>Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling</i>				
Vervoerservice Juijn BV	€ 32.998	€ -		0
<i>2026)</i>				
<i>(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur</i>				
<i>Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst</i>				
<i>Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming</i>				
<i>Dienstverband (arbeidsovereenkomst)</i>				
<i>Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)</i>				
<i>Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)</i>				
<i>Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling</i>				

Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
2022			
Electriciteitswerken W. van den Hanenberg B.V.	€ 3.819	€ -	0
<i>Het onderhouden van de openbare verlichtingsinstallatie in de gemeente Son en Breugel (1-9-2022 - 31-8-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
KWS infra B.V. - Eindhoven	€ 2.130	€ 1.330	0
<i>Raamovereenkomst Asfaltonderhoud (01-01-2022 / 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling	€	1.330	0
Pelikaan Bouwbedrijf B.V.	€ 135.000	€ -	0
<i>Nieuwbouw MFA De Bongerd (18-01-2022 / 01-04-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
RO-infra BV	€ 27.777	€ 22.633	1
<i>Raamovereenkomst Elementenonderhoud (01-01-2022 / 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)	€	22.633	1
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
2023			
Lux Cernit groenprojecten BV	€ 10.548	€ -	0
<i>Onkruid- en veegbeheersing verhardingen (01-05-2023 / 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
Ploegmakers Cultuurtechniek B.V.	€ 8.947	€ 8.947	0
<i>Maaien van gazons, bermen en watergangen (20-04-2023 t/m 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
PSO - trede 3	€	8.947	0
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
Eindtotaal	€ 336.185	€ 32.911	1

BIJLAGE BIJ
JAARRAPPORTAGE 2023

ONDERDEEL AFGERONDE PROJECTEN

Gemeente Son en Breugel, KW4 2023				
Gerarchiverde projecten				
Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen	
2012				
Van Helvoort Taxi Groep B.V. <i>Deeltaxi CCV</i>	€ 18.300	€ 44.664	1	
2017				
Heijmans BV hoofdkantoor <i>Rioolverzwinging Oud-Breugel</i>	€ 22.970	€ 30.000	2	
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Bouw- en woonrijpmaken Soniuspark</i>	€ 46.029	€ 46.959	3	
SPIE Nederland B.V. - nevenvestiging Elsoo <i>Verduurzamen OVL Son en Breugel</i>	€ 17.805	€ 18.069	0	
Yacht B.V. <i>uitvoering van MSP-dienstverlening</i>	€ -	€ -	0	
2018				
Centric Netherlands B.V. <i>Integraal en digitaal applicatie-instrument middels uitbreiding van het huidige Centric Suite. (01-11-2018 / 31-12-2021)</i>	€ 2.332	€ 2.435	0	
Donkergroen B.V. - Hazerswoude-Dorp <i>Vegen van wegen inclusief onkruidbestrijding verhardingen</i>	€ 4.922	€ 4.922	0	
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Asfaltonderhoud Kanaaldijk Noord & Hoberglaan</i>	€ 7.888	€ 9.515	3	
<i>Reconstructie fietspad en onderhoud Lieshoutseweg</i>	€ 3.560	€ 3.811	1	
RO-Infra <i>Herinrichting Ruysdaelstraat</i>	€ 8.650	€ 8.650	0	
Stam en De Koning <i>Nieuwbouw gemeentehuis</i>	€ 160.000	€ -	0	
Vandervalk+Degroot B.V. - Goirle <i>Rioolreiniging- en inspectie vrijvervalriolering</i>	€ 3.090	€ 3.996	0	
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V. <i>Reiniging gemalen en kolken</i>	€ 4.359	€ 4.322	0	
2019				
GMB Rioleringstechnieken B.V. - Opeusden <i>Raamovereenkomst renovatie en reparatie vrijvervalriolering</i>	€ 11.965	€ 12.182	2	
Van Helvoort Taxi Groep B.V. <i>Deeltaxi CVV</i>	€ 5.176	€ 5.250	2	
<i>Overbruggingsovereenkomst Vervoer cliënten SWZ Zonhove</i>	€ 4.814	€ 4.861	1	
	€ 362	€ 389	1	
2020				
Aannemingsbedrijf Nico de Bont B.V. <i>Restauratie Oude Raadhuis en Kerktoren</i>	€ 39.580	€ 41.971	5	
BAM Infra Regionaal Zuid - Helmond <i>Realisatie Slowlane fase 2 en 3 Son en Breugel</i>	€ 13.540	€ 13.746	0	
Donkergroen B.V. Eindhoven <i>Gunning hagen knippen 2020+2021 (13-04-2020 / 13-04-2022)</i>	€ 567	€ 567	0	
Loon-, Maai- en Grondwerken J. Bouw B.V. <i>Onderhouden berm en watergangen (10-06-2020 / 09-06-2022)</i>	€ 2.640	€ 9.850	1	
Ploegmakers Cultuurtechniek B.V. <i>Graskanten steken (23-03-2020 / 31-12-2021)</i>	€ 6.433	€ 6.434	0	
<i>Maaien gazons en sportvelden (23-03-2020 / 31-12-2021)</i>	€ 1.127	€ 1.127	0	
	€ 5.306	€ 5.306	0	

Opdrachtnemers en projectomschrijving	T te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
Stam en De Koning <i>Renovatie MFA De Boerderij</i>	€ 4.781	€ 5.219	0
2021			
Heijmans Wegen BV - Eindhoven <i>Raamovereenkomst woonrijp maken Sonniuspark 2021 – 2023 (01-07-2021 / 30-04-2023)</i>	€ 23.690	€ 25.740	1
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Herinrichting watergang Gentiaan(14-01-2021 / 01-12-2021)</i>	€ 52.387	€ 55.163	2
Eindtotaal	€ 457.104	€ 349.653	22

Paragrafen

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten zijn hieronder de volgende paragrafen opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Wet open overheid
9. Beleidsindicatoren

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien enigszins mogelijk zullen we de tarieven van de gemeentelijke belastingen en/of leges verlagen;
- Streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies;
- Het profijtbeginnsel bij de overige heffingen hanteren.

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten, bepaald in de begroting, zijn de tarieven over 2023 als volgt aangepast:

- Bij de OZB is 2,20% inflatiecorrectie toegepast. Bij de berekening van het tarief is rekening gehouden met de WOZ-waardeontwikkeling;
- Leges en tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie (2,20%);
- De tarieven voor de rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekkendheid waarbij rekening is gehouden met een zo reëel mogelijke inschatting van zowel de baten- als de lastenontwikkeling binnen het meerjarenperspectief 2023-2026.
- Voor afval is niet van 100% kostendekkendheid uitgegaan maar van 94%. De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn verhoogd met gemiddeld 12,2%.

Definitieve (formele) vaststelling van de diverse belastingtarieven vond plaats door vaststelling van de belastingverordeningen tijdens de behandeling in de raadsvergadering van 9 november 2022.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen (OZB):

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;

- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De tarieven voor 2023 zijn bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden en er is een inflatiecorrectie van 2,20% toegepast.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen.

Reinigingsrechten worden geheven van niet-woningen (bedrijven) die hebben aangegeven gebruik te maken van de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen. Het betreft hier geen bedrijfsafval.

Om de afvalstoffenheffing kostendekkend te hebben in 2023 is een tariefstijging gehanteerd voor een 1-persoonshuishouden met € 51 per jaar van € 231,60 naar € 282,60 en voor een meerpersoonshuishouden met € 64 per jaar van € 290,28 naar € 354,24.

De raad heeft de keuze gemaakt om de afvalstoffenheffing voor 94% kostendekkend te laten zijn

Rioolheffing

Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet wordt een rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect via de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. We streven er naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Per 1 januari 2020 is de gedifferentieerde rioolheffing ingevoerd. De differentiatie bestaat uit een afvalwater- en hemelwatercomponent. De afvalwaterheffing is een gebruikersheffing. De hemelwaterheffing is een eigenarenheffing. De hemelwaterheffing is een heffing met een vast bedrag van € 50,-. Doel van de differentiatie van de rioolheffing en het invoeren van de hemelwaterheffing is om bewoners en bedrijven mee te laten werken aan het klimaatbestendig maken van hun omgeving en goed gedrag te belonen in de vorm van een financieel voordeel.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn gemeenten verplicht inzichtelijk te maken hoe bij de berekening van tarieven en heffingen wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. De tarieven mogen dus hoogstens kostendekkend zijn. Daarnaast moeten we de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze berekeningen vermelden en de manier waarop we deze uitgangspunten bij de tariefstellingen hanteren.

Met onderstaande tabel verantwoorden we of de heffingen (afvalstoffenheffing en rioolheffing) inderdaad kostendekkend zijn geweest, ofwel of de werkelijke baten de gerealiseerde lasten niet hebben overschreden. Per heffing worden de totale baten en lasten en het gerealiseerde dekkendheidspercentage weergegeven.

Dekkendheid rioolheffing	2023
Riolering taakveld 7.2	
Beheer en onderhoud riolering	708.643
Kapitaallasten	238.633
Mutatie voorziening	10.533
Totaal kosten riolering taakveld 7.2	957.809
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	210.087
Kwijtschelding taakveld 6.3	25.003
Straatreiniging taakveld 2.1	109.589
Watertaken taakveld 5.7	92.359
BTW taakveld 0.11	161.138
Totaal toerekenbaar	598.175
Totaal lasten	1.555.986

Opbrengst rioolheffing taakveld 7.2	1.530.906
Overige opbrengsten taakveld 7.2	25.080
Baten totaal taakveld 7.2	1.555.986

Dekkendheidspercentage riool **100%**

* De omzetbelasting rekenen we conform artikel 229B van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het Btw-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de Btw compensabel en werd tegelijkertijd het gemeentefonds hiervoor verlaagd.

Dekkendheid afvalstoffenheffing **2023**

Afval taakveld 7.3	
Lasten milieustraat	739.964
Lasten overige afvalstromen	1.749.341
Kapitaallasten	3.425
Mutatie voorziening	-99.196
Storting voorziening compensatie Attero	
Totaal kosten afval taakveld 7.3	2.393.534

Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden

Overhead taakveld 0.4	113.309
Kwijtschelding taakveld 6.3	49.730
BTW taakveld 0.11*	379.021
Totaal toerekenbaar	542.060

Totaal lasten **2.935.594**

Baten afvalstoffenheffing taakveld 7.3	2.316.887
Baten milieustraat	213.930
Baten overige afvalstromen	228.733
Baten totaal	2.759.550

Dekkendheidspercentage afval **94%**

* De omzetbelasting rekenen we conform artikel 229B van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het Btw-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de Btw compensabel en werd tegelijkertijd het gemeentefonds hiervoor verlaagd.

Kostendekkendheid leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. De verschillende leges die worden geheven, worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven.

Er mag geen winst gemaakt worden. Voor deze heffingen wordt gestreefd naar een 100% kostendekkend tarief.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het besluit van 5 maart 2016 in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten gemeenten verplicht inzichtelijk maken dat de tarieven en heffingen hoogstens kostendekkend zijn. De geraamde baten mogen de geraamde lasten niet overschrijden.

Per hoofdstuk van de legesverordening 2022, is hieronder de kostendekkendheid weergegeven op basis van de gerealiseerde baten en lasten. Hoofdstukken die niet zijn opgenomen in de plaatselijke legesverordening, zijn niet opgenomen in onderstaande tabel(len). Per titel in de legesverordening wordt gestreefd naar maximale kostendekkendheid, ondanks dat jurisprudentie de legesverordening als één geheel ziet en dus de legesverordening als geheel maximaal kostendekkend moet zijn. Tussen afzonderlijke hoofdstukken binnen een titel mag kruissubsidiëring worden toegepast. Opbrengsten uit leges van een bepaald hoofdstuk, mogen kosten binnen een ander hoofdstuk compenseren.

In onderstaande overzichten zijn per hoofdstuk en per titel de totale baten, de totale lasten en het kostendekkendheidspercentage weergegeven. De lasten zijn uitgesplitst in salaris, overhead en directe lasten. Hierbij is rekening gehouden met jurisprudentie over hetgeen wel en niet aan de leges mag worden toegerekend.

De salarislasten en overhead in titel 1 zijn toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken. Op basis van de toegerekende salarislasten is het opslagpercentage voor de overhead bepaald.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 1	Algemene dienstverlening					
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	-22.211	30.618	29.384	3.123	35%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	-100.834	81.648	78.357	45.780	49%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	-77.384	64.638	62.033	30.709	49%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Basisregistratie personen	-9.110	30.618	29.384	0	15%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	0	6.804	6.530	1.166	0%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	-24.822	34.020	32.649	16.989	30%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	0	6.804	6.530	0	0%
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 12	Leegstandswet	0	6.804	6.530	0	0%
Hoofdstuk 16	Kansspelen	0	10.206	9.795	0	0%
Hoofdstuk 17	Telecommunicatie	-83.120	6.804	6.530	0	623%
Hoofdstuk 18	Verkeer en vervoer	-201	10.206	9.795	0	1%
Hoofdstuk 19	Kinderopvang	0	6.804	6.530	0	0%
Hoofdstuk 20	Diversen	-4.042	20.412	19.589	300	10%
Totaal titel 1		-321.724	316.386	303.636	98.067	45%

De salarislasten en overhead in titel 2 zijn (voornamelijk) toegerekend vanuit het taakveld 8.3 Wonen en Bouwen, waaronder de bouwvergunningen vallen. Ook hier is op basis van de toegerekende salarislasten de overhead bepaald. De baten en lasten binnen titel 2 van de legesverordening hebben voornamelijk betrekking op hoofdstuk 2 en 3, vandaar is vanwege de samenhang besloten alle lasten toe te rekenen aan hoofdstuk 3 binnen titel 2 en is dit niet verder uitgesplitst.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen					
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 2	Schetsplan / Conceptaanvraag omgevingsvergunningen / Verzoek principebesluit	-7.871	-	-	-	0%
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	-731.876	307.923	295.513	135.050	99%
Hoofdstuk 4	Vermindering	-	-	-	-	0%
Hoofdstuk 5	Teruggaaf	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 10	In deze titel niet benoemde beschikking	0	0	0	0	0%
Totaal titel 2		-739.747	307.923	295.513	135.050	100%

De salarislasten en overhead in titel 3 zijn voornamelijk toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn					
Hoofdstuk 1	Horeca	-1.732	6.804	6.530	0	13%
Hoofdstuk 3	Seksbedrijven	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 4	Verbod exploiteren bedrijf zonder benodigde vergunning	0	0	0	0	0%
Hoofdstuk 5	Marktstandplaatsen	0	6.804	6.530	0	0%
Hoofdstuk 6	Winkeltijdenwet	0	6.804	6.530	0	0%
Hoofdstuk 7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	3.402	3.265	0	0%
Totaal titel 3		-1.732	23.814	22.855	0	4%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven van degene die een standplaats inneemt (of van degene aan wie een standplaats is toegewezen) op de wekelijkse warenmarkt.

Marktgelden zijn afhankelijk van het aantal strekkende meters frontlengte van de standplaats. Het tarief is in 2023 verhoogd met de inflatiecorrectie.

Precariorechten

Precario is een heffing op het gebruik van gemeentegrond. Het tarief is in 2023 verhoogd met de inflatiecorrectie en is er precarioheffing toegepast.

Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen

Als mensen de verschuldigde belasting niet kunnen betalen (of met buitengewoon bezwaar), komen zij wellicht in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. In het kader van de administratieve lastenverlichting voor de inwoners, toetsen we bij het inlichtingenbureau indien eerder kwijtschelding verleend is of er geen belemmering is voor het verlenen van automatische kwijtschelding. Bij geen belemmering verlenen we automatische kwijtschelding.

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan.

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- OZB;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

In 2023 is 80 keer op verzoek kwijtschelding verleend en 96 keer automatisch kwijtschelding verleend.

Overzicht tarieven

	2021	2022	2023
OZB Eigenaar Woning	0,0877%	0,0841%	0,0754%
OZB Eigenaar Niet-woning	0,1898%	0,1969%	0,1954%
OZB Gebruiker Niet-woning	0,1565%	0,1623%	0,1610%
Afvalstoffenheffing 1-persoonshh	231,60	231,60	266,64
Afvalstoffenheffing meer-pers.hh	290,28	290,28	325,80
Reinigingsrechten	281,76	339,00	345,00
Rioolheffing woningen (afgekoppeld)	137,28	141,96	149,76
Rioolheffing woningen (niet-afgekoppeld)	187,28	191,96	199,76

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2023 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB eigenaar woning	0,0754%	0,1061%	0,09153%	0,0805%	0,0645%
OZB eigenaar niet-woning	0,1954%	0,2392%	0,29512%	0,2092%	0,1787%
OZB gebruiker niet-woning	0,1610%	0,1920%	0,21170%	0,1681%	0,1452%
Afvalstoffenheffing (*) (meerpers.huishouden)	326	275	241	339	292
Rioolheffing	200	140	187	182	199

(*): Diftar gemeenten worden door het COELO berekend op basis van vastrecht plus een gemiddeld aantal ledigingen (18 maal een grijze container van 140 liter en 7 maal een groene container van 140 liter). De aantallen van het COELO zijn gebaseerd op een landelijk gemiddelde.

Ontwikkeling lokale lastendruk

Jaar	2021	2022	2023
WOZ-waarde	346.000	379.000	442.000
Wijziging WOZ-waarde	5,49%	9,54%	16,62%
OZB	303	319	333
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	290	290	326
Rioolheffing (gebruiker)	137	142	150
Rioolheffing (eigenaar)	50	50	50
Totaal	780	801	859
% wijziging lasten t.o.v. t-1	13,21%	2,69%	7,24%

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Son en Breugel. Hiervoor beschrijven en waarderen we de risico's. Vervolgens zetten we het totaal aan risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit. Voor wat betreft het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing hanteren we de uitgangspunten van de 'Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen'.

Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de raadsvergadering van 21 maart 2013 heeft de raad de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' vastgesteld. In de nota wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en controldocumenten geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit worden de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves buiten beschouwing gelaten;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt, zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, ofwel extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

In de 'Nota risicomangement en weerstandsvermogen' is uitvoerig ingegaan op het wettelijk kader, de inventarisatie van de risico's en de weerstandscapaciteit. De beleidsconclusies zijn hierboven weergegeven.

Top 10

Er is een selectie gemaakt van 10 in plaats van 15 risico's die extra aandacht verdienen. De impact van de risico's buiten de top 10 op de benodigde weerstandscapaciteit is beperkt. De risico's buiten de top 10 worden via de verzameling "Overige risico's" wel meegenomen in de berekening van de weerstandsratio.

Top 10 inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde (€)} = \text{Kans (\%)} \times \text{Gevolg (€)}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren rekenen we hierbij met een zekerheidspercentage van 90%.

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomangement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is indien het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en inschatten en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

Risico (bepaling risicowaarde)	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2022
1. Jeugdzorg (90% x 375.000)	€ 337.500	€ 337.500	€ 450.000
2. Cyberrisico's (50% x 375.000)	€ 187.500	-	-
3. Algemene uitkering gemeentefonds (70% x 175.000)	€ 122.500	€ 122.500	€ 122.500
4. Continuïteit bedrijfsvoering (70% x 175.000)	€ 122.500	-	-
5. Inkoop en aanbesteding (70% x 175.000)	€ 122.500	€ 122.500	€ 37.500
6. GR - Dienst Dommelvallei (exact bedrag)	€ 67.815	€ 71.775	€ 71.775
7. GR - GGD Brabant Zuidoost (exact bedrag)	€ 52.870	€ 41.400	€ 41.400
8. Belastingaangifte (30% x 175.000)	€ 52.500	€ 52.500	€ 52.500
9. Exploitatie sporthal (30% x 175.000)	€ 52.500	€ 7.500	€ 7.500
10. Verzekeren	€ 52.500	-	-
<i>Subtotaal top 10</i>	€ 1.170.685		
<i>Overige risico's + risico's onvoorzien</i>	€ 580.273		
<i>Totaal</i>	€ 1.750.958		
Risico's t.b.v. zekerheidspercentage 90%	€ 1.575.862		

Twee keer per jaar worden de risico's opnieuw geïnventariseerd en berekend. Ten opzichte van de begroting 2024 is de totale risicowaarde toegenomen. De risicowaarde van het risico Exploitatie sporthal is verhoogd. Continuïteit bedrijfsvoering en Verzekeringen zijn nieuwe risico's in de top 10. Tot deze jaarrekening was het risico Cyberrisico's gesplitst in twee verschillende risico's. Namelijk interne- en externe gevolgen. De splitsing zorgde voor onduidelijkheid, omdat de aanleiding voor beide risico's gelijk was. Bovendien worden in het nieuwe dreigingsbeeld van de IBD alle gevolgen benoemd, waardoor de splitsing niet meer nodig is.

Top 10 risico's

1] Jeugdzorg

Door incidenten (crisis, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming) of door instroom van cliënten met hoogcomplexiteit bestaat het risico dat er een beroep wordt gedaan op de zwaardere, duurdere en langdurige jeugdzorg. Ook kunnen we achteraf geconfronteerd worden met kosten voor zorg als gevolg van directe verwijzingen door medische verwijzers (waaronder huisartsen en jeugdartsen). Deze medische verwijzroute is wettelijk ingeregeld.

Beheersmaatregel

Het CMD zet samen met partners als huisartsen, jeugdarts en voorliggend veld in op vroegtijdige signalering van problemen. Ondersteuning wordt altijd zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig ingezet. Per 2022 geldt voor lichte, kortdurende en voor hoogcomplexiteit, langdurige hulpverleningstrajecten een verschillende financiering aan zorgaanbieders.

Bij de jeugdzorg gaat het veelal om incidenten, waar slechts ten dele op gestuurd kan worden. CMD en partners proberen de vroegsignalering van casussen waar jeugdzorg nodig is te intensiveren.

2] Cyberrisico's

Het dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (IBD) is hét handvat om informatiebeveiliging up-to-date te houden. Het geeft inzicht in de belangrijkste bedreigingen en ontwikkelingen en adviseert over prioriteiten. In het dreigingsbeeld 2023-2024 concludeert de IBD onder andere dat er:

- meer ransomware met destructieve gevolgen voorkomt;
- steeds meer en ernstigere kwetsbaarheden in software voorkomen;
- gevaren die voorkomen in de keten uit het zicht zijn.

Cyberrisico's hebben impact en kunnen leiden tot reputatie- en imagoschade. Ook gemeente Son en Breugel heeft waardevolle informatie te verliezen of kan schade lijden als informatie niet meer beschikbaar is.

Beheersmaatregel

In verschillende lagen van de organisatie zijn risicoworkshops gehouden. Hierbij zijn het ambitieniveau voor informatiebeveiliging en privacy, de top 3 van informatiebeveiligings- en privacyrisico's en de kritische processen bepaald. Hiermee is een eerste basis gelegd voor het management en bestuur om prioriteitstelling en sturing op informatiebeveiliging en privacy mogelijk te maken.

3] Algemene uitkering gemeentefonds

Via circulaire wordt de gemeente tweemaal per jaar geconfronteerd met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. In 2022 is besloten om twee belangrijke wijzigingen in de indexerings van de algemene uitkering door te voeren. Ten eerste wordt vanaf 2026 niet langer via de normeringssystematiek ('samen de trap op, samen de trap af') geïndexeerd. Daarmee vervalt de koppeling aan de rijksuitgaven. Het accres wordt wel bijgesteld als gevolg van jaarlijkse loon- en prijsontwikkelingen. Ten tweede geldt dat het volumedeel van het accres voor de periode tot en met 2025 is vastgezet op de stand van de meicirculaire 2022. Door het vastzetten van het volumedeel van het accres zijn er bij zowel het Rijk als de gemeenten veel minder budgettaire schommelingen dan voorheen. Dit betekent dat de accresstanden voor deze jaren slechts nog wijzigingen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen.

Het verdeelmodel zal nog verder verbeterd worden. Hiertoe is een onderzoekagenda opgesteld. Deze onderzoekagenda bevat onderzoeken naar de maatstaf centrumfunctie (stapeling problematiek sociaal domein), naar de Overige Eigen Middelen (OEM) en naar de maatstaf eenpersoonshuishoudens. De eerste twee onderzoeken (centrumfunctie/stapeling problematiek sociaal domein en de Overige Eigen Middelen) zijn inmiddels opgestart en de uitkomsten worden in 2024 verwacht. Het onderzoek naar de maatstaf eenpersoonshuishoudens is inmiddels afgerond en dat geeft op dit moment geen aanleiding voor aanpassingen van het verdeelmodel.

De schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend.

Beheersmaatregel

De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerst volgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden.

4] Continuïteit bedrijfsvoering

Er is een aantal factoren dat een risico vormt voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals: moeilijk kunnen invullen van vacatures a.g.v. krapte op de arbeidsmarkt, werkdruk, personele wisselingen, ziekteverzuim, inzet van externen. Deze risico's kunnen leiden tot vertraging in de bedrijfsvoering. Daarnaast kan het leiden tot hogere kosten door externe inhuur.

Beheersmaatregel

Ziekteverzuim is opgenomen in het percentage productieve uren per medewerker. Externe inhuur gaat ten laste van de vacatureruimte of knelpuntenpot personeelskosten. Ziekteverzuim en inhuur derden wordt maandelijks in kaart gebracht.

5] Inkoop en aanbesteding

1. Als gevolg van het niet juist hanteren van de aanbestedingsplicht kan een marktpartij rechtsmiddelen aanwenden tegen een gunningsbesluit. Dit leidt tot een vertraging met financiële en juridische gevolgen.

2. Contracten kunnen stilzwijgend verlengd worden tegen ongunstige voorwaarden. Of door het niet bundelen van opdrachten worden besparingsmogelijkheden niet benut.

Beheersmaatregel

Na de inwerkingtreding van de Aanbestedingswet 2012 is bij de implementatie daarvan veel voorlichting gegeven, de procedure uitvoerig beschreven en checklists opgesteld. Elke inkoop gebeurt in beginsel vanuit het principe materiedeskundige (beleidsambtenaar), inkoper (Bizob). Dit is afhankelijk van de inkoopwaarde en/of potentiële risico's die met de inkoop gepaard gaan. Vragen kunnen aan Bizob en eventueel aan de juridische adviseur gesteld worden.

Inkoop en Aanbesteding is onderdeel van de verbijzonderde interne controle. Hierbij worden zowel procesgerichte (deelwaarneming) als gegevensgerichte (inkoopanalyse) controles uitgevoerd. Fouten en/of verbetervoorstellen worden teruggekoppeld.

Als gevolg van de gewijzigde EU-richtlijnen is de Aanbestedingswet 2012 gewijzigd. Op 18 juli 2017 is het inkoopbeleid, met inbegrip van het inkoophandboek en –procedures, vastgesteld. Daarbij zijn – overeenkomstig de landelijke en regionale lijn - de drempels voor de interne procedures vereenvoudigd waardoor het risico op het niet goed volgen van intern beleid verder is verkleind.

6] GR - Dienst Dommelvallei

De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.

Beheersmaatregel

Via een begroting, jaarrekening en rapportages (Dommelvallei) worden de ontwikkelingen periodiek en intensief gevolgd. Eventuele effecten kunnen rechtstreeks verwerkt worden in de eigen begroting. Daarnaast is sprake van deelname in het bestuur van Dienst Dommelvallei.

De risico's van Dienst Dommelvallei zijn, voor zover mogelijk, inzichtelijk gemaakt en beheersmaatregelen zijn geformuleerd.

7] GR - GGD Brabant Zuidoost

De Gemeenschappelijke Regeling GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg. Op basis van de begroting wordt financieel bijgedragen.

Het onafgedekte risico, zijnde € 2.350.000, dient te worden opgenomen in de eigen risicoparagraaf van de deelnemende gemeentes, herrekend naar de risicowaarde per gemeente.

Beheersmaatregel

Via de begroting, jaarrekening en rapportages worden de ontwikkelingen periodiek en intensief gevolgd. Eventuele effecten kunnen rechtstreeks verwerkt worden in de eigen begroting. Daarnaast is sprake van deelname in het bestuur en ambtelijk het Opdrachtgeversplatform.

8] Belastingaangifte

De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw-aangiften, opgave Btw compensatiefonds en de WKR. Bovendien kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor belastingsschulden van andere bedrijven op basis van inleners of ketenaansprakelijkheid.

Beheersmaatregel

Om de fiscale zaken te borgen is een Taks Control Frame noodzakelijk, dit proces is nu onderhanden. Voor de toekomst is dit een ingang om tot "Horizontaal Toezicht" te komen met de Belastingdienst. Dit betekent niet dat het risico komt te vervallen.

9] Exploitatie sporthal

Als de onderneming wegvalt loopt de gemeente een risico. Mochten de exploitaties niet naar verwachting verlopen dan kan de gemeente voor de Landing en de Bongerd verantwoordelijk worden gesteld om meerkosten (zoals energie) mee te financieren.

Beheersmaatregel

Er zijn korte lijnen met de exploitant en er vindt periodiek overleg plaats m.b.t. de exploitatie. Daarnaast wordt, met het oog op de exploitatie van de nieuwe Bongerd, een adequaat beheermodel opgesteld waarbij het streven is met de beheerder nieuwe exploitatie- en beheerafspraken overeen te komen.

10] Verzekeren

Er kan sprake zijn van onder- en/of oververzekering. Ook kan de gemeente financiële of materiële schade oplopen waarvoor ze niet verzekerd is.

Beheersmaatregel

Jaarlijks wordt de verzekeringsportefeuille in overleg met een adviseur beoordeeld.

Weerstandscapaciteit in cijfers

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

	Incidentele weerstandscapaciteit	Peildatum 31-12-2023
Primair	Algemene reserve	3.000.000
	Reserve vrije bestedingsruimte	6.487.123
Secundair	Stille reserves	p.m.
	Totaal incidentele weerstandscapaciteit	9.487.123
	Structurele weerstandscapaciteit	
Primair	Post onvoorzien	80.000
	Totaal structurele weerstandscapaciteit	80.000
	Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	9.567.123

Er is veel meer incidentele capaciteit beschikbaar dan structurele capaciteit. De structurele capaciteit kan in principe jaarlijks worden vrijgemaakt voor financiële tegenvallers. De incidentele capaciteit kan slechts eenmaal worden aangesproken en kan pas na aanvulling weer worden gebruikt om volgende tegenvallers op te vangen.

Weerstandsvermogen

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt als volgt bepaald:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

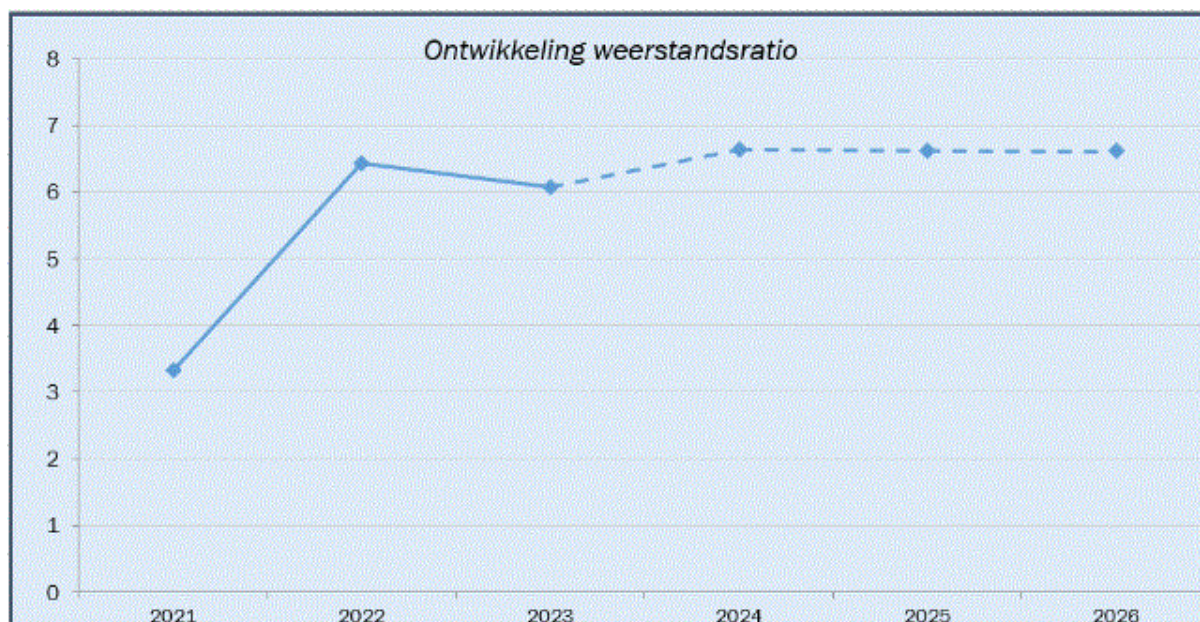
€ 9.567.123 / € 1.575.862 = 6,07

Wij concluderen dat het weerstandsvermogen van de gemeente met een weerstandsratio van 6,07 goed is.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de weerstandsratio zien, inclusief de prognose voor de komende jaren. Voor de prognose gaan we uit van gelijk blijvende benodigde weerstandscapaciteit. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de meerjarenramingen.

Met een weerstandsratio van 6,07 is het weerstandsvermogen van Son en Breugel goed. Ook voor de komende jaren blijft de ratio op een goed niveau gehandhaafd.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geven een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

Een individueel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van de gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten in samenhang bekeken worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de provincie als toezichhouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

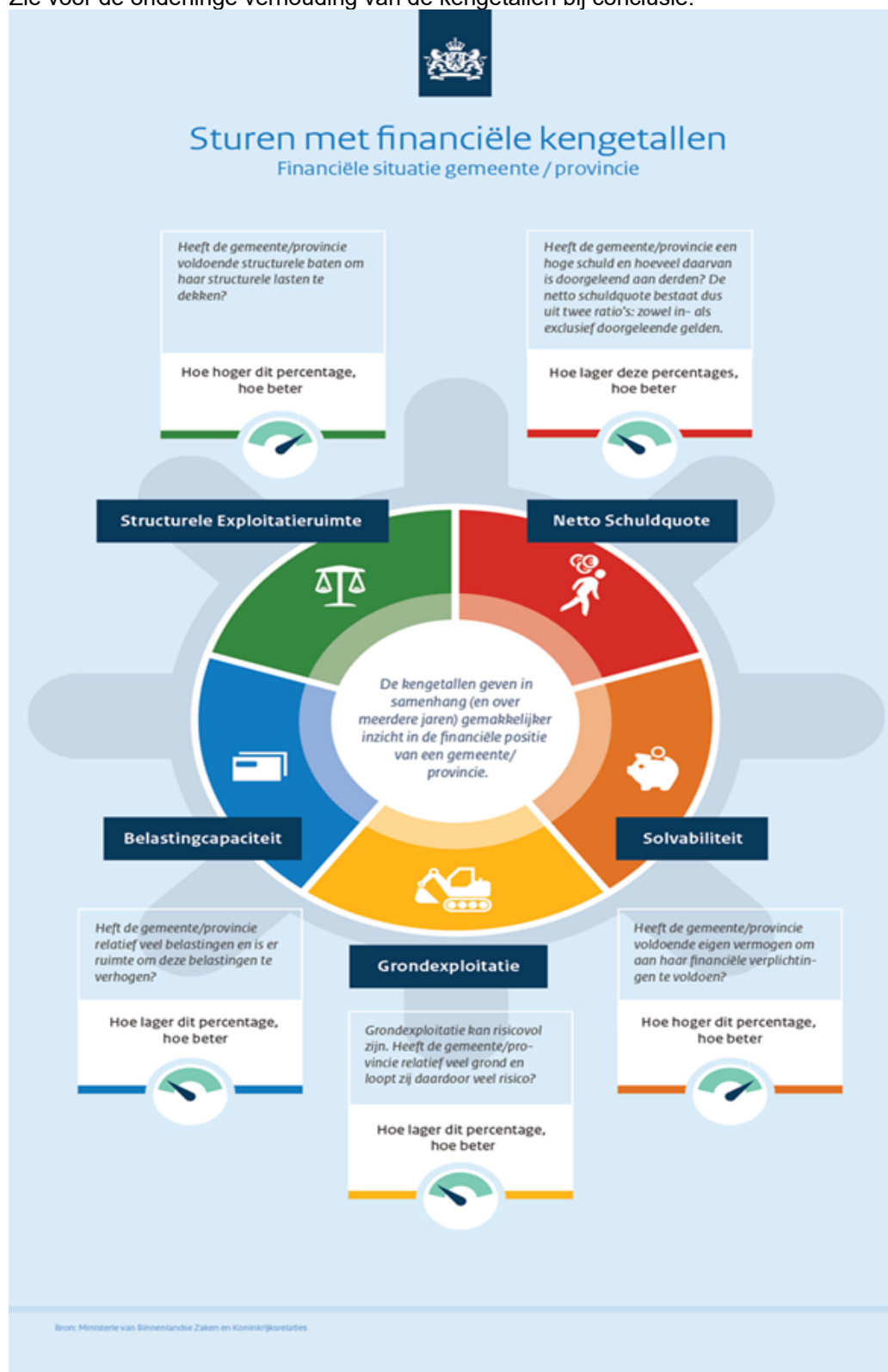
- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit.

De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20

Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

Zie voor de onderlinge verhouding van de kengetallen bij conclusie.

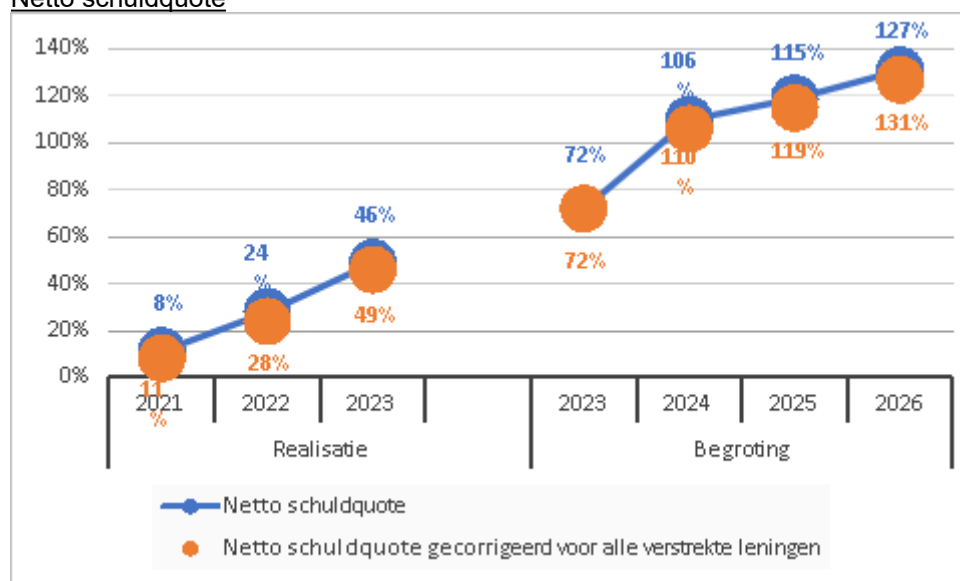
Uitgangspunten

Voor de kolommen realisatie is uitgegaan van de balans zoals opgenomen in de betreffende jaarrekening. De kengetallen voor de begroting 2023 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2023-2026. De kengetallen voor 2024 tot en met 2026 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2024-2027.

Omschrijving	Realisatie			Begroting			
	2021	2022	2023	2023	2024	2025	2026
Netto schuldquote	11%	28%	49%	72%	110%	119%	131%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	8%	24%	46%	72%	106%	115%	127%
Solvabiliteitsratio	72%	57%	49%	46%	32%	31%	29%
Grondexploitatie	-19%	-18%	-13%	-11%	0%	4%	7%
Structurele exploitatieruimte	3%	1%	-5%	2%	1%	2%	0%
Belastingcapaciteit	101%	105%	95%	89%	93%	93%	93%

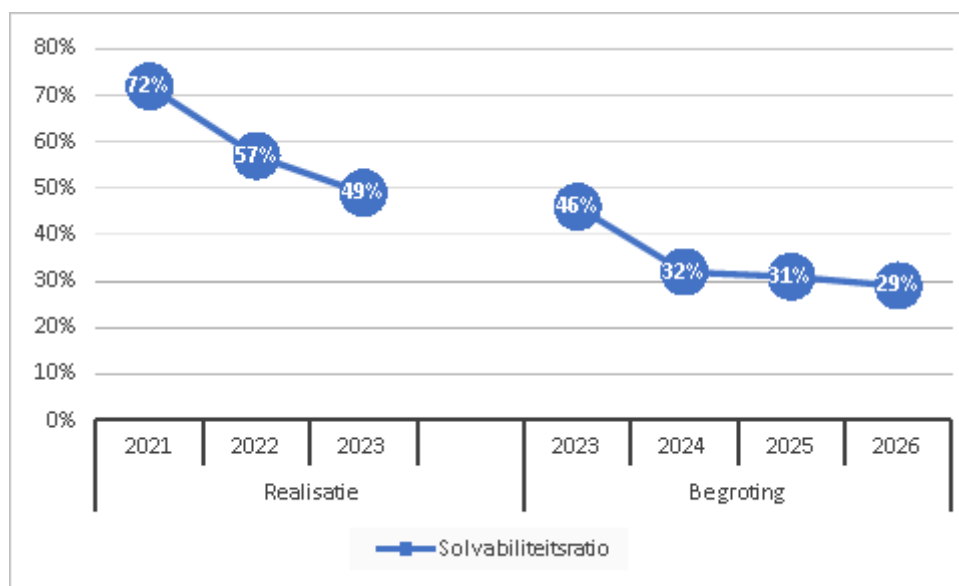
Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

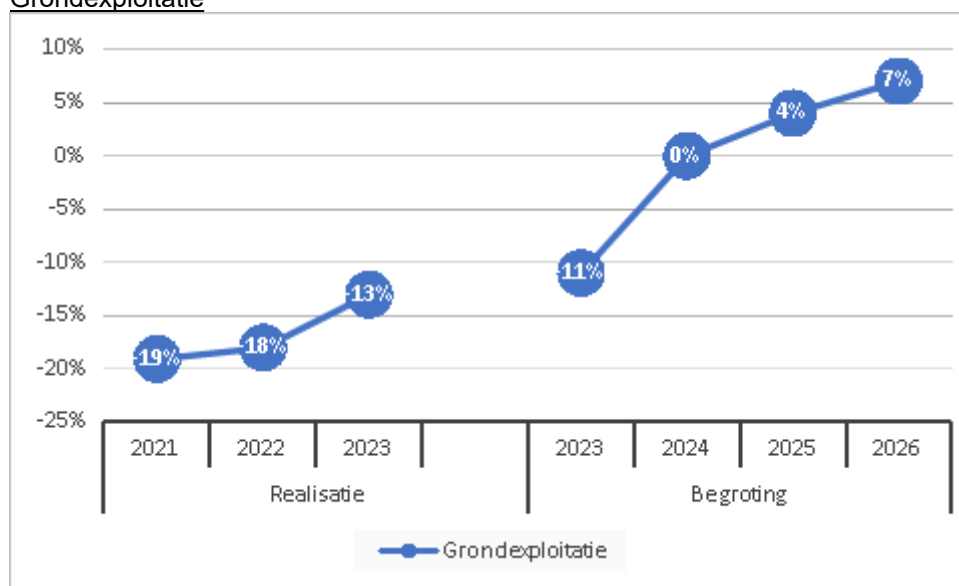
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

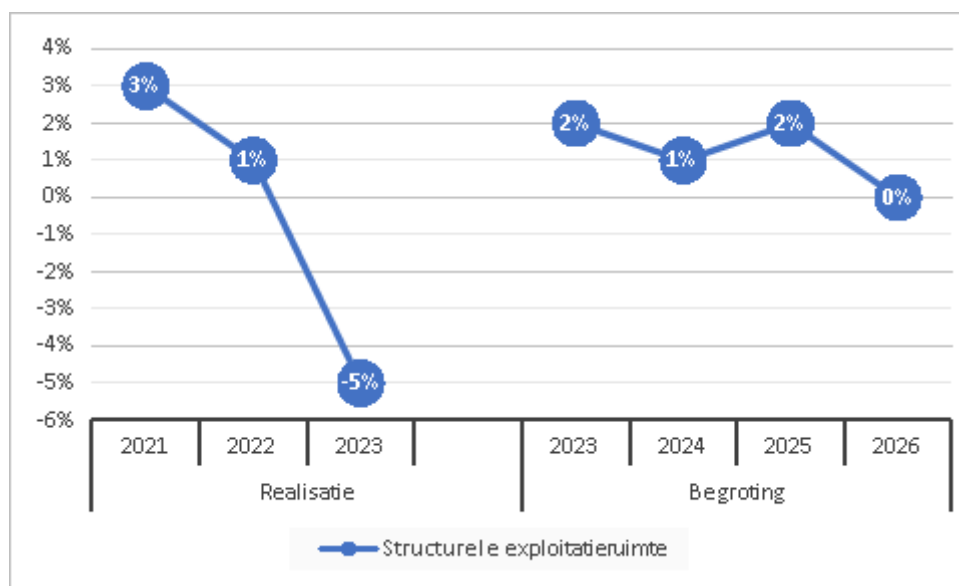
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

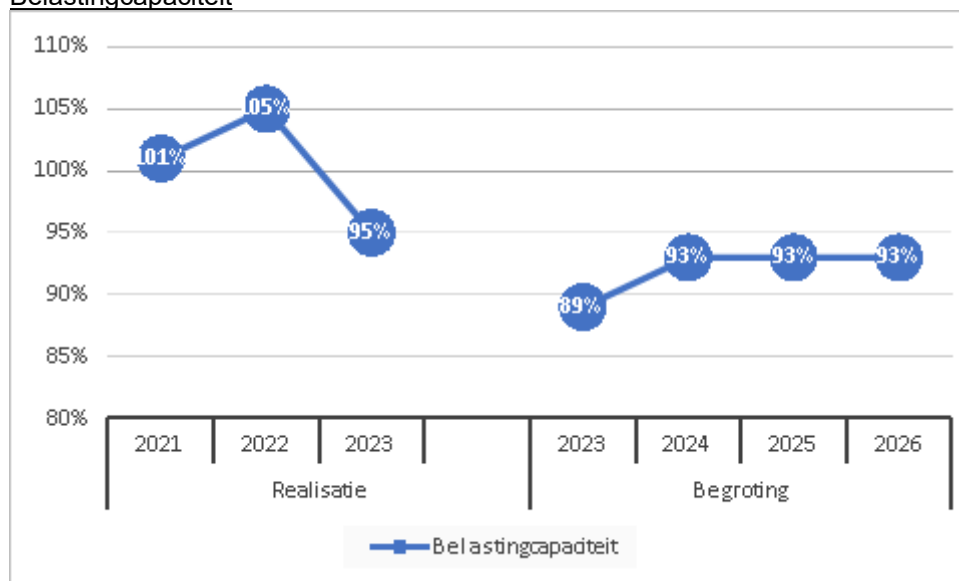
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject, hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing, omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld.

Conclusie

Netto schuldquote (zowel gecorrigeerd als niet gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De hoogte van dit kengetal wordt voor de gemeente Son en Breugel beïnvloed door een aantal oorzaken:

- De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie zijn de afgelopen jaren gedaald. In 2023 ten opzichte van 2022 is de boekwaarde wel gestegen.
- Investerings voor:
 - Diverse strategische grondaankopen
 - Van den Elsenstraat
 - BuitensteBinnen
 - Gezamenlijke uitbreiding voor de Bloktempel en de Ruimte
 - Braecklant
 - Dommelhuis
 - Sporthal de Bongerd
- Eind 2023 loopt er in tegenstelling tot eind vorig jaar nog een kasgeldlening van € 10.000.000,-

Solvabiliteitsratio

In 2023 is de boekwaarde van de activa gestegen als gevolg van met name bovenstaande investeringen en is het eigen vermogen licht gedaald. Het kengetal is hierdoor gedaald.

Grondexploitatie

Dit kengetal is in 2023 minder negatief geworden omdat er onder andere kosten voor het woonrijp maken Sonniuspark zijn gemaakt. Daarnaast is de verwachting dat de grondexploitaties herontwikkeling centrum Breugel en centrum Son meer verlieslatend zijn waardoor dit een negatieve invloed heeft op dit kengetal.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal is negatief. Dit betekent dat alle structurele lasten, inclusief de kapitaallasten van de geraamde investeringen, niet opgevangen worden binnen een structureel sluitende jaarrekening.

Belastingcapaciteit

Het landelijk gemiddelde van het kengetal voor de belastingcapaciteit wordt jaarlijks op 100% gesteld. De lasten voor OZB, de afvalstoffen- en rioolheffing zijn in 2023 lager dan het landelijke gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het beheer en onderhoud van het groen (openbaar groen), grijs (wegen en openbare verlichting) en blauw (riolering; gemalen en grondwater). Een rationeel beheer en onderhoud van dergelijke kapitaalgoederen is gebaat bij geautomatiseerde beheersystemen die tijdig de gewenste informatie verschaffen in het noodzakelijke onderhoud en de daarmee samenhangende kosten. Vandaar dat we in deze paragraaf ingaan op de huidige stand van zaken van deze systemen.

Wegen en weginspectie

Beleid

Son en Breugel werkt met een wegenbeheersysteem. Op basis van tweejaarlijkse inspecties actualiseren we de basisgegevens binnen dit systeem. Het huidig areaal aan verhardingen is te verdelen in:

- Elementenverhardingen: ca. 670.000 m²
- Asfaltverhardingen: ca. 470.000 m²

Uitgangspunt van het onderhoud aan de gemeentewegen is dat die voldoet aan de kwaliteitsnormen van het CROW (Centrum voor onderzoek en regelgeving in de grond-, weg- en waterbouw en verkeerstechniek).

Het onderhoudsniveau van wegen is kwaliteitsniveau C. In de CROW-kwaliteitscatalogus wordt dit omschreven als matig. Het onderhoudsniveau van trottoirs is B (kwaliteit: voldoende).

Algemeen

In de eerste helft van 2022 is de aanbesteding doorlopen om tot een beheerplan groen en grijs te komen. Het bureau met de uiteindelijke beste prijskwaliteitverhouding had tijdens de aanbesteding al aangegeven dat het bij eventuele gunning de werkzaamheden pas later in 2022 op kon starten. Gezien het feit dat dit bureau als beste is beoordeeld en we de kwaliteit van de beheerplannen belangrijker vinden dan de opleverdatum, hebben we geaccepteerd dat de plannen pas in het eerste kwartaal van 2024 vastgesteld kunnen worden.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan wegen	2016-2020	Commissie GZ: 6 januari 2016	2024

Uitgangspunten

De kosten voor noodzakelijke reconstructies c.q. vervangingen van wegverhardingen worden niet in de reguliere onderhoudsbegroting meegenomen. Aan de hand van de wegininspecties wordt hiervoor zo nodig een afzonderlijk voorstel aan het college en de gemeenteraad voorgelegd.

Jaarlijks onderhoudsbudget

In onderstaande tabel staan de beschikbare budgetten voor het groot onderhoud exclusief de eigen uren.

Financieel	2023
Raming groot onderhoud asfaltverhardingen en klinkerwegen	479.945
Realisatie groot onderhoud asfaltverhardingen en klinkerwegen	507.662
Verschil	-27.717

Naast bovenvermelde bedragen voor het groot onderhoud is € 182.247,- besteed aan klein onderhoud. Onderdeel van deze kosten is het versneld ophogen van het onderhoudsniveau van de trottoirs.

Eind 2023 is nog € 361.976,- in de egalisatiereserve wegen beschikbaar.

Onderhoudsbehoefte

Op basis van de globale visuele inspectie en een maatregelentoets wordt jaarlijks de onderhoudsbehoefte bepaald. De inspectieresultaten geven aan waar onderhoud noodzakelijk is en met een maatregelentoets bepalen we wat er exact moet gebeuren om het areaal op niveau te houden.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Openbare verlichting

Beleid

Aan de hand van het beheersysteem worden jaarlijks de onderhoud- en vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt en opgenomen in de begroting. Uitgangspunt is dat de installatie voldoet aan de landelijke richtlijnen (NPR 13201-1).

Duurzame openbare verlichtingsinstallatie

De openbare verlichting in Son en Breugel is zijn geheel voorzien van energiezuinige led-armaturen. Dit geldt inmiddels ook voor aanstralers van het oude raadhuisje en de kerktoren in Son. Het onderhoudscontract is in 2022 aanbesteed en meerjarig gegund.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsnota openbare verlichting	N.v.t.	6-okt-16	N.v.t.

Uitgangspunten

Kwalitatief goede openbare verlichting waarbij de verkeersveiligheid, sociale veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid als speerpunten gelden. Voldoen aan de landelijke richtlijnen.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor het onderhoud van de verlichting weergegeven, exclusief kleine reparaties en eigen uren.

Financieel	2023
Raming onderhoud openbare verlichting	68.566
Realisatie onderhoud verlichting	74.223

Verschil	-5.657
-----------------	---------------

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken

Beleid

De brug Dommelpas is dermate versleten dat groot onderhoud niet meer mogelijk is. Op basis van het definitieve ontwerp dat in 2021 is opgesteld is een quick-scan flora en fauna uitgevoerd, waaruit bleek dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was voor vleermuizen en de gele kwikstaart. Dit onderzoek is afgerond en de brug en het gebied eromheen is geen verblijfplaats aangetroffen van vleermuizen en gele kwikstaart. De nieuwe brug wordt in 2024 aangelegd. De huidige brug wordt periodiek gecontroleerd op veiligheidsaspecten zodat voetgangers en fietsers deze veilig kunnen gebruiken. In 2024 stellen we een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en beleidskaders op voor de civiele kunstwerken. Die worden verwerkt in de begroting.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
MJOP civieltechnische kunstwerken	n.v.t.	n.v.t.	2024

Uitgangspunten

De MJOP's worden opgesteld om de civiele kunstwerken op een efficiënte en effectieve wijze in stand en veilig te houden. De wijze waarop wordt in beleidskaders vastgesteld en in de MJOP opgenomen.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor het onderhoud van de civiele kunstwerken weergegeven, exclusief kleine reparaties.

Financieel	2023
Raming onderhoud civiele kunstwerken	21.912
Realisatie onderhoud civiele kunstwerken	15.415
Verschil	6.497

In de raming van 2023 is een bedrag opgenomen voor het opstellen van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) civiele kunstwerken. Dit bedrag van € 15.000,- is niet volledig besteed in 2023 vanwege ondercapaciteit voor begeleiding van dit plan. Het opstellen en uitvoering geven aan dat deze MJOP in 2024 wordt opgepakt.

Naast bovenstaande bedragen voor het reguliere onderhoud is er ook een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor de bruggen Planetenlaan en Dommelpas. Het investeringskrediet voor de brug Planetenlaan is inmiddels afgesloten.

Achterstallig onderhoud

Er is sprake van achterstallig onderhoud aan de brug Dommelpas. Deze brug wordt zo spoedig mogelijk vervangen. Volgens de huidige planning in 2024.

Groenvoorzieningen

Beleid

In 2021 is het Groenbeleidsplan vastgesteld. Dit plan is in 2023 vertaald naar een concept integraal Groen-grijsbeheerplan. Dit traject is in de conceptfase en ronden we in 2024 af.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Groenbeleidsplan 2021	2013-2023	25-nov-21	2024 (gedeeltelijke herziening)

Uitgangspunten

Het hoofddoel van het groenbeleidsplan is om een samenhangend beleid en beheer van het openbaar groen voor de gemeente te realiseren. Dit naar tevredenheid van bewoners en bedrijven, maar met een verschuiving van cultureel groen naar natuurlijk groen.

Jaarlijks onderhoudsbudget

We onderhouden de volgende arealen:

- gazons/gras: 391.000 m²
- bermen: 523.000 m²

- hagen: 27.000 m²
- bosplantsoen: 359.000 m²
- wijkbossen: 426.000 m²
- bomen: 19.000 stuks.

In onderstaande tabel wordt het meerjarenbudget voor het onderhoud aan het openbaar groen weergegeven. Het gaat om de bestekken voor de verschillende arealen.

Financieel	2023
Raming exploitatie openbaar groen	525.027
Realisatie exploitatie openbaar groen	615.749
Verschil	-90.722

Naast de reguliere onderhoudsbudgetten is voor de uitvoering van het groenbeleidsplan € 132.162,- gereserveerd. Eind 2023 is nog € 57.719,- beschikbaar. Deze middelen zetten we de komende jaren in voor de uitvoering van het groenbeleid.

Financieel	2023
Raming besteding uit reserve	42.681
Besteding uit reserve	26.437
Verschil	16.244

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleid

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in het Programma Water en Riolering 2023-2027 (PWR). Er zijn vier gemeentelijke zorgplichten: zorgplicht voor stedelijk afvalwater, zorgplicht voor hemelwater, zorgplicht voor grondwater en de zorgplicht voor beheer en onderhoud van de riolering. Daarnaast hebben we in het PWR maatregelen opgenomen die voortvloeien uit de Kader Richtlijn Water (KRW). Het 'rioleringsplan' geeft inzicht in de bestaande infrastructuur en benodigde reconstructies en vervangingen binnen het stelsel. Het is tot stand gekomen op basis van een theoretische/strategische benadering ofwel de economische levensduur van de riolering binnen het databestand.

Programma Water en riolering 2023-2027

Op 22 juni 2023 is het PWR 2023-2027 vastgesteld door de gemeenteraad. In dit programma is een overzicht opgenomen van de te nemen verbetering- en vervangingsmaatregelen. Hieraan zijn tevens de financiële consequenties gekoppeld.

We hebben aandacht geschonken aan acties die ondernomen moeten worden in het kader van klimaatverandering waarbij grote droge periodes worden afgewisseld met forse natte periodes. Aandacht voor hittestress en wateroverlast zijn dan ook belangrijke aandachtspunten.

De financiële gevolgen vormen de basis voor het vaststellen van een kostendeekkende rioolheffing.

Samenwerking binnen de afvalwaterketensystemen (OAS) cluster Eindhoven

Binnen het samenwerkingsverband worden maatregelen genomen om de waterkwaliteit van de Dommel en de zij-beken te laten voldoen aan de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). De KRW-richtlijn is opgesteld om te zorgen dat de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Europa uiterlijk 2027 op een goed niveau is en blijft. Voor het stroomgebied van de Boven-Dommel en de zij-beken werken de betrokken partijen (gemeenten, waterschap De Dommel, Provincie en Brabant Water) samen in het Klimaatportaal Zuidoost Brabant.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Programma Water en Riolering 2023 - 2027	2023 - 2027	22-jun-23	2027

Jaarlijks groot onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel staan de kosten voor het onderhoud aan het rioolstelsel. Daarnaast zijn er kosten voor onder andere planvorming, kapitaallasten en interne uren.

De vervangingsinvesteringen zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan en zijn opgenomen op het activiteitenplan.

Financieel	2023
Raming onderhoudskosten riolering	510.500

Realisatie onderhoudskosten riolering	328.054
Verschil	182.446

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Beleid

Op dit moment hebben we geen beleidsplan voor gebouwen. In 2022 is er een onderzoek gestart naar het inrichten van het accommodatiebeleid in de organisatie.

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van accommodatiebeleid voor een termijn van 4 jaar (2024-2028), met een doorkijk (programmering) van 20 jaar. Dit is een intensief proces. Voor het vergaren van ontbrekende data / gegevens, is veel en intensief onderzoek en overleg nodig. En ook het vertalen van deze gegevens naar beleid en beheerplannen vraagt veel tijd en energie. We brengen de onderhoudscondities waarin accommodaties verkeren in kaart. Vervolgens stellen we per accommodatie scenario's (plannen) op voor de toekomst, met daarbij een financiële doorberekening (die worden opgenomen/geborgd in het MJOB gemeentelijke gebouwen).

In het 2e kwartaal van 2023 hebben we een kwartiermaker aangesteld om de programmering van het accommodatiebeleid gestalte te gaan geven. Dit proces is in het 4e kwartaal van 2023 overgedragen aan een nieuwe medewerker die in de rol van beleidsmedewerker accommodaties is gestart.

De beleidsmedewerker accommodaties heeft dit proces in 2023 verder vormgegeven. Dit heeft geresulteerd in een besluit in het 4e kwartaal 2023 om het opstellen van accommodatiebeleid om te gaan vormen naar het opstellen van Accommodatie Plannen (AP) met daarnaast "vastgoedbeleid". In deze vorm worden de Accommodatie Plannen gelijkwaardig aan het Integraal Huivestingsplan (IHP). Het gaat in beide gevallen om plannen en ze zijn afgeleid (of gaan afgeleid worden) van het (nog nader vast te stellen) vastgoedbeleid.

De Accommodatie Plannen en het vastgoedbeleid worden in 2024 vastgesteld.

Gemeentelijke gebouwen algemeen

Er is in 2023 planmatige onderhoud (o.a. schilderwerkzaamheden en vervangingen van installaties), reparatie- en klachtenonderhoud (dagelijks onderhoud) uitgevoerd aan diverse gemeentelijke gebouwen.

Brandweerkazerne (combigebouw)

Per 2024 kopen we de brandweerkazerne gelegen aan de Rooijseweg 1 in Son aan en komt het in eigendom van de gemeente Son en Breugel. De huurovereenkomst is met terugwerkende kracht met als ingangsdatum op 1 februari 2023 geactiveerd. Het aankoopbedrag is vastgelegd (in een notariële akte) op € 939.014,- de huurprijs is vastgesteld op € 56.886,- per jaar.

Gemeentehuis (bloembak)

In het 3e kwartaal van 2023 hebben we opdracht verstrekt om de bloembak (met monumentstatus) geheel te slopen en vervolgens weer op te bouwen. Onder andere na aanleiding van bezwaren uit de raad hebben we deze opdracht op hold gezet, om vervolgens de mogelijkheden te onderzoeken om de bloembak te renoveren (zonder inboeting van kwaliteit), met als doel kosten te besparen. Dit krijgt zijn vervolg - verdere uitwerking van het plan van aanpak en de uitvoering van de werkzaamheden - in 2024.

Dommelhuis

In 2023 zijn in het Dommelhuis diverse restpunten uitgevoerd (o.a. aanpassing aan de hoofdentree) en zijn er een aantal aanpassingen doorgevoerd om geluids- en comfortklachten op te lossen.

Per saldo is circa € 180.000,- excl. BTW uitgegeven om alle restpunten en wenselijke en/of noodzakelijke aanpassingen door te voeren.

Voormalige Vestzaktheater

Bij het (voormalige) Vestzaktheater zijn in het 4e kwartaal van 2023, 2 gehuurde tijdelijke accommodaties permanent verwijderd, waardoor de huurkosten van deze tijdelijke accommodaties zijn komen te vervallen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
MJOP gebouwen	N.v.t.	2-dec-15	2024

Uitgangspunten

Periodiek moeten de bestaande meerjarenonderhoudsprogramma's (MJOP's) worden geactualiseerd met het beleidsplan als uitgangspunt, zodat planning en uitvoering in een lijn blijven en de kosten/budgetten actueel blijven. Een MJOP wordt opgesteld voor alle gemeentelijke gebouwen die op de huidige wijze in stand worden gehouden en waarvoor geen nieuwbouw in de planning staat. Het nieuwe MJOP komt beschikbaar in het 1 kwartaal van 2024.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

Financieel	2023
Dotatie voorziening	93.162
Besteding uit voorziening	16.595
Saldo voorziening per 31-12	947.197

Een overvol uitvoeringsprogramma voor de gebouwenbeheerder, in combinatie met het onverwacht uitvallen van de gebouwenbeheerder, hebben er voor gezorgd dat de uitvoering van een aantal planmatige maatregelen en projecten vertraging op hebben gelopen. Hierdoor heeft de beoogde afronding / oplevering niet in 2023 plaats kunnen vinden.

Onderhoudsbehoefte

Op basis van de uitgevoerde conditiemetingen (visuele inspectie, conform de NEN 2767) en een maatregelentoets, wordt jaarlijks de onderhoudsbehoefte bepaald. De inspectieresultaten geven aan waar onderhoud noodzakelijk is en met een maatregelentoets bepalen we wat er exact moet gebeuren om het gemeentelijk vastgoed op het wenselijke niveau (NEN 2767, conditiescore 3) te houden.

Achterstallig onderhoud

Momenteel is sprake van verantwoord uitgesteld onderhoud, onder andere doordat geplande renovaties uitgesteld zijn vanwege herontwikkelingen en/of nieuwbouw. Het uitgestelde onderhoud wordt betrokken bij het opstellen van de Accommodatie Plannen (AP) en de actualisatie van het MJOP in 2024.

Speeltoestellen

Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat de speeltuinen voldoen aan de veiligheidseisen van het attractie- en speeltuinenbesluit. Elk jaar worden de speeltoestellen gecontroleerd door een externe partij en eventuele tekortkomingen worden hersteld.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel wordt het meerjarenbudget voor het onderhoud aan de speelvoorzieningen. Dit budget omvat onder andere onderhoud, inspectie kleine vervangen en schoonmaak van de speelvoorzieningen.

Financieel	2023
Raming onderhoud speeltoestellen	59.171
Realisatie onderhoud speeltoestellen	38.855
Verschil	20.316

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering in de begroting en de jaarstukken is in het BBV en in de wet Fido verplicht gesteld. Financiering is de manier waarop wij de benodigde geldmiddelen aantrekken en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen beleggen. Dit gebeurt binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving geldt voor de gemeente een Treasurystatuut. Dit statuut bevat regels om de financieringsfunctie te sturen, beheersen en controleren. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door de afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Conform het nieuwe BBV moet deze paragraaf inzicht geven in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Toerekening aan de taakvelden is gedaan met de rentepercentages die hieronder zijn genoemd.

Interne- en externe ontwikkelingen

De ECB heeft in 2023 een strak monetair beleid gevoerd en de rentetarieven vijf keer verhoogd.

De EMU-tekortruimte voor gemeenten in 2023 is vastgesteld op +/- 0,27% BBP.

De individuele EMU-referentiewaarde voor Son en Breugel is voor 2023 vastgesteld € 1.732.000,-. Dit betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Omschrijving	2023
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-788
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-9.583
3 Mutatie voorzieningen	-247
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.550
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
EMU-saldo	-12.168

De renteberekening voor activa mag conform BBV 25% afwijken op basis van begroting en werkelijkheid. De bouwgrondexploitaties wordt bij de jaarrekening op werkelijke basis toegerekend.

Renteschema	Begroting	Realisatie
Bespaarde rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%	2,00%
Rente grondexploitatie	0,92%	0,91%
Rente activa	1,00%	0,70%

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Renteschema	2023
De externe rentelasten over de lange financiering	232
De externe rentelasten over de korte financiering	65
De externe rentebaten	-34
Saldo rentelasten en rentebaten	263
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	15
De rentebaten van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-17
De rentelasten van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	21
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	19
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	132
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente 1+2+3)	415
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-435
Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)	-20

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Beleidsvoornemen financiering.

Het beleid van 2023 is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende financiering om flexibel te blijven in de ontwikkelingen van de financieringsbehoefte. We houden daarbij rekening met de kasgeldlimiet, die bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld over 3 maanden gezien, in beginsel niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen.

Liquiditeit

In 2023 zijn de liquiditeitstekorten gefinancierd met kasgeldleningen.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten bepaald voor het toetsen van het renterisico, namelijk: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Wanneer voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moeten we de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voorleggen aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet				
	Omvang begrotingstotaal	47.116	47.116	47.116	47.116
	Percentage regeling	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	4.005	4.005	4.005	4.005
	Vlottende korte schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	1.000	4.267	3.333	8.667
	Schuld in rekening courant	1.169	735	289	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	13	12	12	12
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
2	Totaal vlottende korte schuld	2.182	5.014	3.635	8.679
	Vlottende middelen				
	Contante gelden in kas	17	13	7	5
	Tegoeden in rekening courant	0	407	377	2.912
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
3	Totaal vlottende middelen	17	420	383	2.916
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	2.165	4.594	3.251	5.762
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	1.840	-589	754	-1.757

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	
	1 Renteherzieningen	0
	2 Aflossingen	1.599
3 (1+2)	Renterisico	1.599
	4 Begrotingstotaal	47.116
	5 Percentage regeling	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	9.423
	7 Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	7.824

In 2023 is de renterisiconorm niet overschreden.

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieringsbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentegevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Opgenomen langlopende leningen							
Leningverstrekker	Looptijd		Rente	Oorspronkelijk	1-1-2023	31-12-2023	
	Van	t/m					
Prov. NB	2018	2033	1,13%	1.014	760	695	
Prov. NB	2018	2033	1,18%	761	571	357	
Prov. NB	2019	2034	1,28%	507	413	0	
Prov. NB	2019	2034	1,33%	254	207	0	

BNG	2022	2042	1,72%	14.000	14.000	13.300
Totaal				16.536	15.951	14.352

Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente, interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen. Concreet gaat het om een goede dienstverlening aan de inwoner, namelijk door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- de beschikbaarheid van gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Organisatie die we willen zijn

Doorontwikkeling organisatie

In 2023 is uitvoering gegeven aan het vastgestelde organisatieplan. Dit heeft een verdere concretere vertaling gehad in uit te voeren acties op het gebied cultuur, structuur en processen die zijn vastgelegd in een "spoorboekje". De uitwerking van de benodigde personele capaciteit in relatie tot de ambities van de gemeente was een van de acties. Daarnaast is invulling gegeven aan de vastgestelde structuraanpassing met de daaraan gekoppelde aansturing. De uitgevoerde acties op het gebied van cultuur hadden met name betrekking op verbinden en ontmoeten.

Strategisch HRM – beleid

In het (strategisch) HRM plan 2022 - 2025 zijn de onderdelen HRM-visie en -beleid uitgewerkt voor de vier Dommelvallei organisaties. Daarnaast is een matrix opgesteld die als basis dient voor de verdere afstemming en invulling op gemeentelijk niveau. In 2023 is een nieuwe gesprekscyclus vastgesteld waarbij de focus meer is verlegd naar principes als persoonlijke ontwikkeling, ontwikkeling van het werk (optimaal inzetten van talenten) en eigenaarschap.

e-HRM

De verdere doorontwikkeling van de digitale HR-service is een permanent proces. In het afgelopen jaar zijn verdere stappen gezet in de optimalisering van het e-HRM systeem waardoor HR-gerelateerde managementinformatie op elk moment geautomatiseerd beschikbaar is (Management Self Service).

Hybride werken

Binnen de afzonderlijke teams heeft onderlinge afstemming plaatsgevonden over de aanwezigheid op kantoor. De ervaringen met de invulling hiervan heeft geen aanleiding gegeven om daar nadere organisatiebrede afspraken over te maken.

Informatievoorziening

Informatiebeleid en informatieplan

Belangrijke randvoorwaarden om het informatieplan succesvol uit te voeren en af te ronden zijn niet ingevuld. Projectmatig werken staat binnen de 4 Dommelvallei-organisaties nog in de kinderschoenen, terwijl bij de start van de dienst is afgesproken dat projectleiders en projectdeelnemers uit de 4 organisaties geleverd worden. Dit hindert het realiseren van goede resultaten binnen de complexe projecten. Capaciteitsissues door krapte op de arbeidsmarkt bij zowel gemeenten als Dienst Dommelvallei maakten het probleem groter, bijvoorbeeld bij de uitvoering van het project telefonie. Daarnaast is een aantal projecten geannuleerd door o.a. de reorganisatie belastingen. De krapte op de arbeidsmarkt maakte dat vacatures bij de dienst later werden ingevuld. Hierdoor ontstond financiële ruimte en werden de budgetten voor de tijdelijke capaciteitsuitbreiding niet aangesproken. Belangrijk is dat in het Informatieplan 2024-2027 en op management niveau in het algemeen meer aandacht komt voor het invullen van deze randvoorwaarden en voor een goede prioriteitstelling om tot een haalbaar plan te komen. Bovenstaande maakt dat we gezamenlijk met de dienst een nieuwe manier van werken moeten vinden bij het opstellen en uitvoeren van het nieuwe informatieplan 2024-2027. Dit vraagt zorgvuldigheid en leidt tot een afwijkende planning. De planning stemmen we af op de planning van de 1e bestuursrapportage Dienst Dommelvallei 2024. Om die reden heeft de gezamenlijke raadsinformatieavond aan het einde van het jaar niet plaatsgevonden.

Ontwikkelplan professionaliseren functioneel beheer

Medio 2023 is een coördinator functioneel beheer bij Dienst Dommelvallei gestart die als verbinder binnen de decentrale functioneel beheer organisatie fungeert en werkt aan de kwaliteit van de beheerorganisatie. Het doel is kwetsbaarheid verminderen door de beheersorganisatie persoonsonafhankelijk in te richten en de potentie van digitalisering beter uit te nutten door systemen beter in te richten. Verbeterpunten uit (zelf) auditing, maar ook het (gebrek aan) gebruiksgemak van het applicatielandschap als geheel zijn belangrijke triggers. Grote verbeterpunten nemen we mee in het Informatieplan 2024-2027.

Outsourcingstrategie en regie op leveranciers

Een externe partij onderzocht welke (technisch) beheertaken voor outsourcing geschikt zijn. Op basis van het rapport bepaalt Dienst Dommelvallei de strategie voor de middellange en lange termijn (informatieplan 2024-2027) en zijn er voor de kortere termijn acties uitgezet. De transitie naar een IT-regie organisatie is daarmee ingezet.

Werken onder architectuur

Met werken onder architectuur zorgen we ervoor dat onze informatievoorziening zich ontwikkelt volgens een vooropgezet ontwerp. In 2023 bracht Dienst Dommelvallei het huidige applicatielandschap inclusief gegevens- en informatiestromen nagenoeg volledig in beeld. Het geheel is complex en sluit onvoldoende aan op de procesarchitectuur. Het gevolg hiervan is dat gebruiksgemak ernstig te wensen overlaat omdat processen door meerdere systemen lopen en "naadloze" integratie tussen de systemen onderling ontbreekt. Om dit te verbeteren is een algeheel nieuw perspectief nodig op het applicatielandschap met de procesarchitectuur als uitgangspunt. Het toepassen van de landelijke referentie architectuur voor processen (Gemma, VNG) is daarvoor essentieel. Dit betekent dat uiteindelijk individueel maatwerk van de individuele Dommelvallei-organisaties zal moeten verminderen om het veilig en beheersbaar te houden.

Common Ground

Op basis van Common Ground had Dienst Dommelvallei dit jaar de eerste koppelingen willen realiseren. Bij de voorbereidingen is de conclusie getrokken dat er beter gewacht kan worden op de beschikbaarheid van de cloudversie van het systeem dat centraal voor uitwisselen van gegevens zorgt. Dit levert namelijk meer functionaliteiten, een betere schaalbaarheid en een verminderde kwetsbaarheid op.

Informatiebeveiliging en privacy

Basis op orde

De wereld om ons heen blijft in verandering. Zeker op het gebied van informatie en digitalisering. In de voorbereiding voor het actualiseren van het strategische informatiebeveiligingsbeleid 2024 -2028 en het actualiseren van de BIO top 10 zijn in verschillende lagen van de organisatie risicoworkshops gehouden. Hierbij zijn het ambitieniveau voor informatiebeveiliging en privacy, de top 3 van informatiebeveiligings- en privacyrisico's en de kritische processen bepaald.

Verder is het landelijk aangestuurd verantwoordingstraject van informatiebeveiliging (ENSIA) dit jaar voor het eerst centraal door Dienst Dommelvallei gecoördineerd in samenwerking met de gemeenten. De aanpak helpt ons om aantoonbaar te kunnen maken wat de stand van zaken van de implementatie van informatiebeveiliging is en om hiermee te kunnen blijven voldoen aan wet- en regelgeving. Hiermee is een eerste basis gelegd voor het management en bestuur om prioriteitstelling en sturing op informatiebeveiliging en privacy mogelijk te maken.

Bedrijfscontinuïteit

Dienst Dommelvallei heeft een externe partij de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren en hierbij te onderzoeken of er kwetsbaarheden aanwezig zijn waardoor een onbevoegde van buiten de werkomgeving op de werkomgeving kan binnen dringen. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat voldoende technische waarborgen zijn getroffen waardoor het niet mogelijk was om van buitenaf toegang te verkrijgen tot onze interne omgeving.

Daarnaast is een cybersessie georganiseerd waarbij twee colleges, waaronder Son en Breugel, de leden van het Cyber Calamiteitenteam en systeembeheerders van het incident responseteam met elkaar in gesprek over onder andere de impact van een cybercrisis.

Tabel datalekkenoverzicht

Periode	2023
Aantal datalekken	6
Gemeld bij de AP	2
Betrokkenen geïnformeerd	3

Een melding bij de AP betekent niet ook automatisch een melding bij de betrokkenen en andersom. Of we een datalek melden bij de AP en/of betrokken is altijd een afweging en afhankelijk van het privacy risico voor de betrokkenen.

De bovengenoemde datalekken zijn vrijwel in alle gevallen het gevolg van een incidentele menselijke fout. Meestal gaat het om een brief en/of mail die per abuis is verstuurd naar een verkeerder ontvanger. Vanuit het bewustwordingsprogramma worden medewerkers meegenomen om datalekken te melden en op welke wijze datalekken kunnen worden tegengegaan, denk hierbij bij het verzenden van een mail gebruikt te maken van veilig mailen, via Zivver.

Beveiligingsincidenten overzicht

Periode	2023
Incidenten	1
Aantal meldingen	17

Het bovengenoemde incident heeft betrekking op een incidentmelding bij een leverancier. De leverancier heeft de gemeente hiervan in kennis gesteld.

Het totaal aantal meldingen in 2023 is hoger dan het totaal aantal meldingen van vorig jaar. Deze meldingen zijn gedaan door alerte medewerkers en hebben niet geleid tot een daadwerkelijk incident.

Bewustwording

Versnelling van technologie stelt andere eisen aan competenties van medewerkers en bestuurders. Hiervoor is het essentieel om kennis, houding en gedrag van collega's op het gebied van digitalisering te verhogen. Er zijn diverse activiteiten georganiseerd, zoals een phishingtest en een cyberquiz op social intranet. Uit de toename van het aantal meldingen blijkt dat het bewustwordingsprogramma effectief is. Medewerkers zijn zich beter bewust, dat melden van mogelijke incidenten van belang is om de impact voor de gemeente te verkleinen.

Wet Politie Gegevens (WPG) audit

Son en Breugel kent 2 boa's in domein I (openbare ruimte) en 1 boa in domein III (leerplicht). Boa's hebben enerzijds een toezichhoudende taak en anderzijds een opsporingstaak. Wanneer boa's persoonsgegevens verwerken bij opsporingstaken valt dit onder de Wet Politiegegevens. Onder de Wpg zijn we verplicht om ieder jaar een interne audit te doen en één keer in de vier jaar een externe audit te doen. Son en Breugel heeft zowel de interne audits als de externe audits tot en met 2025 belegd bij een extern bedrijf genaamd BKBO.

In 2022 is er een eerste externe audit uitgevoerd, waaruit bleek dat we op veel normen onvoldoende scores. In 2023 is er een verbeterplan opgesteld en hebben we een groot aantal normen verbeterd, wat ook te zien is bij de hercontrole van de initiële audit in 2023. Het streven is om voor 2025 te voldoen aan alle normen. Het rapport van de hercontrole is tijdig aangeleverd bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

2023 is het eerste jaar waarin het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opneemt in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor de financiële gang van zaken in de organisatie.

Gedurende het hele jaar is er landelijk nog discussie geweest hoe om te gaan met begrotingsrechtmatigheid. Om de rechtmatigheidsverantwoording mogelijk te maken zijn de volgende documenten vastgesteld:

- Financiële verordening;
- Controleverordening;
- Controleprotocol;
- Werkwijze begrotingsrechtmatigheid jaarrekening 2023.

De spelregels omtrent het afleggen van verantwoording inzake de rechtmatigheid zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3 van de financiële verordening. Hierin is onder andere de verantwoordingsgrens van 1% opgenomen. De totale lasten (inclusief dotatie reserves) over het boekjaar zijn € 54.827.000,-. Met een verantwoordingsgrens van 1% over de totale lasten komt dit neer op € 548.000,-. De rapporteringsgrens voor afwijkingen is vastgesteld op € 50.000,-.

Om vast te stellen dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving is binnen de gemeente, naast op de Financiële verordening, getoetst op een drietal criteria. De grondslag en uitwerking daarvoor ligt vast in:

- Controleverordening;
- Controleprotocol;
- Internal control framework (ICF).

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is opgenomen in de jaarrekening. De bevinding van het college is gebaseerd op de volgende 3 criteria. Hieronder wordt per criterium toegelicht welke maatregelen daarvoor genomen zijn.

Begrotingscriterium

Om onrechtmatigheden binnen het begrotingscriterium te voorkomen heeft de gemeente binnen haar eigen P&C cyclus meetmomenten gedurende het boekjaar gecreëerd. De gemeenteraad ontvangt tweemaal per jaar een tussentijdse rapportage over de realisatie waarbij afwijkingen groter dan € 25.000,- worden toegelicht.

De analyse op de begrotingsrechtmatigheid is opgenomen in de jaarrekening onder Begrotingsrechtmatigheid bij de Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft voor de gemeente vooral betrekking op de naleving van de aanbestedingswetgeving en uitgaande subsidies. De interne controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen zijn primair gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Enkel constatering op het gebied van Europese aanbestedingswetgeving hebben een effect op het rechtmatigheidsoordeel.

Driemaal per jaar wordt een spendanalyse opgesteld over de inkooplasten van het jaar. De focus ligt hierbij op crediteuren met meerjarige lasten boven de Europese drempels waarbij geen Europese aanbesteding is doorlopen en op nieuwe crediteuren in 2023. De totale inkooplasten in 2023 die daarvoor beoordeeld zijn, bedragen circa € 10 miljoen. Dit is exclusief het sociaal domein, de analyse hiervan vindt separaat plaats.

Misbruik en oneigenlijk-gebruik criterium

Op basis van de risicoanalyse uit het ICF zijn op dit criterium de risico's ingeschat binnen de processen burgerzaken, leerlingenvervoer, uitgaande subsidies en het sociaal domein. Er zijn binnen de Interne controle werkzaamheden gepland om de werking van de beheersmaatregelen van deze risico te testen.

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. In de onderstaande tabel zijn de onrechtmatigheden opgenomen, voor zover deze de door de raad vastgestelde rapportagegrens van € 50.000,- overstijgen.

Begrotingscriterium	
Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
Uit de tabel in het onderdeel Begrotingsrechtmatigheid blijkt het totaal aan overschrijdingen ten opzichte van de begroting na wijziging.	
Voorwaardencriterium	
Uit de interne controles is naar voren gekomen dat er in een aantal gevallen niet aan het voorwaardencriterium is voldaan. Deze onrechtmatigheden blijven in totaliteit onder rapporteringsgrens van € 50.000,-. Deze overeenkomsten lopen door en worden in 2024 opnieuw beoordeeld.	0

Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium		
Uit de interne controles zijn geen bevindingen naar voren gekomen dat het M&O beleid niet is nageleefd.		0
Totaal onrechtmatigheden		51.301
Verantwoordingsgrens		
Op grond van artikel 8, lid 2 van de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023 is de verantwoordingsgrens.		548.000
<i>Omdat het totaal aan onrechtmatigheden onder de verantwoordingsgrens blijft, kan geconcludeerd worden dat deze jaarrekening rechtmatig tot stand is gekomen.</i>		

Wet financiering decentrale overheden

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Gids Proportionaliteit

Tijdens de controle is geconstateerd dat de gids proportionaliteit niet altijd wordt nageleefd bij inkoopprojecten. Deze bevindingen worden teruggekoppeld om dit in de toekomst te voorkomen.

Kengetallen

(peildatum 31-12-2023)

Indicatoren BBV	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Formatie (FTE per 1000 inwoners)	5,60	5,74	5,70	5,18	5,63
Bezetting (FTE per 1000 inwoners)	4,99	5,36	4,86	4,21	4,85
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	826,56	846,57	879,42	898,20	887,75
Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	29,70%	17,43%	12,56%	6,74%	32,37%
Overhead (% van de totale lasten)	14,90%	15,15%	15,57%	15,78%	14,69%

Formatie

(exclusief Griffie en College B&W)

	Factor	Begroting 2023	31-12-2023**
Totale formatie	fte	82,23	83,74
*bron: staat B 2023			
**bron: motie			

Ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof)

Periode	2023	2022
Verzuimpercentage	7,61	7,58
Verzuimfrequentie	1,12	1,29
Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2021: 5,8* bron: personeelsmonitor		

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Ter voldoening aan het bepaalde in de artikelen 1, 5, 8, 9, 15, 26 en 36 van het BBV komen hierna de verbonden partijen aan de orde.

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Blink

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch;

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot;
- Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) te Son en Breugel;
- Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel te Son en Breugel;

Uitwerking

In deze paragraaf werken we in tabelvorm elke verbonden partij uit aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer er gebruik wordt gemaakt van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname: wat zijn de risico's bij geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname: welke alternatieven zijn er;
- Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad: frequentie van informatie terugkoppeling;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur;

GR: Gemeenschappelijke regeling;

NV: Naamloze Vennootschap.

Gemeenschappelijke regelingen

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven. Het doel van deze samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie en spitst zich toe op de behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied.

Het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) maakt ook onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. RHCE heeft taken op het gebied van toezicht, behoud en het openbaar maken van de cultuurhistorische informatie.

Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij

De regio wordt bestuurd op verschillende overheidsniveaus (lokaal, subregionaal en regionaal) en er wordt steeds geschakeld tussen die verschillende niveaus. De samenwerking vindt niet alleen plaats op de schaal van de 21 gemeenten, maar ook op subregionaal niveau. Flexibele samenwerkingsverbanden, die gebaseerd zijn op gelijkklidende belangen van de deelnemers, worden steeds belangrijker.

Daarnaast kan de Metropoolregio op tijdelijke thema's de gezamenlijke belangen zowel van alle gemeenten als van enkele gemeenten behartigen.

Door deze samenwerking wordt niet alleen een kostenbesparing gerealiseerd, maar worden de (ontwikkelings)mogelijkheden van de (sub)regio('s) beter benut.

Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties worden de thema's economie, ruimte en mobiliteit verkend en wordt de regionale strategie bepaald. Wij brengen ons archief na verloop van tijd onder bij het RHCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden.

Veranderingen en ontwikkelingen

Metropoolregio Eindhoven

In 2023 is het Samenwerkingsakkoord 2023 - 2026 Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. Hierin staan de gezamenlijke ambities, opgaven, doelen en afspraken waar de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant de komende jaren aan willen werken. Met dit samenwerkingsakkoord streven we naar het behouden van de economische kracht in de regio en dit in goede banen leiden met oog voor een fijne woon- en leefomgeving. De regio kent een grote economische groei en als gevolg daarvan zal de regio naar verwachting een schaa sprong ondergaan. Dit brengt positieve en negatieve effecten met zich mee. Er is een groeiende behoefte aan mensen, ruimte voor wonen, nieuwe bedrijfslocaties, een slimme bereikbaarheid en ook een passende sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Tegelijkertijd biedt dit ook kansen om welvaart en het welzijn van de inwoners van de regio te verbeteren. De uitdaging is om al deze opgaven gezamenlijk ter hand te nemen, zodat uiteindelijk iedereen kan profiteren van de economische voorspoed die de regio nu kent.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de gemeenschappelijke regelingen is het noodzakelijk om de huidige Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven te wijzigen. In 2023 is het concept van de gewijzigde regeling bij alle 21 gemeenten via een zienswijzeprocedure voorgelegd. De verwachting is dat dit proces begin 2024 kan worden afgerond met de inwerkingtreding van een gewijzigde Regeling.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

In 2016 is geadviseerd om het RHCE te ontvlechten uit de MRE-samenwerking, want dit is geen kerntaak binnen de samenwerking. In 2022 is er onderzoek gedaan na de organisatorische positionering van RHCE. Dit onderzoek is eind 2022 afgerond. Op basis van de onderzoeksresultaten is in 2023 besloten dat de RHCE onderdeel blijft van de GR MRE.

Gulbergen

De voorziening Gulbergen is nog niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. Het ziet er naar uit dat de nazorg van de stortplaats Gulbergen voorlopig niet aan de provincie wordt overgedragen in afwachting van onderzoek naar mogelijkheden om de toekomstige nazorgkosten te beperken. In 2020 is de erfpacht afgekocht, waardoor MRE weer volledige zeggenschap heeft over de gronden in het gebied. In 2021 zijn mogelijk scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van het landgoed opgesteld. Via een participatietraject zijn stakeholders en inwoners betrokken en zij hebben zich kunnen uitspreken over de voorliggende scenario's. De traject is inmiddels afgerond met een participatieverslag. Op basis daarvan zijn in 2023 ontwikkelscenario's ontwikkeld.

Geschil met Attero

Tot slot loopt nog de cassatieprocedure tussen de Brabantse gewesten en Attero over de minderlevering van restafval 2015 - 2017. Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad in een definitief eindoordeel bepaald dat Brabantse gemeenten alsnog een boete moeten betalen aan afvalverbrander Attero. Dit is inmiddels financieel afgewikkeld.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Ook is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden deze risico's bij het opstellen van de begroting en jaarrekening opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

Afbreukrisico van geen deelname

Het risico is dat de gemeente Son en Breugel zich buitensluit als zij niet deelneemt aan de Metropoolregio. De Metropoolregio is een belangenbehartiger van de regio en weet ook middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.

Alternatieven voor geen deelname

Naast de Metropoolregio zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo is op subregionaal vlak een bestuursovereenkomst gesloten met de gemeenten in het stedelijk gebied van Eindhoven en wordt er ook in Dommelvallei-verband samengewerkt. Op het niveau van Zuidoost-Brabant is, inhoudelijk gezien, geen vergelijkbare samenwerking.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Suzanne Otters-Bruijnen, plv. lid: Jan Boersma.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (begroting, bestuursrapportage, jaarrekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Opsplitsing bijdrage MRE

- Streekarchief (RHCe) € 70.116,-
- Regionale opgaven € 70.458,-
- Brainport Development € 45.990,-
- Stimuleringsfonds € 63.172,-
- Totaal € 249.736,-

Het voorlopig resultaat 2023 voor accountantscontrole bedraagt in totaal € 833.753, waarvan € 392.903 voor onderdeel MRE en € 440.850 voor onderdeel RHCe.

GR Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

De ODZOB is opgericht om een verdere verbetering tot stand te brengen in:

- de dienstverlening bij de uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving) en het behoud en de verbetering van de kwaliteit van bodem, water en lucht;
- de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving, zodat het aantal calamiteiten en milieudelicten afneemt.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De ODZOB heeft een relatie met de partners in de GR en andere opdrachtgevers die wordt gekenmerkt door bereikbaarheid, beschikbaarheid, snelheid en betrouwbaarheid waar het gaat om de levering van diensten en producten, de beantwoording van vragen en het voldoen aan verzoeken betreffende de fysieke leefomgeving.

Veranderingen en ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn door een bevoegdheidsverschuiving diverse milieutaken op de gemeenten afgekomen. De ODZOB voert deze taken namens de aangesloten gemeenten uit. Binnen de Dienst Dommelvallei zien de gemeenten Son en Breugel, Nuenen en Geldrop-Mierlo mogelijkheden voor nauwere samenwerking, bijvoorbeeld bij de voorbereidingen van de AB-vergaderingen van de ODZOB en de aanbidding van de ontwerpbegroting van de ODZOB aan de gemeenteraden.

Risico's

Als de omzet achterblijft bij de verwachtingen, zijn alle deelnemers aan de GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de (incidentele) verzoektaken. De ODZOB voert naast de individuele verzoektaken ook de collectieve taken (toezichtsproject Samen Sterk in Brabant, omgevingsveiligheid en programma Omgevingswet) voor de deelnemende gemeenten en provincie uit. Als deze organisaties minder (niet-verplichte) taken afnemen en de ODZOB daardoor verlies zou lijden, is het financieel risico voor alle deelnemers aan de GR.

Alternatieven voor geen deelname

De deelname voor wat betreft het basistakenpakket, onder andere de uitvoering van de VTH-taken, is wettelijk verplicht. Gemeenten en de provincie hebben geen keuze om de verplichte taken in eigen beheer uit te voeren of uit te besteden aan een extern bureau. Er is met andere woorden sprake van zogeheten gedwongen winkelnering.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Jelle de Jong (wethouder), plv. lid Steven Grevink (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (kadernota, ontwerpbegroting, jaarrekening); daarnaast incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen, onder andere rekenkameronderzoek naar het functioneren van de ODZOB.

Financieel belang

- Werkprogramma basistaken € 321.161,-
- Werkprogramma verzoektaken € 104.691,-
- Collectieve taken € 56.073,-
- Eindafrekening werkprogramma - € 58.559,-
- Opdrachten buiten werkprogramma € 2.584,-
- Totaal € 425.950,-

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweerzorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- adequaat te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;
- het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt, inclusief de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied;
- het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Omdat veiligheidsrisico's zich niet houden aan gemeentegrenzen én omdat veiligheid een complexe zaak is, is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bepaald dat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de verantwoordelijkheid voor veiligheid onderbrengen bij VRBZO. Hierdoor werken de gemeenten op regionale schaal aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven, professionele hulp verlenen als het nodig is, waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veranderingen en ontwikkelingen

Oorlog in Oekraïne: Gedurende het hele jaar 2023 had de veiligheidsregio een coördinerende rol in de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Vanuit een zogenaamde hublocatie in Eindhoven plaatsen Makelaars de vluchtelingen op de diverse opvanglocaties in de regio; gemeenten zijn verantwoordelijk voor de exploitatie.

Regionaal Crisisplan: In 2023 is het geactualiseerde Regionaal Crisisplan 2024-2028 vastgesteld. Leerpunten uit de evaluaties van de coronacrisis, de opvangcrisis én de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's zijn hierin meegenomen. Door intensieve samenwerking is het crisisplan volledig afgestemd met en gelijk aan het plan van Veiligheidsregio Brabant Noord.

Ook is een Zorgrisicoprofiel Brabant-Zuidoost vastgesteld waarin wordt aangegeven welke incidenttypen relevant zijn voor de (niet)acute en publieke geneeskundige zorg. Per incidenttype worden de risico's die de continuïteit binnen de zorgketen onder druk kunnen zetten of ernstig kunnen begrenzen beschreven.

Het zorgrisicoprofiel biedt de GHOR en de zorginstellingen de kans om samen gerichte plannen te maken voor de belangrijkste risico's, zodat de kans dat de genoemde incidenttypes zich voordoen zo klein mogelijk is. En, mocht er toch iets gebeuren, de impact zo veel mogelijk beperkt wordt.

Voor de optimalisering van het aandeel Bevolkingszorg (gemeentelijke kolom) binnen de crisisbeheersing zijn de samenwerkingsafspraken tussen de 21 gemeenten geactualiseerd in vorm gegeven in een convenant. Aan het convenant is een uniform kwaliteitsniveau toegevoegd, met onder andere kaders voor bereikbaarheid en vakbekwaamheid.

Ten slotte is in 2023 is de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling VRBZO in procedure gebracht. De vaststelling van regeling is nagenoeg afgerond.

Risico's

Eind 2019 is de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2020 - 2023 vastgesteld. De risico's van de organisatie zijn in de beleidsnota gebundeld tot drie onderwerpen waaraan een risicobedrag voor het weerstandsvermogen is gekoppeld:

- risico's in algemene bedrijfsvoering € 500.000 - € 1.000.000
- risico's model brandweezorg € 500.000 - € 1.000.000
- risico grootschalige ramp/crisis € 500.000 - € 1.000.000
- totaal benodigd weerstandsvermogen € 1.500.000 - € 3.000.000.

Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Ook is de impact van een ernstig incident en de majeure wijzigingen in model brandweezorg (nog) lastig te kwantificeren. Daarom houdt VRBZO rekening met een totaal risicobedrag van € 2,0 miljoen.

Het weerstandsvermogen bedraagt € 2,0 miljoen en hoeft daarom niet te worden aangepast.

De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de door de Veiligheidsregio onder goedkeuring van gedeputeerde staten gesloten geldleningen volgens door het algemeen bestuur vast te stellen regels en naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het desbetreffende kalenderjaar en indien de geldschietters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten, die de wet aan borgen toelaat.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname is een wettelijke plicht (Wet gemeenschappelijke regelingen, Wet veiligheidsregio's).

Alternatieven voor geen deelname

Geen alternatieven.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door 21 gemeenten uit de regio Zuidoost Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en halfjaarlijks (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

Financieel belang

Algemene bijdrage 2023 € 932.205,-

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Het belang van de GGD is sinds de coronacrisis duidelijker geworden dan ooit daarvoor. De GGD speelt een cruciale rol in de infectieziektebestrijding als onderdeel van de Wet publieke gezondheid. De GGD draagt dus bij aan de gezondheid van onze inwoners en ter preventie van ziekten. De GGD zet snelle interventies in op het gebied van gezondheid en behartigt de belangen van de 21 gemeenten op dit vlak. Financiering van de GGD is op basis van een inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten, financiering van contracttaken, zorgverzekeraars en particulieren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen die de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Ook wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten. Dit draagt op een positieve wijze bij aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Veranderingen en ontwikkelingen

Met ingang van 2021 is de jeugdgezondheidszorg 0-4 binnen de GGD geïntegreerd, waardoor er een doorlopende lijn in de JGZ is. Dit heeft een positief effect op de zorgverlening aan onze jeugd en zorgt ook voor een sterkere GGD organisatie. De financiële afwikkeling van de integratie moet nog plaatsvinden. Dat wordt bemoeilijkt doordat er sprake is van voordeel- en nadeelgemeenten. Overigens is Son en Breugel een voordeelgemeente.

Risico's

De GGD is aan de slag gegaan met de bestuursopdracht om de financiële risico's voor gemeenten in de toekomst te beperken. Ondanks de coronacrisis is de GGD erin geslaagd deze opdracht uit te voeren. Echter, het is voor de GGD noodzakelijk om een 'normaal' jaar te draaien om hier de volledige effecten van te zien. Door de coronacrisis was er 2022 geen sprake van een normaal jaar en was er een representatief resultaat. De komende jaren moeten de mate van succes van de bestuursopdracht uitwijzen. Tot die tijd blijven de gevolgen nog onduidelijk en kan dit mogelijk een risico vormen voor de 21 gemeenten.

Afbreukrisico van geen deelname

Het afbreukrisico van de GGD is dat wanneer de GGD niet zou bestaan er:

- Geen behartiging van onze belangen bestaat op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.
- Geen uitvoering wordt gegeven aan een wettelijke taak; de Wet Publieke Gezondheid. Als individuele gemeente in de omvang van Son en Breugel kan deze taak onmogelijk tegen dezelfde kosten uitgevoerd worden.

Alternatieven voor geen deelname

Het zoeken naar andere instanties (andere GGD) die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg is geen reële optie gezien de verwevenheid met de Veiligheidsregio.

Bestuurlijke betrokkenheid

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Steven Grevink.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal binnen de budgetcyclus meerjarenbegroting en jaarrekening). Daarnaast wordt de raad in de gelegenheid gesteld een zienswijze op de begroting van de GGD te geven. Indien nodig ook incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

2023:

- Gemeentelijke bijdrage € 723.743,-
- Bijdrage extra JGZ- dienstverlening Oekraïense kinderen € 12.231,-
- JGZ contracttaken 2022 CMD - Maatwerk 0-18 € 69.797,-
- Afrekening bijdrage WVGZ € 12.087,-
- Totaal € 817.858,-

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang

Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen en dienstverlening in Dienst Dommelvallei ondergebracht.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

Dienst Dommelvallei stimuleert de samenwerking met en tussen de deelnemende gemeenten. Uitgangspunt is dat met de huidige collegiale houding van de partners er op diverse terreinen harmonisatie afspraken worden gemaakt. Bij harmonisatiewensen en nieuwe ontwikkelingen wordt in een zo vroeg mogelijk stadium gezamenlijk afgestemd binnen de structurele overlegvormen tussen portefeuillehouders, gemeentesecretarissen, contactpersonen en managementteams.

Risico's

Er bestaat een risico van uittreding van een van de drie deelnemers, indien twee van de drie overblijven wordt de organisatie kwetsbaarder. Een tweede risico betreft het verlies aan binding met de gemeente. Dit kan zich voordoen als niet continue wordt geïnvesteerd in verbinding en samenwerking. Het betreffen essentiële bedrijfsonderdelen die bij dienst Dommelvallei zijn ondergebracht, die nauw samenhangen en moeten samenwerken met onze gemeentelijke organisatie.

Afbreukrisico van geen deelname

Bij geen deelname kunnen ook geen voordelen van de samenwerking worden behaald.

Alternatieven voor geen deelname

De werkzaamheden weer zelf als gemeente oppakken of in andere verbanden samenwerkingsmogelijkheden zoeken.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel.
- Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit drie leden per college van de deelnemers. S.M. Otters-Bruijnen (burgemeester), Jelle de Jong (wethouder) en Jan Boersma (wethouder) namens Son en Breugel.
Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter, die tevens voorzitter is van het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB bestaat uit een collegelid uit het AB per deelnemer en de gemeentesecretarissen van de deelnemers. S.M. Otters-Bruijnen is voorzitter van het DB.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks (begroting en jaarrekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van onderwerpen en ontwikkelingen.

Financieel belang

- Gemeentelijke bijdrage 2023 € 5.744.833,-
- Bijdrage conform 1e begrotingswijziging € 564.114,-
- Bijdrage conform 2e begrotingswijziging € 206.510,-
- Totaal € 6.515.457,-

De bedragen zijn met de kostprijsverhogende BTW verhoogd. Dit omdat Dienst Dommelvallei verplicht is om vanaf 2019 inclusief BTW te factureren.

Gemeenschappelijke regeling WSD te Boxtel

Doel en openbaar belang

WSD is het sociaal werkbedrijf voor negen gemeenten en voert de werkgeversverplichtingen uit van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Ook ondersteunen zij, in het kader van de Participatiewet, inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van (aangepast) werk. In 2023 voerde WSD voor inburgeraars met een lage leerbaarheid de Zelfredzaamheidsroute uit. De expertise, het netwerk en de infrastructuur van WSD vormt voor de uitvoering van deze taken een passende basis.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Op basis van het vastgestelde koersdocument "Gezamenlijke doorontwikkelen" is in nauwe samenwerking met WSD een Lokaal Plan opgesteld voor de periode van 2022 t/m 2025. Het Lokaal Plan van de Gemeente Son en Breugel omvat deelprojecten waaronder de werkdiagnose AanZet en de aanpak voor langdurig bijstandsontvangers. De deelprojecten leveren een bijdrage aan de doelstelling dat elke inwoner kan participeren. In het koersdocument is een collectieve ambitie van een bezetting van 2.100 personen uit de doelgroep (Wsw en PW) eind 2025 vastgelegd, het zogenaamde break even scenario. In 2023 lagen we op koers in de groei naar deze collectieve ambitie.

Veranderingen en ontwikkelingen

De omvang van de doelgroep uit de Participatiewet die bij WSD werkt, groeit gestaag. De krappe arbeidsmarkt leidt tot verhoogde uitstroom van doelgroepmedewerkers naar reguliere banen. Daarbij is de inzetbaarheid van de doelgroep uit de Participatiewet lager dan de inzetbaarheid van de Wsw populatie. In 2023 heeft WSD zich daarom door lokale werving en zichtbaarheid in de gemeente, gericht op het werven van de brede doelgroep. WSD beoogt hiermee een groter bereik van inwoners met begeleidingsbehoefte naar werk te realiseren.

Risico's

WSD heeft een sluitende meerjarenbegroting waarin uitgegaan wordt van het volume van 2100 medewerkers vanuit de deelnemende gemeenten. Met het Stimulusprogramma voorzag WSD ook in 2023 in een compensatie van begeleidingskosten aan gemeenten, voor zover het rijksbudget daarvoor ontoereikend was. Dit stimuleerde gemeenten maximaal in te zetten op het realiseren van werken met loonkostensubsidie weg.

Mogelijk vraagt WSD de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage wanneer de collectieve ambitie niet gerealiseerd wordt. In 2023 is aanvullende financiering van de gemeenten niet nodig gebleken.

Afbreukrisico van geen deelname

Hoog (bestuurlijk, maar ook financieel wanneer besloten wordt om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).

Alternatieven voor geen deelname

Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.
- Algemeen bestuur: dhr. S. Grevink (wethouder) en mevr. J. Goossens (raadslid).
Dagelijks bestuur: dhr. S. Grevink (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting en jaarrekening (zienswijzeprocedure); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Het SW-budget dat de gemeente ontvangt van het Rijk wordt volledig beschikbaar gesteld aan WSD voor uitvoering van de Wsw. De financiering van de trajecten voor de doelgroep van de Participatiewet vindt plaats in de vorm van loonkostensubsidie via het zogenoemde BUIG budget, waar ook de bijstandsuitkeringen uit worden bekostigd. De begeleidingsvergoeding LKS als bedoeld in plaatsing en begeleiding, wordt bekostigd vanuit het re-integratiebudget van de gemeente. Aanvullend worden op basis van maatwerk individuele re-integratiediensten afgenomen.

Bestuurskosten	€ 5.223,-
Rijksbijdrage WSW	€ 816.966,-
Begeleidingsvergoeding werken met LKS en re-integratiediensten	€ 190.737,-
Totale kosten	€ 1.012.926,-

GR Blink

Doel en openbaar belang

Het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht en in samenwerking met een privaatrechtelijke rechtspersoon.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Actieve bijdrage aan de lokale vertolking van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP), met in acht neming van lokale accenten. Verzekeren van de openbare dienstverlening wat betreft hoogwaardige inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, dit alles binnen de grenzen van haar werkgebied.

Zorgdragen voor alle aanverwante activiteiten, zoals sortering, hergebruik en/of nuttige toepassing dan wel recycling van de huishoudelijke afval-/reststromen. Belangrijk is dat binnen de samenwerking zonder winstoogmerk de kernactiviteiten met betrekking tot huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, zoals eerder omschreven, te weten preventie en projectbeheer, inzameling, reiniging, sortering en overslag, afzet en commercialisatie alsmede implementatie beheers- en controlesystemen in naam en voor rekening van de bij Blink aangesloten gemeenten en eventueel later aangesloten publieke partijen.

Veranderingen en ontwikkelingen

Strategisch traject Blink

BDO kreeg de opdracht om advies uit te brengen op een aantal kernvragen die naar voren kwamen in het strategisch traject Blink. Het advies van BDO is om de GR Blink alleen nog te laten bestaan uit de negen gemeenten. Intussen heeft PreZero op 9 maart 2023 middels een brief aan het Algemeen Bestuur medegedeeld dat zij de samenwerking wil beëindigen. Door contractuele afspraken stopt de samenwerking effectief per 31 december 2024, tenzij GR deelnemers tot andere afspraken komen. De afvalinzameling en -verwerking blijft gegarandeerd voor onze inwoners. In het BDO onderzoek is – als onderdeel van het strategisch traject - een uitspraak gedaan over de rechtmatigheid van de huidige situatie. De gemeenten en PreZero werken aan de ontvlechting van de GR.

Wat zijn de volgende stappen voor GR Blink?

Om tot een nieuwe of aangepaste GR Blink te komen, worden de volgende stappen gezet:

1. De ontvlechting van de GR Blink en PreZero. Dit kan leiden – indien PreZero daaraan wenst mee te werken – tot een aangepaste GR, of een nieuw op te richten GR. Dit kan binnen ongeveer drie maanden zijn afgerond. Vanzelfsprekend is hierbij besluitvorming van de colleges van B&W benodigd en de goedkeuring van de gemeenteraden.
2. Het opstellen van een businesscase om de uitvoerende taken van de GR te regelen. In de businesscase worden de volgende zaken opgenomen:
 - Visie van de gemeenten op beleid en uitvoeringsorganisatie.
 - Primaire taken die de GR gaat uitvoeren.
 - Secundaire taken die de GR gaat uitvoeren.
 - Planning.
 - Risico's en risicobeheersmaatregelen.
 - Besluitvormingstraject.

Ook moet in de businesscase nog nadrukkelijk aandacht zijn voor de gewenste samenwerking om meer synergie te bereiken en de kosten beheersbaar te houden. In dit traject wordt ook uw raad weer betrokken. De businesscase is begin 2024 afgerond.

Risico's

- Risico van beëindiging van deelname in Blink door een of meerdere deelnemers.
- Het risico dat de gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm volgens de nieuwe wetgeving niet meer houdbaar is. Dit wordt in het kader van het Strategisch Traject onderzocht.
- Financieel risico voor deelnemers vanwege het ontbreken van eigen vermogen.
- Invloed van de private partner Prezero.

Afbreukrisico van geen deelname

Zelfstandige uittreding betekent schadeloos stellen van andere deelnemers. Aanbesteding en samenwerking met een andere afvalinzamelaar leidt tot veel minder flexibiliteit en minder invloed op de dagelijkse bedrijfsvoering.

Alternatieven voor geen deelname

Aanbesteding van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen. Deelname in een andere GR constructie zoals Cure (de gemeenschappelijke regeling van gemeenten Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).

Naast onze gemeente nemen de directie van Prezero en nog acht andere gemeenten in de regio deel in de gemeenschappelijke regeling Blink.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Algemeen bestuur: lid: J. Boersma (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

- Bij het vaststellen van de Begroting Blink;
- Bij wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling;
- Bij toetreding van nieuwe gemeenten. Per 1 januari 2022 is Son en Breugel deelnemer van Blink;
- Driejaarlijkse evaluatie van Blink. In 2020 is gestart met het Evaluatieonderzoek door Berenschot. Het Evaluatieonderzoek is afgerond in 2021 en zal worden vervolgd met een Strategische Sessie waarin de toekomst en de inrichting van Blink de hoofdthema's zullen zijn.

Financieel belang

Conform de jaarrekening 2023 van Blink bedraagt onze bijdrage over 2023 € 1.636.000,-. De GR Blink beschikt niet over een eigen vermogen en de risico's worden opgevangen door de deelnemende partijen. De resultaten voor de deelnemers worden jaarlijks afzonderlijk afgewikkeld.

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Doel en openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

Veranderingen en ontwikkelingen

Over het verslagjaar 2023 heeft de BNG een nettowinst gerealiseerd van € 254 miljoen. Dat is € 46 miljoen minder dan de nettowinst die een jaar eerder werd geboekt (in 2022 € 300 miljoen). Er wordt voorgesteld om € 120 miljoen aan dividend uit te keren (€ 2,16 per aandeel).

Risico's

De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze top ratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen, die zij bezitten (een stem per aandeel)
- Als aandeelhouder: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

In principe wordt het dividend jaarlijks uitgekeerd en heeft het dividend betrekking op het voorafgaande boekjaar. De dividenduitkering is afhankelijk van de resultaten. De BNG streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen.

De Staat is houder van de helft van de aandelen van de BNG. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De gemeente Son en Breugel bezit 29.991 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 74.977,50.

Over het verslagjaar 2022 heeft de BNG een nettowinst gerealiseerd van € 300 miljoen. Er is voor € 139 miljoen aan dividend uitgekeerd. Er is per aandeel € 2,50 (in totaal € 74.977,50) ontvangen.

Brabant Water te Den Bosch

Doel en openbaar belang

Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.

Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.

Veranderingen en ontwikkelingen

De watervraag neemt de komende jaren fors toe, terwijl we ook te maken hebben met klimaatverandering, drogere zomers, bodemverontreiniging, versnelde waterafvoer en concurrerende activiteiten in de ondergrond. Dit vraagt nog nadrukkelijker de aandacht voor de lange termijn.

Om de levering van voldoende en betrouwbaar drinkwater voor de toekomst veilig te stellen, heeft Brabant Water haar koers bijgesteld. Zij zetten stappen op pad naar een robuust drinkwatersysteem en doen dit aan de hand van vier sporen:

1. Duurzame bronnen
De belangrijkste bron voor drinkwater is grondwater. Daarom wordt actief ingezet op bronbescherming en wordt gezocht naar manieren om winningen beter in te passen in de omgeving.
2. Aanvullende bronnen
Om aan de groeiende drinkwatervraag te voldoen, is de inzet van aanvullende bronnen naast grondwater noodzakelijk. Mogelijkheden om drinkwater te maken van brak grondwater (dieper dan de huidige bronnen) en zeewater wordt onderzocht.
3. Duurzaam watergebruik
Voortdurend wordt aandacht gevraagd voor duurzaam watergebruik. Er wordt gecommuniceerd hoe waterbesparende technieken en innovaties toegepast kunnen worden.
4. Optimale inzet van eigendommen
Het is noodzakelijk om meer te investeren in productielocaties en leidingnet.

Risico's

n.v.t.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.
- Als aandeelhouder: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

De gemeente heeft een belang in Brabant Water NV van 14.982 aandelen à € 0,10 (totaal € 1.498).

Stichtingen en verenigingen

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoon-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden.

Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt met de werkwijze Casus Op Maat (COM) en de Persoonsgerichte Aanpak.

Daarnaast stimuleert en ondersteunt het zorg- en veiligheidshuis de gemeenten om in de toekomst gebruik te maken van het escalatiemodel in de zorg- en veiligheidsketen AVE (aanpak voorkoming escalaties) en dit lokaal te implementeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2016 is de rechtsvorm van het Zorg- en Veiligheidshuis gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hieraan deel te nemen. In 2016 is gestart met de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor een effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/-sleutelfiguren). Deze systeemaanpak richt zich op daders van HIC-feiten, problematische jeugdkopstukken en andere personen die via de driehoek als veiligheidsprobleem zijn aangewezen.

In 2016 is in het zorg- en veiligheidshuis de Expertisetafel Radicalisering ingericht. Dit overleg is beschikbaar voor ondersteuning, advies en COM-zaken voor de schaalgrootte Oost Brabant voor wat betreft signalen/cases met betrekking tot radicalisering.

Vanaf begin 2018 is de naam gewijzigd in Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.

Risico's

Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.

Afbreukrisico van geen deelname

Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.

Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het Dagelijks Bestuur. In 2018 werden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door voorzitter burgemeester P. Verhoeven (Heeze-Leende) en wethouder P.J. Looijmans (Geldrop-Mierlo) namens de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Gemeentelijke bijdrage 2023 € 5.761,-

Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar inwoners, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gewijzigde Aanbestedingswet 2017 laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2017 heeft gemeente Son en Breugel het manifest Maatschappelijk verantwoord inkopen ondertekend en een actieplan vastgesteld. Dit betekent dat we bij elke aanbesteding de mogelijkheden voor social return en duurzaamheid opnemen. Ter ondersteuning daarvan maken wij gebruik van het advies Social Return van de WSD.

Risico's

Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.

Afbreukrisico van geen deelname

De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.

Alternatieven voor geen deelname

In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Het verzorgingsgebied van BIZOB is ingedeeld in vijf clusters, te weten: 1. BOV en De Kempen; 2. Dommelvallei+ en A2; 3. Peelgemeenten; 4. Noordoost; 5. Overig, aangesloten organisaties niet zijnde gemeenten.

BIZOB is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten. Vanuit elke aangesloten gemeente zit iemand in de Vergadering van Aangeslotenen. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. Vanuit de Dommelvallei+ en A2 zijn dat burgemeester P. Verhoeven van Heeze-Leende en wethouder A. van Holstein van Waalre. De afgevaardigde, namens Son en Breugel, voor de vergadering van aangeslotenen is de heer Jan Boersma.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Gebaseerd op het aantal afgenomen dagen voor € 686,- per dag:

Standaard 273 dagen voor € 686,- = € 187.278,-

Geen extra geleverde dagen geleverd in 2023.

Totaal € 187.278,-

In 2023 is de bestemming resultaat 2022 van € 1.045,08 ontvangen.

Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) te Son en Breugel

Doel en openbaar belang

De doelstellingen van de SBBE zijn als volgt geformuleerd:

- Het bevorderen van de veiligheid in het algemeen en meer speciaal het bevorderen van ongestoord gebruik van hun goederen door de gerechtigden, alles op het bedrijvenpark Ekkersrijt en omgeving.
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
- De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het aanbieden van een pakket van beveiligingsmiddelen en –maatregelen. Dit pakket is gezamenlijk en in samenwerking met de beveiligingsbranche samengesteld door de gemeente Son en Breugel, de Nationale Politie, basisteam Dommelstroom en de gebruikers van bedrijventerreinen.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente Son en Breugel verwacht van de SBBE dat zij de veiligheid op het industriepark Ekkersrijt zo optimaal mogelijk waarborgt door het treffen van maatregelen, in eerste instantie gericht op de aangesloten ondernemingen. De stichting SBBE moet zichzelf kunnen bedruipen met bijdragen van ondernemers, die nu nog op vrijwillige basis zijn aangesloten.

Het resultaat moet zijn het terugdringen van het aantal inbraken, het opsporen van eventuele daders en een toename van het algehele gevoel van veiligheid op Ekkersrijt.

Veranderingen en ontwikkelingen

Deelname aan de SBBE is op vrijwillige basis. Daardoor is sprake van een behoorlijk aantal zogenaamde freeriders (32%).

Risico's

Voor de gemeente vormt deze verbonden partij geen risico, omdat de gemeente geen vermogen aan de stichting beschikbaar heeft gesteld.

Afbreukrisico van geen deelname

Via de bestuurlijke vertegenwoordiger kan invloed worden uitgeoefend op de activiteiten van de SBBE. Zonder deze invloed kan het bestuur van de SBBE een richting kiezen die de gemeente Son en Breugel niet passend zou vinden.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente kan de beveiliging op het industriepark Ekkersrijt voor eigen rekening en risico uitvoeren. Dit is echter geen realistisch scenario, feitelijk is er geen alternatief aanwezig.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeente Son en Breugel en Ondernemersvereniging Ekkersrijt (OVE)
- Stichtingsbestuur: lid: J. Boersma (op voordracht van het college van B&W).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Geen gemeentelijke bijdrage. Omtrent de openstaande vorderingen bij de gemeente zijn afspraken gemaakt. De stichting voldoet aan haar aflossingsverplichting. Er wordt jaarlijks € 17.353,- afgelost.

Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel te Son en Breugel

Doel en openbaar belang

Het exploiteren en beheren van de begraafplaats Wolfswinkel te Son en Breugel.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Uitgangspunt van de Stichting en de gemeente is een rendabele exploitatie van de begraafplaats. Tot op heden is het exploiteren van een begraafplaats niet rendabel. Na een onderzoekstraject samen met de Stichting heeft het college de raad eind 2021 een voorstel gedaan om in te stemmen met het aangaan van een samenwerking met Respectrum crematorium B.V. om te komen tot de bouw van een kleinschalig crematorium en de overname van de begraafplaats en uitvaartcentrum Wolfswinkel. In de raadsvergadering van april 2022 is daar mee ingestemd. Daarna heeft de B.V. opdracht gegeven tot het opstellen van een nieuw bestemmingsplan om het crematorium mogelijk te maken. Het bestemmingsplan is vastgesteld. In 2024 start de bouw van het crematorium en wordt de noodzakelijke exploitatieovereenkomst tussen de gemeente en de B.V. gesloten. Hierdoor wordt de samenwerking formeel bekrachtigd.

Veranderingen en ontwikkelingen

Het aantal begrafenissen neemt af. In de uitvaartzorg is meer vraag naar crematies en alternatieve wijzen van begraven.

Risico's

De gemeente heeft een lening en een aanvullende lening met recht van hypotheek en een achtergestelde lening aan de Stichting verstrekt. De Stichting komt haar afgesproken aflossingsverplichting op de lening met recht van hypotheek na. Omdat ingeschat wordt dat de Stichting onvoldoende in staat is om aan haar aflossingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen is voor het risico een voorziening getroffen.

Afbreukrisico van geen deelname

Het in stand houden van een gemeentelijke begraafplaats is een wettelijke taak.

Alternatieven voor geen deelname

In het projectplan zijn een aantal scenario's uitgewerkt. Inmiddels heeft de raad in 2022 besloten een samenwerking aan te gaan met een externe partij om aan de begraafplaats een crematorium toe te voegen.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Gemeente Son en Breugel (50%), VOF P. Kuis & Zn., St. Oedenrode, (50%).
- Stichtingsbestuur: Voorzitter K. Vortman (op voordracht van het college van B en W).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Op 31-12-2023 is het openstaand saldo van de leningen met recht van hypotheek € 324.166,- (Voorzien € 61.900,-).

Op 31-12-2023 is het openstaand saldo van de achtergestelde lening € 204.201,- (Voorzien € 204.201,-).

Verbonden Partijen	Eigen vermogen 2022	Vreemd vermogen 2022	Resultaat 2022	Eigen vermogen 2023	Vreemd vermogen 2023	Resultaat 2023
Gemeenschappelijke regeling						
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	14.294.416	20.545.740	469.458	13.902.613	21.146.523	833.753
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	1.012.315	6.636.669	0	2.526.722	7.759.906	577.924
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	2.251.206	37.894.467	474.023	4.049.062	28.271.925	1.797.857
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuidoost (GGD)	5.465.000	29.778.000	412.000	6.980.000	34.315.000	1.290.000
Dienst Dommelvallei	549.884	5.277.000	216.000	689.000	2.956.000	139.465
Werkvoorziening de Dommel (WSD)	29.395	7.883.000	2.918.000	onbekend	onbekend	onbekend
Reiniging Blink	nvt	3.694.030	nvt	nvt	4.211.300	nvt
Vennootschappen en coöperaties						

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	4.615.000.000	107.459.000.000	300.000.000	onbekend	onbekend	onbekend
Brabant Water	690.022.000	575.801	9.896.000	onbekend	onbekend	onbekend
Stichtingen en verenigingen						
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	976.745	1.209.552	613.915	1.302.202	1.973.315	943.507
Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE)	81.666	25.339	11.865	onbekend	onbekend	onbekend
Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel	-247.567	642.238	-22.674	-193.964	528.367	53.603

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de gemeentelijke grondexploitaties hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Daarnaast hebben het grondbeleid en de grondexploitaties een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente.

Nota Grondbeleid

De Nota Grondbeleid 2021-2024 is op 17 december 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Met de vaststelling van Nota Grondbeleid is ook besloten om een actievere grondpolitiek te voeren. Als gevolg hiervan zijn er afgelopen periode gronden/locaties strategisch aangekocht.

De opdracht van de gemeenteraad om een Nota Kostenverhaal op te stellen waardoor aan particuliere initiatiefnemers een financiële bijdrage gevraagd kan worden voor planoverstijgende kosten, wordt op dit moment uitgewerkt. Jaarlijks wordt de grondprijzenbrief geactualiseerd. Verder is de uitvoering van het reststrokenbeleid nog in volle gang. De komende jaren zal dit beleid voort worden gezet.

Binnen het grondbedrijf zijn er op dit moment 4 actieve grondexploitaties (Bouwgrond in Exploitatie):

- Akkerpad
- Centrum Breugel
- Centrum Son
- Sonniuspark

Voor grondexploitaties worden de komende jaren de volgende parameters aangehouden.

Periode	Kosten		Opbrengsten				Rente	
	Civiel	Plankosten	Woningbouw	Bedrijven	Kantoren	Overige	Kosten	Opbrengsten
Index 2024	3,0%	5,0%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,83%	1,83%
Index 2025 t/m 2026	2,0%	4,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	1,83%	1,83%
Index 2027 en volgende jaren	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	1,83%	1,83%

Project Akkerpad

Na een lange voorgeschiedenis is in 2020 met de projectontwikkelaar overeenstemming bereikt over de realisatie van 8 woningen op deze locatie en is op 24 september 2020 de grondexploitatie door uw raad vastgesteld. Op 19 januari 2023 is het bestemmingsplan Breugel, Akkerpad vastgesteld en is inmiddels onherroepelijk geworden. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor het bouwrijp maken van de locatie. Naar verwachting neemt de projectontwikkelaar in 2024 de grond af en zullen de laatste kosten voor het woonrijp maken in 2025 worden gemaakt. Vervolgens kan de grondexploitatie worden afgesloten. Deze relatief kleine ontwikkeling kent een negatief resultaat. De Netto Contante Waarde is per 1.1.2024 € 22.986,- negatief. De grondexploitatie kent een negatief resultaat als gevolg van kostenstijgingen die doorwerken in de geactualiseerde ramingen voor het bouw- en woonrijp maken. De boekwaarde per 31 december 2023 bedraagt € 114.482,-. Het geprognoseerde verlies is opgenomen in de verliesvoorziening Grondbedrijf.

Project Centrum Breugel

De grondexploitatie Herontwikkeling Centrum Breugel is in 2020 door de raad vastgesteld. Sindsdien is er gewerkt aan nadere uitwerking van de plannen en sommige delen zijn uitgevoerd. De uitvoering betreft met name vastgoed ontwikkelingen, de boerderij is reeds aangepakt en sporthal de bongerd is gesloopt, echter vallen deze onderdelen buiten de grondexploitatie. Omdat focus is gelegd op deelprojecten en algemene planvorming, is nog niet gestart met uitvoering van onderdelen die vallen in de grondexploitatie. Na verwachting wordt er eind 2024 gestart met de herinrichting van delen van het openbaar gebied. Daarnaast loopt de planvoorbereiding voor de Van Gentlaan 4. Doordat het aantal woningen ten opzichten van de uitgangspunten van Kaders als Koers is verminderd, heeft er voor de Van Gentlaan 4 een correctie plaatsgevonden op de geprognosticeerde opbrengsten. De Netto Contante Waarde is per 1.1.2024 € 2.946.469,- negatief. In 2023 zijn voor namelijk planontwikkelingskosten geboekt ten behoeve van de planvorming en externe advisering. Op dit moment is de boekwaarde per 31 december 2023 € 536.603,-. Het geprognosticeerde verlies is opgenomen in de verliesvoorziening Grondbedrijf.

Project Centrum Son

De grondexploitatie Centrum Son is op 21 december 2022 door de raad vastgesteld. In verband met het aangenomen amendement (d.d. 21 december 2022) is de planning van de grondexploitatie gewijzigd in afwachting van de afronding van gebiedsvisie. Daarnaast is er in verband met de actualisatie rekening gehouden met aangepaste parameters. Hierdoor is de Netto Contante waarde per 1.1.2024 € 4.585.560,- negatief. De verliesvoorziening voor het centrum Son is als gevolg hiervan ook aangepast.

In 2023 is er gestart met de gebiedsvisie voor het centrum van Son. In 2024 zal de samenwerking met het stedenbouwkundig bureau worden voortgezet. Eind 2024 zal de gebiedsvisie ter vaststelling worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Op dit moment is de boekwaarde per 31 december 2023 € 2.783.447,-.

Project Sonniuspark (inclusief Ruimte voor Ruimte)

De grondverkoop voor Sonniuspark zijn in 2022 afgerond. Echter worden er in 2024 nog kosten gemaakt voor de laatste woonrijp maak werkzaamheden en de eindoplevering. Daarnaast worden er voor de herinrichting van het noordelijk park en de herinrichting van de Ockhuizenweg nog kosten verwacht in 2024. Er wordt gestreefd naar een administratieve afronding in 2024.

Totaal gezien is het project goed verlopen. De boekwaarde per 31 december 2023 bedraagt, na tussentijdse winstneming 2023, € 2.632.441,-. De totale tussentijdse winstneming t/m 2023 bedraagt € 10.278.463,-. De afronding wordt verwacht in 2024 met een positief resultaat van € 317.981,-. In de cijfers is geen rekening gehouden met afdracht vennootschapsbelasting, omdat deze kosten niet ten laste van de grondexploitatie mogen worden geboekt.

Ondanks kostenstijging blijven de nu geprognosticeerde kosten voor woonrijp maken, planontwikkelingskosten (POK), voorbereidings- en begeleidingskosten (VTU) ruim binnen de begroting.

Tussentijdse winstneming

Het BBV kent een verplichte tussentijdse winstneming voor grondexploitaties waarbij een positief resultaat wordt verwacht. De gemeente moet dan winst nemen naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en de al gemaakte kosten (zogenaamde POC methode). Als gevolg hiervan heeft de gemeente bij de jaarrekeningen 2017 t/m 2022 totaal een winst genomen van € 8.831.430,- voor Sonniuspark. Over 2023 is voor Sonniuspark een extra winst genomen van € 1.447.033,-. De projecten Centrum Son, Centrum Breugel en Akkerpad maken geen winst.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve grondexploitatie

De stand van de reserve grondexploitaties bedraagt per 31-12-2023 €1.184.000

Verliesvoorziening grondexploitaties

De contante waarde van alle geraamde tekorten van de verlieslatende grondexploitaties bedragen in de jaarrekening 2023 in totaal € 7.554.935 (31-12-2023). De verliesvoorziening is als volgt opgebouwd;

- Verliesvoorziening Centrum Breugel: €2.946.469 (31-12-2023)
- Verliesvoorziening Centrum Son: €4.585.560 (31-12-2023)
- Verliesvoorziening Akkerpad: €22.906 (31-12-2023)

Nog te vormen grondexploitaties

In 2023 zijn er een drietal locatie strategisch aangekocht voor woningbouw. De locaties zijn Houtens 19, Sonniuswijk 32 - 34 en Veerstraat 15. Daarnaast worden er nog gespreken gevoerd op Sonniuswijk over het strategisch aankopen van locaties.

Voor de gronden die strategisch zijn aangekocht leggen we in een later stadium, na verdere planvorming, één of meerdere grondexploitaties voor aan de gemeenteraad. In de tussenliggende periode worden de gronden, als "warme gronden" tegen verwervingskosten geadmistreerd onder de materiele vaste activa. De boekwaarde wordt, minimaal eens in de 2 jaar, opnieuw beoordeeld.

Risico's

- Afgelopen periode is de rente voor de grondexploitaties fors gestegen als gevolg van het gewijzigde monetaire beleid van de Europese Centrale bank om de inflatie te bestrijden. Als deze stijging zich door zet gaat dit een negatief financieel effect hebben op de grondexploitaties

Tegenover deze risico's staat de algemene reserve bouwgrond die in de Nota reserves en voorzieningen 2022 is aangewezen als onderdeel van de incidentele weerstandscapaciteit.

Wet open overheid

In 2023 heeft de Gemeente Son en Breugel wat betreft de implementatie van de Wet open overheid verschillende stappen gezet. De wet bestaat uit drie onderdelen. We bespreken per onderdeel wat er in 2023 is ondernomen.

1. Actieve openbaarmaking

In het kader van de implementatie van de actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid hebben we ons het afgelopen jaar beziggehouden met een uitgebreide inventarisatie voor een eigen publicatieplatform. Eind 2022 berichtte het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijkrelaties namelijk dat het landelijk platform dat hiervoor gerealiseerd zou worden niet doorgaat. Dat maakt dat bestuursorganen zelf een oplossing moeten realiseren voor het actief publiceren van hun Woo-informatie. Samen met de projectgroep en daarbij horende werkgroepen hebben we het afgelopen jaar gekeken naar mogelijke oplossingen voor zowel korte, als lange termijn.

Daarnaast zijn we ten behoeve van de actieve openbaarmaking bezig geweest met een impactanalyse van de informatiecategorieën uit de eerste fase. Deze analyse geeft ons een beeld van welke documenten er nu onder deze categorie vallen, en waar en in welke hoeveelheid deze zich binnen onze organisatie bevinden. Met die informatie zijn we ook aan de slag gegaan met de vraagstukken over de aanpassing van de sjablonen, processen en systemen voor de actieve openbaarmaking. In 2024 gaan we hiermee verder. Ook voor fase 2.

2. Passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken)

In 2023 is een belangrijke stap gezet in de aanschaf van anonimiseringssoftware om de afhandeling van Woo-verzoeken aanzienlijk te vergemakkelijken.

3. Het op orde brengen van de informatiehuishouding

De informatiehuishouding wordt dagelijks verbeterd en daarvoor wordt het verbeterplan dat hiervoor door het college is vastgesteld ten uitvoering gebracht. Het college wordt daar separaat over ingelicht. Tot slot brengt de Wet open overheid intern een verandertraject met zich mee. Er moet namelijk een bewustzijn gecreëerd worden onder medewerkers dat alle informatie waarmee zij werken die verband houdt met hun publieke taak, in beginsel openbaar is. Bovendien moeten zij bekend zijn met de doelen en werking van de wet om hier een juiste invulling aan te geven. Daarom is afgelopen jaar ook aandacht besteed aan de interne communicatiecampagne.

Beleidsindicatoren

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl - ontwikkeld voor gemeentelijke bestuurders en professionals - vindt u een dashboard dat is onderverdeeld in de 15 thema's over gemeentelijke onderwerpen. De gegevens komen uit verschillende bronnen en onderzoeken, zoals inwoners- en ondernemerspeilingen, CBS en andere centrale databronnen. U kunt de gegevens uit het dashboard gebruiken om te zien waar Son en Breugel staat. U kunt de gegevens ook vergelijken met andere gemeenten. Voor meer informatie en overige kengetallen verwijzen wij u naar www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Omschrijving
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	Son en Breugel	16	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	Nederland	8	
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	Son en Breugel	2,5	Het aantal gewelddsmisdrijven. Voorbeelden van gewelddsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	4,5	
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2022	Son en Breugel	2,8	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	6	
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	Son en Breugel	1,1	
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	1,4	
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	Son en Breugel	3,4	
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	2,3	
Funciemenging	%	2022	Son en Breugel	68,6	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Funciemenging	%	2022	Nederland	53,8	
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2022	Son en Breugel	194,2	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2022	Nederland	174,1	
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Son en Breugel	5,6	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Nederland	4,2	
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Son en Breugel	7	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.

					De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Nederland	24	
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	Son en Breugel	2,9	Vsv-ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv-ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2022	Nederland	2,4	
Niet-sporters	%	2022	Son en Breugel	42,6	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Niet-sporters	%	2022	Nederland	46,4	
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	Son en Breugel	102	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	Nederland	164	
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	Son en Breugel	13,9	
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	Nederland	33,2	
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2023	Son en Breugel	459	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2023	Nederland	368	
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	Son en Breugel	9,1	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	Nederland	9,3	
Demografische druk	%	2023	Son en Breugel	80,3	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Demografische druk	%	2023	Nederland	70,3	
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2023	Son en Breugel	852	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2023	Nederland	860	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2023	Son en Breugel	911	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2023	Nederland	942	
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Son en Breugel	1.523	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Nederland	825,4	
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	Son en Breugel	1	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	Nederland	1	
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	Son en Breugel	3	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een

					bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	Nederland	6	
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	Son en Breugel	1	1 Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	Nederland	1	
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	Son en Breugel	75,7	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	Nederland	72,2	
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	Son en Breugel	153,2	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	Nederland	344,8	
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	Son en Breugel	72,6	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	Nederland	191,5	
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	Son en Breugel	10,7	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	Nederland	11,1	
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	Son en Breugel	0,3	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	Nederland	1	
Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	Son en Breugel	Geen data	in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en

					met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	Nederland	0,3	
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	Son en Breugel	620	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	Nederland	710	

Jaarrekening

Inleiding

De jaarrekening bestaat uit de balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Alle bedragen in de tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,- behalve als anders is vermeld. Door afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Balans

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	98	108
Totaal Immateriële vaste activa	98	108
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	60.484	50.776
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	6.835	6.884
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.313	4.379
Totaal Materiële vaste activa	71.632	62.039
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	78	70
Leningen aan: overige verbonden partijen	0	17
Overige langlopende leningen	1.657	1.678
Totaal Financiële vaste activa	1.735	1.765
Totaal Vaste activa	73.465	63.911
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-6.753	-8.303
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Totaal Voorraden	-6.753	-8.303
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	3.957	3.677
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.121	1.352
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	183	175
Overige vorderingen	1.263	922
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.524	6.126
Liquide middelen		
Kassaldi	6	17
Banksaldi	5	1
Totaal Liquide middelen	11	18
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	253	1.205
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	795	2.589
Totaal Overlopende activa	1.048	3.795
Totaal Vlottende activa	1.830	1.636
Totaal Activa	75.294	65.547

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	10.671	12.549

Balans	2023	2022
Bestemmingsreserve	23.828	22.030
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	2.216	2.923
Totaal Eigen vermogen	36.715	37.503
Voorzieningen		
Voorziening	5.265	5.512
Totaal Voorzieningen	5.265	5.512
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	13.300	14.000
Vaste schuld: Onderhandse leningen van openbare lichamen	1.052	1.951
Waarborgsommen	12	13
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	14.364	15.964
Totaal Vaste passiva	56.344	58.979
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	10.000	0
Banksaldi	9	922
Overige schulden	4.572	2.755
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	14.581	3.677
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	2.933	1.968
Vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	943	768
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	493	155
Totaal Overlopende passiva	4.369	2.891
Totaal Vlottende passiva	18.951	6.568
Totaal Passiva	75.294	65.547

Omschrijving	2023	2022
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	28.180	25.010

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten wordt dus toegepast). Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de verordening ex artikel 212 Gemeentewet vastgesteld.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

'Bron: Kadernota rechtmatigheid 2023 BBV'

Investeringen algemeen

De volgende algemene afspraken zijn vastgelegd voor waardering van investeringen:

- Er wordt geen rente toegeschreven aan een te activeren investering;
- Toeschrijven van interne uren aan investeringen en deze uren ook activeren vindt alleen plaats indien dit bij de aanvraag van het krediet aangegeven wordt;
- De resultaten als gevolg van de verkoop van investeringen worden verantwoord op het programma waar ook de kapitaallasten van de investering worden verantwoord;
- Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de restwaarde van de investering op nihil gesteld;
- Er wordt gestart met afschrijven het jaar na gereedkomen van het actief;
- Bij lopende investeringen vindt toerekening van rente voor 100% plaats over de boekwaarde op 1 januari.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa wordt in het BBV onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven en die met een maatschappelijk nut.

Vanaf 2017 is het vanuit het BBV verplicht om alle investeringen te activeren. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bijdragen van derden zijn op de investering in mindering gebracht. Over het dan resterende bedrag wordt afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, wanneer deze naar verwachting duurzaam is.

Afschrijvingstabel

In deze tabel zijn de afschrijvingstermijnen opgenomen naar soort van investering:

Afschrijvingstabel investeringen		
Nr.	Omschrijving	Advies
	Algemeen	
	Minimumbedrag activering, m.u.v. gronden en terreinen	€ 10.000
1.	Immateriële vaste activa	

1.1	Kosten van sluiten geldleningen + saldo van agio en disagio	niet activeren
1.2	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5
2.	Materiële vaste activa (Investerings in economisch nut)	
2.1	Gronden en terreinen	
	Gronden en terreinen	Geen afschrijving
2.2	Woonruimten	
	Woonruimten	40
2.3	Gebouwen	
	Gebouwen - permanent	40
	Gebouwen - semi-permanent	15
	Gebouwen - noodgebouw / tijdelijk gebouw	10
	Gebouwen - aanpassingen / renovaties	25
	Gebouwen - uitbreidingen oorspronkelijk gebouw	40
	Overige gebouwen	15
2.4	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
	Riolering - aanleg vrijverval, pompputten en randvoorzieningen incl. relining	60
	Riolering - Electro mechanisch (incl. kasten besturing en pompen)	15
	Drukriolering (leidingen) en drainage	40
	Riolering - overig	60
	Begraafplaatsen	60
	Speel terreinen en parken - (kunst)grasvelden t.b.v. sportaccommodaties	20
	Overige grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15
2.5	Vervoersmiddelen	
	Vrachtauto's	10
	Tractoren en heftrucks	10
	Personenauto's en bestelbussen	7
	Aanhangwagens	7
	Grote (maai)machines	7
	Zoutstrooiers, sneeuwplougen	10
	Woonwagens	15
	Brandweer - personenauto's en bestelbussen	7
	Brandweer - blusauto's	15
	Brandweer - personeel / materieelwagens	15
	Brandweer - hulpverleningsmaterieel	15
	Overige vervoersmiddelen	7
2.6	Machines, apparaten en installaties	
	Machinaal handgereedschap	7
	Dranghekken	7
	Fietsenstallingen	10
	Computerapparatuur	4
	Brandweer - kleding	5
	Brandweer - persluchtapparatuur	5
	Brandweer - verbindingmateriael	5
	Brandweer - overig	5
	Overige machines, apparaten en installaties	7
2.7	Overige materiële vaste activa	
	Software	4
	Onderwijs leer- en hulpmiddelen / schoolmeubilair	10
	Kantoormeubilair	7
	Speel terreinen en parken - veldverlichting	15
	Speel terreinen en parken - asfalt-, kunststof-, gravelbanen	15
	Overige materiële vaste activa	10
3.	Investerings in maatschappelijk nut	
	Reconstructie cq aanleg Wegen, straten, paden en pleinen (excl. Gronden)	25
	Reconstructie c.q. aanleg Wandel- en fietspaden	25

Bruggen/viaducten/duikers (hout)	40
Bruggen/viaducten/duikers (beton)	60
Masten OVL, veldverlichting en verkeerslichten	40
Armaturen OVL, veldverlichting en verkeerslichten	20
Groenreconstructies	20
Inrichting speelterreinen en parken (bv. Grasvelden, afrastering, beplanting, drainage, doelen, incl. vervangen speeltoestellen)	15
Overige investeringen in maatschappelijk nut	15

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Flottende activa

Voorraad

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs. Voor gronden waarvan de in de administratie voorkomende vervaardigingsprijs hoger is dan de actuele waarde is een voorziening gevormd ter dekking van het nadelig verschil.

Winstneming grondexploitatie: percentage of completion

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen: 1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én 2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én 3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De voorziening verliesgevende complexen en de voorziening pensioen voormalige wethouders zijn gebaseerd op basis van de contante waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De flottende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	98	108
Totaal Immateriële vaste activa	98	108
Totaal Activa	98	108

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2023	Investerings	Herrubriceringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balanswaarde 31-12-2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	108	0	0	10	0		98
Totaal	108	0	0	10	0	0	98

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

In 2023 zijn er geen investeringen gedaan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	60.484	50.776
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	6.835	6.884
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.313	4.379
Totaal Materiële vaste activa	71.632	62.039
Totaal Activa	71.632	62.039

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de balanswaarde van de materiële vaste activa weer:

Omschrijving	Balanswaar de 1-1-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaar de 31-12-2023	Voorziening	Balanswaar de 31-12-2023
Investeringen met economisch nut									
Gronden en terreinen	9.119	3.638	0	0	0	0	12.757	0	12.757
Woonruimten	403	275	0	1	0	0	677	0	677
Bedrijfsgebouwen	32.931	7.575	284	1.298	0	0	38.923	0	38.923
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	63	34	0	6	14	0	78	0	78
Vervoermiddelen	212	3	0	36	0	0	179	0	179
Machines, apparaten en installaties	1.539	361	0	77	0	0	1.823	0	1.823
Overige materiele vaste activa	6.510	5	0	467	0	0	6.072	25	6.047
Activa in erfpacht	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Investeringen met economisch nut	50.776	11.890	284	1.885	14	0	60.509	25	60.484
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.884	85	0	134	0	0	6.835	0	6.835
Totaal investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.884	85	0	134	0	0	6.835	0	6.835
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.379	105	0	172	0	0	4.313	0	4.313
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.379	106	0	172	0	0	4.313	0	4.313
Totaal	62.039	12.082	284	2.191	14	0	71.657	25	71.632

Toelichting op bovenstaande tabel:

De balanswaarde is de boekwaarde van een activum na saldering met de verliesvoorziening die daarvoor is ingesteld.

Bij de overige materiele vaste activa is er een verliesvoorziening van € 24.804,- voor de Willemstraat. Dit betekent dat bij een optelling, per activasoort, de kolommen Boekwaarde 31-12-2023 en Voorziening niet moeten worden meegenomen.

Investeringen met economisch nut

Gronden en terreinen

Er zijn grondaankopen gedaan voor de volgende locaties (> € 5.000):

- Ockhuizenweg 9 en 18
- Sonniuswijk 5, 32-34
- Houtens 19
- 3 bospercelen aan de Vlinderlaan
- Agrarische gronden Airborneweg
- Veerstraat 15 en perceel F262
- Broekstraat F374/F375
- SPCE – Son en Breugel, Ekkersrijt 2080

Woonruimten

Pand Veerstraat 15 is aangekocht.

Bedrijfsgebouwen

In 2023 zijn er investeringen gedaan in de volgende gebouwen (> € 5.000):

- Van den Elsenstraat 36
- BuitenseBinnen
- Basisschool De Ruimte
- Bongerd
- Braecklant
- Dommelhuis

Grond en waterbouwkundige werken

In 2023 zijn de volgende investeringen gedaan:

- Ondergrondse containers omgekeerd inzamelen
- Aanpassen Milieustraat

Vervoermiddelen

In 2023 is geïnvesteerd in bedrijfsauto's.

Machines, apparaten en installaties

De volgende investeringen hebben in 2023 plaatsgevonden:

- Sparrenlaan
- Vervanging electro-mechanische gemalen 2020
- Rioolvervangingen inclusief relining 2021

Overige materiële vaste activa

In 2023 is geïnvesteerd in de inrichting van het Dommelhuis

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2023 is geïnvesteerd in:

- Rioolvervangingen inclusief relining 2023
- Bongerd, aanpassen riolering t.b.v. sporthal

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2023 is geïnvesteerd in:

- Groenbeleid
- Pumptrack

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaande uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingsen aan: deelnemingen	78	70
Leningen aan: overige verbonden partijen	0	17

Balans	2023	2022
Overige langlopende leningen	1.657	1.678
Totaal Financiële vaste activa	1.735	1.765
Totaal Activa	1.735	1.765

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2023	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossing	Bijdragen van derden	Afwaardering	Voorziening	Balanswaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekingen aan:									
- Deelnemingen	70	8	0	0	0	0	0	0	78
Leningen aan:									
- Overige verbonden partijen	17	0	0	0	17	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	1.678	208	0	0	229	0	0	0	1.657
Totaal	1.765	216	0	0	246	0	0	0	1.735

Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen

Betreft gelden waar een aandelenbezit tegenover staat. Het betreft voor onze gemeente de BNG en waterleidingmaatschappij (voorheen) Oost-Brabant. Tegenover deze kapitaalverstreking staan dividenduitkeringen.

Leningen aan overige verbonden partijen

Dit betreft de lening aan het SBBE.

Overige langlopende leningen

Dit betreft leningen die verstrekt zijn aan sportverenigingen en begraafplaats Wolfswinkel. Zowel rente als aflossing over de verstrekte geldleningen wordt bij alle leningen ontvangen.

Aan de Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel zijn drie geldleningen verstrekt. De renteloze achtergestelde lening van € 204.201,-, die in 2000 beschikbaar is gesteld voor het rendabel exploiteren van de begraafplaats, is volledig afgewaardeerd vanaf 2000.

Tevens is er een renteloze geldlening verstrekt aan stichting IJsfest, ook hier staat een voorziening tegenover.

Conform de vereisten van het BBV is de afwaardering op de balans in mindering gebracht op de overige langlopende geldleningen.

De gemeente heeft in 2023 leningen verstrekt aan de burgers voor het zonnepanelenproject voor een bedrag van € 207.710,-.

Flottende activa

Voorraad

Van de voorraad kan het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-2022	Vermeerdering	Vermindering	Balanswaarde 31-12-2023
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.697	2.498		801
Gereed product en handelsgoederen	0	0		0
Totaal	-1.697	2.498	0	801
Voorziening verlies grex	6.606	949	0	7.555
Saldo (totaal minus voorziening)	-8.303	1.549	0	-6.753

Toelichting voorraad

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2023	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening dekking verliessaldi	Balanswaarde 31-12-2023
Sonnius Park	-4.655	575	-1	1.447	-2.632		-2.632
Herontwikkeling centrum Breugel	268	269			537	2.947	-2.410
Akkerpad	63	52			115	23	92
Centrum Son	2.628	155			2.783	4.586	-1.803
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	-1.696	1.051	-1	1.447	803	7.555	-6.753

Toelichting voorraad

Hieronder een overzicht van de bouwgronden in exploitatie met de verwachte resultaten. Een negatief bedrag geeft een positief verwacht eindresultaat (bate) weer.

Omschrijving complex	Boekwaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Sonnius Park	-2.632.439	2.353.907	74.654	-353.190	-317.891
Herontwikkeling centrum Breugel	536.603	3.245.213	655.000	3.126.816	2.946.469
Akkerpad	114.482	380.160	470.811	23.831	22.906
Centrum Son	2.783.446	4.289.077	1.699.810	5.372.714	4.585.559
Totaal	802.092	10.268.357	2.900.275	8.170.171	7.237.043

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 1-1-2023
Vorderingen op openbare lichamen	3.957	0	3.957	3.677
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.121	0	2.121	1.352
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	183	0	183	175
Overige vorderingen	1.629	368	1.261	920
Overige uitzettingen	2	0	2	2
Totaal	7.892	368	7.524	6.126

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	15	33	47	113
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	985	967	953	887
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	47.116			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	47.116			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te	0			

	boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1.000			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	1.311	3.021	4.292	10.374
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	15	33	47	113

Liquide middelen

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Liquide middelen		
Kassaldi	6	17
Banksaldi	5	1
Totaal Liquide middelen	11	18
Totaal Activa	11	18

Overlopende activa

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Activa		
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	253	1.205
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	795	2.589
Totaal Overlopende activa	1.048	3.795
Totaal Activa	1.048	3.795

De specificatie van het verloop van nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen:

Omschrijving	Stand 1-1-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2023
Algemene uitkering (het Rijk)	287	15	287	15
Spuk sport (het Rijk)	0			0
Suppletie BTW (het Rijk)	790	263	790	263
Afrekening werkprogramma 2022 ODZOB	78		78	0
PGB WMO 2022 (overige Nederlandse overheidslichamen)	7		7	0
PGB Jeugd 2023 (overige Nederlandse overheidslichamen)		5		5
PGB WMO 2023 (overige Nederlandse overheidslichamen)		5		5
Detachering Nuenen		40		40
Slowlane teveel ontvangen		-75		-75
Opvang Oekraïners	43		43	0
Totaal	1.205	253	1.205	253

Vaste passiva

Eigen vermogen

Een gedetailleerd overzicht is te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen' en de daarbij behorende toelichting, die verderop in dit boekwerk zijn opgenomen. Het eigen vermogen bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Eigen vermogen		

Balans	2023	2022
Algemene reserve	10.671	12.549
Bestemmingsreserve	23.828	22.030
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	2.216	2.923
Totaal Eigen vermogen	36.715	37.503
Totaal Passiva	36.715	37.503

Voorzieningen

Een uitgebreide toelichting over het verloop van de voorzieningen is terug te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen'.

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Voorzieningen		
Voorziening	5.265	5.512
Totaal Voorzieningen	5.265	5.512
Totaal Passiva	5.265	5.512

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar is als volgt:

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	13.300	14.000
Vaste schuld: Onderhandse leningen van openbare lichamen	1.052	1.951
Waarborgsommen	12	13
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	14.364	15.964
Totaal Passiva	14.364	15.964

De rentelast van de langlopende schulden bedraagt € 254.025,-.

Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De samenstelling van deze schulden blijkt uit de financieringsstaat die opgenomen is in de paragraaf financiering.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	10.000	0
Banksaldi	9	922
Overige schulden	4.572	2.755
Totaal Netto-flottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	14.581	3.677
Totaal Passiva	14.581	3.677

Overlopende passiva

Bedragen x €1.000

Balans	2023	2022
Passiva		
Overlopende passiva		

Balans	2023	2022
Nog te betalen bedragen	2.933	1.968
Vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	943	768
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	493	155
Totaal Overlopende passiva	4.369	2.891
Totaal Passiva	4.369	2.891

De specificatie van het verloop van vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen.

Omschrijving	Stand 1-1-2023	Vooruitontvangsten	Lasten	Stand 31-12-2023
Subsidie Prov. NB VUP C2291206 (het Rijk)	13		13	0
NPO middelen 2021-2022 (het Rijk)	132		132	0
SPUK restant clientondersteuning (het Rijk)	50		50	0
SPUK restant Inburgering (het Rijk)	104		104	0
SPUK restant onderwijsroute 2022 (het Rijk)	15		15	0
Sanering varkenshouderijen (het Rijk)	90	74	90	74
SPUK Brede Spuk		23		23
SPUK energiearmoede (het Rijk)	247	119	247	119
SPUK Lokale aanpak isolatie (het Rijk)		241		241
SPUK CDOKE (het Rijk)		173		173
Startbouwimpuls Houtens 11 (het Rijk)		175		175
Energietoeslag 2023 (het Rijk)		87		87
SPUK versterking clientondersteuning (het Rijk)		20		20
Subsidie Slowlane Brainport Avenue (overige Nederlandse overheidslichamen)	101		70	31
Subsidie Rijkswaterstaat VANG-HHA (overige Nederlandse overheidslichamen)	16		16	0
Totaal	768	912	737	943

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overeenkomsten

Op grond van artikel 53 BBV moeten in de toelichting bij de balans opgenomen worden, de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden. In de toelichting bij genoemd artikel worden als voorbeelden genoemd (langlopende) huurcontracten en leaseovereenkomsten.

Veel overeenkomsten die de gemeente Son en Breugel heeft afgesloten zijn kortlopend van aard, maximaal één jaar. Wel kennen de meeste overeenkomsten een clause, inhoudende dat als niet uiterlijk voor een bepaalde datum – bijvoorbeeld twee maanden voor het einde van het jaar – de overeenkomst wordt opgezegd, deze automatisch doorloopt.

Nadrukkelijk worden hier dus geen toekomstige rechten genoemd. De bedoeling van dit artikel is om – naast de bedragen die al volgens de balans bekend zijn – ook nog aan te geven welke toekomstige uitgaven nog volgen. Dit om de werkelijke financiële positie weer te geven. Als een gemeente namelijk erg veel langlopende verplichtingen is aangegaan, geeft de balans een te rooskleurig beeld.

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Aard	% lening-bedrag	Oorspronkelijk bedrag	Restant 1-1-2023	Restant 31-12-2023	Betalingen gedurende 2023
Indirecte garantstellingen						
Vaste geldlening U/G	Woonstichting thuis	50%	83.466	24.533	27.527	-2.994

Vaste geldlening U/G	Woonbedrijf	50%	231.466	477	653	-176
Totaal indirecte garantstellingen			314.932	25.010	28.180	-3.170

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Verbonden t/m	Bedrag op Jaarbasis
Yacht Inhouse Services B.V. (inhuur Personeel)	2027	1131
Vervoersbedrijf Juijn B.V. (leerlingenvervoer)	2028	339
Greenchoice Zakelijk N.V. (levering duurzaam energie)	2030	265
Personen- en Zorgvervoer Nederland (PZN) (deeltaxi CVV)	2025	240
VGZ Zorgverzekering N.V. (premie)	2027	226
Ploegmakers Cultuurtechniek B.V. (maaïen gazon, bermen en watergangen)	2026	173
Van Weert Rondhout B.V. (bomen en planten)	2025	166
Loonbedrijf H.R.M. Kuijpers B.V. (Gladheidbestrijding)	2026	124
Electriciteitswerken W. van den Hanenberg B.V. (reparatie openbare verlichting)	2027	102
Aon Nederland C.V. (brandverzekering)	2025	101
De schoonmaak Coöperatie U.A. (schoonmaak gemeentehuis en brandweer)	2028	67

Verlofverplichtingen

Op basis van de verslaggevingsregels is het spaarverlof gewaardeerd onder de voorzieningen. Voor openstaand verlof is een beleidslijn vastgesteld om te sturen op het niet laten ontstaan van verlofstuwmeren, waardoor een voorziening voor bovenmatig verlof niet nodig is. Het totaal uitstaande urensaldo boven het wettelijk basisverlof bedraagt 8.633 uren.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld (spaar)verlofaanspraken.

Niet uit de balans blijvende bezittingen

Bij de liquidatie GR Ekkersrijt per 1 januari 2013 zijn de gronden "Ekkersrijt Oost" om niet overgedragen aan de gemeente Eindhoven en Son en Breugel. Dit betreft voor de gemeente Son en Breugel 42.000 m² die niet in de balans zijn opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma's

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	2.612	207	-2.405	2.826	207	-2.619	2.937	435	-2.502
Programma 2. Sociale leefomgeving	21.218	4.496	-16.723	26.654	8.184	-18.470	25.746	8.084	-17.663
Programma 3.	9.148	4.375	-4.773	10.583	5.319	-5.264	10.060	5.068	-4.992

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Fysieke en veilige leefomgeving									
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	5.242	4.275	-967	8.393	7.655	-738	3.309	2.958	-351
Totaal programma's	38.220	13.353	-24.867	48.456	21.365	-27.091	42.052	16.545	-25.507

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering	0	26.521	26.521	0	27.574	27.574	0	28.146	28.146
Dividenden	1	56	56	1	76	76	0	75	74
Lokale heffingen	202	4.941	4.739	202	5.226	5.024	316	5.214	4.898
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.405	150	-1.255	154	0	-154	0	0	0
Treasury	71	72	1	-136	75	212	48	72	25
Totaal algemene dekkingsmiddelen	1.679	31.740	30.061	220	32.951	32.731	364	33.507	33.143

Onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien	80	0	-80	0	0	0	20	0	-20
Overhead	6.781	162	-6.619	8.764	162	-8.601	8.584	204	-8.380
Vennootschapsbelasting	4	0	-4	25	0	-25	25	0	-25
Totaal onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting	6.865	162	-6.702	8.789	162	-8.627	8.629	204	-8.424

Totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal saldo van baten en lasten	46.763	45.255	-1.508	57.466	54.479	-2.986	51.045	50.256	-788
Totaal saldo van baten en lasten	46.763	45.255	-1.508	57.466	54.479	-2.986	51.045	50.256	-788

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties programma 1	0	116	116	958	3.548	2.590	958	3.410	2.452
Mutaties programma 2	102	923	821	2.401	2.775	374	2.481	2.846	365
Mutaties programma 3	0	272	272	60	848	788	69	426	357

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	250	133	-117	1.082	316	-766	275	105	-170
Mutaties programma 4									
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	352	1.445	1.092	4.501	7.488	2.986	3.783	6.787	3.004

Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat	47.116	46.700	-415	61.967	61.967	0	54.827	57.043	2.216
Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat	47.116	46.700	-415	61.967	61.967	0	54.827	57.043	2.216

Het overzicht van baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Interne en externe dienstverlening									
0.10 Mutaties reserves programma 1	0	116	116	958	3.548	2.590	958	3.410	2.452
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-415	0	415	0	0	0	2.216	0	-2.216
0.1 Bestuur	1.722	0	-1.722	1.896	0	-1.896	1.787	195	-1.592
0.2 Burgerzaken	890	207	-683	930	207	-723	1.149	240	-909
0.4 Overhead	6.781	162	-6.619	8.764	162	-8.601	8.584	204	-8.380
0.5 Treasury	72	128	56	-136	151	287	48	147	99
0.61 OZB woningen	98	2.588	2.490	98	2.645	2.547	154	2.659	2.504
0.62 OZB niet-woningen	27	2.344	2.317	27	2.572	2.545	41	2.540	2.499
0.64 Belastingen Overig	77	10	-68	77	10	-68	121	14	-106
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	26.521	26.521	0	27.574	27.574	0	28.146	28.146
0.8 Overige baten en lasten	1.485	150	-1.335	154	0	-154	20	0	-20
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	4	0	-4	25	0	-25	25	0	-25
Totaal Programma 1. Interne en externe dienstverlening	10.740	32.226	21.486	12.794	36.869	24.075	15.104	37.557	22.454
Programma 2. Sociale leefomgeving									
0.10 Mutaties reserves programma 2	102	923	821	2.401	2.775	374	2.481	2.846	365
4.2 Onderwijshuisvesting	1.017	173	-844	1.046	173	-874	961	166	-796
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	505	81	-424	738	214	-524	699	208	-491
5.1 Sportbeleid en activering	179	0	-179	319	85	-235	306	79	-227
5.2 Sportaccommodaties	854	134	-720	1.268	443	-825	1.311	455	-856
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	381	68	-313	760	288	-471	775	261	-514
5.4 Musea	7	0	-7	7	0	-7	4	0	-4
5.5 Cultureel erfgoed	140	10	-130	164	28	-136	166	26	-140
5.6 Media	459	30	-429	455	16	-438	445	16	-428
6.1 Samenkracht en	3.251	430	-2.821	5.481	3.475	-2.005	4.173	3.475	-698

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
burgerparticipatie									
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.372	0	-1.372	1.453	0	-1.453	1.690	51	-1.640
6.3 Inkomensregelingen	4.276	3.381	-895	4.511	3.192	-1.319	4.419	3.177	-1.242
6.4 WSW en beschut werk	875	0	-875	848	0	-848	834	0	-834
6.5 Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	572	0	-572	557	0	-557	596	0	-596
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	663	3	-660	943	7	-936	1.014	0	-1.014
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	1.140	0	-1.140	1.367	0	-1.367	1.315	0	-1.315
6.71B Begeleiding (WMO)	704	0	-704	690	0	-690	617	0	-617
6.71C Dagbesteding (WMO)	297	0	-297	297	0	-297	237	0	-237
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	296	186	-110	251	186	-66	187	105	-81
6.72A Jeugdzorg begeleiding	683	0	-683	1.156	0	-1.156	1.160	0	-1.160
6.72B Jeugdzorg behandeling	669	0	-669	687	0	-687	678	0	-678
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	185	0	-185	436	0	-436	494	0	-494
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	297	0	-297	334	0	-334	389	7	-381
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	894	0	-894	1.174	0	-1.174	1.280	0	-1.280
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	419	0	-419	448	0	-448	734	0	-734
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	27	0	-27	47	0	-47	87	0	-87
6.74C Gesloten plaatsing	56	0	-56	36	0	-36	21	0	-21
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2	0	-2	2	0	-2	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	15	0	-15	15	0	-15	12	0	-12
6.82A Jeugdbescherming	210	0	-210	244	0	-244	246	0	-246
6.82B Jeugdreclassering	38	0	-38	22	0	-22	14	0	-14
7.1 Volksgezondheid	736	0	-736	900	79	-821	884	59	-825
Totaal Programma 2. Sociale leefomgeving	21.321	5.419	-15.902	29.055	10.959	-18.096	28.227	10.930	-17.297
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving									
0.10 Mutaties reserves programma 3	0	272	272	60	848	788	69	426	357
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	931	34	-897	976	34	-943	971	0	-971
1.2 Openbare orde en Veiligheid	759	9	-750	742	10	-732	731	27	-704
2.1 Verkeer en vervoer	1.818	32	-1.786	2.309	32	-2.277	2.222	192	-2.030
2.2 Parkeren	43	0	-43	32	0	-32	21	0	-21
2.5 Openbaar vervoer	16	0	-16	29	0	-29	17	0	-17
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.565	77	-1.487	1.688	102	-1.586	1.719	122	-1.597
7.2 Riolering	934	1.497	563	912	1.518	606	958	1.556	598
7.3 Afval	2.302	2.704	402	2.265	2.668	402	2.394	2.760	366
7.4 Milieubeheer	781	22	-758	1.631	956	-675	1.026	410	-616
Totaal Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	9.148	4.647	-4.500	10.643	6.167	-4.476	10.128	5.493	-4.635
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling									
0.10 Mutaties reserves programma 4	250	133	-117	1.082	316	-766	275	105	-170
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	181	227	46	281	1.121	841	279	493	215
3.1 Economische ontwikkeling	129	48	-81	113	48	-65	154	47	-107
3.2 Fysieke	11	0	-11	81	10	-71	42	0	-42

Omschrijving	Primaire begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Realisatie 2023		
bedrijfsinfrastructuur									
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	42	21	-21	41	21	-19	39	13	-26
3.4 Economische promotie	80	35	-46	88	35	-53	83	22	-61
7.5 Begraafplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	677	22	-655	1.035	22	-1.013	724	48	-677
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.217	3.185	-32	5.805	5.797	-8	991	1.621	630
8.3 Wonen en bouwen	904	737	-168	950	601	-349	997	714	-284
Totaal Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	5.492	4.408	-1.084	9.475	7.971	-1.504	3.584	3.063	-522
Totaal	46.700	46.700	0	61.967	61.967	0	57.043	57.043	0

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen ingegaan. Met de Belastingdienst zijn we in 2021 tot een akkoord gekomen over de definitieve uitgangspunten voor Vpb. In boekjaar 2023 is de voorlopige aanslag Vpb 2023 betaald en is er vermindering geweest voor 2020 van € 159.000,-.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.

Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid) aangezien deze lasten buiten het budgetrecht van de raad tot stand zijn gekomen.

In deze jaarrekening neemt het college voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording op zoals o.a. toegelicht in het raadsvoorstel bij het actualiseren van de Financiële verordening. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

In hoofdstuk 3 van de gewijzigde Financiële verordening zijn daarvoor artikelen opgenomen. Deze artikelen zijn overgenomen uit de Modelverordening van de VNG van november 2022. Die Modelverordening is op zijn beurt weer gebaseerd op de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV. Op 20 november 2023 heeft de commissie BBV een Q&A rechtmatigheidsverantwoording gepubliceerd. De daarin gegeven antwoorden leiden tot verschillende interpretaties van hoe om te gaan met de begrotingsrechtmatigheid. Om duidelijkheid te krijgen over hoe we in deze jaarrekening invulling geven aan de begrotingsrechtmatigheid, hebben we deze werkwijze samen met het controleprotocol in februari 2024 aan uw raad voorgelegd.

De toets op rechtmatigheid richt zich op de beschikbare uitgavenbudgetten en de in werkelijkheid gedane uitgaven. Uit het overzicht baten en lasten op de voorgaande pagina's, en hieronder gecompriemd weergegeven, blijkt dat er bij 1 programma een overschrijding op de lasten is.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	12.794	12.888	94
Programma 2. Sociale leefomgeving	29.055	28.227	-828

Programma	Begroting na wijziging 2023	Realisatie 2023	Afwijking budget 2023
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	10.643	10.128	-515
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	9.475	3.584	-5.891
Resultaat	61.967	54.827	-7.139

Op grond van de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023, de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023 en de vastgestelde werkwijze begrotingsrechtmatigheid jaarrekening 2023 gemeente Son en Breugel is in onderstaande tabel het resterende saldo van de begrotingsonrechtmatigheden bepaald.

Begrotingscriterium	Overschrijding	Waarvan acceptabel
Overschrijding lasten programma's:		
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	94	94
Subtotaal programma's	94	94
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0	0
Totaal overschrijding	94	
Totaal overschrijdingen die passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee acceptabel zijn.		94
Resterend saldo begrotingsonrechtmatigheden		0

Programma 1 Interne en externe dienstverlening

De lastenoverschrijding betreft voornamelijk de overhead binnen dit programma. Alle over- en onderschrijdingen in de individuele programma's geven per saldo geen overschrijding (zie Algemene toelichting en inleiding bij de programma's).

Omdat de kostenoverschrijding op dit programma past binnen het bestaand beleid, maar niet in de tussentijdse rapportage verwerkt kon worden, betreft dit een acceptabele overschrijding. Conform de vastgestelde werkwijze heft een acceptabele overschrijding de begrotingsonrechtmatigheid op.

Overzicht van investeringen en projecten

In het overzicht van investeringen en projecten staan 3 kredieten met een budgetoverschrijding kleiner dan de rapporteringsgrens van € 50.000,-.

Daarnaast zijn er 2 kredieten met een budgetoverschrijding groter dan de rapporteringsgrens van € 50.000,-.

1. Dommelhuis btw

Deze btw-percentages zijn door verschuivingen in gebruik van het Dommelhuis gewijzigd ten opzichte van eerdere berekeningen waarover de raad eerder is geïnformeerd.

2. Dommelhuis nazorg en restpunten

Tijdens de uitvoering van de nazorg- en restpunten, zijn er diverse onvoorziene problemen geconstateerd en opgelost.

Omdat de kostenoverschrijding op deze kredieten passen binnen het bestaand beleid, maar niet in de tussentijdse rapportage verwerkt kon worden, betreft dit een acceptabele overschrijding. Conform de vastgestelde werkwijze heft een acceptabele overschrijding de begrotingsonrechtmatigheid op.

Analyse overzicht van baten en lasten

Toelichting

Voor de toelichting op de analyse overzicht van baten en lasten verwijzen wij naar de programma's. In ieder programma is na het onderdeel 'wat heeft het gekost?' een analyse opgenomen.

Overzicht onvoorziën

Er is in 2023 geen aanspraak gemaakt op de post onvoorziën.

Beginstand onvoorziën	80.000
------------------------------	---------------

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Omschrijving	Baten	Lasten
Programma 1 Interne en externe dienstverlening		
Vrijval voorziening wethouderspensionen De voorziening (APPA) is in 2023 met € 192.733,- verlaagd als gevolg van de gestegen rekenrente, die wij wettelijk moeten hanteren.	192.733	
Storting voorziening verlofsparen Deze voorziening is in 2023 gevormd voor personeelsleden die het verlof gaan sparen.		77.825
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000		41.536
Programma 2 sociale leefomgeving		
Opvang van Oekraïense vluchtelingen Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen zijn kosten gemaakt, zoals voor huisvesting en leefgeld. Daarvoor hebben we rijksbijdrages ontvangen.	3.155.593	1.080.257
Verblijf en opvang Oekraïners Voor een gezin uit Oekraïne is jeugdzorg nodig.		73.200
Brede spuk GALA De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.	55.017	47.542
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000		21.374
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving		
Uitvoeringsplan verkeer Dit zijn kosten voor het opstellen van het uitvoeringsplan verkeer.		50.087
Verkeersveiligheid Via het amendement verkeersveiligheid zijn er kosten gemaakt voor de bevordering van verkeersveiligheid.		32.631
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000	25.000	
Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling		
Anterieure overeenkomsten	22.319	68.881
Grondexploitatie Alle baten en lasten van de grondexploitatie zijn incidenteel van aard.	1.621.064	990.887
Verkoop reststroken Het saldo op het budget verkoop reststroken.	261.142	96.984
Omgevingswet Dit zijn kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van de omgevingswet.		223.833
Subtotaal voor mutaties reserves	5.332.868	2.805.037
Mutaties reserves		
Programma 1 Interne en externe dienstverlening		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv resultaat meerjarenbegroting	216.047	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv resultaat 1e bestuursrapportage 2023	369.743	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv resultaat 2e bestuursrapportage 2023	1.695.620	
Resultaatbestemming groeipad infrastructurele werken in reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	141.342	141.342
Resultaatbestemming groeipad centrumontwikkeling in reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	317.147	317.147
Aanvulling algemene reserve vanuit reserve vrije bestedingsruimte	500.000	500.000
Onttrekking reserve I&A tbv actualiseren bijdrage Dienst Dommelvallei	77.060	
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000	58.004	
Programma 2 sociale leefomgeving		
afwaardering activa renovatie sporthal Bongerd boksschool renovatie via reserve vrije bestedingsruimte	78.801	78.801
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv vluchtelingen werk	87.000	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv sportakkoord	45.456	
Overheveling van reserve vrije bestedingsruimte naar reserve vluchtelingen	1.148.275	1.148.275
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv opstellen IHP	39.196	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv instandhouding zwemvoorziening Zwembad Son	120.000	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv energietoeslag	238.500	
Overheveling van reserve centrumontwikkeling Son en Breugel naar dekkingsreserve tbv Dorpshuis technische installaties	80.000	80.000
Onttrekking reserve centrumontwikkeling Son en Breugel tbv nazorg en restpunten Dommelhuis naar dekkingsreserve	150.000	150.000

Storting reserve vluchtelingen vanuit 2e berap opvang van Oekraïense vluchtelingen		1.000.000
Onttrekking reserve vluchtelingen vanuit 2e berap tbv verblijf en opvang Oekraïners	73.200	
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000	75.304	23.680
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv beheerplan kunst in de ruimte	25.746	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv uitvoeringsplan verkeer	50.087	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv omgevingsdienst ZO Brabant	53.066	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv amendement verkeersveiligheid	32.631	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv regeling reductie energieverbruik	35.000	
Onttrekking reserve uitvoering groenbeleid tbv uitvoering groenbeleidsplan	26.437	
Storting reserve duurzaamheid tbv regeling reductie energieverbruik		35.000
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000	31.216	33.550
Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling		
Onttrekking reserve vrij bestedingsruimte tbv projectorganisatie rep bestemmingsplan Ekkersrijt	50.292	
Storting reserve infrastructurele werken Ekkersrijt tbv verbetering bereikbaarheid regio		250.000
Bedragen kleiner of gelijk aan € 25.000	54.312	25.000
Totaal mutaties reserves	5.869.482	3.782.795
Totaal	11.202.350	6.587.832

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	Toevoegingen	Onttrekkingen	Reden
Dekkingsreserve nieuwbouw sporthal		98.520	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve nieuwbouw brandweerkazerne en werf		75.613	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve dak Emiliusschool		16.751	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve vijverbergschool		10.038	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve optimalisatie sportpark SBC		37.738	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve verleden		87.357	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve renovatie kunstgrasvelden		100.899	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve gemeentehuis losse werkplekinrichting		35.394	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Nieuwbouw sporthal de Bongerd		4.755	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Ruysdaelstraat kst omgeving school		1.440	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve slowlane Ekkersrijt		1.258	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve fietsoversteek Bestseweg		5.939	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve aankoop units bibliotheek		36.338	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Dommelhuis losse inrichting		121.951	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Dommelhuis tech install en tribunes		161.471	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve renovatie de Boerderij		19.381	dekking afschrijving investering
Totaal	0	814.843	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Son en Breugel. Het voor gemeente Son en Breugel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,-.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens 2023	J. Wesselink	M. Weerts
bedragen x € 1		
Funcatiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functie vervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja

Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	119.094	71.165
Beloningen betaalbaar op termijn	21.107	10.366
<i>Subtotaal</i>	<i>140.201</i>	<i>81.531</i>
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	223.000	198.247
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	140.201	81.531
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	J. Wesselink	M. Weerts
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functie vervulling in 2022	1/2 - 31/12	9/4 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	112.003	44.703
Beloningen betaalbaar op termijn	20.236	7.352
<i>Subtotaal</i>	<i>132.239</i>	<i>52.055</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	197.654	140.467
Bezoldiging	132.239	52.055

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording jaarrekening 2023

Verantwoordelijkheid college

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen.

Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 22 februari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 548.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023, de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023 en de vastgestelde werkwijze begrotingsrechtmatigheid jaarrekening 2023 gemeente Son en Breugel.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht van investeringen en projecten

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12-2022	Gerealiseerd 2023	Restant	Afsluiten / Loopt door
70057	Fietsparkeren BS De Ruimte	50.000			50.000	Loopt door
	Nog niet gerealiseerd. Zal naar verwachting plaatsvinden na oplevering uitbreiding school in Q2 2024. Budget is tot nu toe toereikend.					
70096	Uitbreiding BS De Ruimte	1.800.781		536.305	1.264.476	Loopt door
	Bouw is gestart. Naar verwachting is het project Q2 2024 klaar. Budget is tot nu toe toereikend.					
71914	Uitbreiding BS De Bloktempel	2.270.574	283.309	4.598	1.982.667	Loopt door
	I.v.m vertragingen is de startbouw verschoven naar verwachting Q3 2024. Naar verwachting is het project Q2 2025 klaar. Budget is waarschijnlijk niet toereikend i.v.m. noodzakelijke aanpassingen vanwege uitdagingen door netcongestie. Financiële impact wordt momenteel inzichtelijk gemaakt.					
71915	Nieuwbouw BuitensteBinnen	5.242.698	394.943	4.175.883	671.872	Loopt door
71915	Inkomsten	0	-5.802	-774	6.576	
	De bouw is gestart en zal begin 2024 klaar zijn. Openbare ruimte moet nog worden ingericht. Budget is tot nu toe toereikend.					
70014	Vervangen brug Dommelpas	853.000	70.172		782.828	Loopt door
	In 2023 is de vergunning aangevraagd, welke niet verleend is vanwege diverse openstaande vragen. Door ondercapaciteit en extra benodigd onderzoek is dit project niet in 2023 afgerond. Dit project wordt in 2024 uitgevoerd.					
70045	Brug Dommelpas onderdeel fietspad	170.000			170.000	Loopt door
	In 2023 is de vergunning aangevraagd, welke niet verleend is vanwege diverse openstaande vragen. Door ondercapaciteit en extra benodigd onderzoek is dit project niet in 2023 afgerond. Dit project wordt in 2024 uitgevoerd.					
70063	Terugkoop brandweer kazerne	939.014			939.014	Loopt door
	De aankoop van de brandweerkazerne is in 2023 opgestart maar niet voltooid. De levering vindt plaats begin 2024.					
70020	Dommelhuis btw	0	0	229.700	-229.700	Afsluiten
	Project Dommelhuis is opgeleverd en bij de jaarrekening 2022 afgesloten. Daarbij is aangegeven dat de verrekening met de fiscus nog moest plaatsvinden. Met de belastingdienst is in 2024 definitieve afstemming bereikt over de percentages btw voor overheids-, ondernemers- en vrijgestelde activiteiten. Deze percentages zijn door verschuivingen in gebruik van het Dommelhuis gewijzigd ten opzichte van eerdere berekeningen waarover u bent geïnformeerd. Dit betekent dat de investeringskosten voor het Dommelhuis € 229.700,- hoger zijn. Deze toename kan gedekt worden uit de reserve centrumontwikkeling Son en Breugel. De oorspronkelijke investering werd ook gedeeltelijk uit deze reserve gedekt.					
70069	Dommelhuis nazorg en restpunten	150.000	8.923	179.690	-38.613	Afsluiten
	In 2023 zijn alle restpunten in het Dommelhuis opgelost en uitgevoerd. Tijdens de uitvoering van de nazorg- en restpunten, zijn er diverse onvoorziene problemen geconstateerd en opgelost, o.a. bij het oplossen van comfortproblemen (koelen en verwarmen) van ruimte 1.02 en 1.03 op de 1e verdieping. Door het hanteren van verkeerde uitgangspunten (uitgangspunt was een bezetting van deze ruimtes door 15 personen, in de praktijk bleek dit 40 personen te zijn), dienen de luchtkanalen te worden vergroot. De uitvoering van deze aanpassing heeft geresulteerd in een					

	overschrijding van circa € 30.000,- van het beschikbaar gestelde budget. Daarnaast hebben andere onvoorzien posten, zoals extra benodigde aanpassingen i.v.m. geluidsklachten (plaatsen/bouwen van een losse unit voor drumstellen), aanbrengen van interne bewegwijzering en van beschermende middelen op deuren (voorkomen beschadigingen door roadkisten), geresulteerd in een extra overschrijding circa € 8.613,- van het beschikbaar gestelde budget.					
70081	Bloembak bordes gemeentehuis	55.000			55.000	Loopt door
	Project staat op HOLD, krijgt vervolg in Q1 / Q2 2024. De werkzaamheden aan de (monumentale) bloembak zijn in nov 2023 op Hold gezet, dit aanleiding van vragen vanuit de raad om te onderzoeken of dat de bloembak mogelijk op een andere manier (tegen minder kosten) kan worden aangepakt. Dit verzoek volgde na aanleiding van het beschikbaar stellen van het budget, wat in basis uitging van het geheel sloop en opnieuw opbouwen van de bloembak. Er loopt een onderzoek om de beoogde maatregelen om te gaan zetten naar renovatie van de bloembak (lokaal herstellen en geheel voegen), waardoor er een besparing wordt gerealiseerd, zonder inboeting van kwaliteit. Daarnaast wordt tevens onderzocht op welke manier de lekkages in de kelder (onder het bordes / bloembak) opgelost kunnen worden.					
71934	Gebiedsvisie Gentiaan -Bruggen Dit project is in 2023 volledig afgerond.	104.000	93.841		10.159	Afsluiten
70066	Pumptrack In 2023 is na intensieve afstemming de definitieve locatie voor de pumptrack aangewezen. In 2024 wordt de realisatie voorbereid, aanbesteed en uitgevoerd.	100.000		16.000	84.000	Loopt door
71709	Parkeren centrum Son en Breugel In 2023 zijn stappen genomen om tot een visie te komen. De visie wordt in 2024 afgerond.	567.500	333.076		234.424	Loopt door
70009	GRP 2016 Verv. Electromech gemalen 2020 Vervangingen aan het drukriool worden hierop geboekt. Het project is afgerond en kan worden afgesloten.	178.500	78.855	78.150	21.495	Afsluiten
70010	Bovenbouw Zandstr en Tailerstraat De voorbereiding kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan, wat in 2024 wordt vastgesteld. Het project kan niet worden afgesloten.	1.000.000			1.000.000	Loopt door
70028	Ren. zijstraatjes Begoniastr ivm ontw Nieuwe Vloed Het project is stilgevallen als gevolg van het ontbreken van personele bezetting. Het project kan niet worden afgesloten.	180.000			180.000	Loopt door
70031	GRP 2016 Riolvervangingen incl. relining 2021 De maatregelen aan de riolering in 't Harde Ven zijn uitgevoerd. De maatregelen kwamen voort uit de inspectieronde van 2021. Het project kan worden afgesloten.	628.915	6.367	260.271	362.277	Afsluiten
70060	GRP 2016 Riolvervangingen incl relining 2023 Als gevolg van het in voorbereiding zijn van de raamcontracten 'reiniging en inspectie' en 'maatregelen', hebben we in 2023 geen inspectieronde uitgevoerd en daaruit voortkomende maatregelen gerealiseerd. Wel is de riolering aan de Asteroidenlaan aangepast. Het project kan worden afgesloten.	622.584		60.411	562.173	Afsluiten
70075	Bongerd, aanpassen riolering t.b.v. sporthal Voor de realisatie van de Bongerd heeft er een aanpassing aan de riolering plaatsgevonden. Het project kan worden afgesloten.	25.000		25.000	0	Afsluiten
71701	GRP 2016 GM01 Riolverzwarendiv str (Taylorstr) Voorbereiding moet nog opgestart worden. Het project kan niet worden afgesloten.	785.000		22.373	762.627	Loopt door
71930	GRP 2016 GW01 Grondwatermeetnet	88.500	69.521		18.979	Afsluiten

	In de gemeente zijn 26 peilbuizen geplaatst om het grondwater te monitoren. Het project is afgerond en kan worden afgesloten.					
71932	Fietsstr. Gentiaan Z - Doormanlaan Zuid Riolering	266.000			266.000	Loopt door
	De voorbereiding kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan, wat in 2024 wordt vastgesteld. Het project kan niet worden afgesloten.					
71935	Gebiedsvisie Gentiaan -Riolering	907.000	876.921		30.079	Loopt door
	Het project is gereed en de beschikking over de subsidie is ontvangen. Het project kent nog enkele restpunten waarvoor we nazorg verlenen. Het project kan daarom niet worden afgesloten.					
71935	Inkomsten	-400.000	-400.000		0	Loopt door
	De subsidie hoort bij het project Gebiedsvisie Gentiaan-Riolering. De subsidie is ontvangen. Het project loopt nog door en kan niet worden afgesloten.					
70048	Braecklant	2.800.000	0	1.398	2.798.602	Loopt door
	Betreft de stichtingskosten voor het nieuwe Braecklant voor het wijkaccommodatie deel.					
70064	Verbeteren toegankelijkheid de Landing.	40.000			40.000	Loopt door
70064	Inkomsten	0			0	
	De voorbereidingen voor dit project krijgen een vervolg in 2024, met als geprognostiseerde uitvoering in 2025 (met uitloop naar 2026). Deze maatregelen, zijnde het verbeteren van de toegankelijkheid van de sporthal (wenselijk vanuit ITS), waarvoor 2 varianten (A en B) zijn uitgewerkt, worden opgenomen in het integrale plan om sporthal de Landing te gaan renoveren, verduurzamen en optimaliseren. Het plan van aanpak wordt in Q1/Q2 in 2024 verder uitgewerkt, waarin tevens het besluit wordt genomen welke variant (A of B) de voorkeur geniet voor verder uitwerking.					
71920	Planvorming Braecklant	50.000	5.759	17.175	27.066	Loopt door
	Voor de realisatie van het nieuwe Braecklant is een externe adviseur in de arm genomen. Daarnaast zijn er diverse flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd en ten laste van dit voorbereidingskrediet gebracht. De planontwikkeling loopt in ieder geval door in 2024.					
70055	Grondaankoop Ockhuizenweg 9 en 18	4.664.263	4.656.763	7.500	0	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Het project kan worden afgesloten.					
70067	Grondaankoop Sonniuswijk 5, 32-34	1.298.139	6.204	1.302.524	-10.589	Loopt door
	Er zijn aanvullende juridische kosten gemaakt voor de project. Na de juridische levering is er een juridisch geschil ontstaan met de verkoper. We stellen voor om hiervoor € 20.000 aanvullend krediet aan te vragen.					
70070	Grondaankoop Houtens 19	710.282	3.185	707.097	0	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70072	Aankoop 3 bospercelen aan de Vlinderlaan	21.497		21.497	0	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70073	Aankoop 1 agrarisch perceel Driehoek	62.008		0	62.008	Afsluiten
	Naar aanleiding van het uitgevoerde bodemonderzoek is besloten om af te zien van deze aankoop.					
70074	Aank. agrarische gr. Airborneweg ong. Sonniuswijk	278.350		275.287	3.063	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70076	Aankoop grond Veerstraat 15 en perc. F262	831.200		830.423	777	Afsluiten

	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70077	Aank. Sonniuswijk 9	747.000		2.771	744.230	Loopt door
	De juridische levering moet nog plaatsvinden. Het project kan nog niet worden afgesloten					
70078	Aank. Sonniuswijk 7	24.237		2.098	22.139	Loopt door
	De juridische levering moet nog plaatsvinden. Het project kan nog niet worden afgesloten					
70080	Grondaankoop Broekstraat F374/F375	297.000		297.880	-880	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70082	Aankoop pand Veerstraat 15	275.000		275.000	0	Afsluiten
	De juridische levering heeft plaatsgevonden. Er zijn geen facturen meer te verwachten. Het project kan worden afgesloten.					
70095	Aankoop pand Van den Elsenstraat 36	398.000		81.611	316.389	Loopt door
	De juridische levering moet nog plaatsvinden, dit zal in 2024 gebeuren.					
70097	Aankoop SPCE – Son en Breugel, Ekkersrijt 2080	190.737		190.737	0	Afsluiten
70097	Inkomsten	0			0	Afsluiten
	Dit project betreft een grondruil. Waarbij de inkomsten in zijn verantwoord in de exploitatie.					
70007	Verledden OVL nagekomen kosten	300.000	289.187		10.813	Afsluiten
	De openbare verlichting is in de gehele gemeente voorzien van LED-verlichting. Het project kan worden afgesloten.					
70059	Vervangen 3 bedrijfsauto's	163.000		2.683	160.317	Loopt door
	De aanbesteding voor het vervangen van de bedrijfsauto's is opgestart in 2023. In verband met een langere levertijd (levering 2e kwartaal 2024) kan het project niet worden gesloten.					
70034	Ondergrondse containers omgekeerd inzamelen	18.000		13.640	4.360	Afsluiten
70034	Inkomsten	0	0	-13.640	13.640	
	Nieuwe ondergrondse containers in 't Zand zijn geplaatst. Project is daarmee afgesloten					
70038	Vervangen textiel- en afvalbakken	38.000			38.000	Loopt door
	Opdracht gegeven voor vervanging afvalbakken op het 17 septemberplein. Daadwerkelijke plaatsing is maart 2024. Project kan niet worden afgesloten.					
70058	Aanpassen Milieustraat	593.138		20.416	572.723	Loopt door
	In 2023 liep de planvoorbereiding voor de milieustraat. In 2024 gaan we hiermee door en ook de realisatie doen. Project kan niet worden afgesloten.					
70036	Doorstromingsmaatregelen Gentiaan Bestseweg VRI	175.000			175.000	Loopt door
	De voorbereiding voor het aanpassen van de verkeersregelinstallatie is eind 2023 opgestart en zal in 2024 worden uitgevoerd.					
70037	Aanbrengen en onderhouden Fietsbewegwijzering	82.000			82.000	Loopt door
	Dit project zal starten zodra het mobiliteitsplan is vastgesteld in kwartaal 2 van 2024.					
70039	Regionale en lokale verkeersmaatregelen	15.000		436	14.564	Loopt door
	Dit project is bedoeld voor concrete invulling van verkeersmaatregelen die volgen uit het mobiliteitsplan. Dit project zal starten zodra het mobiliteitsplan is vastgesteld in kwartaal 2 van 2024.					
70040	Fietsbewegwijzering Slowlane	20.000			20.000	Loopt door

	In 2023 is dit project samen met gemeente Eindhoven voorbereid. De uitvoering zou in kwartaal 4 worden opgepakt, maar is uitgesteld tot begin 2024.					
71921	Fietsstr. Dommelpas (Breugel&Son incl. Brug)	160.000			160.000	Loopt door
	Dit project zal starten zodra het mobiliteitsplan is vastgesteld in kwartaal 2 van 2024.					
71923	Fietsstr. Krommenhoek	65.000			65.000	Loopt door
	Dit project zal starten zodra het mobiliteitsplan is vastgesteld in kwartaal 2 van 2024.					
71924	Fietsstr. Verb. Van Gentlaan - Tweelingenlaan	65.000			65.000	Loopt door
	Dit project zal starten zodra het mobiliteitsplan is vastgesteld in kwartaal 2 van 2024.					
70017	Routegeb. Prjct Bereikbaarheidsakk - 2023	709.659	0	400	709.259	Afsluiten
	Het project is in 2023 afgesloten. We stellen voor om de middelen toe te voegen aan project 70018 Routegeb. project Bereikbaarheidsakkoord -2024. Dit project is in 2024 geopend.					
71814	Slowlane Ekkersrijt deel 2	1.490.085	709.209		780.876	Loopt door
71814	Inkomsten	-1.382.534	-709.209		-673.325	Loopt door
	Dit project zullen we in 2024 afronden					
71927	Inprikker Eindhovenseweg	203.000	197.436		5.564	Loopt door
71927	Inkomsten	-203.000	-197.436		-5.564	
	Dit project zullen we in 2024 afronden					
71918	Kinderopvang Harlekijn	616.000	585.200		30.800	Loopt door
	De aanbouw is gerealiseerd. Echter lopen echter nog steeds gesprekken met bouwheer SKPO. De investering is mogelijk niet toereikend. Het project kan niet worden afgesloten.					
70032	Ecologische verbindingzone Ekkersrijt	349.500	7.570		341.930	Loopt door
70032	Inkomsten	-294.500			-294.500	
	De Ecologische verbindingzone Ekkersrijt loopt ook in 2024 door. Wegens personeelwisseling binnen het beleidsveld Natuur en Landschap zijn er in 2023 geen vorderingen gemaakt in de verdere realisatie van het project EVZ.					
70033	Grondaankopen Dommeldal uit de verf 2.0	3.010.000			3.010.000	Loopt door
70033	Inkomsten	-2.558.500			-2.558.500	
	In samenwerking met de stuurgroep Dommeldal uit de verf 2.0, zijn er door de rentmeester gesprekken gevoerd met potentiële verkopers van gronden. Dit is een moeizaam proces en zal in 2024 worden voortgezet.					
70071	Ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer	160.000		297	159.703	Loopt door
	De Ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer is in 2022 door de raad vastgesteld en word de komende jaren tot uitvoer gebracht.					
70068	Deelneming Crematorium Wolfswinkel	0		8.323	-8.323	Loopt door
	Bij de begraafplaats Wolfswinkel wordt een kleinschalig crematorium ontwikkeld. Hiervoor worden voorbereidingskosten gemaakt en daarnaast wordt het beheer van de begraafplaats overgedragen.					
70041 tm 70044	Bouwkosten Bongerd tlv groeipad	9.480.190	526.493	2.353.729	6.599.968	Loopt door
	Inkomsten (btw)	-656.212		-283.451	-372.761	
	De bouw is gestart en wordt in 2024 afgerond. De vertraging en de prijsstijgingen leiden tot een overschrijding					

	van het budget. In 2024 heeft de raad ingestemd met een verhoging van het budget.					
70046	Groenvisie Ekkersrijt	325.000			325.000	Loopt door
	Dit investeringsbudget is doorgeschoven naar 2024. Vanwege beperkte personele bezetting zijn voor dit project nog geen financiële verplichtingen aangegaan.					
70062	Groenbeleid jaarschijf 2023	93.000		88.784	4.216	Afsluiten
	De uitgaven zijn binnen omvormingsbudget.					

Reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Bedragen x €1.000

Reserves	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Algemene reserves						
Algemene reserve grondexploitatie	1.876	0	0	692	0	1.184
Reserve vrije bestedingsruimte	8.173	3.718	0	5.404	0	6.487
Algemene reserve	2.500	500	0	0	0	3.000
Totaal Algemene reserves	12.549	4.218	0	6.097	0	10.671
Bestemmingsreserves						
Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	776	317	0	230	0	863
Egalisatiereserve wegen	353	9	0	0	0	362
Reserve I&A	85	0	0	77	0	8
Reserve projectmatig werken	68	0	0	12	0	56
Reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	1.682	391	0	0	0	2.073
Reserve uitvoering groenbeleidsplan	84	0	0	26	0	58
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	173	0	0	21	0	152
Reserve natuur en landschap	451	25	0	0	0	476
Reserve duurzaamheid	323	35	0	0	0	358
Reserve reststroken	126	25	0	25	0	126
Reserve vluchtelingen	0	2.148	0	73	0	2.075
Totaal Bestemmingsreserves	4.122	2.950	0	465	0	6.607
Dekkingsreserves						
Reserve nieuwbouw sporthal	2.956	0	0	99	0	2.857
Reserve renovatie de Bongerd	79	0	0	79	0	0
Reserve nieuwbouw brandweerkazerne + werf	2.373	0	0	76	0	2.298
Reserve dak Emiliusschool	251	0	0	17	0	235
Reserve Vijverbergschool	70	0	0	10	0	60
Reserve optimalisatie	415	0	0	38	0	377

Reserves	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
sportpark SBC						
Reserve aanpassing Bongerd tbv boksschool	24	0	0	24	0	0
Reserve verledden	2.038	0	0	87	0	1.951
Reserve parkeren Centrum Son	568	0	0	0	0	568
Reserve renovatie kunstgrasvelden	807	0	0	101	0	706
Reserve slowlane Ekkersrijt	134	0	0	1	0	133
Reserve fietsoversteek Bestseweg	125	0	0	6	0	119
Reserve gemeentehuis losse werkplekinrichting	142	0	0	35	0	106
Reserve nieuwbouw sporthal De Bongerd	190	0	0	5	0	185
Reserve ruysdaelstraat kst omgeving school	30	0	0	1	0	29
Reserve aankoop units bibliotheek	93	0	0	36	0	57
Dekkingsreserve losse inrichting Dommelhuis	787	0	0	122	0	665
Dekkingsreserve Dommelhuis technische installaties en tribunes	2.346	80	0	161	0	2.264
Dekkingsreserve renovatie De Boerderij	480	0	0	19	0	461
Dekkingsreserve De Bongerd losse inrichting	61	0	0	0	0	61
Dekkingsreserve technische installaties De Bongerd	1.422	0	0	0	0	1.422
Dekkingsreserve bouwkosten De Bongerd	2.517	0	0	0	0	2.517
Dekkingsreserve Dommelhuis nazorg en restpunten	0	150	0	0	0	150
Totaal Dekkingsreserves	17.908	230	0	917	0	17.221
Totaal reserves	34.579	7.398	0	7.479	0	34.499

Voorzieningen

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's						
Voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.464	50	193	0	22	1.299
Voorziening verlofsparen	0	78	0	0	0	78
Voorziening compensatie Attero	148	0	0	0	148	0
Totaal Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	1.612	128	193	0	170	1.377
Voorzieningen onderhoud en						

Voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
egalisatie						
Voorziening onderhoud gebouwen	871	93	0	0	17	947
Totaal Voorzieningen onderhoud en egalisatie	871	93	0	0	17	947
Voorzieningen door derden beklemede middelen						
Voorziening riolering	2.241	11	0	0	0	2.252
Voorziening afval	676	0	99	0	0	577
Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	0	112
Totaal Voorzieningen door derden beklemede middelen	3.030	11	99	0	0	2.941
Totaal voorzieningen	5.512	232	292	0	187	5.265

Totaal reserves en voorzieningen

Bedragen x €1.000

Staat van reserves en voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Totaal reserves en voorzieningen	40.091	7.630	292	7.479	187	39.764

Toelichting op de reserves

Inleiding

In deze toelichting richten wij ons hoofdzakelijk op de vermogensmutaties die betrekking hebben op 2023. Ook lichten we toe waarvoor de reserves bedoeld zijn.

Reserves

De reserves vallen uiteen in algemene reserves, bestemmingsreserves en dekkingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer, voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves daarentegen zijn gevormd voor een specifiek doel. Dekkingsreserves staan ter dekking van de afschrijvingslasten van enkele grote projecten/ investeringen.

Algemene reserves

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen x €1.000

Algemene reserve grondexploitatie	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Algemene reserve grondexploitatie	1.876	0	692	1.184
Algemene reserve grondexploitatie	1.876	0	692	1.184

De algemene reserve grondexploitatie is een buffer voor conjuncturele risico's en exploitatierisico's binnen het grondbedrijf en zorgt voor voeding van de voorziening dekking verliessaldi grondbedrijf. De onttrekking van € 692.246,- betreft het jaarrekening resultaat van 2022

Reserve vrije bestedingsruimte

Bedragen x €1.000

Reserve vrije bestedingsruimte	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve vrije bestedingsruimte	8.173	3.718	5.404	6.487
Totaal reserve vrije bestedingsruimte	8.173	3.718	5.404	6.487

De reserve vrije bestedingsruimte is bedoeld voor het opvangen van jaarrekeningtekorten of andere financiële tegenvallers. Hierin wordt het niet bestemde resultaat van de jaarrekening gestort. Deze middelen kan de raad inzetten voor het overbruggen van incidentele tekorten.

De toevoegingen betreffen:

- Resultaat 2022 (€ 3.615.668,-)
- Afwaardering Sporthal de Bongerd renovatie functie sporthal (€ 78.801,-)
- Afwaardering Aanpassing Bongerd tbv boksschool (€ 23.680,-)

Onttrekkingen betreffen:

- Resultaatbestemming 2022 groeipad centrumontwikkeling (€ 317.147,-)
- Resultaatbestemming 2022 groeipad infrastructurele werken (€ 141.342,-)
- Resultaatbestemming 2022 reststroken (€ 25.000,-)
- Resultaatbestemming 2022 opvang vluchtelingen (€ 1.148.275,-)
- Resultaatbestemming 2022 regeling reductie energieverbruik (€ 35.000,-)
- Resultaatbestemming 2022 aanvulling algemene reserve (€ 500.000,-)
- Resultaatbestemming 2022 Corridor (€ 16.887,-)
- Resultaatbestemming 2022 speeltuin Limburglaan (€ 13.405,-)
- Resultaatbestemming 2022 sportakkoord (€ 45.456,-)
- 1e BW 2023 Resultaat (€ 216.047,-)
- Resultaat 2e berap 2023 (€ 1.695.620,-)
- Resultaat 1e berap 2023 (€ 369.743,-)
- Bijdrage instandhouding zwemvoorziening Zwembad Son (€ 120.000,-)
- Afwaardering Sporthal de Bongerd renovatie functie sporthal (€ 78.801,-)
- Afwaardering Aanpassing Bongerd tbv boksschool (€ 23.680,-)
- Organisatieontwikkeling (€ 9.322,-)
- Energietoeslag (€ 238.500,-)
- Vennootschapsbelasting (€ 24.620,-)
- IHP (€ 39.196,-)
- Jeugdbeleid uitvoeringsbudget (€ 8.746,-)
- Verkeersveiligheid (€ 32.631,-)
- Uitvoeringsplan verkeer (€ 50.087,50)
- Mobiliteitsvisie (€ 2.150,-)
- MJOP civiele kunstwerken (€ 9.950,-)
- Nota jeugdbeleid (€ 4.618,-)
- Kunst in de ruimte (€ 25.746,-)
- ODZOB (€ 53.066,-)
- Bedrijfsvoering Ekkersrijt (€ 4.312,-)
- Bestemmingsplan Ekkersrijt (€ 50.292,-)
- MJOP rijksmonumenten (€ 5.597,-)
- Aanvullende middelen combigebouw (€ 12.071,-)
- Vluchtelingen (€ 87.000,-)

Algemene reserve

Bedragen x €1.000

Algemene reserve	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Algemene reserve	2.500	500	0	3.000
Algemene reserve	2.500	500	0	3.000

De algemene reserve heeft als functie afdekking van bestaande en toekomstige risico's. Het gaat dan om risico's waarvoor geen voorziening kan worden gevormd, omdat geen inschatting gemaakt kan worden van het bedrag van de schade of verlies dat ermee gemoeid kan zijn. Voor verder toelichting over deze reserve verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De minimum omvang is € 2.500.000,- van de algemene reserve. Deze reserve is onderdeel van de incidentele weerstandscapaciteit en de gewenste omvang is bepaald op 10% van de structurele algemene uitkering uit gemeentefonds en wordt afgerond naar boven op een veelvoud van € 500.000,-. Om te voldoen aan de gewenste omvang is er bij de resultaatbestemming 2022 voorgesteld om € 500.000,- te storten in de algemene reserve.

Bestemmingsreserves

Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel

Bedragen x €1.000

Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	776	317	230	863
Totaal reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	776	317	230	863

Het doel van deze reserve is om als dekkingsbron te dienen voor het uitvoeren van initiatieven/ontwikkelingen in het centrum van de gemeente Son en Breugel.

De toevoegingen betreffen:

- Resultaatbestemming 2022 groeipad centrumontwikkeling (€ 317.147,-)

De onttrekking betreffen:

- Het Dommelhuis (€ 230.000,-)

Egalisatiereserve wegen

Bedragen x €1.000

Egalisatiereserve wegen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Egalisatiereserve wegen	353	9	0	362
Totaal egalisatiereserve wegen	353	9	0	362

Deze reserve is gevormd om de in de exploitatie resterende middelen voor wegen beschikbaar te kunnen houden. De lasten in de exploitatie zijn daardoor in de jaren gelijkmatig.

De storting betreft;

- overschot exploitatie (€ 8.550,-)

Reserve I&A

Bedragen x €1.000

Reserve I&A	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve I&A	85	0	77	8
Reserve I&A	85	0	77	8

Deze reserve heeft als doelstelling het bekostigen van toekomstige investeringen uit het informatiebeleid (I&A) in Dienst Dommelvallei.

Bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen 2022 is besloten om de naam te wijzigen van reserve samenwerking I&A aandeel Son naar reserve I&A.

De onttrekkingen betreffen:

- Investerings uit het informatiebeleid (€ 77.060,-)

Reserve projectmatig werken

Bedragen x €1.000

Reserve projectmatig werken	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve projectmatig werken	68	0	12	56
Totaal reserve projectmatig werken	68	0	12	56

Deze reserve is bedoeld om verdere concrete invulling te kunnen geven aan het concept "projectmatig werken".

De onttrekking betreft:

- dekking personeelskosten (€ 11.992,-)

Reserve infrastructurale werken Ekkersrijt

Bedragen x €1.000

Reserve infrastructurale werken Ekkersrijt	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve infrastructurale werken Ekkersrijt	1.682	391	0	2.073
Totaal reserve infrastructurale werken Ekkersrijt	1.682	391	0	2.073

Deze reserve dient voor het bekostigen van toekomstige infrastructurale ontwikkelingen. Deze reserve dient onder andere voor infrastructurale werken zoals het aanleggen van ontbrekende schakels in het fietsnetwerk op Ekkersrijt en voor de tweede ontsluiting van Ekkersrijt op het hoofdwegennet.

De toevoeging betreft:

- Resultaatbestemming 2022 groeipad infrastructurale werken (€ 141.342,-)
- KN22 1. Verbetering bereikbaarheid regio (€ 250.000,-)

Reserve uitvoering groenbeleidsplan

Bedragen x €1.000

Reserve uitvoering groenbeleidsplan	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve uitvoering groenbeleidsplan	84	0	26	58
Totaal reserve uitvoering groenbeleidsplan	84	0	26	58

Onze gemeente heeft een bijzonder groene uitstraling. Deze groene identiteit vinden we belangrijk en de grote waarde van de omringende natuur willen we bewaken en waar mogelijk versterken. Om dit te kunnen doen is een groenbeleidsplan gemaakt met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma van het groenbeleidsplan heeft een doorlooptijd van 10 jaar. Voor uitvoering van dit programma is een reserve uitvoering groenbeleidsplan gevormd. Hiervan zijn tot dusver diverse groenomvormingen in lijn met het beleidsplan uitgevoerd.

Reserve rijkscompensatie coronacrisis

Bedragen x €1.000

Reserve rijkscompensatie coronacrisis	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	173	0	21	152
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	173	0	21	152

Het doel van deze reserve is het bekostigen van coronamaatregelen.

De onttrekking betreft

- Subsidie voor het eenmalig koningsconcert van de Stichting Oranjeviering Son en Breugel (€ 10.000,-).
- Bijdrage VRBZO (€ 11.374,-).

Aangezien er bij de 2e bestuursrapportage 2023 en de jaarrekening 2023 geen beroep is gedaan op deze reserve stellen we bij deze jaarrekening 2023 voor om deze reserve op te heffen en de middelen te storten in de reserve vrije bestedingsruimte. We stellen voor om de begrote storting in 2024 van € 11.374 als dekking voor coronakosten voor VRBZO te onttrekken uit de reserve vrije bestedingsruimte.

Reserve natuur en landschap

Bedragen x €1.000

Reserve natuur en landschap	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve natuur en landschap	451	25	0	476
Reserve natuur en landschap	451	25	0	476

Deze reserve is in 2021 gevormd vanuit de reserve natuurcompensatie, reserve bosbeheer en de algemene reserve vrije bestedingsruimte. Het doel is de vorming van robuuste natuur- en landschapontwikkelingen en het vergroten van de biodiversiteit. Deze doelen zullen worden behaald door het verwerven van gronden die van belang zijn voor de ontwikkeling van natuur en landschap. Vervolgens worden de gronden ook daadwerkelijk ingericht als natuur. De toevoeging betreft de inkomsten van bosbeheer (€ 25.000,-)

Reserve duurzaamheid

Bedragen x €1.000

Reserve duurzaamheid	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve duurzaamheid	323	35	0	358
Reserve duurzaamheid	323	35	0	358

Bij de 2e berap 2021 is besloten deze reserve te vormen om continuïteit te bieden aan onder andere de versnelling van de energietransitie.

De toevoeging betreft:

- Resultaatbestemming 2022 regeling reductie energieverbruik (€ 35.000,-)

Reserve reststroken

Bedragen x €1.000

Reserve reststroken	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve reststroken	126	25	25	126
Reserve reststroken	126	25	25	126

Deze reserve is in 2022 gevormd vanuit de resultaatbestemming van de jaarrekening 2021 voor € 126.216,-. Het doel van de reserve reststroken is het bekostigen van toekomstige nadelen vanuit het reststrokenproject.

De toevoeging betreft de resultaatbestemming 2022 reststroken (€ 25.000,-)

De onttrekking betreft de hogere kosten die zijn gemaakt voor verkoop reststroken (€ 25.000,-)

Reserve vluchtelingen

Bedragen x €1.000

Reserve vluchtelingen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2023
Reserve vluchtelingen	0	2.148	73	2.075
Reserve vluchtelingen	0	2.148	73	2.075

Deze reserve is bij de 2e bestuursrapportage van 2023 gevormd voor de kosten van opvang van vluchtelingen.

De toevoeging betreft;

- Storting resultaatbestemming 2022 van reserve vrije bestedingsruimte (€ 1.148.275,-)
- Storting conform besluit 2e bestuursrapportage 2023 (€ 1.000.000,-)

De onttrekking betreft de kosten voor verblijf en opvang Oekrainers voor 2023 (€ 73.200,-)

Dekkingsreserves

Onderstaande dekkingsreserves zijn gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de genoemde investeringen. Hiervoor hebben we geen aparte toelichting opgenomen. De onttrekkingen zijn gedaan ter dekking van de afschrijvingskosten van genoemde projecten of investeringen.

- Reserve nieuwbouw sporthal
- Reserve renovatie de Bongerd
- Reserve nieuwbouw brandweerkazerne + werf
- Reserve dak Emiliusschool
- Reserve Vijverbergschool
- Reserve optimalisatie sportpark SBC
- Reserve aanpassing de Bongerd tbv boksschool
- Reserve verleden
- Reserve parkeren centrum Son
- Reserve renovatie kunstgrasvelden SBC
- Reserve slowlane ekkersrijt
- Reserve fietsoversteek bestseweg
- Reserve gemeentehuis losse werkplekinrichting
- Reserve nieuwbouw sporthal de Bongerd
- Reserve ruysdaelstraat kst omgeving school
- Reserve aankoop units Bibliotheek
- Reserve losse inrichting Dommelhuis
- Reserve Dommelhuis techn install en tribunes
- Reserve renovatie de Boerderij
- Reserve de Bongerd losse inrichting
- Reserve de Bongerd techn install
- Reserve de Bongerd bouwkosten
- Reserve Dommelhuis nazorg en restpunten.

Toelichting op de voorzieningen

Voorzeningen

Voorziening pensioenoverdracht wethouders

Bedragen x €1.000

Voorziening pensioenoverdracht wethouders	Balanswaarde 01/01/2023	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.464	193	50	22	1.299
Totaal voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.464	193	50	22	1.299

Voor zittende wethouders moet op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

De hoogte van de voorziening wethouderspensiolen wordt bepaald op basis van zogenaamde actuariële waardeberekeningen. Bij deze berekeningen is een rekenrente gehanteerd van 2,472%. Vorig jaar bedroeg deze 0,528%. Deze stijging van de rekenrente leidt tot een lagere toename van de benodigde voorziening dan vooraf geraamd. Er is € 50.000,- toegevoegd aan de voorziening. Er is € 22.107,- uit de voorziening onttrokken voor lopende pensioenverplichtingen.

De vrijval van € 192.733,- is het gevolg van de gewijzigde rekenrente.

Voorziening verlofsparen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening verlofsparen	0	78	0	0	78
Gerealiseerd resultaat	0	78	0	0	78

Deze voorziening is in 2023 gevormd voor personeelsleden die het verlof gaan sparen.

Voorziening compensatie Attero

Bedragen x €1.000

Voorziening compensatie Attero	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening compensatie Attero	148	0	0	148	0
Voorziening compensatie Attero	148	0	0	148	0

Begin 2023 is uitspraak gedaan in de gerechtelijke procedure tussen gemeenten en afvalverwerker Attero. De gemeenten hebben Attero een naheffing betaald. Hierdoor stellen we voor om deze voorziening op te heffen.

In 2023 zijn kosten geboekt voor de afwikkeling van de claims van Attero (€ 148.000,-).

Voorziening onderhoud gebouwen

Bedragen x €1.000

Voorziening onderhoud gebouwen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening onderhoud gebouwen	871	93	0	17	947

Voorziening onderhoud gebouwen	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Totaal voorziening onderhoud gebouwen	871	93	0	17	947

In de raad van 2 december 2015 is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwen in de gemeenteraad vastgesteld. De actualisatie voor het nieuwe MJOP gebouwen staat gepland voor de 2023. Jaarlijks wordt conform begroting € 75.000,- toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast is de SIM subsidie van € 18.162,- gestort in deze voorziening.

De aanwending betreft:

- Sporthal de Landing € 3.480,-
- Combigebouw € 13.720,-

Voorziening riolering

Bedragen x €1.000

Voorziening riolering	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening riolering	2.241	11	0	0	2.252
Totaal voorziening riolering	2.241	11	0	0	2.252

In 2016 is het vGRP opgesteld waarin het college haar visie heeft neerlegt voor de komende zes jaar. Hierin is een overzicht van benodigde investeringen voor verbeter- en vervangingsmaatregelen opgenomen. De voor riolering ontvangen middelen blijven via deze voorziening beschikbaar voor riolering.

Er is in 2023 € 10.533,- gestort in de voorziening.

Voorziening afval

Bedragen x €1.000

Voorziening afval	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening afval	676	0	99	0	577
Totaal voorziening afval	676	0	99	0	577

De voor afval ontvangen middelen blijven via deze voorziening beschikbaar voor afval. Er is in 2023 € 99.196,- onttrokken aan de voorziening.

Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties

Bedragen x €1.000

Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	Balanswaarde 01/01/2023	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2023
Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	112
Totaal voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	112

Deze voorziening is in 2019 ingesteld om kosten vanuit al afgesloten complexen van het grondbedrijf te dekken.

Bijlage Single Information Single Audit (SISA)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/06</i>
			€ 3.131.839			€ 0	€ 0	€ 15.144
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/10</i>		
			€ 0	€ 8.610	€ 3.155.593	€ 5.308.802		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toelagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
							Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2

Gemeenten		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
		8	12	0	0	Ja	Ja
Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwo rding (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
2023	Nee						
Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16
€ 0	€ 0					€ 0	€ 0
Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject en en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18
€ 4.560	€ 4.560	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) , indien nog niet eerder	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekk en (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekke n cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling			

			opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i>	Keuze normbedrag en <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i>	Keuze normbedrage n <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/26</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/27</i>	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 16.560	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikkingnummer/naam <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/03</i>	Aantal bereikte woningen <i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: C43/04</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-00452498	€ 3.468	€ 196.579	1.847		Ja
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/03</i>	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/04</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/05</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/06</i>
			243	€ 149.229	€ 149.229	61	€ 37.307	€ 37.307
		Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huiseeften – gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten				

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			55	€ 10.420	€ 10.420			
			Het aantal kleine gasbesparen de maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparen de maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuuris olatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/ energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			0	0	0	304	55	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			<i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 15.000	€ 0	1	87	7	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen

			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
1			LA123- 03596743	€ 0	0	0	0	€ 0
2								
100								
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
1			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
2								
100								
BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02	Aard controle D1 Indicator: C105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04	Aard controle D1 Indicator: C105/05	Aard controle R Indicator: C105/06
1			2023- 0000096176	0	Ja	0	Ja	€ 0
2								
20								
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11	Aard controle D1 Indicator: C105/12

			1	2023-0000096176	€ 0	Ja		0	Ja
			2						
			20						
				Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14				
			1	2023-0000096176	Nee				
			2						
			20						
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoole educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten		Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
				€ 150.630	€ 0	€ 15.011	€ 0	€ 0	
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
					Bedrag		Bedrag		
				Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1						
			2						
			100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

				extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	
			€ 178.739	€ 1.681	€ 0	€ 0	€ 132.381	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>		
		1						
		2						
		10						
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
		1	060772 Gemeente Eindhoven	31189856/500 0006133	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		3						
		4						
		5						
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 060772 Gemeente Eindhoven	31189856/500 0006133	Nee			
			2					
			3					
			4					
			5					
			<i>Kopie CBS(code)</i>	<i>Kopie beschikkingnummer</i>	<i>Naam/nummer maatregel</i>	<i>Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel</i>		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1 060772 Gemeente Eindhoven	31189856/500 0006133	project 1 wateroverlast sparrenlaan en fietstraat zandstraat	Nee		
			2					
			3					
			4					
			5					
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: F28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: F28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06</i>
			€ 56.922	€ 69.684	€ 23.767	€ 150.373	€ 5.889	€ 5.889
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07</i>					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoord hier het	Gemeente I.1 Participatiewe	Gemeente I.1 Participatiewet	Gemeente I.2 Wet inkomensvoo	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorzi	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorzi	Gemeente I.3 Wet inkomensvoo

		gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	t (PW)	(PW)	ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklouze werknemers (IOAW)	iening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklouze werknemers (IOAW)	iening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklouze werknemers (IOAZ)	ziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklouze werknemers (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 2.460.346	€ 29.727	€ 95.932	€ 169	€ 6.033	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werken en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 4.695	€ 1.765	€ 0	€ 418.427	€ 1.129	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente Participatiewet (PW)					
			<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52,

		_gemeentedeel 2023		(exclusief Rijk)	kapitaal (exclusief Rijk)			eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator: G3/01</i>	<i>Indicator: G3/02</i>	<i>Indicator: G3/03</i>	<i>Indicator: G3/04</i>	<i>Indicator: G3/05</i>	<i>Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 57.010	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	
			<i>Indicator: G3/07</i>	<i>Indicator: G3/08</i>	<i>Indicator: G3/09</i>	<i>Indicator: G3/10</i>	<i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator: G4/05</i>	<i>Indicator:</i>

	G4/01	G4/02	G4/03	G4/04	G4/06
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 23.716	€ 1.376
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.011	€ 349
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 290	€ 3.839	€ 471
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.941	€ 263
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 290	€ 35.507	€ 2.459
Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverzekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>		
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
6 Totaal	0	0	N.v.t.		
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverzekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
<i>Indicator: G4/11</i>	<i>Indicator: G4/12</i>	<i>Indicator: G4/13</i>	<i>Indicator: G4/14</i>	<i>Indicator: G4/15</i>	
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3 Tozo 3 (1					

			oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt oeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt oeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt oeslagaffaire		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente			

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>			
			€ 25.020	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire_gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G13/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke berekende subsidie Gemeenten				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 677.850	€ 456.549				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de

					T) Onroerende zaken	zaken		toekenning meegenomen is
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
1	Nieuwbouw	€ 411.903	€ 411.903	€ 0	€ 0			
2	Renovatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
3	Aankoop roerende zaken	€ 817	€ 0	€ 817	€ 0			
4	Dienstverleni ng door derden	€ 33.088	€ 0	€ 0	€ 33.088			
5	Beheer en exploitatie	€ 10.741	€ 0	€ 0	€ 10.741			
6								
7								
8								
9								
10								
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020- 2022	Beschikkings nummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformate ur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
1	VSG050620	€ 25.000	€ 0	€ 0	€ 14.230	€ 10.000		
2	1038787	€ 42.571	€ 0	€ 0	€ 32.571	€ 10.000		
3	1042582	€ 18.858	€ 0	€ 0	€ 19.323	€ 0		
4								
		Kopie beschikkingsn ummer	Eindverantwo rding (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>					
1	VSG050620	Ja						
2	1038787	Ja						
3	1042582	Ja						
4								
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakk oord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwo rding? (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		

			Indicator: H12/01	Indicator: H12/02	Indicator: H12/03	Indicator: H12/04		
			€ 0	€ 0	Nee	Ja		
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01</i>	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H21/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H21/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05</i>	
			Ja		€ 29.422	€ 29.422	Nee	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02</i>	Besteding (jaar T) per onderdeel <i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 9.772	€ 12.932	€ 1.954	€ 12.932	Ja
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 67.281	€ 63.739	€ 3.542	€ 63.739	Ja
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 15.034	€ 4.557	€ 3.006	€ 4.557	Ja
		4	Kansrijke Start	€ 11.195	€ 11.126	€ 2.239	€ 11.126	Ja
		5	Mentale Gezondheid	€ 5.262	€ 9.398	€ 0	€ 9.398	Ja
		6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 13.155	€ 10.524	€ 632	€ 10.524	Ja
		7	Valpreventie	€ 38.715	€ 26.705	€ 7.660	€ 26.705	Ja
		8	Leefomgeving	€ 7.517	€ 9.967	€ 0	€ 9.967	Ja
		9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 1.879	€ 1.879	€ 0	€ 1.879	Ja
		10	Versterken sociale basis	€ 27.438	€ 26.822	€ 2.782	€ 26.822	Ja
		11	Mantelzorg	€ 7.517	€ 9.841	€ 0	€ 9.841	Ja
		12	Eén tegen eenzaamheid	€ 7.517	€ 8.575	€ 0	€ 8.575	Ja
		13	Welzijn op recept	€ 4.134	€ 4.134	€ 0	€ 4.134	Ja
		14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 1.878	€ 1.878	€ 0	€ 1.878	Ja
		15	Coördinatieko	€ 6.690	€ 4.624	€ 1.338	€ 4.624	Ja

			sten regionale aanpak					
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/n.v.t.)?				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/08</i>				
			1 Lokaal Sportakkoord	N.v.t.				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.				
			4 Kansrijke Start	N.v.t.				
			5 Mentale Gezondheid	N.v.t.				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				
			7 Valpreventie	N.v.t.				
			8 Leefomgeving	N.v.t.				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.				
			10 Versterken sociale basis	N.v.t.				
			11 Mantelzorg	N.v.t.				
			12 Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.				
			13 Welzijn op recept	N.v.t.				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/09</i>					
			Nee					
VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	

			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05
			SPUKNEAS2 30117	€ 7.405	€ 7.405	Ja	
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikking nummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen		
				<i>Automatisch berekend</i>	<i>Automatisch berekend</i>		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03		
			MEOZ23256	€ 299.765	€ 72.256		
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzaming splan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting
	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08		
	1	Zwembad Son BV 2022/23	€ 299.765	€ 72.256	Ja		
	2						
	20						
LNV	L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidierегeling sanering varkenshouderijen	Besteding (jaar T-1 + T-2)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle R Indicator: L6/01	Aard controle R Indicator: L6/02	Aard controle R Indicator: L6/03	Aard controle n.v.t. Indicator: L6/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L6/05
			€ 10.450	€ 15.700	€ 26.150	Nee	

Subsidie Bereikbaarheidsakkoord

FINANCIËLE VERANTWOORDING ROUTEGEBONDEN projecten 2023															
				Begroting (beschikt)		Project realisatie			Project vaststelling		Saldo BBA subsidie	Indicatoren			
Projectnr.	Project omschrijving	subsidie aan gemeente	datum verlening	Totale subsidabele kosten (begroot)	Subsidie Bereikbaarheidsakkoord (BBA provincie) 25%	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel t/m 2022)	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel t/m 2023)	Gerealiseerde projectkosten (subsidiabel t/m 2023) cumulatief	Project gereed t/m 2023 (J/N)	Vastgestelde subsidie t/m 2023	Lopende bestede subsidie t/m 2023	verleende subsidie -/vastgesteld subsidie t/m 2023 (nog lopende projecten)	planning jaar afronding	GGA projectcode	mijlpalen - toelichting project
011k	Bundelroute s 2e ontsluiting Ekkersrijt	Son en Breugel	19-12-2023	360.000	90.000		117.784	117.784	N		29.446	60.554	2025		
	totaal			360.000	90.000	-	117.784	117.784			29.446				

Controleverklaring

Bijlage

Subsidieoverzicht

Professionele organisaties	Verleend in 2023
LEV groep	883.764
Lumens	527.447
Lumens aanvullende subsidie CAO loonkostenstijging	9.329
Bibliotheek Dommeldal	408.956
MEE	274.363
MEE aanvullende subsidie CAO loonkostenstijging	3.079
GGZe	106.245
GGZe aanvullende subsidie CAO loonkostenstijging	2.469
Stichting Leergeld	54.432
Jongeren centrum Oase	17.261
Stichting Dommelhuis	144.260
Harmonie Pro Honore et Virtute	10.626
IVN Afdeling Son en Breugel	10.252
Stichting Carrousel	967
Slachtofferhulp	5.950
Stichting Alzheimer Cafe	1.215
Stichting Meedoen Son en Breugel	2.814
Stichting Meedoen Werkt (vaste bijdrage)	35.665
Stichting Meedoen Werkt vaststelling variabel deel 2022	32.200
SonenBreugelVerbindt	86.615
Sport en Scouting	Verleend in 2023
Scouting Dutmella	22.422
Scouting Bekkersgroep	12.672
Voetbalvereniging SBC	47.310
Hockeyvereniging HTC Son	9.888
HTC Son Tennis	3.456
Tennisvereniging Son en Breugel	4.084
Tennisvereniging Pieter Breughel	3.670
Korfbalvereniging De Corridor	8.004
Badmintonvereniging Scarabee	7.522
Volleybalvereniging Pieter Breughel	6.373
Handbalvereniging Apollo	14.289
Dioscuri	2.814
Show en Dansvereniging Avanti	1.816
Boksvereniging Xhofleer-Weber	6.463
Sociaal Cultureel	Verleend in 2023
HOI-Huis	7.000
De Boerderij	106.802
Stichting gemeenschapsvoorziening Gentiaan (Braecklant)	26.747
Lokale Omroep Son en Breugel	11.652
Erfgoedvereniging Son en Breugel	2.119
Smartlappenkoor Rawazzi	1.000
Sons Kamerkoor	1.000
Gemengd Zangvereniging Een van Zin	1.000
Vestzakkomedie	1.000
Toneelgroep Maan	1.000
Theatergroep Sincere	1.000
Dichtvereniging Dichtbij	500

PVGE	5.000
KBO Son	1.000
KBO Breugel	1.000
Vrouwenvereniging Scala Breugel	500
VrouwActief	500
Vrouwencontact	500
KVB Son en Breugel	500
Stichting Vrienden van de Beiaard	5.000
Stichting Lazy Sonnie Afernoon	1.000
Zorg Maatschappelijk	Verleend in 2023
Adviesraad Sociaal Domein	8.409
Seniorenraad Son en Breugel	6.500
Stichting C & G Son Platform	1.500
Stichting Belangenbehartiging Mantelzorgers Son en Breugel	1.500
Stichting 2109	1.000
Stichting Voedselbank Best eo.	5.000
Zonnebloem afdeling Son en Breugel	1.000
Buurtbusvereniging Nuenen-Best	1.000
Madelief Bijna Thuis Huis	1.000
Stichting Vrijwillige Mantelzorg	2.300
Stichting Goud voor Oud	1.000
EHBO vereniging	1.000
Stichting HartSave	1.000
Stichting Doorpakken Wonen	1.000
Stichting Vier het Leven	1.000
Buurtvereniging Kanaalstraat	500
Stichting KerstpakkettenActie Son en Breugel	1.000
Evenementen	Verleend in 2023
Stichting Sixties-Seventies	325
Stichting Kinderactiviteiten Son en Breugel	2.750
Stichting Sint Nicolaascomite	2.800
Stichting Breugels Festijn	4.000
Stichting Oranjeviering Son en Breugel	7.800
Breugelse Rommeldag	889
Stichting Giggut	2.000
Incidentele subsidie 2023	Verleend in 2023
Gemeenschapsvoorziening Gentiaan compensatie stijging energiekosten	5.000
HoiHuis compensatie stijging energiekosten	2.914
LEVgroep buurtsportcoach ter ondersteuning aan de sportraad	35.000
Stichting Oranjeviering Son en Breugel Koningsconcert 2023	10.000
Theatervoorstelling NAH-ja!	2.500
Passiespektakel Theatergroep Sincere	1.000
Stichting Bach Koorwerken Mattheus Passion Breugel	2.779
Bewonerscommissie Traverse lustrumviering	500
Erfgoedvereniging Son en Breugel 100 jaar Wilhelminakanaal	1.150
ArsLonga 100 jaar Wilhelminakanaal schildersspectakel	401
Projectkoor Quodlibet kerstconcert Breugel	250
Muziekuitvoering met kinderen in de Boerderij Breugel	150
Zangvereniging Een van Zin uitwisselings-pianoconcert in het Dommelhuis	348
Stichting SinterBest Sinterklaasvoorstelling in het Dommelhuis	800
Oprichten buurtvereniging d'n Beemd	500
Burendag 2023 Kleine Beerlaan	338
Kapellenfestival 2023 Wa'n Klank	500

Hedwigs Inloopwinkeltje	1.000
Stichting LGBT World Beside fototentoonstelling Samen Sterk in het Dommelhuis	380
Stichting Orgelkring Vollebregt Orgel Breugel	1.000
SonenBreugelVerbindt Pilot Buurtondersteuners	26.599
SonenBreugelVerbindt Pilot Zelfhulpmodules	8.936
Archipel Pilot indicatievrije inloop Dommelhuis	24.657
Totaal	3.127.987